

BIULETYN INFORMACYJNY POLITECHNIKI LUBELSKIEJ

wydanie jubileuszowe

ZŁOTE GODY POLITECHNIKI LUBELSKIEJ

2(10)2003

**Uroczystość nadania tytułu
Doktora Honoris Causa
prof. Anthony'emu J. Mosesowi**

Drodzy Czytelnicy,

Jubileusz 50-lecia Politechniki Lubelskiej, który rozpoczął się 13 maja 2002 r. został zakończony. Wciąż żywe są w nas jednak wspomnienia z obchodów. O ich przebiegu skrupulatnie informowaliśmy w dwóch poprzednich numerach – jubileuszowych. Bieżąca publikacja zawiera opis kulminacyjnych uroczystości, które odbyły się w maju bieżącego roku, tj. Konferencji Rektorów Polskich Uczelni Technicznych, promocji doktorskiej oraz Wielkiego Zjazdu Absolwentów i Pikniku. Centralnym wydarzeniem obchodów było uroczyste, otwarte posiedzenie Senatu PL z okazji 50-lecia Uczelni, o którym piszemy bardzo szczegółowo. Znaczenie tej rocznicy uznał także Pan Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej, który przyjął honorowy patronat nad naszym świętem. Nadanie tytułu Doktora Honoris Causa prof. Anthony’emu J. Mosesowi było sposobnością do zmanifestowania naszego zaangażowania na rzecz jedności, tolerancji i porozumienia między narodami oraz do promocji idei pełnego powrotu Rzeczypospolitej Polskiej do Europy.

Wszystkie wydarzenia obchodzone w ramach Złotego Jubileuszu służyły uczczeniu szacownej Jubilatki oraz podkreśleniu, że w ciągu minionych pięćdziesięciu lat Politechnika Lubelska służyła jako ważne centrum edukacji, wychowania i badań naukowych, odpowiadając na potrzeby regionu i kraju.

Mimo, iż tematyka jubileuszowa zdominowała aktualny numer, gorąco zapraszamy do lektury pozostałych, równie ciekawych, artykułów. Oprócz stałych pozycji, do których już zdążyliśmy się przyzwyczaić, proponujemy np., ostatnio bardzo często pojawiający się w środowisku akademickim, temat postaw etycznych ludzi nauki, w tym dodatkowego zatrudnienia na innych uczelniach.

Redakcja

BUL ETYKI INFORMACYJNY POLITECHNIKI LUBELSKIEJ

2(10)/2003

Wydarzenia	2
Kronika rektorska	4
Informacja o pracach Senatu	5
Uroczystości 50-lecia Politechniki Lubelskiej	7
Konferencja Rektorów Polskich Uczelni Technicznych	
Uroczyste, otwarte posiedzenie Senatu PL	
z okazji 50-lecia Uczelni...	
Uroczyste posiedzenie Senatu PL z okazji nadania tytułu Dr. H.C.	
Promocje doktorskie	
Takiej imprezy jeszcze nie było	
Dziekan Stanisław Matyaszewski	23
Gratulujemy nowym profesorom	25
Akredytacja dla kierunku mechanika i budowa maszyn	26
Obrady 12. Sesji Zgromadzenia Ogólnego Członków	
Oddziału PAN... ..	27
Konferencja Rektorów Akademickich Szkół Polskich....	28
Akademicki Kodeks Wartości	32
Forum Akademickie w Politechnice Wrocławskiej	35
Rytmiczność zachowań układów biologicznych.....	36
Regionalna Strategia Innowacji dla Województwa	
Lubelskiego	40
Środki z funduszy strukturalnych czekają.....	45
Technika na etykietach z sera – stare samochody	46
Dawno oczekiwany obiekt dla WZiPT... ..	47
Nasi absolwenci – mistrzowie brydża	48
Europejskie programy edukacyjne.....	49
Konferencja „Inżynier na rynku pracy”	50
Wyjazd seminaryjny do Wrocławia.....	51
Międzynarodowe Sympozjum	
Studenckich Kół Naukowych	52
Wydział Mechaniczny	54
Rozwój kadry naukowej	
Nominacje, wyróżnienia	
Konferencje, seminaria	
Wydarzenia	
Wydział Elektryczny	59
Badania naukowe	
Dydaktyka	
Konferencje	
Kola naukowe	
Organizacja roku akademickiego 2003/2004	61
Wydział Inżynierii Budowlanej i Sanitarnej	62
Rozwój kadry naukowej	
Konferencje, seminaria	
Nasze kontakty z PAN-em	
Wydarzenia	
Wydział Zarządzania i Podstaw Techniki.....	65
Rozwój kadry naukowej	
Seminarium	
Kryptologia w Katedrze Matematyki Stosowanej	
Studium Języków Obcych	67
Studium Wychowania Fizycznego i Sportu.....	67
Jesteśmy na etapie tworzenia nowych rozwiązań... ..	68
Życie studenckie	70
Dni Kultury Studenckiej – Juwenalia 2003	
Nie przestrzegam żadnych reguł	
33 lata GAMZY na 50-lecie PL	
„Oda do radości”	
AZS	
Dwa srebrne medale z MP i Puchar Świata w kick-boxingu	
Nie tak całkiem serio – „Ryba i pływonurek”	76

Wydarzenia

luty 2003

12 lutego Politechnika otworzyła swoje drzwi dla kandydatów na studia.

14 lutego Komisja Akredytacyjna Uczelni Technicznych udzieliła akredytacji kierunkowi mechanika i budowa maszyn.

WM ⇒ Akredytacja dla kierunku mechanika i budowa maszyn

od 27 lutego do 1 marca delegacja z Politechniki uczestniczyła w Międzynarodowym Salonie Edukacyjnym PERSPEKTYWY 2003. To największa w kraju impreza promocyjno-informacyjna, podczas której swoją ofertę zaprezentowały wyższe uczelnie z kraju i z zagranicy, licea i technika, szkoły językowe oraz wydawnictwa i firmy edukacyjne.

marzec 2003

6 marca odbyło się posiedzenie Senatu Politechniki Lubelskiej.

20-21 marca Biuro Karier Studenckich PL zorganizowało konferencję „Inżynier na rynku pracy”.

⇒ Konferencja „Inżynier na rynku pracy”

Biuro konferencji

27 marca w Instytucie Inżynierii Ochrony Środowiska odbyło się polsko-holenderskie seminarium, poświęcone opracowaniu programu współpracy naukowej i wdrożeniowej w dziedzinie renaturalizacji ekosystemów wodno-torfowiskowych.

⇒ WIBiS – konferencje, seminaria

27 marca Hanna Strzemińska otrzymała Nagrodę Prezydenta Miasta Lublin.

⇒ Nie przestrzegam żadnych reguł...

28 marca w sali Senatu Politechniki Lubelskiej odbyła się 12. Sesja Zgromadzenia Ogólnego Członków Oddziału PAN w Lublinie.

⇒ Obrady 12. Sesji Zgromadzenia...

kwiecień 2003

6-9 kwietnia członkowie Koła Naukowego Inżynierii Materiałowej uczestniczyli w wyjeździe seminaryjno-dydaktycznym do Wrocławia.

⇒ Wyjazd seminaryjny...

17 kwietnia w sali Senatu Politechniki Lubelskiej odbyło się inauguracyjne posiedzenie Regionalnego Komitetu Sterującego projektu „Regionalna Strategia Innowacji dla Województwa Lubelskiego”.

Współprzewodniczący spotkania rektor PL prof. Józef Kuczmaszewski

24 kwietnia odbyło się posiedzenie Senatu Politechniki Lubelskiej.

maj 2003

11 maja FTT „Gamza” była organizatorem widowiska tanecznego z okazji 50-lecia Uczelni.

⇒ 33 lata „Gamzy” na 50-lecie PL

12 maja w Wydziale Mechanicznym Politechniki Lubelskiej otworzona została wystawa poświęcona Jubileuszowi 50-lecia powstania wydziału.

Rektor prof. Józef Kuczmaszewski otwiera wystawę

12 maja obradowała Konferencja Rektorów Polskich Uczelni Technicznych.

⇒ Konferencja Rektorów Polskich Uczelni Technicznych

13 maja odbyło się uroczyste, otwarte posiedzenie Senatu Politechniki Lubelskiej z okazji 50-lecia Uczelni pod Patronatem Honorowym Prezydenta RP Aleksandra Kwaśniewskiego.

⇒ Uroczystości 50-lecia PL

14 maja podczas uroczystego, otwartego posiedzenia Senatu został nadany tytuł DOKTORA HONORIS CAUSA Politechniki Lubelskiej prof. dr hab. inż. Anthony'emu J. Mosesowi.

⇒ Uroczystości 50-lecia PL

14 maja podpisane zostały umowy o współpracy naukowej, dydaktycznej i kulturalnej pomiędzy Politechniką Lubelską a Ukraińskim Państwowym Uniwersytetem Gospodarki Wodnej i Zasobów Przyrody oraz Wileńskim Uniwersytetem Technicznym. Umowa podpisana została przez reprezentujących stronę ukraińską: prorektora ds. nauki prof. L. Kozusko i prof. M. Girol oraz rektora Politechniki Lubelskiej dr hab. inż. Józefa Kuczmaszewskiego, prof. PL. Podpisy do umowy o współpracy Politechniki Lubelskiej z Wileńskim Uniwersytetem Technicznym złożyli: rektor Politechniki Lubelskiej dr hab. inż. Józef Kuczmaszewski, prof. PL oraz prorektor Politechniki Wileńskiej prof. A. Valiulis. Umowy powyższe definiują zakres wspólnych badań, wymianę informacji i wyników, wizyty personelu badawczego, opracowanie wniosków pozyskania środków finansowych od organizacji zagranicznych z przeznaczeniem na finansowanie prowadzonych badań. Wizyty pracowników akademickich w celu konsultacji w zakresie obowiązujących standardów oraz opracowanie nowych kursów to następne zagadnienia kluczowe współpracy. Podkreślona została także wymiana studencka (w tym również wymiana studentów studiów podyplomowych) jako jeden z celów głównych stron umów.

15 maja odbyła się uroczysta promocja doktorów i doktorów habilitowanych.

⇒ Uroczystości 50-lecia PL

16-17 maja zorganizowane zostało 6. Międzynarodowe Sympozjum Studenckich Kół Naukowych „Inżynierowie nowej ery”.

⇒ WM – konferencje, seminaria

17 maja odbył się Zjazd Absolwentów uczelni połączony z Piknikiem.

⇒ Uroczystości 50-lecia PL

19-24 maja delegacja z Politechniki Lubelskiej uczestniczyła w Studenckiej Konferencji Naukowo-Technicznej na Ukrainie.

⇒ WM – konferencje, seminaria

20-25 maja środowisko studenckie bawiło się na Juwenaliach 2003.

⇒ Dni kultury studenckiej – Juwenalia 2003

Grzegorz Markowski z zespołu Perfekt wśród studentów

21-23 maja pracownicy naukowcy z Wydziału Mechanicznego brali udział w 4. Międzynarodowej Konferencji METROL 2003.

⇒ WM – konferencje, seminaria

25-27 maja Instytut Inżynierii Ochrony Środowiska był gospodarzem Konferencji Dziekanów Wydziałów Inżynierii Środowiska.

⇒ WIBiS – konferencje, seminaria

26-28 maja odbyła się 9. Międzynarodowa Konferencja Naukowa „Badania symulacyjne w technice samochodowej”, której organizatorem była Katedra Pojazdów Samochodowych.

⇒ WM – konferencje, seminaria

29 maja odbyło się posiedzenie Senatu Politechniki Lubelskiej.

czerwiec 2003

2 czerwca na naszej uczelni gościła delegacja z Politechniki Lwowskiej. Główny cel wizyty dotyczył współpracy obu uczelni w zakresie możliwości kontynuacji studiów na poziomie magisterskim przez studentów ukraińskich.

4-5 czerwca Centrum Certyfikacji Języków Obcych Politechniki Lubelskiej przeprowadziło 5. edycję egzaminów zawodowych z języka angielskiego English for Business.

⇒ Studium Języków Obcych

5-6 czerwca w Kazimierzu Dolnym miała miejsce 5. Konferencja Naukowo-Techniczna „Technologiczne systemy informacyjne w inżynierii produkcji i kształceniu technicznym”.

⇒ WM – konferencje, seminaria

10 czerwca Zakład Fizyki Doświadczalnej Instytutu Fizyki zorganizował otwarte seminarium „Rola nauk podstawowych w nauce i dydaktyce uczelni technicznej”.

⇒ WZIPT – otwarte seminarium...

10-13 czerwca odbyła się w Kazimierzu Dolnym konferencja nt. kryminalistycznych aspektów likwidacji szkód komunikacyjnych.

⇒ WM – wydarzenia

12-14 czerwca po raz drugi odbyło się Sympozjum Doktoranckie WM.

⇒ WM – konferencje, seminaria

17 czerwca w Lublinie odbyło się II Forum Promocji Miast i Gmin Regionu Lubelskiego „Kształtowanie wizerunku medialnego w samorządzie terytorialnym”. Na obrady zaproszeni zostali prezydenci, burmistrzowie i wójtowie lubelskich gmin oraz szefowie biur promocji. Organizatorami Forum był Urząd Miasta Lublin oraz Związek Gmin Lubelszczyzny. Współorganizatorami byli: Katedra Zarządzania Politechniki Lubelskiej oraz Lubelskie Stowarzyszenie Współpracy Międzynarodowej „Wspólny Świat”.

II Forum Promocji Miast i Gmin Regionu Lubelskiego rozpoczęto pod Bramą Krakowską uroczystym otwarciem Szlaku Zabytków Architektury w Lublinie.

20-21 czerwca Instytut Inżynierii Ochrony Środowiska był współorganizatorem seminarium „Filozoficzne, ekonomiczne i przyrodnicze uwarunkowania zrównoważonego rozwoju”.

⇒ WIBiS – konferencje, seminaria

24 czerwca w auli im. St. Podkowy Politechniki Lubelskiej odbyła się konferencja Regionalne Forum Innowacji.

⇒ Regionalne Forum Innowacji...

30 czerwca postanowieniem Prezydenta RP dr hab. Ewa Bojar, prof. PL otrzymała tytuł naukowy profesora nauk ekonomicznych, a dr hab. inż. Marek Opielak, prof. PL tytuł naukowy profesora nauk rolniczych.

⇒ Gratulujemy nowym profesorom...

lipiec 2003

3 lipca odbyło się posiedzenie Senatu Politechniki Lubelskiej.

Kronika rektorska

- 20 lutego rektor uczestniczył w plenarnym posiedzeniu Proeuropejskiego Komitetu „Od Unii do Unii”, które zorganizowane zostało przez UMCS w hotelu „Europa”;
- 4 marca rektor wziął udział w uroczystości wręczenia przez Komisję Akredytacyjną Uczelni Technicznych certyfikatu jakości kształcenia kierunkowi mechanika i budowa maszyn;
- 20 marca rektor otworzył konferencję „Inżynier na rynku pracy”;
- 24 marca rektor zaprosił dziennikarzy na konferencję prasową w sprawie odchodów jubileuszowych;
- 6 maja rektor uczestniczył w zgromadzeniu Lubelskiego Towarzystwa Naukowego w Lublinie;
- 8 maja rektor został zaproszony jako patron honorowy na konferencję naukowo-techniczną „Rynek Energii Elektrycznej: Od restrukturyzacji... do Unii Europejskiej”, która miała miejsce w Kazimierzu Dolnym;
- 12 maja rektor składał wieńce na grobach rektorów, prorektorów i dziekanów uczelni;

- 14 maja rektor gościł delegację z Ukraińskiego Państwowego Uniwersytetu Gospodarki Wodnej i Zasobów Przyrody oraz z Wileńskiego Uniwersytetu Technicznego;
- 16 maja rektor uczestniczył w spotkaniu zorganizowanym przez Wojewodę Lubelskiego Andrzeja Kurowskiego na temat „Portugalia na Lubelszczyźnie”;
- 22-23 maja rektor gościł na Politechnice Wrocławskiej uczestnicząc w Forum Akademickim;

- 23 maja rektor brał udział w uroczystości nadania tytułu doktora honoris causa Philippe'owi Busquinowi, Komisarzowi Unii Europejskiej ds. Badań Naukowych;

- 26 maja rektor otworzył Konferencję Naukowo-Techniczną „Badania symulacyjne w technice samochodowej”;
- 28 maja rektor gościł przedstawicieli mediów lubelskich. Spotkanie stanowiło podsumowanie obchodów 50-lecia Uczelni. Rektor oraz Viceprezes Towarzystwa Absolwentów i Przyjaciół PL mgr inż. Marek Maj podziękowali dziennikarzom za współpracę i zaangażowanie. W adresie okolicznościowym, wręczanym gościom wraz z monografią *Politechnika Lubelska 1953-2003*, czytamy: „Udział środków masowego przekazu w znacznym stopniu podniósł rangę naszych uroczystości, pozwolił na rozświetlenie Lublina jako miasta akademickiego, w którym kwitnie życie naukowe i kulturalne. W szczególności posłużył popularyzacji Politechniki Lubelskiej, jej tradycji, dokonań oraz planów”. Spotkanie upłynęło na wspomnieniach o jubileuszu oraz rozmowie na temat dnia dzisiejszego i dalszych zamierzeń Politechniki Lubelskiej. Zakończyło się wspólnym zdjęciem przed budynkiem rektoratu;
- 2 czerwca rektor przyjął delegację z Politechniki Lwowskiej;
- 5-6 czerwca rektor uczestniczył w posiedzeniu Prezydium oraz Zgromadzenia Plenarnego (6-7 czerwca) Konferencji Rektorów Akademickich Szkół Polskich. Gospodarzami i organizatorami konferencji byli rektorzy uczelni członkowskich KRASP z Lublina;

- 10 czerwca rektor otworzył seminarium „Rola nauk podstawowych w nauce i dydaktyce uczelni technicznej”;
- 12-14 czerwca rektor uczestniczył w czwartym w kadencji 2002-2003 posiedzeniu Konferencji Rektorów Polskich Uczelni Technicznych na Politechnice Koszalińskiej;
- 16 czerwca rektor wziął udział w spotkaniu u Prezydenta Miasta Lublin w sprawie programu „Marka Lublin” organizowanego przez samorząd a skierowanego do firm, instytucji oraz organizacji zainteresowanych promocją Lublina i kreowaniem jego pożądanego wizerunku;
- 28 czerwca rektor uczestniczył w 100-iej promocji absolwentów w Wyższej Szkole Oficerskiej Sił Powietrznych w Dęblinie;
- 30 czerwca rektor wziął udział (jako członek komitetu honorowego) w uroczystym przekazaniu sztandaru Komendzie Wojewódzkiej Państwowej Straży Pożarnej w Lublinie.

Informacja o pracach Senatu PL

(luty-lipiec 2003)

Przedmiotem obrad były następujące sprawy i zagadnienia:

- przyjęto stanowisko w sprawie wniosków o nagrody Ministra Edukacji Narodowej i Sportu,
- pozytywnie zaopiniowano wniosek Rady Wydziału Elektrycznego o nagrodę zespołową Ministra Edukacji Narodowej i Sportu dla dr hab. inż. Piotra Kacejko, prof. PL, prof. dr hab. inż. Jana Machowskiego i dr inż. Ryszarda Kowalika za książkę pt. *Zwarcia w systemach elektroenergetycznych*,
- przedstawiono ocenę efektywności współpracy z zagranicą,
- omówiono wdrażanie w wydziałach elastycznego systemu studiów oraz proces kształcenia na studiach zaocznych,
- przyjęto sprawozdanie rzeczowo-finansowe z realizacji badań naukowych za 2002 r.,
- akceptowano koncepcję planu zagospodarowania terenów Politechniki Lubelskiej przy ul. Nadbystrzyckiej,
- upoważniono rektora do zawarcia umów o współpracy pomiędzy Politechniką Lubelską a Wyższą Szkołą Społeczno-Przyrodniczą w Lublinie z zakresu zarządzania i inżynieria produkcji oraz Wyższą Szkołą Ekonomii i Innowacji w Lublinie z zakresu mechanika i budowa maszyn – transport i logistyka,
- omówiono analizę kadrową obsady kierunków studiów oraz zaakceptowano wnioski sformułowane w postaci działań naprawczych w zakresie akredytacji kierunków studiów,
- przedstawiono strategię rozwoju inwestycyjnego i program oszczędnościowy mediów w Politechnice Lubelskiej na lata 2003-2005,
- wyrażono zgodę na przystąpienie Politechniki Lubelskiej do wspólnego z LPEC programu rozbudowy i modernizacji systemu ciepłowniczego miasta Lublin.

Przyjęto do realizacji uchwały m.in. w sprawie:

- nadania prof. dr hab. inż. Anthony'emu J. Mosesowi tytułu doktora honoris causa Politechniki Lubelskiej,
- zasad organizowania i prowadzenia w Politechnice Lubelskiej studiów podyplomowych,

- przekształcenia Wydziału Elektrycznego w Wydział Elektrotechniki i Informatyki,
- uchwalenia „Regulaminu Studiów w Politechnice Lubelskiej”,
- przyjęcia „Misji Politechniki Lubelskiej”,
- przystąpienia Politechniki Lubelskiej do spółki „Lubelski Park Naukowo-Technologiczny” spółka z o.o. w Lublinie,
- utworzenia kierunku studiów architektura i urbanistyka na Wydziale Inżynierii Budowlanej i Sanitarnej,
- zatwierdzenia sprawozdania finansowego Politechniki Lubelskiej za 2002 r.
- zmian w uchwale Senatu z dnia 30 listopada 2000 r. w sprawie trybu udzielania urlopów wypoczynkowych nauczycielom akademickim,
- zasad zatrudniania nauczycieli akademickich po osiągnięciu wieku emerytalnego,
- zatwierdzenia planu rzeczowo-finansowego Politechniki Lubelskiej za 2003 r.,
- finansowania wynagrodzeń osobowych,
- zmian w uchwale Senatu z dnia 6 marca 2003 r. w sprawie zasad organizowania i prowadzenia w Politechnice Lubelskiej studiów podyplomowych,
- wprowadzenia Załącznika Nr 3 PL z dnia 21 listopada 2002 r. w sprawie zasad i trybu przyjmowania oraz zakresu egzaminu wstępnego na pierwszy rok studiów dziennych i zaocznych w roku akademickim 2003/2004,
- ustanowienia dnia 13 maja Świętem Politechniki Lubelskiej,
- wysokości pensum dydaktycznego, warunków jego obniżania i zasad obliczania godzin dydaktycznych w roku akademickim 2003/2004.

Rozpatrzone i zaopiniowano wiele spraw osobowych:

- 4 wnioski o przedłużenie zatrudnienia na stanowisku profesora nadzwyczajnego PL na czas nieokreślony,
- 7 wniosków o mianowanie na stanowisko profesora nadzwyczajnego PL na czas określony.

Wykaz Uchwał Senatu PL

1. Uchwała Senatu Politechniki Lubelskiej z dnia 6 marca 2003 r. w sprawie nadania tytułu Doktora Honoris Causa Politechniki Lubelskiej.
2. Uchwała Senatu Politechniki Lubelskiej z dnia 6 marca 2003 r. w sprawie przekształcenia Wydziału Elektrycznego w Wydział Elektrotechniki i Informatyki.
3. Uchwała Senatu Politechniki Lubelskiej z dnia 6 marca 2003 r. w sprawie zasad organizowania i prowadzenia w Politechnice Lubelskiej studiów podyplomowych.
4. Uchwała Senatu Politechniki Lubelskiej z dnia 24 kwietnia 2003 r. w sprawie przystąpienia Politechniki Lubelskiej do spółki „Lubelski Park Naukowo-Technologiczny” spółka z o.o. w Lublinie.
5. Uchwała Senatu Politechniki Lubelskiej z dnia 24 kwietnia 2003 r. w sprawie uchwalenia „Regulaminu Studiów w Politechnice Lubelskiej”.
6. Uchwała Senatu Politechniki Lubelskiej z 24 kwietnia 2003 r. w sprawie przyjęcia „Misji Politechniki Lubelskiej”.

7. Uchwała Senatu Politechniki Lubelskiej z dnia 24 kwietnia 2003 r. w sprawie utworzenia kierunku studiów architektura i urbanistyka na Wydziale Inżynierii Budowlanej i Sanitarnej.
8. Uchwała Senatu Politechniki Lubelskiej z dnia 24 kwietnia 2003 r. w sprawie zatwierdzenia sprawozdania finansowego Politechniki Lubelskiej za 2002 r.
9. Uchwała Senatu Politechniki Lubelskiej z dnia 24 kwietnia 2003 r. zmieniająca uchwałę Senatu Politechniki Lubelskiej z dnia 30 listopada 2000 r.
10. Uchwała Senatu Politechniki Lubelskiej z dnia 29 maja 2003 r. w sprawie zasad zatrudniania nauczycieli akademickich po osiągnięciu wieku emerytalnego.
11. Uchwała Senatu Politechniki Lubelskiej z dnia 29 maja 2003 r. w sprawie finansowania wynagrodzeń osobowych.
12. Uchwała Senatu Politechniki Lubelskiej z dnia 29 maja 2003 r. w sprawie zatwierdzenia planu rzeczowo-finansowego Politechniki Lubelskiej za 2003 r.
13. Uchwała Senatu Politechniki Lubelskiej z dnia 29 maja 2003 r. zmieniająca uchwałę Senatu Politechniki Lubelskiej z dnia 6 marca 2003 r. w sprawie zasad organizowania i prowadzenia w Politechnice Lubelskiej studiów podyplomowych.
14. Uchwała Senatu Politechniki Lubelskiej z dnia 3 lipca 2003 r. w sprawie ustanowienia dnia 13 maja Świętem Politechniki Lubelskiej.
15. Uchwała Senatu Politechniki Lubelskiej z dnia 3 lipca 2003 r. w sprawie wysokości pensum dydaktycznego, warunków jego obniżania i zasad obliczania godzin dydaktycznych w roku akademickim 2003/2004.

Wykaz Zarządzeń Rektora PL

1. Zarządzenie Nr R-2/2003 z dnia 14 lutego 2003 r. w sprawie opracowania planu operacyjnego.
2. Zarządzenie Nr R-3/2003 z dnia 14 lutego 2003 r. w sprawie powołania Centrum Informatycznego Politechniki Lubelskiej.
3. Zarządzenie Nr R-4/2003 z dnia 17 lutego 2003 r. w sprawie utworzenia Biura Karier Studenckich PL.
4. Zarządzenie Nr R-5/2003 z dnia 24 lutego 2003 r. w sprawie powołania Rady Instytutu Podstaw Elektrotechniki i Elektrotechnologii.
5. Zarządzenie Nr R-6/2003 z dnia 25 lutego 2003 r. w sprawie powołania Komisji ds. oceny i odbioru wyników badań naukowych finansowanych przez KBN.
6. Zarządzenie Nr R-7/2003 z dnia 27 lutego 2003 r. w sprawie zasad określenia prowizorium budżetowego.
7. Zarządzenie Nr R-8/2003 z dnia 27 lutego 2003 r. w sprawie powołania rady biblioteczej.
8. Aneks Nr 1/2003 z dnia 14 marca 2003 r. do Zarządzenia Nr R-23/2002 Rektora Politechniki Lubelskiej w Lublinie z dnia 20 listopada 2002 r. w sprawie powołania Komisji ds. likwidacji odzieży roboczej i środków ochrony indywidualnej.
9. Zarządzenie Nr R-9/2003 Rektora Politechniki Lubelskiej w Lublinie z dnia 17 marca 2003 r. w sprawie zasad rachunkowości w Politechnice Lubelskiej.
10. Zarządzenie Nr R-10/2003 Rektora Politechniki Lubelskiej w Lublinie z dnia 24 marca 2003 r. w sprawie wprowadzenia i utworzenia w Politechnice Lubelskiej audytu wewnętrznego.
11. Zarządzenie Nr R-11/2003 Rektora Politechniki Lubelskiej w Lublinie z dnia 29 maja 2003 r. w sprawie powołania Uczelnianej Komisji Rekrutacyjnej na I rok studiów dziennych i zaocznych w Politechnice Lubelskiej w roku akademickim 2003/2004.
12. Zarządzenie Nr R-12/2003 Rektora Politechniki Lubelskiej w Lublinie z dnia 16 czerwca 2003 r. w sprawie wprowadzenia Regulaminu Centrum Informatycznego Politechniki Lubelskiej.
13. Zarządzenie Nr R-13/2003 Rektora Politechniki Lubelskiej w Lublinie z dnia 18 czerwca 2003 r. w sprawie powołania Rady Centrum Informatycznego Politechniki Lubelskiej.
14. Zarządzenie Nr R-14/2003 Rektora Politechniki Lubelskiej w Lublinie z dnia 25 czerwca 2003 r. w sprawie wprowadzenia instrukcji dotyczącej gospodarowania odzieżą i obuwem roboczym, środkami ochrony indywidualnej oraz środkami higieny osobistej.
15. Zarządzenie Nr R-15/2003 Rektora Politechniki Lubelskiej w Lublinie z dnia 26 czerwca 2003 r. w sprawie organizacji roku akademickiego 2003/2004.
16. Zarządzenie Nr R-16/2003 Rektora Politechniki Lubelskiej w Lublinie z dnia 30 czerwca 2003 r. w sprawie zasad odpłatności za zajęcia dydaktyczne prowadzone w Politechnice Lubelskiej w roku akademickim 2003/2004.
17. Zarządzenie Nr R-17/2003 z dnia 11 lipca 2003 r. w sprawie realizacji zaleceń pokontrolnych Najwyższej Izby Kontroli.

Wykaz Pism Okólnych

1. Pismo Okólne Nr 1/2003 z dnia 5 lutego 2003 r. w sprawie powołania w ramach Komitetu Organizacyjnego Obchodów 50-lecia PL zespołów odpowiedzialnych za przygotowanie i przeprowadzenie przewidzianych programem uroczystości jubileuszowych.
2. Pismo Okólne Nr 2/2003 Rektora Politechniki Lubelskiej w Lublinie z dnia 17 marca 2003 r. zmieniające zakres kompetencji i uprawnień rektora i prorektorów.

Uroczystości 50-lecia Politechniki Lubelskiej

Dnia 13 maja 2002 r. rozpoczął się Rok Jubileuszowy 50-lecia Politechniki Lubelskiej. Główne uroczystości związane z obchodami odbyły się w maju br. Zainauguowało je składanie wieńców przez władze uczelni na grobach rektorów, prorektorów i dziekanów Politechniki na lubelskich cmentarzach w dniu 12 maja br. Natomiast o godz. 17.00 w sali Senatu PL rozpoczęła się Konferencja Rektorów Polskich Uczelni Technicznych.

Następny dzień był niezwykle ważny dla naszej społeczności akademickiej, w Filharmonii Lubelskiej odbyło się uroczyste, otwarte posiedzenie Senatu Politechniki Lubelskiej z okazji 50-lecia Uczelni pod Patronatem Honorowym Prezydenta RP Aleksandra Kwaśniewskiego.

Kolejnymi uroczystościami uświetniającymi obchody były: uroczyste nadanie tytułu Doktora Honoris Causa PL prof. A. J. Mosesowi (14 maja br.) i uroczysta promocja doktorów i – po raz pierwszy – doktorów habilitowanych (15 maja br.).

Program uroczystych obchodów zakończył Wielki Zjazd Absolwentów połączony w tym roku z Piknikiem (17 maja br.).

KONFERENCJA REKTORÓW POLSKICH UCZELNI TECHNICZNYCH

Lublin, 12 maja 2003 r.

W posiedzeniu konferencji uczestniczyli członkowie KRPUT oraz specjaliści Goście: Honorowy Przewodniczący KRASP prof. dr hab. Jerzy Woźnicki, dyrektor Centrum „Cyfronet” w Krakowie prof. dr hab. inż. Jan Noga oraz były rektor Politechniki Lubelskiej prof. Kazimierz Szabelski.

Gospodarz spotkania, rektor Politechniki Lubelskiej, prof. Józef Kuczmaszewski serdecznie powitał przybyłych gości oraz członków konferencji i życzył wszystkim miłego pobytu i owocnych obrad.

Przystępując do części merytorycznej obrad, przewodniczący konferencji rektor Politechniki Poznańskiej, prof. Jerzy Dembczyński przedstawił porządek obrad, a następnie poprosił o zabranie głosu Honorowego Przewodniczącego KRASP prof. Jerzego Woźnickiego.

Prof. J. Woźnicki przedstawił stan prac nad projektem nowej ustawy o szkolnictwie wyższym, scharakteryzował zaproponowane zmiany i odpowiedział na szczegółowe pytania uczestników obrad.

Dyrektor Centrum „Cyfronet” w Krakowie prof. dr hab. inż. Jan Noga przedstawił główne zamierzenia dot. naukowo-akademickiej sieci PIONIER. Przypomniał o zawarciu w tej sprawie „Porozumienia” (w Gliwicach w 2001 roku). Zwrócił uwagę na konieczność utworzenia konsorcjum i podpisania umowy. Rektorzy, po dyskusji, postanowili podjąć decyzję na następnym posiedzeniu.

Przewodniczący konferencji rektor Politechniki Poznańskiej prof. Jerzy Dembczyński zaproponował wystąpienie do KRASP-u o utworzenie stałej Komisji KRASP ds. wykorzystania technik informacyjnych w szkołach wyższych. Rektor Politechniki War-

szawskiej prof. Stanisław Mańkowski omówił przygotowany przez siebie wniosek w tej sprawie. Członkowie KRPUT jednomyślnie poparli wniosek i propozycję, aby przewodniczenie tej komisji powierzyć prof. S. Mańkowskiemu.

Rektor Politechniki Koszalińskiej prof. Krzysztof Wawryn przedstawił propozycję złożoną przez organizację Alalesco, dotyczącą udziału polskich uczelni technicznych w programie „Odbudowa systemu infrastruktury naukowej i dydaktycznej oraz budowa gospodarki opartej na wiedzy w Iraku”. Członkowie KRPUT wyrazili wolę podjęcia tej inicjatywy i tym samym udzielenia pomocy Irakowi oraz poparli wystąpienie w tej sprawie do Ministra Nauki i Informatyzacji prof. Michała Kleibera.

Omawiając sprawy organizacyjne, przypomniano, że kolejne posiedzenie KRPUT odbędzie się w czerwcu na Politechnice Koszalińskiej i będzie połączone z obchodami 35-lecia tej uczelni.

Krystyna Długosz

Uczestnicy konferencji przed budynkiem rektoratu PL

UROCZYSTE, OTWARTE POSIEDZENIE SENATU POLITECHNIKI LUBELSKIEJ Z OKAZJI 50-LECIA UCZELNI POD PATRONATEM HONOROWYM PREZYDENTA RP ALEKSANDRA KWAŚNIEWSKIEGO

Lublin, 13 maja 2003 r.

Uroczystość poprzedzona została mszą świętą odprawioną o godz. 9.00 przez JE Arcybiskupa ks. prof. dr hab. Józefa Życińskiego, Metropolity Lubelskiego w Kościele Przemienienia Pańskiego w Lublinie.

O godz. 12.00 w Filharmonii Lubelskiej rozpoczęło się uroczyste, otwarte posiedzenie Senatu Politechniki Lubelskiej, któremu przewodniczył rektor PL dr hab. inż. Józef Kuczmaszewski, prof. PL. Licznie przybyli na nie zaproszeni goście, pracownicy i studenci.

POWITANIE GOŚCI PRZEZ REKTORA

Serdecznie witam doradcę Pana Prezydenta, Pana Mirosława Głogowskiego.

Resort edukacji reprezentuje Pan dr Zdzisław Hensel, Dyrektor Gabinetu Politycznego Ministerstwa Edukacji Narodowej i Sportu. Serdecznie Pana witam Panie Dyrektorze.

Witam Pana Andrzeja Kurowskiego, Wojewodę Lubelskiego.

Pragnę serdecznie podziękować za obecność i przywitać Jego Ekszelencję Księdza Biskupa Mieczysława Cisło, Biskupa Pomocniczego Archidiecezji Lubelskiej.

Serdecznie witam Przewielebnego Księdza Arcybiskupa Abla, Ordynariusza Prawosławnej Diecezji Lubelsko-Chełmskiej.

Jestem szczerze wzruszony i wdzięczny za obecność tak licznej grupy Panów Rektorów. Udział Waszych Magnificencji w obchodach naszego święta społeczność akademicka Politechniki Lubelskiej odbiera jako wyraz szczególnych wzajemnych więzi i poczucia wspólnoty.

Bardzo serdecznie witam Przewodniczącego Konferencji Rektorów Akademickich Szkół Polskich, Rektora Uniwersytetu Jagiellońskiego, pana Profesora Franciszka Ziejkę. Obecność Magnificencji na dzisiejszej uroczystości jest dla naszej uczelni ważnym faktem historycznym.

Witam Przewodniczącego Konferencji Rektorów Polskich Uczelni Technicznych, Rektora Politechniki Poznańskiej, Pana Profesora Jerzego Dembczyńskiego. Przyjęcie zaproszenia przez Pana Przewodniczącego i tak liczną grupę rektorów uczelni technicznych jest dla mnie szczególnie ważne i wzruszające.

Witam Przewodniczącego Kolegium Rektorów Uczelni Lubelskich, Rektora Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego, Księdza Profesora Andrzeja Szostka.

Witam Przewodniczącego Konferencji Rektorów Uczelni Medycznych, Rektora Akademii Medycznej w Lublinie, Pana Profesora Macieja Latańskiego.

Witam Rektora Akademii Rolniczej w Lublinie, Pana Profesora Ryszarda Targońskiego, terytorialnie naszego najbliższego sąsiada.

Witam Prorektora Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej Pana Profesora Karola Izzydora Wysokińskiego.

Raz jeszcze wyrażam wdzięczność za przybycie i serdecznie witam Ich Magnificencje Rektorów Uczelni Technicznych. Na naszą uroczystość przybyli:

– kmd. prof. Antoni Komorowski, Komendant Akademii Marynarki Wojennej w Gdyni,

- prof. Marek Trombski, Rektor Akademii Techniczno-Humanistycznej w Bielsku-Białej,
- prof. Zbigniew Skinder, Rektor Akademii Techniczno-Rolniczej w Bydgoszczy,
- prof. Michał Bołtryk, Rektor Politechniki Białostockiej,
- prof. Janusz Rachoń, Rektor Politechniki Gdańskiej,
- prof. Krzysztof Wawryn, Rektor Politechniki Koszalińskiej,
- prof. Marcin Chrzanowski, Rektor Politechniki Krakowskiej,
- prof. Jan Krysiński, Rektor Politechniki Łódzkiej,
- prof. Piotr Wach, Rektor Politechniki Opolskiej,
- prof. Wincenty Lotko, Rektor Politechniki Radomskiej,
- prof. Tadeusz Markowski, Rektor Politechniki Rzeszowskiej,
- prof. Mieczysław Wysiecki, Rektor Politechniki Szczecińskiej,
- prof. Wojciech Zieliński, Rektor Politechniki Śląskiej,
- prof. Wiesław Trąmpczyński, Rektor Politechniki Świętokrzyskiej,
- prof. Stanisław Mańkowski, Rektor Politechniki Warszawskiej,
- gen.bryg. prof. Bogusław Smólski, Komendant Wojskowej Akademii Technicznej,
- prof. Bolesław Kuźniewski, Rektor Wyższej Szkoły Morskiej w Szczecinie,
- prof. Józef Koszkuł, Prorektor Politechniki Częstochowskiej,
- prof. Ernest Kubica, Prorektor Politechniki Wrocławskiej.

Witam serdecznie prof. Jerzego Woźnickiego, byłego rektora Politechniki Warszawskiej, Honorowego Przewodniczącego Konferencji Rektorów Akademickich Szkół Polskich, Prezesa Fundacji Rektorów Polskich.

Na naszą uroczystość przybyli przedstawiciele niektórych współpracujących z nami uczelni z zagranicy: Pan prof. Anthony John Moses z Cardiff University, Pan prof. A. Valiulis, przewodniczący Delegacji z Politechniki Wileńskiej, Pan prof. Juraj Smrcek, przewodniczący Delegacji Politechniki z Koszyc.

I have a great honour to welcome you and your delegation in our university.

Serdecznie witam współpracujących z Politechniką Rektorów Państwowych Wyższych Szkół Zawodowych: prof. Józefa Bergiera, Rektora Państwowej Wyższej Szkoły Zawodowej w Białej Podlaskiej, prof. Józefa Zajęca, Rektora

Państwowej Wyższej Szkoły Zawodowej w Chełmie, prof. Antoniego Jarosza, Rektora Państwowej Wyższej Szkoły Zawodowej w Jarosławiu.

Witam rektorów uczelni niepaństwowych: prof. Włodzimierza Sitko, Rektora Wyższej Szkoły Przedsiębiorczości i Administracji w Lublinie, prof. Dionizego Niezgodę, Rektora Wyższej Szkoły Społeczno-Przyrodniczej w Lublinie, prof. Grzegorza Janusza, Rektora Puławskiej Szkoły Wyższej.

Bardzo serdecznie witam:

- Pana Profesora Jana Glińskiego, Prezesa Lubelskiego Oddziału Polskiej Akademii Nauk,
- Pana Prof. Edmunda Prosta, Prezesa Lubelskiego Towarzystwa Naukowego,
- Pana płk. Marka Grzegorzewskiego, Dziekana Wydziału Lotniczego Wyższej Szkoły Oficerskiej Sił Powietrznych w Dęblinie.

Witam Panów Dyrektorów Instytutów Naukowych:

- Księdza Profesora Edwarda Walewandra, Dyrektora Instytutu Jana Pawła II,
- Pana Profesora Seweryna Kukułę, Dyrektora Instytutu Uprawy, Nawożenia i Gleboznawstwa w Puławach,
- Pana doc. Tadeusza Wijaszkę, Dyrektora Państwowego Instytutu Weterynaryjnego w Puławach.

Serdecznie witam byłych rektorów naszej uczelni:

- prof. Włodzimierza Sitko,
- prof. Jakuba Mamesa,
- prof. Andrzeja Werońskiego,
- prof. Włodzimierza Kroloppa,
- prof. Iwo Pollo,
- prof. Kazimierza Szabelskiego.

Witam serdecznie byłych rektorów uczelni lubelskich:

- Pana Profesora Tadeusza Baszyńskiego,
- Pana Profesora Stanisława Uziaka,
- Pana prof. Mariana Kazimierza Klamuta,
- Pana prof. Józefa Nurzyńskiego,
- Pana prof. Czesława Tarkowskiego,
- Pana prof. Ewalda Sasimowskiego.

Serdecznie witam Parlamentarzystów:

- Panią Izabelę Sierakowską,
- Pana Adama Bieleę,
- Pana Arkadiusza Bratkowskiego,
- Pana Kazimierza Pawełka,
- Pana Stanisława Żmijana.

Witam Pana Mirosława Złomańca, Wicemarszałka Województwa Lubelskiego.

Witam Panią Agnieszkę Kowal, Wiceprzewodniczącą Sejmiku Województwa Lubelskiego.

Witam Pana Edwarda Semprucha, Viceprezydenta Miasta Lublina.

Witam Pana Krzysztofa Grabczuka, Prezydenta Miasta Chełma.

Witam Pana Pawła Pikulę, Starostę Lubelskiego.

Witam serdecznie:

- Pana płk. Jerzego Gryza, Szefa Wojewódzkiego Sztabu Wojskowego w Lublinie,
  - Pana bryg. Józefa Klajdę, Komendanta Wojewódzkiego Państwowej Straży Pożarnej w Lublinie,
  - Pana Mariana Cichosza, Dyrektora Delegatury Najwyższej Izby Kontroli w Lublinie,
  - Pana Lubosława Pruszkowskiego, Prezesa Oddziału Wojewódzkiego Naczelnej Organizacji Technicznej w Lublinie.
- Serdecznie witam pierwszych absolwentów naszej uczelni.

Witam wszystkich absolwentów naszej uczelni obecnych na tej sali, a wśród nich Pana mgr inż. Wiesława Sikorę, Przewodniczącego Towarzystwa Absolwentów i Przyjaciół Politechniki Lubelskiej.

Witam serdecznie przedstawicieli przedsiębiorstw Lubelszczyzny, stowarzyszeń naukowo-technicznych, banków, przedstawicieli prasy, radia i telewizji, witam byłych i obecnych pracowników uczelni oraz studentów.

Widzę na tej sali wielu innych znakomitych gości. Wybaczcie, czas nie pozwala mi witać was osobiście. Proszę mi jednak pozwolić zrobić jeden wyjątek. Jest wśród nas Pan dr Marian Wójcik, który w sierpniu 1950 roku na posiedzeniu Prezydium Wojewódzkiej Rady Narodowej w Lublinie przekonywał Radę o konieczności utworzenia w Lublinie uczelni technicznej. Nie było to tak oczywiste, Lublin był trzykrotnie mniejszym miastem niż obecnie, a istniały już dwa uniwersytety, Akademia Medyczna oraz Wydziały Rolny i Weterynaryjny na UMCS, będący początkiem późniejszej Wyższej Szkoły Rolniczej. Jest Pan naszym szczególnym gościem Panie Doktorze i bardzo serdecznie Pana witam.

Okolicznościowe przemówienie wygłosił rektor dr hab. inż. Józef Kuczmaszewski, prof. PL.

Szanowny Panie Doradco
Prezydenta Rzeczypospolitej
Polskiej, Ekscelencje,
Magnificencje,
Szanowni Państwo,

Stoję przed Państwem z trudnym zadaniem przedstawienia w ciągu kilkunastu minut uczelni w dniu jej 50-lecia. Są na tej sali pierwsi jej absolwenci, dla których szczególnie ważną wartość mają wspomnienia z pierwszych, trudnych lat funkcjonowania uczelni, z czasu ich młodości, pełnym wyrzeczeń, bo przecież łączyli pracę zawodową ze studia-

mi w systemie wieczorowym. Są też aktualni studenci, dla których pierwsze lata naszej historii są nie tylko czymś bardzo odległym, ale także wręcz niewyobrażalnym. Oni kształcą się w nowoczesnej uczelni i myślą o przyszłości. Są emerytowani pracownicy i asystenci, przedstawiciele przedsiębiorstw przemysłowych i przedstawiciele władz. Jak wyważyć akcenty, aby pokazać przeszłość ale także nakreślić perspektywy rozwoju uczelni, oddać szacunek i honor pierwszym jej twórcom, ale także mówić o potrzebach ciągłych zmian, bo uczelnia musi się zmieniać. Jubileusz ma jednak swoje prawa, to jest święto nawiązujące do przeszłości. Nasza historia dostarcza nam wielu nauk, musimy czerpać z niej wszystko, co mieści się w najlepszych tradycjach uniwersyteckich.

TRUDNE POCZĄTKI

Dziś mija dokładnie 50 lat od dnia, w którym Rada Ministrów podjęła decyzję o utworzeniu w Lublinie Wieczorowej Szkoły Inżynierskiej. To był wielki dzień dla nielicznej wówczas grupy lubelskiego środowiska technicznego, której kilkuletnie starania, przeplatane okresami zwątpienia, przyniosły tak długo oczekiwany efekt. Wyobrażam sobie ten majowy dzień sprzed 50 laty, gdzie radości z pewnością towarzyszyły trudne pytania o przyszłość. Uczelnia nie miała żadnego budynku, skrawka terenu ani własnej kadry. Pomimo tak skrajnie trudnych początków już 24 sierpnia 1953 roku odbył się egzamin wstępny, w wyniku którego na jedyny wówczas istniejący wydział, Wydział Mechaniczny, przyjęto pierwszych 107 studentów. Część z nich jest obecna dzisiaj na tej sali. Oni najlepiej znają problemy uczelni z tego okresu. Po kilku latach nauki stanęli przed komisją egzaminu dyplomowego, w której zasiadali wybitni profesorowie Politechniki Warszawskiej.

Po przedwczesnej śmierci pierwszego rektora, prof. Stanisława Ziemeckiego, funkcję rektora objął mgr inż. Stanisław Podkova. Jego upór, konsekwencja i zdolności organizatorskie doprowadziły do przełomu w historii uczelni, której los wciąż był niepewny.

W 1958 roku uczelnia otrzymała swój pierwszy obiekt, zniszczony Pałac Sobieskich przy obecnej ulicy Bernardyńskiej 13, a na początku lat sześćdziesiątych, przy ulicy Nadbystrzyckiej, teren pod przyszłą rozbudowę. Byliśmy wreszcie u siebie, ale dopiero 10 inaugurację roku akademickiego w 1962 roku mogliśmy zorganizować we własnym obiekcie. Wówczas środowisko akademickie Lublina uznało Wieczorową Szkołę Inżynierską jako trwały element szkolnictwa wyższego Lublina. 20 września 1962 roku powstał Międzyuczelniany Komitet ds. Współpracy z Wieczorową Szkołą Inżynierską. W jego skład weszli przedstawiciele PW, UMCS i WSR. W organizacji pierwszych, własnych laboratoriów znaczącej pomocy udzieliły zakłady pracy Lubelszczyzny: WSK w Świdniku, FSC w Lublinie, KFWM w Kraśniku.

Od tego momentu wydarzenia następowały szybciej, 20 czerwca 1964 roku powstał Wydział Elektryczny, a 1 czerwca 1965 roku Wydział Budowlany. W tym samym roku 28 kwietnia Wieczorowa Szkoła Inżynierska została przekształcona w Wyższą Szkołę Inżynierską. Pierwsi studenci zostali przyjęci na studia dzienne. W 1973 roku powstał Instytut Or-

ganizacji i Zarządzania, przekształcony następnie w Wydział Zarządzania i Podstaw Techniki. W strukturze 4-wydziałowej funkcjonujemy do dnia dzisiejszego. W 1977 roku nastąpiło kolejne, znamienne wydarzenie w historii uczelni, Wyższa Szkoła Inżynierska została przekształcona w Politechnikę Lubelską.

To niezwykle skrócony rys historyczny. Wielu ludziom powinienem dzisiaj złożyć hołd za trud ich pracy, determinację, bardzo emocjonalny stosunek do uczelni. Nie sposób to uczynić. Wszystkich w dniu jubileuszu przywołuję w serdecznym wspomnieniu, wszystkim bardzo serdecznie dziękuję. Dzięki waszej pracy ponad 20 tysięcy absolwentów osiągnęło w naszej uczelni jeden z najważniejszych w życiu celów – wykształcenie, a Ziemia Lubelska mogła podnieść na wyższy poziom swoją kulturę techniczną.

Szczególne podziękowania kieruję do moich poprzedników, rektorów uczelni. Przewodniczenie tej uroczystości jest dla mnie zaszczytem i honorem, ale chcę je dzielić razem z Wami. W różnych, jakże odmiennych okresach historia wyznaczała Wam trud kierowania uczelnią. Nie jest tak bardzo ważne, kto był nim dłużej, a kto krócej, kto jaki obiekt wprowadził do planu inwestycyjnego, czy w której kadencji uczelnia osiągnęła jakiś spektakularny sukces. Wszyscy najważniejszym imperatywem swojego działania uczyniliście pomyślną przyszłość uczelni. To jest najważniejsze.

UGRUNTOWANA POZYCJA NA RYNKU EDUKACYJNYM I NAUKOWYM

Politechnika Lubelska zamyka swoje 50-lecie ugruntowaną i stabilną pozycją na krajowym rynku edukacji technicznej. Jesteśmy uczelnią średniej wielkości. Na 8 kierunkach studiów studiuje około 11,5 tys. studentów. Nasza oferta jest ciągle doskonała. Nie włączamy się w sztuczne upiększanie tej oferty o egzotyczne często specjalności. Kształcenie inżynierów traktujemy bardzo odpowiedzialnie. Pracodawcy mogą być przekonani, że dyplom naszej uczelni jest gwarancją nie tylko niezbędnej inżynierowi wiedzy i umiejętności, ale także postawy. Od kilku lat wdramy bardzo nowoczesny, elastyczny system kształcenia, modyfikujemy programy, w wielu pracowniach posiadamy światowej klasy urządzenia. Młodzież o tym wie, nigdy nie mieliśmy kłopotów z rekrutacją na studia dzienne, pomimo widocznego w ostatnich latach spadku zainteresowania studiami technicznymi. To efekt trudności gospodarczych, ale jest już widoczny wyraźny wzrost atrakcyjności zawodu inżyniera na rynku pracy. Chcemy, aby nasi studenci kształcili się w dobrych laboratoriach. Choć doceniamy możliwości nowoczesnych technik komputerowych i posiadamy wiele pracowni wyposażonych w dobre oprogramowanie nie uciekamy nadmiernie w świat wirtualny, pomimo, że jest to duża pokusa ze względów ekonomicznych. Świat wirtualnej techniki osłabia wycucie na zagrożenia, symulacje, poprzez wprowadzanie koniecznych warunków brzegowych upraszczają złożoność zjawisk, a poprzez unifikację rozwiązań osłabiają także wrażliwość estetyczną. Staramy się kształcić inżynierów rozumiejących etyczne, estetyczne, socjologiczne, psychologiczne i polityczne aspekty rozwoju techniki i technologii.

Nasi studenci kształcą się w atmosferze nauki. Publikujemy rocznie ponad tysiąc prac naukowych, uczymy się śred-

nio w roku kilkanaście patentów i wzorów użytkowych, oraz ponad 30 grantów. Uzyskane ostatnio centrum doskonałości w zakresie zastosowań technologii nadprzewodnikowych i plazmowych jest dowodem naszej pozycji w obszarze zaawansowanych technologii. Mamy podpisanych ponad 30 umów z partnerami zagranicznymi z różnych kontynentów. Obok uczelni europejskich współpracują z nami uczelnie z USA, Brazylii, Australii, Chin i Japonii.

NASZA UCZELNIA TEŻ SIĘ ZMIENIA

Z szacunkiem i wzruszeniem patrzę dziś na twarze naszych pierwszych absolwentów. Jestem przekonany, że ta krótka prezentacja stanu naszej uczelni napawa Was dumą. To jest inna uczelnia, niż ta, którą zapamiętaliście z lat młodości. Ale tak być powinno. Świat techniki nieustannie przyspiesza, na naszych oczach dokonuje się kolejna rewolucja techniczna, prowadząca w konsekwencji do globalnego społeczeństwa informacyjnego. Niesie to wielorakie implikacje i konsekwencje. Unifikacja kultur, techniki, prawa, obyczajów, wzorców kulturowych i modeli konsumpcji. To niesie dobrodziejstwa ale i zagrożenia. Na uczelniach i ludziach nauki spoczywa dziś wielka odpowiedzialność za przyszłość ludzkości. Chyba nigdy dotąd przyszłość naszego globu nie zależała tak bardzo od ludzi techniki jak obecnie. Aby temu sprostać musimy nieustannie się reformować, aby kreować otoczenie musimy być do tego dobrze przygotowani. Niezwykłego wysiłku wymaga dziś obrona kształtowanego przez wieki etosu nauczyciela akademickiego. Nie sprzyja temu obecny ustrój szkolnictwa wyższego, stan finansowania edukacji i nauki, niezdrowa konkurencja na rynku edukacyjnym. Prowadzi to w konsekwencji do pogorszenia jakości kształcenia. Jako uczelnia nie jesteśmy także wolni od trosk. Dotyczy to zwłaszcza sytuacji lokalowej. Wspominany już dzisiaj nasz pierwszy obiekt, który na przełomie lat pięćdziesiątych i sześćdziesiątych zdecydował o naszym istnieniu aktualnie tracimy na rzecz spadkobierców byłych właścicieli.

Dziś jest nasze święto, wypada mówić przede wszystkim o sukcesach i marzeniach. Jesteśmy jednak świadomi oczekiwań społeczeństwa, zwłaszcza Lubelszczyzny, pod naszym adresem. Za chwilę uroczyste ogłosimy Misję Politechniki na kolejne lata. Będziemy mówić o planach i zadaniach, nakreślimy najważniejsze imperatywy naszego działania w trosce o Człowieka, Lubelszczyznę i Polskę. Powiedzmy jednak wyraźnie, że spełnianie tej misji będzie możliwe tylko w warunkach stabilizacji i wolności, nie w warunkach nieustannej walki o przetrwanie, bo umykają wówczas rzeczy najważniejsze. Nie może być pełnej autonomii uczelni bez gwarancji stabilizacji finansowej.

POLITECHNIKA TO NASZE WSPÓLNE DZIEŁO

Drogi Koleżanki,

Drodzy Koledzy Pracownicy Uczelni,

Dzisiejszy dzień jest dniem specyficznej refleksji o historii. Każdy z nas w sposób indywidualny jej doświadczał. Wiele wybitnych postaci odeszło już z naszego grona na zawsze. Chyłę dziś czoło przed ich mądrością i trudem pra-

cy. Serdecznie Państwa proszę o powstanie, uczcijmy ich pamięć chwilą ciszy... Wielu zasłużonych, czynnych zawodowo i emerytowanych pracowników uczelni, znajduje się na tej sali. Zastanawiałem się kogo z nich dzisiaj wymienić z imienia i nazwiska. To było zbyt trudne zadanie. Każda próba kwantyfikowania zasług wydawała mi się niemożliwa do realizacji w tak krótkim wystąpieniu. Wspomniałem tylko o dwóch, już nieżyjących rektorach naszej uczelni. Wiele szczegółów będziecie mogli Państwo znaleźć w wydanej właśnie, obszernej Kronice 50-lecia Uczelni. Dziś niech mi będzie wolno, w obecności tylu znakomitych gości wyrazić moją wdzięczność i szacunek dla tych wszystkich, którzy rzetelnie dla Politechniki pracowali i pracują, dla których poczucie wspólnoty ze swoją Almae Matris niosło i niesie w sobie echa wielowiekowych, dobrych tradycji uniwersyteckich. Tę wdzięczność i szacunek wyrażam osobiście, ale jestem przekonany, że wyraża ją także ponad 20 tysięcy naszych absolwentów, wyraża ją Lubelszczyzna, której kulturę techniczną od półwiecza kształtujemy oraz obecni studenci, którzy mogą kształcić się w nowoczesnej uczelni. Na tę wdzięczność i szacunek musimy nieustannie pracować. Nie jest to łatwe. *Ciągłe i sumienne wypełnianie obowiązków wymaga nie mniej wysiłku niż czyny bohaterskie* mówi Jean Jacques Rousseau. Jestem przekonany, że nasze szczególne poczucie wspólnoty i identyfikacji z uczelnią sprawi, że ten wysiłek z sukcesem podejmiemy.

PRZYSZŁOŚĆ ZALEŻY OD LUDZI TECHNIKI

Drodzy Studenci,

To przede wszystkim dla was i waszej przyszłości uczelnia musi ciągle się doskonalić, to nasza wspólna, nieustanna praca ma być dla was źródłem mądrości. Ta mądrość jest wam niezbędna do kształtowania cywilizacji technicznej przyjaznej człowiekowi, pomocy innym w pokonywaniu lęków przed tym co nowe, ale i co nieuchronne. *Wiele może być właściwych dróg. Ale ze wszystkich mądrości świata przemawia wciąż od nowa jedna myśl, prosta, wszechogarniająca, bezczasowa – to odpowiedzialność za człowieka, który żyje obok ciebie.* Ta życiowa wskazówka sformułowana przez Hansa Kirsta w sposób szczególny dotyczy Was, studentów uczelni technicznej. Przyszłość naszej cywilizacji zależy w sposób szczególny od ludzi techniki. Nasze zasoby kultury materialnej i duchowej, całe dziedzictwo 50-lecia niech wam służą ku lepszej przyszłości. Wykorzystajcie szanse wynikające z jednoczenia się Europy, wykorzystajcie szanse wynikające z procesów globalizacji. Zbyt wiele było niewykorzystanych szans w naszej historii. Dobrze i mądrze wykorzystane szanse nie tylko poprawią pozycję gospodarczą naszego kraju, ale także pozwolą bardziej skutecznie pielęgnować nasze tradycje, dziedzictwo kultury i historię Narodu. Pamiętajcie o tym, czas to szczególny i szczególnie moment w naszych dziejach, od waszego pokolenia w szczególności będzie zależało miejsce naszego kraju w szybko globalizującym się świecie.

O, nie skończona dziejów jeszcze praca,

Nie przepalony jeszcze glob sumieniem.

Niech te słowa Cypriana Kamila Norwida inspirują Was w doskonaleniu siebie i pracy dla dobra wspólnego.

NASZ JUBILEUSZ TO ŚWIĘTO CAŁEJ LUBELSZCZYZNY

Szanowni Państwo, Przyjaciele Politechniki,

Cieszę się, że tak licznie tu dzisiaj jesteście i świętujecie z nami jubileusz. To nie jest tylko nasze święto, chcielibyśmy, aby było to święto całego regionu. Obecność tak licznej grupy przedstawicieli przedsiębiorstw, władz miasta i województwa jest dowodem na to, że nasza uczelnia jest nieodłącznym elementem pejzażu gospodarczego i kulturowego Lubelszczyzny. Chcemy coraz lepiej wspierać Lubelszczyznę w jej rozwoju, spełniać coraz skuteczniej funkcję regionalnego centrum edukacji i doradztwa technicznego.

W sposób odpowiedzialny będziemy kształcić i wychowywać naszą młodzież. To nie tylko muszą być dobrze przygotowani specjaliści, ale także wrażliwi, dobrze wychowani ludzie. W naszym środowisku nie może spełniać się smutna konstatacja Edwarda Stachury: *Ludzi coraz więcej, a człowieka coraz mniej.*

Za chwilę pierwszy raz, publicznie ogłosimy Misję Politechniki. Opracował ją pod moim przewodnictwem zespół złożony z byłych rektorów uczelni. Została jednomyślnie przyjęta przez Senat 24 kwietnia bieżącego roku. Jest ona skierowana ku naszej wspólnej przyszłości i będzie to szczególne zakończenie moich refleksji o przeszłości i dniu dzisiejszym naszej uczelni. To szczególny dokument i dlatego ogłaszamy go w tak szczególnym dniu. Wierzę, że nie tylko będzie on źródłem inspiracji do podejmowania nowych zadań, ale także od nowa zjednoczy naszą społeczność w pracy dla lepszej przyszłości.

(Śródtytuły pochodzą od redakcji).

Następnie po raz pierwszy w historii uczelni ogłoszona została „**Misja Politechniki Lubelskiej**”. Jej tekst odczytał rektor dr hab. inż. Józef Kuczmaszewski, prof. PL.

Misja Politechniki Lubelskiej

Politechnika Lubelska jest spadkobiercą uniwersalnych wartości uniwersyteckich. Jej podstawowym zadaniem jest kształcenie młodzieży studenckiej na kompetentnych specjalistów oraz świadomych i odpowiedzialnych obywateli naszej Ojczyzny. Zapewnienie najwyższego poziomu pracy dydaktycznej, naukowej i wychowawczej jest główną społeczną rolą Uczelni, a udział w tworzeniu europejskiej przestrzeni edukacyjnej - obowiązkiem wobec przyszłych pokoleń.

Jako wspólnota akademicka uznajemy następujące fundamentalne wartości: patriotyzm i humanizm, poszanowanie i poszukiwanie prawdy, ludzką solidarność, zasady etyczne w kształceniu i badaniach, tradycje akademickie, wolność badań naukowych i nauczania oraz dziedzictwo kultury. Naszym celem jest przekazywanie studentom nie tylko niezbędnej wiedzy i umiejętności, ale także kształtowanie twórczych i odpowiedzialnych postaw. Wykazanie sukcesów w naszej Uczelni powinno pomóc absolwentom w rozumieniu związków nauki i techniki z rozwojem społecznym i cywilizacyjnym.

Ważnym celem Uczelni jest odpowiedzialny i twórczy udział w procesie tworzenia w naszym kraju nowoczesnego społeczeństwa informacyjnego. Szczególnie istotnym jest realizowanie badań naukowych z poszanowaniem wolności wyrażania myśli, prawdy naukowej i obiektywnej oceny wyników. W realizowanych badaniach zmierzamy do integracji nauk podstawowych i stosowanych. Uczelnia wytrwale będzie wspomagać badania naukowe służące rozwojowi własnej kadry, gospodarki i kultury narodowej, wzbogacające nasze dziedzictwo oraz przyspieszające postęp cywilizacyjny. Jako środowisko akademickie będziemy wspierać integrację naszych zespołów naukowych z zespołami naukowymi uczelni oraz instytucji w kraju i za granicą. W codziennej pracy akademickiej uznajemy jedność edukacji i nauki.

Będziemy umacniać Politechnikę w roli ośrodka silnie wspierającego środowiska gospodarcze i techniczne w tworzeniu ich własnych strategii innowacji, transferze technologii, doskonaleniu kadry, a także znaczącym oddziaływaniu na obszarze kultury materialnej i duchowej. Szeroko rozumiana służba publiczna, zwłaszcza umacnianie znaczenia Uczelni jako regionalnego centrum edukacji i doradztwa technicznego jest jednym z najważniejszych elementów naszej misji.

Politechnika Lubelska jest szczególną wspólnotą nauczycieli, studentów i pozostałych pracowników Uczelni. Poczucie wspólnoty pozwala nam sformułować nadrzędne zasady i cele, przy poszanowaniu indywidualnych przekonań, praw i aspiracji wszystkich Jej członków. Szacunek dla dobra wspólnego buduje dobre imię Uczelni, utrwała akademickie obyczaje i wzorce kulturowe.

Będziemy odpowiedzialnie i wytrwale sprzyjać rozwojowi samorządności studentów, studenckiego ruchu artystycznego oraz kultury fizycznej młodzieży akademickiej. Idea samorządności studenckiej stanowi ważne ogniwo w realizacji naszej misji.

Wyrażamy szczególną więź z innymi uczelniami Lublina. Wspólnie z nimi tworzymy ważny ośrodek edukacji i nauki. Będziemy aktywnie uczestniczyć w kreowaniu lubelskiego ośrodka akademickiego jako znaczącego i atrakcyjnego dla obecnego i przyszłych pokoleń młodzieży. W sferze edukacji będziemy kontynuować współpracę ze szkolnictwem średnim - łącząc nas bowiem wspólna troska o rozwój cywilizacyjny Ziemi Lubelskiej i naszej Ojczyzny. Wszystko co czynimy w kształceniu i nauce, ma służyć pomysłowości i wszechstronnemu rozwojowi Człowieka.

Spełnianie misji Uczelni jest dla naszej społeczności szczególną powinnością i zaszczytnym wyzwaniem.

Politechnika Lubelska wyraża szacunek i wdzięczność swoim organizatorom i przyjaciołom, których determinacji i wysiłkom zawdzięcza powstanie i rozwój.

Ważnym punktem programu było symboliczne uhoonorowanie pierwszych absolwentów poprzez **wręczenie odnowionych dyplomów**. W uroczystości uczestniczyło 27 absolwentów. Ich nazwiska wyczytał prorektor ds. kształcenia dr inż. Adam Wasilewski.

Nazwisko i imię	Nr dyplomu	Data uzyskania tytułu inżyniera
Dereń Kazimierz	4	21.06.1958
Dybek Stanisław	5	23.06.1958
Ficoń Antoni	6	19.12.1957
Jończyk Jan	11	19.12.1957
Koper Bartłomiej	47	15.01.1959
Kosowski Władysław	54	27.11.1959
Kowalczyk Stanisław	44	15.01.1959
Koziara Krzysztof	15	23.06.1958
Maciukiewicz Zenon	18	23.06.1958
Masztalerz Marian	21	21.06.1958
Miłosz Henryk	19	23.06.1958
Niemyski Włodzimierz	22	21.06.1958
Pać Henryk	29	19.12.1957
Parol Adolf	28	23.06.1958
Pawłowski Henryk	27	23.06.1958
Pawłowski Zbigniew	134	05.04.1962
Pyliński Leopold	45	15.01.1959
Ramotowski Cezary	32	23.06.1958
Rybka Janusz	31	23.06.1958
Skoczylas Jerzy	64	27.11.1959
Skowronek Jan	34	24.06.1958
Socha Józef	35	24.06.1958
Sosnowski Władysław	66	28.11.1959
Szczęśny Zbigniew	63	28.11.1959
Szymanek Jan	65	28.11.1959
Wiśniewski Jerzy	42	24.06.1958
Żukowski Lucjan	69	28.11.1959

Pierwsi absolwenci Politechniki Lubelskiej

Prorektor przypomniał, że w październiku 1953 r. 107 studentów rozpoczęło naukę na Wydziale Mechanicznym ówczesnej Wieczorowej Szkoły Inżynierskiej w Lublinie.

Rektor dr hab. inż. Józef Kuczmaszewski, prof. PL zwracając się do absolwentów powiedział: *To Wy rozpoczynaliście naszą 50-letnią historię. Poprzez akt odnowienia Waszych dyplomów chcemy dać wyraz nieustannej o Was pamięci oraz wyrazić głęboki szacunek dla trudu Waszych studiów oraz wieloletniej pracy inżynierskiej.*

•
Gratulacje i życzenia dla społeczności uczelni z okazji jubileuszu przekazali w formie wystąpień:

Mirosław Głogowski, przedstawiciel Prezydenta RP,
Zdzisław Hensel, przedstawiciel MENiS,
Andrzej Kurowski, Wojewoda Lubelski,
Henryk Makarewicz, Marszałek Województwa Lubelskiego,
Prof. Franciszek Ziejka, Przewodniczący Konferencji Rektorów Akademickich Szkół Polskich, Rektor Uniwersytetu Jagiellońskiego,
Prof. Jerzy Dembczyński, Przewodniczący Konferencji Rektorów Polskich Uczelni Technicznych, Rektor Politechniki Poznańskiej,
Ks. prof. Andrzej Szostek, Przewodniczący Kolegium Rektorów Uczelni Lubelskich, Rektor Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego,
Edward Szempruch, Viceprezydent Miasta Lublina,
Inż. Henryk Pawłowski, przedstawiciel pierwszych absolwentów, wieloletni dyrektor Fabryki Samochodów Ciężarowych w Lublinie,
Inż. Lubosław Pruszkowski, Prezes NOT w Lublinie,
Mgr inż. Wiesław Sikora, Prezes Towarzystwa Absolwentów i Przyjaciół PL
oraz Jarosław Banaś, Przewodniczący Rady Uczelnianej Samorządu Studentów PL.

•
Miłym akcentem uroczystości było wręczenie przez prof. Franciszka Ziejkę „Medalu 600-lecia Odnowienia Akademii Krakowskiej” wybitego w 2000 r. *Niech ten medal będzie symbolicznym potwierdzeniem naszej woli, że Politechnika Lubelska doczeka się także (chodzi o Uniwersytet Jagielloński – przyp. red.) jubileuszu 600-lecia powołania do życia* – życzył rektor.

Z kolei inż. Lubosław Pruszkowski, w imieniu Zarządu Głównego Stowarzyszenia Inżynierów i Techników Mechaników Polskich, przyznał uczelni za całokształt działalności Honorową Odznakę SliTMP.

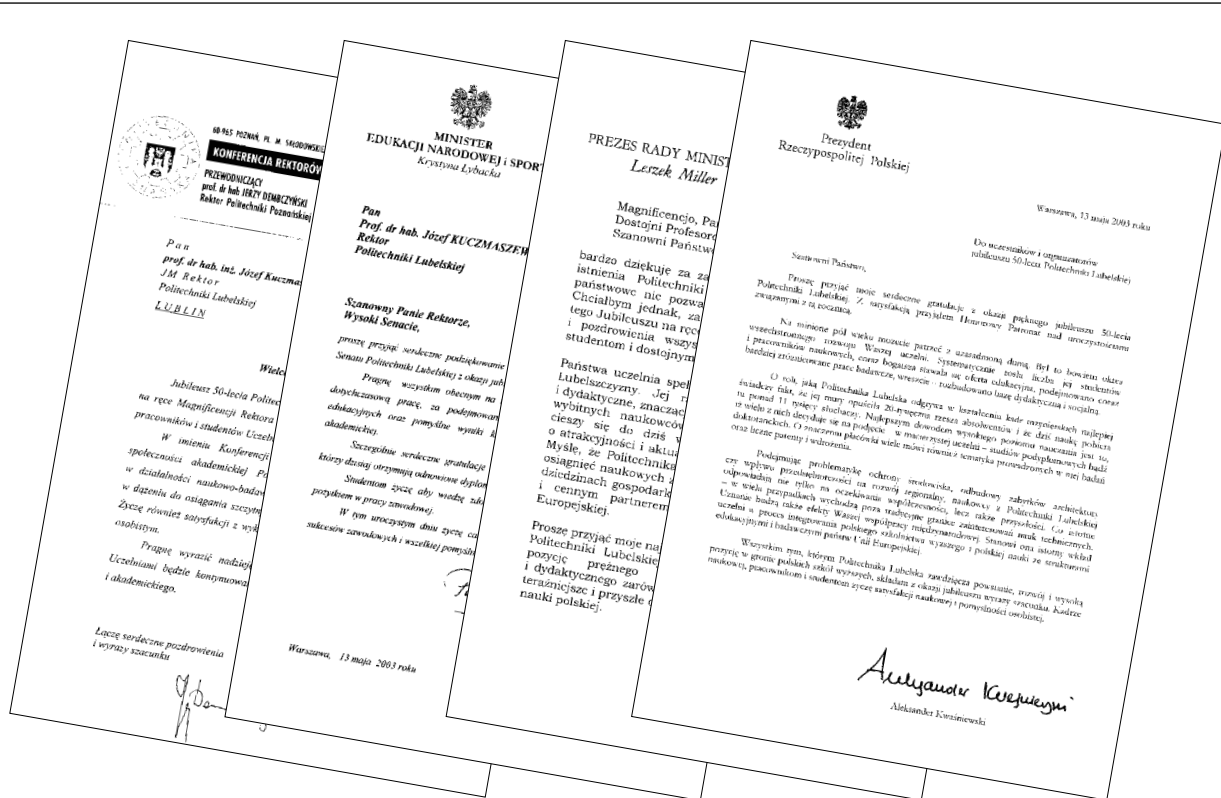
•
Część oficjalną uroczystości zakończył piękny koncert IX Symfonii Ludwiga van Beethovena w wykonaniu połączonych Chórów Politechniki Lubelskiej i Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej z udziałem Orkiestry Filharmonii Lubelskiej.

Po koncercie goście udali się do foyer Filharmonii na okolicznościowy bankiet z okazji 50-lecia Politechniki Lubelskiej.

•
Z okazji jubileuszu adresy gratulacyjne przysłali:

Prezydent RP Aleksander Kwaśniewski,
Prezes Rady Ministrów Leszek Miller,
Marszałek Sejmu RP Marek Borowski,
Przewodniczący Komisji Nauki, Edukacji i Sportu Senatu RP Marian Żenkiewicz,
Minister Edukacji Narodowej i Sportu Krystyna Łybacka,
Podsekretarz Stanu MENiS Hanna Kuzińska,
Minister Nauki i Informatyzacji, Przewodniczący KBN prof. Michał Kleiber,
Przewodniczący Państwowej Komisji Akredytacyjnej Andrzej Jamiołkowski,
Podsekretarz Stanu MNiI dr Jan Frąckowiak,

Minister Sprawiedliwości Grzegorz Kurczuk,
Minister Skarbu Państwa Piotr Czyżewski,
Minister Lech Nikolski,
Z-ca Dyrektora Sekretariatu Prezesa Rady Ministrów Lech Węclewski,
Marszałek Województwa Lubelskiego Henryk Makarewicz,
Przewodniczący Sejmiku Województwa Lubelskiego Konrad Rękas,
Prezydent Miasta Chełma Krzysztof Grabczuk,
Rektor Akademii Górniczo-Hutniczej w Krakowie prof. Ryszard Tadeusiewicz,
Rektor Politechniki Białostockiej prof. Michał Bołtryk,
Rektor Politechniki Częstochowskiej prof. Henryk Dyja,
Rektor Politechniki Krakowskiej prof. Marcin Chrzanowski,
Rektor Politechniki Koszalińskiej prof. Krzysztof Wawryn,
Rektor Politechniki Lwowskiej prof. J. Rudawski,
Rektor Politechniki Opolskiej prof. Piotr Wach,
Rektor Politechniki Poznańskiej, Przewodniczący KRPUT prof. Jerzy Dembczyński,
Rektor Politechniki Radomskiej prof. Wincenty Lotko,
Rektor Politechniki Rzeszowskiej prof. Tadeusz Markowski,
Rektor Politechniki Szczecińskiej prof. Mieczysław Wysocki,
Komendant-Rektor Akademii Marynarki Wojennej w Gdyni kontradmirał prof. Antoni Komorowski,
Rektor Uniwersytetu Jagiellońskiego, Przewodniczący KRASP prof. Franciszek Ziejka,
Rektor Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego ks. prof. Andrzej Szostek,
Rektor Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego prof. Ryszard Górecki,
Rektor Uniwersytetu Zielonogórskiego prof. Michał Kisielewicz,
Rektor Szkoły Głównej Handlowej w Warszawie prof. Marek Rocki,
Rektor Szkoły Głównej Gospodarstwa Wiejskiego w Warszawie prof. Tomasz Borecki,
Rektor Akademii Medycznej w Lublinie prof. Maciej Latański,
Rektor Akademii Rolniczej w Krakowie prof. Zbigniew Ślipek,
Komendant-Rektor Wojskowej Akademii Technicznej gen. bryg. prof. Bogusław Smólski,
Komendant-Rektor Wyższej szkoły Oficerskiej Sił Powietrznych w Dęblinie gen. bryg. pil. Tadeusz Kuziora,
Dziekan Wydziału Techniki Rolniczej AR w Lublinie prof. Mieczysław Szpryngiel,
Wydział V PAN w Warszawie prof. Janusz Haman, czł. rzecz. PAN,
Prezes Oddziału PAN w Lublinie prof. Jan Gliński,
Instytut Fizyki PAN w Warszawie prof. Henryk Lachowicz,
Instytut Oceanografii PAN prof. Włodzimierz J. Prosnak, czł. rzecz. PAN,
Przewodniczący Komisji Budowy Maszyn PAN Oddział w Poznaniu prof. K. Wieczorowski, dr h.c.,
Sekretarz Komisji Budowy Maszyn PAN Oddział w Poznaniu prof. ST. Legutko,
Prezes Fundacji na Rzecz Nauki Polskiej prof. Maciej Grabski,

Prezes Naczelnej Organizacji Technicznej w Warszawie dr inż. Wojciech Ratyński,
 Sekretarz Generalny Naczelnej Organizacji Technicznej w Warszawie mgr inż. Kazimierz Wawrzyniak,
 Prezes Zarządu Naczelnej Organizacji Technicznej w Lublinie inż. Ludosław Pruszkowski,
 Przewodniczący Regionu Środkowowschodniego NSZZ „Solidarność” Marian Król,
 Dyrektor Instytutu Podstaw Budowy Maszyn Politechniki Warszawskiej prof. Jerzy Wróbel,
 Dyrektor Instytutu Uprawy Nawożenia i Gleboznawstwa prof. Seweryn Kukuła,
 Wydział Humanistyczny UMCS prof. Józef Szamański,
 Instytut Sterowania i Elektroniki Przemysłowej Politechniki Warszawskiej prof. Tadeusz Kaczorek,
 Instytut Mechaniki i Podstaw Konstrukcji Maszyn Politechniki Krakowskiej prof. Stanisław Mazurkiewicz,
 Poseł na Sejm RP Zbigniew Janowski,
 Poseł na sejm RP Henryk Lewczuk,
 Poseł na sejm RP Robert Luśnia,
 Poseł na sejm RP Zdzisław Podkański,
 Poseł na Sejm RP Ryszard Stanibuła,
 Biskup Płocki, Przewodniczący Rady Naukowej Konferencji Episkopatu Polski ks. prof. Stanisław Wielgus,
 Biskup Zamojsko-Lubaczowski ks. prof. Jan Śrutwa,
 Lubelski Wojewódzki Inspektor Ochrony Środowiska mgr inż. Leszek Żelazny,
 Szef Wojewódzkiego Sztabu Wojskowego, Dowódca Garnizonu Lublin płk. dr Jerzy Gryz,
 Lubelski Komendant Wojewódzki Państwowej Straży Pożarnej bryg. mgr inż. Józef Klajda,
 Prezes Zarządu Miejskiego Przedsiębiorstwa Wodociągów i Kanalizacji sp. z o.o. inż. Tadeusz Fijałka,
 Prezes Zarządu Lubelskiego Przedsiębiorstwa Energetyki Ciepłej sp. z o.o. Ryszard Pasikowski,

Prezes Zarządu Lubelskich Zakładów Energetycznych S.A. Tadeusz Skrzypek,
 Prezes Zarządu Lubelskich Fabryk Wag mgr inż. Marek Wagner,
 Dyrektor Oddziału TUIR WARTA S.A. w Lublinie Wiktor Szyborski.

Senat Politechniki Lubelskiej na posiedzeniu w dniu 3 lipca 2003 r. podjął uchwałę w sprawie **ustanowienia dnia 13 maja Świętem Politechniki Lubelskiej.**

**Uchwała
 Senatu Politechniki Lubelskiej
 z dnia 3 lipca 2003 r.**

w sprawie ustanowienia dnia 13 maja Świętem Politechniki Lubelskiej.

Senat Politechniki Lubelskiej działając w oparciu o § 115 Statutu Politechniki Lubelskiej u c h w a l a, co następuje:

§ 1.
 Dnia 13 maja 1953 r. Uchwałą Nr 341 Rady Ministrów została utworzona w Lublinie Wieczorowa Szkoła Inżynierska, przekształcona Rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 28 kwietnia 1965 r. w Wyższą Szkołę Inżynierską, a następnie przekształcona Rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 1 sierpnia 1977 r. w Politechnikę Lubelską.
 Nawiązując do tych wydarzeń Senat Politechniki Lubelskiej ustanawia dzień 13 maja **Świętem Politechniki Lubelskiej.**

§ 2.
 W czasie Święta Politechniki Lubelskiej będą organizowane: promocje doktorów i doktorów habilitowanych, konferencje, imprezy towarzyszące itp. Ponadto wydawane będą wydawnictwa okolicznościowe oraz prowadzone na szeroką skalę działania promocyjne.
 Przedsięwzięcia te służyć będą promocji Politechniki Lubelskiej w regionie i kraju w szczególności popularyzacji osiągnięć naukowych i dydaktycznych.

§ 3.
 Senat Politechniki Lubelskiej zwraca się do wszystkich jednostek organizacyjnych Uczelni i organizacji studenckich z apelem o czynny udział w obchodach Święta Politechniki Lubelskiej.

§ 4.
 Uchwała wchodzi w życie z dniem jej podjęcia.

Przewodniczący
 Senatu Politechniki Lubelskiej

 Rektor
 dr hab. inż. Józef Kuczmazewski, prof. PL

Uroczyste posiedzenie Senatu Politechniki Lubelskiej z okazji nadania tytułu Doktora Honoris Causa Politechniki Lubelskiej prof. Anthony'emu J. Mosesowi profesorowi Uniwersytetu Cardiff i dyrektorowi Centrum Materiałów Magnetycznych

W dniu 14 maja 2003 roku uczelnia przeżywała po raz drugi w swojej historii uroczystość nadania tytułu Doktora Honoris Causa.

Uchwałą Senatu Politechniki Lubelskiej z dnia 6 marca 2003 roku został nadany ten zaszczytny tytuł prof. dr hab. inż. Anthony'emu J. Mosesowi z Uniwersytetu w Cardiff. Promotorem był prof. Tadeusz Janowski, dyrektor Instytutu Podstaw Elektrotechniki i Elektrotechnologii Wydziału Elektrycznego PL. Z wnioskiem do Senatu o uhonorowanie prof. Anthony'ego J. Mosesa wystąpiła Rada Naukowa Wydziału Elektrycznego Politechniki Lubelskiej po podjęciu uchwały w dniu 20.03.2002 r. o wszczęcie postępowania w sprawie nadania tytułu Doktora Honoris Causa.

Prof. Anthony John Moses

Posiedzeniu Senatu przewodniczył rektor dr hab. inż. Józef Kuczmaszewski, prof. PL. Współgospodarzem uroczystości był dziekan Wydziału Elektrycznego dr hab. inż. Zygmunt Rutka, prof. PL.

Na wstępie rektor bardzo serdecznie przywitał przybyłych gości, delegacje z Wilna oraz z Koszyc, jak również pracowników i studentów uczelni.

Wystąpienie rektora dr hab. inż. Józefa Kuczmaszewskiego, prof. PL

Wielce Szanowny
Panie Profesorze,
Wysoki Senacie,
Szanowni Państwo,

Politechnika Lubelska przeżywa dzisiaj ważną uroczystość. Po raz drugi w historii uczelni nadajemy zaszczytny tytuł Doktora Honoris Causa. Przywilej i prawo nadawania tej godności należy do tradycji uczelni akademickich. Honorowane są nim wybitne osobistości w dowód uznania dla ich osiągnięć naukowych, dydaktycznych, organizacyjnych. Pierwszą polską uczelnią, która przyznała tytuł Doktora Honoris Causa był Uniwersytet Jagielloński, a pierwszymi spośród wyróżnionych byli m.in. Joachim Lelewel, Józef Ignacy Kraszewski, Jan Matejko i Henryk Sienkiewicz. W dniu dzisiejszym w Politechnice Lubelskiej tą najwyższą godnością akademicką zostaje wyróżniony dyrektor Wolfson Centra for Magnetism Technology w Cardiff University,

wybitny uczony w zakresie materiałów magnetycznych – prof. Anthony John Moses. Uroczystość ta jest dla nas szczególnie. Jest wyrazem prestiżu uczelni, ponieważ przywilej nadawania tego tytułu posiadają tylko uczelnie akademickie. Politechnika Lubelska dzięki uzyskanym uprawnieniom do nadawania stopni naukowych doktora i doktora habilitowanego nauk technicznych weszła do kręgu uczelni w pełni akademickich. O wyjątkowym charakterze uroczystości świadczy również to, iż godność Doktora Honoris Causa nadawana jest w Roku Jubileuszowym

50-lecia Uczelni. To druga tego typu uroczystość wpisana w obchody jubileuszowe. W roku ubiegłym ten zaszczytny tytuł przyznaliśmy prof. Michałowi Kleiberowi, Ministrowi Nauki i Informatyzacji, Przewodniczącemu Komitetu Badań Naukowych. Dzisiejsza uroczystość jest symbolicznym dowodem naszego otwarcia na świat, dowodem na to, że Politechnika Lubelska od wielu już lat buduje wspólną przestrzeń europejską w nauce i badaniach. Poprzez ten akt pragniemy podziękować za dotychczasową współpracę i jednocześnie wyrazić swój szacunek dla znakomitej osobistości, twórcy nauki. Prof. A. J. Moses jest uczonym o światowym uznaniu, którego z Politechniką Lubelską, a dokładniej mówiąc z Wydziałem Elektrycznym, łączą serdeczne kontakty trwające już 18 lat. W dniu takim jak dzisiaj, odkrywamy jak ważna jest dla nas tradycja akademicka, która pomimo istniejących granic integruje narody i kraje. W trakcie wczorajszego uroczystego, otwartego posiedzenia Senatu Politechniki Lubelskiej z okazji 50-lecia uczelni, dzieliliśmy się refleksją o stanie uczelni i jej przyszłości. Przyszłość tę określamy wyzwania związane z budową społeczeństwa informacyjnego i bliską już akcesją Polski do Unii Europejskiej. Nadając honorowy tytuł prof. Mosesowi kierowaliśmy się przesłaniem, aby wykorzystać jubileusz do budowy i rozwoju nowych więzi ze światem. Przywiązujemy duże znaczenie do współpracy z instytucjami i ośrodkami zagranicznymi, szczególnie koncentrując się na wymianie doświadczeń. Dumni jesteśmy, że uczelnia nasza ma w osobie tak znakomitego profesora, przyjaciela i partnera. Swoją wszechstronną aktywnością inspiruje Pan Profesor naszą społeczność akademicką do jeszcze większego wysiłku w działalności naukowej i dydaktycznej. Skłania nas Pan do integralnego i perspektywicznego widzenia pro-

blemów współczesnego świata nauki. Cechami osobowości wytwarza Pan klimat zaangażowania i niepokoju twórczego. Dzięki współpracy z Panem Profesorem ranga i wizerunek Politechniki Lubelskiej i Wydziału Elektrycznego nabierają nowego wymiaru. Wdzięczni jesteśmy za to, co Pan Profesor dla naszej uczelni uczynił i nadal czyni.

Mile są trudy zakończone – powiedział Cynceron. W dniu dzisiejszym, rzecz można, że pewien etap w życiu profesora Mosesa dotyczący współpracy z Politechniką Lubelską zostaje podsumowany. Równocześnie rozpoczyna się kolejny rozdział, wierzę, że równie pełen zapału i wiary, co poprzedni.

Szanowny Panie Profesorze, cieszymy się, że przyjmuje Pan godność, którą za chwilę Panu nadamy i że dzięki niej możemy dzisiaj świętować Pańską obecność w naszej uczelni. Z radością przyjmujemy Cię do wspólnoty akademickiej Politechniki Lubelskiej. Mamy nadzieję, iż partnerskie kontakty oraz Pana współpraca z naszą uczelnią będą kontynuowane, przynosząc satysfakcję naszym uczelniom, a także będą źródłem osobistych sukcesów dla wielu ludzi, z którymi Pan współpracuje.

Laudację wygłosił promotor prof. dr hab. inż. Tadeusz Janowski

*pt. Redukcja strat mocy w magnetowodach
urządzeń elektrycznych ważną drogą
do zrównoważonych systemów energetycznych*

Magnificencjo Rektorze,
Wysoki Senacie,
Dostojni Goście,
Szanowni Państwo,

Działalność naukowa i edukacyjna Profesora Anthony'ego J. Mosesa koncentruje się na zagadnieniach ograniczania strat energii w magnetowodach urządzeń elektrycznych. Straty te stanowią około 5% wytwarzanej na Ziemi energii elektrycznej. Ograniczanie strat mocy w magnetowodach, nazywanych również stratami jałowymi lub napięciowymi, jest bardzo istotne, ponieważ wynikają one jedynie z utrzymania gotowości dostarczania energii, zatem wydzielają się w dzień i w nocy, gdy tylko urządzenia są pod napięciem.

Głębsze poznanie i zrozumienie zjawisk procesu magnesowania ferromagnetyków pozwoliło opracować nowe technologie wytwarzania materiałów magnetycznych o mniejszej stratności i lepszej magnesowalności.

Poprawa właściwości fizycznych materiałów magnetycznych, udoskonalenie technologii projektowania urządzeń elektrycznych oraz opracowanie metod wytwarzania obwodów magnetycznych w okresie ostatnich 30 lat zmniejszyły jałowe straty mocy połowy (o 50%). Stanowi to istotny postęp na drodze do zrównoważonego rozwoju systemów energetycznych, to jest takich, które gwarantują zaspokojenie potrzeb obecnych i przyszłych pokoleń.

Znaczący udział w osiągnięciu tego postępu ma profesor A. J. Moses i pracownicy kierowanego przez Niego Centrum

Technologii Magnetycznych imienia Wolfsona Uniwersytetu Walijskiego w Cardiff.

Prof. Moses urodził się 12.X.1942 w Newport i tam ukończył szkołę średnią w 1961 r. z wynikiem celującym. Studiował elektrotechnikę w Uniwersytecie Walijskim w latach 1961-1966. Bezpośrednio po studiach podjął pracę jako inżynier projektant w Birwelco Ltd. W latach 1968-1970 odbył studia doktoranckie w Uniwersytecie Walijskim.

Po uzyskaniu stopnia doktora nauk technicznych w 1970 r. podjął pracę w kierowanym przez profesora Thompsona Centrum Technologii Magnetycznych imienia Wolfsona w Uniwersytecie Walijskim w Cardiff jako pracownik naukowo-badawczy, a następnie jako wykładowca, docent i profesor.

Po przejściu na emeryturę profesora J. E. Thompsona w 1990 roku profesor A. J. Moses został dyrektorem Wolfson Centre for Magnetics Technology, które pod Jego kierownictwem w 2001 roku uzyskało status europejskiego Centrum Doskonałości.

Wolfson Centre prowadzi bardzo aktywną działalność badawczą i edukacyjną w zakresie materiałów magnetycznych, a w szczególności pomiarów ich właściwości fizycznych oraz modelowania zjawisk i procesów w magnetowodach urządzeń elektrycznych. Działalność badawcza i edukacyjna profesora Mosesa jest ściśle związana z aplikacjami przemysłowymi poprzez koordynację umów rządowych i przemysłowych oraz tematykę prac magisterskich, doktorskich, podyplomowych i wielu specjalistycznych kursów.

Skalą tych prac może być fakt, że wartość projektów badawczych koordynowanych przez profesora Mosesa w ostatnich 10 latach przekroczyła 5 milionów funtów brytyjskich. W latach 1998-2000 był przewodniczącym Komitetu Forum Technologii Materiałów Walii; jest członkiem wielu towarzystw naukowych, komitetów naukowych światowych konferencji i rad naukowych, przewodniczącym Komitetu Magnetyzmu w IEC tj. International Electrotechnical Commission.

Do ważnych osiągnięć w działalności edukacyjnej należy zaliczyć koordynację projektów programu TEMPUS, opracowanie programów kształcenia studiów podyplomowych i doktoranckich w zakresie elektrotechniki i technologii materiałów magnetycznych Uniwersytetu Cardiff, wypromowanie 39 doktorów i ponad 60 magistrów, organizację kursów, dni otwartych i warsztatów w ramach działalności Centrum Doskonałości Technologii Magnetycznych.

Wyniki swoich badań profesor Moses opublikował w ponad 200 artykułach oraz prezentował na światowych konferencjach naukowych. Prezentował liczne zaproszone wykłady w wielu krajach świata (USA, Japonia, Korea, Francja, Hiszpania, Włochy, Grecja, Turcja, Niemcy, Rosja, Polska, Szwecja, Słowacja, Czechy, Węgry).

Do wybitnych osiągnięć profesora Mosesa należy zaliczyć:

1. opracowanie magneto-optycznych metod obserwacji domen w czasie rzeczywistym i zbadanie dynamiki procesu magnesowania materiałów magnetycznie miękkich,
2. stwierdzenie występowania i opisanie mechanizmu powstawania strat rotacyjnych w pewnych obszarach magnetowodów urządzeń statycznych,

3. zbadanie wpływu odkształcenia strumienia magnetycznego wyższymi harmonicznymi na wartość strat mocy oraz opracowanie metody ich obliczania,
4. zbadanie zjawisk w amorficznych materiałach magnetoelastycznych i zastosowanie ich do sensorów,
5. opracowanie metody termiczno-magnetycznej obróbki blach elektrotechnicznych na rdzenie transformatorów,
6. opracowanie metody obniżania strat mocy i pracochłonności budowy rdzeni transformatorów przez zastosowanie izolowanych pakietów równoległych,
7. zbadanie i wyjaśnienie wpływu powłok izolacyjnych blach elektrotechnicznych i naprężeń mechanicznych na właściwości magnetyczne magnetowodów i redukcję strat mocy oraz poprawę ich magnesowalności,
8. opracowanie podstaw modelowania procesów magnesowania materiałów magnetycznie miękkich.

Osiągnięcia te pozwoliły znacznie zrationalizować procesy wytwarzania materiałów magnetycznych i metodykę projektowania urządzeń elektrycznych w przemyśle oraz znalazły trwałe miejsce w podręcznikach akademickich.

Kontakty naukowe profesora Mosesa z pracownikami Wydziału Elektrycznego zostały nawiązane w 1984 roku, a umowę o współpracy pomiędzy Uniwersytetem Walijskim w Cardiff i Politechniką Lubelską podpisano w 1988 r. Umowa ta pozwoliła prowadzić formalną wymianę pracowników i wspólne publikowanie wyników badań. Szczególnie intensywna współpraca rozwinęła się w latach dziewięćdziesiątych podczas realizacji trzech projektów w programie TEMPUS. Kilkunastu pracowników Politechniki Lubelskiej odbyło staże naukowe w Wolfson Centre for Magnetics Technology, a pracownicy Uniwersytetu Walijskiego odwiedzali naszą uczelnię. Współpraca ta zaowocowała wspólnymi publikacjami, nawiązaniem współpracy z innymi partnerami z Wielkiej Brytanii (South Bank University w Londynie), Niemiec (Physikalisch-Technische Bundesanstalt w Brunshwiku), wprowadzeniem nowych specjalizacji w kształceniu oraz wydatną poprawą stanu wyposażenia naszych laboratoriów.

Z pomocą profesora Mosesa i Jego współpracowników została utworzona w Politechnice Lubelskiej specjalizacja kształcenia: Elektromagnetyczne Urządzenia i Technologie w Ochronie Środowiska.

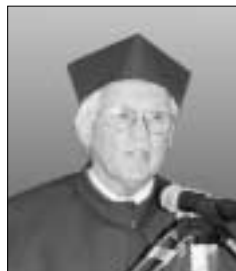
Współpraca z profesorem Mosesem miała również istotny wpływ na uzyskanie przez Instytut Podstaw Elektrotechniki i Elektrotechnologii Politechniki Lubelskiej w 2002 roku statusu Centrum Doskonałości Zastosowań Technologii Nadprzewodnikowych i Plazmowych w Energetyce – ASPPECT.

Profesor Moses współpracuje w zakresie materiałów magnetycznych również z innymi ośrodkami naukowymi w Polsce, między innymi z Politechnikami Częstochowską, Wrocławską i Warszawską.

W dniu dzisiejszym cieszy się Politechnika Lubelska, że najwyższą godność – tytuł Doktora Honoris Causa może w roku swego jubileuszu 50-lecia nadać uczonemu o światowym autorytecie w dziedzinie magnetyzmu i materiałów magnetycznych, prekursorowi współpracy naukowej bez granic, liderowi w tworzeniu europejskiej przestrzeni badawczej i edukacyjnej, przyjacielowi Polski, Polaków i Politechniki Lubelskiej – profesorowi Anthony'emu Johnowi Mosesowi.

Wykład prof. Anthony'ego Mosesa

pt. Poznanie zjawisk w materiałach magnetycznych warunkiem obniżenia strat energii w magnetowodach urządzeń elektromagnetycznych

Jakkolwiek urządzenia stosowane w elektroenergetyce charakteryzują się dużą sprawnością, to całkowite straty energii systemu elektroenergetycznego są bardzo duże, co prowadzi do szybkiego ubytku zasobów energii pierwotnej i wysokich kosztów energii elektrycznej. Najważniejszym materiałem stosowanym w urządzeniach elektrycznych jest elektrotechniczna blacha stalowa wykorzystywana do przenoszenia strumienia magnetycznego. Podczas magnesowania blachy elektrotechnicznej, część energii ulega rozproszeniu w postaci ciepła. Straty te, określane jako straty w stali, są zwykle podzielone na dwie składowe, straty histerezowe i straty wiropądowe.

W rzeczywistości energia nie jest tracona a zmieniana w inną formę, głównie w ciepło, ale w przypadku systemów magnetycznych termin ten jest powszechnie stosowany. Aby pokryć straty energii w magnetowodach, należy zużyć więcej paliwa, przez co wzrasta koszt wytworzenia energii elektrycznej.

Większość elektrycznych urządzeń mocy zawiera stal elektrotechniczną. Urządzenia te obejmują zarówno małej mocy sprzęt powszechnego użytku, taki jak: zawory, łączniki, oraz elektryczne maszyny wirujące i transformatory energetyczne wielkich mocy. Mimo, że pojedyncze małej mocy jednostki wykazują mniejsze straty rdzeniowe, to straty energii spowodowane ich łącznym działaniem są również znaczące. Nic dziwnego, że w ciągu ostatnich 30 lat badania naukowe nad stalą elektrotechniczną skoncentrowały się na udoskonaleniu urządzeń o większych mocach, co stwarza potencjalnie większe korzyści. Powinniśmy być świadomi tego, że urządzenia takie jak transformatory mocy są zasilane w sposób ciągły w dzień i w nocy i bez względu na to, czy są obciążone czy nie, występujące w nich straty rdzeniowe w takim samym stopniu obciążają źródło zasilające.

Magnetyczne straty mocy w miękkich materiałach magnetycznych stanowią ponad 5% wytwarzanej energii. Badania, które prowadzę od 30 lat, mają na celu lepsze poznanie procesów magnesowania powodujących te straty w tradycyjnych i nowych materiałach, ulepszenie metod charakteryzujących ich magnetyczne właściwości oraz określenie czynników, które zmniejszają straty w przypadku ich zastosowania w urządzeniach elektrycznych, takich jak silniki, transformatory i czujniki.

Ma to znaczenie dla przemysłu miękkich materiałów magnetycznych. Na świecie produkuje się rocznie ponad 6 mln ton materiałów magnetycznie miękkich o wartości ponad 5x10¹⁰ Euro. Są one częścią systemów o wartości prawdopodobnie stokrotnie wyższej. Występujące w materiałach magnetycznych straty energii można zredukować zarówno poprzez ulepszenie ich podstawowych właściwości magnetycznych lub przez poprawę ich wykorzystania w urządzeniach elektrycznych.

Wykład podzieliłem na trzy części, w których dokonam krótkiego przeglądu mojego wkładu w badania nad samymi materiałami magnetycznymi, metodami określania ich właściwości oraz opisem ich charakterystyk w takich urządzeniach jak maszyny elektryczne i transformatory. Mam nadzieję, że uda mi się przedstawić ścisły związek wymienionych badań ze sobą. I tak, ulepszanie podstawowych właściwości metalurgicznych czy chemicznych materiałów w celu nadania im lepszych właściwości magnetycznych nie przynosi spodziewanego rezultatu w przypadku, gdy są one częścią urządzenia, w którym materiał nie ulega magnesowaniu, w taki sposób, aby w pełni wykorzystać jego lepsze właściwości magnetyczne. Podobnie jak odpowiedni dobór geometrii układu magnetycznego jest konieczny, aby uniknąć szkodliwych efektów występujących podczas konstrukcji urządzeń elektrycznych, tak samo istotne jest określenie rodzaju tych efektów i możliwości ich uniknięcia, jak też określenie ich wpływu na podstawowe właściwości magnetyczne materiału. Elektrotechniczna blacha stalowa jest materiałem dominującym na rynku miękkich materiałów magnetycznych i jest wielce prawdopodobne, że tendencja taka utrzyma się w ciągu najbliższych lat.

Obecnie, elektrotechniczne blachy stalowe są produkowane w formie arkuszy o grubości od 0,15 do 0,65 mm. Ze względów ekonomicznych, w tanich silnikach stosuje się niskogatunkową stal węglową. Transformatory mocy wymagają zastosowania materiałów o małej stratności, dlatego też od 1940r. znaczący postęp był skierowany na produkcję blachy stalowej teksturowanej. Charakteryzuje się ona małą stratnością, gdy jest magnesowana w kierunku, w którym jest walcowana. Na początku lat 70-tych pojawiły się teksturowane blachy żelazowo-krzemowe charakteryzujące się dużą przenikalnością magnetyczną i małą stratnością, które znajdują obecnie szerokie zastosowanie. Ostatnio, dostępna jest również amorficzna taśma magnetyczna produkowana przy wykorzystaniu całkowicie nowej technologii. Materiał ten wykazuje stratność równą zaledwie 25% stratności najlepszej blachy stalowej teksturowanej i stanowi główne wyzwanie dla projektantów zamierzających wykorzystać go efektywnie w transformatorkach.

Straty magnetyczne zależą od takich czynników jak: grubość blachy, opór właściwy, skład chemiczny, struktura metalurgiczna i częstotliwość, przy której materiał jest magnesowany. Niektóre z moich badań miały na celu określenie sposobu zmniejszenia tych strat poprzez zastosowanie obróbki cieplnej, lub dodatkową obróbkę blachy. Jedną z metod polega na obróbce termicznej materiału w polu magnetycznym w celu osiągnięcia tzw. uporządkowania magnetycznego cząstek prowadzącego do wytworzenia w materiale anizotropii magnetycznej, co może obniżyć straty mocy o 5% i sprawia, że materiał poddaje się łatwiej magnesowaniu.

Niektóre blachy elektrotechniczne posiadają niemagnetyczną powłokę nanoszoną w procesie ich produkcji. Wykazałem, że powoduje to efekt podobny do obróbki cieplnej i może ulepszyć jakość materiału, dzięki wytworzeniu w nim korzystnych naprężeń mechanicznych.

Badania nad wpływem powłoki zapoczątkowały dalsze prace mające na celu scharakteryzowanie i określenie wielkości niekorzystnego wpływu naprężeń mechanicznych na właściwości wielu materiałów magnetycznych. Jest to bardzo ważny czynnik, zwłaszcza przy projektowaniu maszyn, ponieważ w trakcie montażu materiał podlega różnym naprężeniom. Badania nad naprężeniami liniowymi, zginającymi i złożonymi potwierdziły ich szkodliwy wpływ na wiele właściwości magnetycznych o dużym znaczeniu dla pracy urządzeń elektromagnetycznych.

Przeprowadzono wiele zakończonych pomyślnie prób, które miały na celu dyfuzję aluminium i krzemu w powierzchnię blachy elektrotechnicznej w celu zmiany jej rezystywności i zredukowania strat. Technika ta, oparta na chemicznej dyfuzji próżniowej, została wprowadzona na rynek. Stwierdziłmy, że technika dyfuzji ulepsza właściwości materiałów podczas procesu magnetyzacji prowadzonej w sposób złożony, tak jak to następuje w nowoczesnych systemach elektronicznych, nawet w większym stopniu niż przypuszczaliśmy. Korzyści wynikające z tego faktu znajdują zastosowanie w nowej generacji systemach napędowych, w których rdzeń magnetyczny ulega namagnesowaniu w sposób złożony, co zwykle znacząco zwiększa ich stratność.

Momentem zwrotnym w pracach nad wpływem naprężeń mechanicznych stały się badania nad stopami kobaltu i żelaza. Znajdują one zastosowanie w sprzęcie lotniczym ze względu na wysokie nasycenie magnetyczne i dobre właściwości wytrzymałościowe. W normalnych warunkach, dobór optymalnych właściwości magnetycznych i mechanicznych jednocześnie, a takie wymagania narzuca przemysł lotniczy, jest niemożliwy, jednak nasze badania pozwoliły na wyjaśnienie i określenie, w jaki sposób można je zoptymalizować poprzez specjalną obróbkę termiczną. Jednocześnie zmniejsza się, niekorzystną w tych zastosowaniach, wrażliwość materiału magnetycznego na naprężenia.

Pomiary magnetyczne są uważane za znacznie trudniejsze do przeprowadzenia niż inne typy pomiarów i wymagają zastosowania ulepszonych i nowoczesnych technik. Nasze badania wykazały, że do pomiarów nowoczesnych materiałów magnetycznych, ze względu na ich zróżnicowane zastosowania i konieczność określenia różnego rodzaju właściwości, nie można wykorzystać wielu stosowanych dotychczas tradycyjnych metod pomiarowych.

Rezultatem naszej pracy w zakresie pomiarów właściwości magnetycznych było określenie jak dużą rolę odgrywają pola obrotowe w magnesowaniu rdzeni magnetycznych. Badania te doprowadziły do rozwoju systemów magnesowania, z nowoczesnymi czujnikami pomiarowymi, które służą do pomiaru właściwości materiałów magnetycznych poddawanych różnym rodzajom magnesowania obrotowego, takim jakie występują w maszynach wirujących i transformatorkach.

Dotychczas w większości badań zakładano, że magnesowanie rdzenia odbywa się przy sinusoidalnym strumieniu i dla takich warunków określano właściwości magnetyczne rdzenia. Moje badania, jako jedne z pierwszych, dowiodły, że takie założenie jest dalekie od rzeczywistości, a straty

mocy w wielu urządzeniach spowodowane wyższymi harmonicznymi strumienia magnetycznego mogą być o ponad 20% wyższe niż przy magnesowaniu sinusoidalnym strumieniem.

W celu zbadania powyższych zagadnień, opracowano szereg metod eksperymentalnych stosowanych do pomiarów miejscowych właściwości magnetycznych w modelu silnika i w rdzeniach transformatora. Badania eksperymentalne nad miejscową gęstością strumienia magnetycznego i odnoszącymi się do niej stratami mocy, zostały uzupełnione analizą teoretyczną, wykorzystującą głównie metodę elementów skończonych. Zidentyfikowano problemy występujące w opisie analitycznym tych złożonych zagadnień i zaproponowano sposoby ich przezwyciężenia. Są one oparte, przede wszystkim, na metodach hybrydowych, łączących ze sobą dane eksperymentalne i teoretyczne, co prowadzi do lepszego zrozumienia wpływu przybliżeń i błędów występujących przy projektowaniu modelu bazującego wyłącznie na podejściu teoretycznym.

Przeprowadzono wiele badań eksperymentalnych natężenia pola magnetycznego na powierzchni blachy wykorzystując różne czujniki magnetyczne nowej generacji. Pozwoliły one na interpretację strat mocy i gęstości strumienia magnetycznego w pojedynczych ziarnach blachy elektrotechnicznej. Na podstawie otrzymanych wyników określono rolę, jaką odgrywają pojedyncze ziarna obszaru granicznego w zjawiskach histerezy i strat wirowych. Wyniki tych ogólnych rozważań stanowią pomoc dla pracowników sektora przemysłowego w ustaleniu, jaki rozmiar pojedynczych ziaren i jaka ich orientacja pozwoli uzyskać najlepsze właściwości magnetyczne materiału rdzeniowego.

W początkowym etapie moich badań wprowadziłem współczynnik konstrukcyjny, jako sposób uwzględnienia wpływu czynników, które sprawiają, że parametry rdzenia magnetycznego są gorsze w porównaniu z obliczonymi na podstawie właściwości magnetycznych użytych do budowy rdzenia gatunków stali. Określiłem i poddałem analizie wpływ wprowadzonego współczynnika konstrukcyjnego na zjawiska, które wcześniej nie były rozpoznane i analizowane ilościowo, takie jak: obrotowa harmoniczna strumienia, strumień między warstwami, nierównomierność strumienia magnetycznego, zakłócenia w narożach i połączeniach typu T, a także wcześniej wymienione naprężenia mechaniczne oraz wpływ magnesowania harmonicznego i obrotowego. Pozwala to projektantom urządzeń przewidzieć dokładniej jak zachowa się materiał i pomóc im projektować bardziej sprawne energetycznie i tańsze produkty końcowe, także poprzez optymalizację wykorzystania materiałów magnetycznych. Wiele wyników tych badań znalazło komercyjne zastosowanie.

Badania nad współczynnikiem konstrukcji w sposób naturalny doprowadziły do opracowania nowych geometrii rdzenia. Zastosowanie do budowy rdzenia kilku typów materiałów magnetycznych o różniących się przenikalnościach magnetycznych można wykorzystać do zwiększenia równomierności rozkładu strumienia magnetycznego w rdzeniu i do obniżenia strat mocy. Wykazano, że podział rdzenia na równoległe obwody magnetyczne redukuje straty w jego

narożach. Jakkolwiek, całkowite straty energii w rdzeniach o takim kształcie są większe, to ich składanie odbywa się w nowoczesny sposób, co skraca czas ich produkcji nawet ponad dziesięciokrotnie, zapewniając jednocześnie energooszczędny rynek zbytu dla niższej klasy materiałów magnetycznych.

Kolejnym sposobem ograniczania strat mocy w gotowych rdzeniach transformatorów jest metoda obróbki powierzchniowej, określana jako rozdrabnianie ziaren struktury krystalicznej materiału. Blachy elektrotechniczne o zorientowanym ziarnie mają dzięki budowie krystalicznej doskonałe właściwości magnetyczne w wybranych kierunkach ale, kosztem dużych rozmiarów ziaren a tym samym domen magnetycznych, występują w nich relatywnie wysokie straty mocy. Staranna obróbka powierzchniowa blachy stalowej prowadzi do zwężenia domen magnetycznych. Udowodniono, że można uzyskać doskonałe właściwości magnetyczne, poddając obróbce powierzchniowej jedynie krytyczne obszary rdzenia.

Związek pomiędzy strukturą domenową materiałów magnetycznych i ich stratnością był przedmiotem moich badań przez wiele lat. Domeny można obserwować na powierzchni materiału magnetycznego wykorzystując metody magnetoopcyjne, można analizować ich strukturę i ruch podczas procesu magnesowania, co prowadzi do lepszego zrozumienia zjawisk decydujących o właściwościach magnetycznych materiału oraz do wyjaśnienia wpływu naprężeń mechanicznych. Badania te stały się pomocne do analizy udziału strat od prądów wirowych i strat histerezowych w ogólnym bilansie strat energii w rdzeniu i pozwoliły sformułować zalecenia dotyczące doboru wielkości ziaren, grubości i składu chemicznego blachy oraz parametrów obróbki termiczno-magnetycznej w celu optymalizacji właściwości magnetycznych.

Moje obecne badania skoncentrowane są na przewidywaniu przyszłych trendów rozwoju materiałów konstrukcyjnych z uwzględnieniem wyzwań jakie stawia współczesny Świat w zakresie zrównoważonego gospodarowania zasobami energii. Wykorzystanie nowoczesnych narzędzi analizy numerycznej, takich jak sztuczne sieci neuronowe, z wyrafinowanymi systemami pomiarowymi, w których materiał ulega magnesowaniu w warunkach silnych odkształceń jest przedmiotem badań, które dostarczają zarówno dokładniejszych charakterystyk pracy urządzeń elektromagnetycznych oraz są źródłem danych dla metody elementów skończonych wykorzystywanej przez ich projektantów.

Uważam, że badacze, projektanci i użytkownicy stali elektrotechnicznych oraz innych miękkich materiałów magnetycznych, mogą w kilku następnych dekadach odegrać ważną rolę w rozsądnym gospodarowaniu energią i jej stratami, przysparzając znaczących korzyści dla użytkowników materiałów magnetycznych oraz dla całej populacji.

W tym uroczystym dniu prof. Anthony J. Moses z rąk Prezydenta otrzymał „Medal Prezydenta Miasta Lublin”.

Po części oficjalnej goście udali się do sali Rady Wydziału Mechanicznego, aby złożyć gratulacje Szanownemu Doktorowi Honorowemu.

Elżbieta Lewandowska

Promocje doktorskie

Dnia 15 maja 2003 roku na Wydziale Mechanicznym Politechniki Lubelskiej odbyła się uroczysta promocja doktorów i doktorów habilitowanych, której przewodniczył rektor PL dr hab. inż. Józef Kuczmazewski, prof. PL.

Stopnie naukowe doktora nauk technicznych nadano w czterech dyscyplinach: budowa i eksploatacja maszyn, elektrotechnika, budownictwo oraz inżynieria środowiska.

Do aktu promocji przystąpiło 16 osób, w tym 12 osób z Politechniki Lubelskiej: **dr Piotr Budzyński, dr Tomasz Garbacz, dr Elżbieta Jacniacka, dr Grzegorz Koszałka, dr Roman Paluch, dr Jarosław Zubrzycki, dr Tomasz Jachowicz, dr Jacek Czarnigowski, dr Dariusz Czerwiński, dr Paweł Sulik, dr Teresa Szymura, dr Bernard Południk** oraz **dr Piotr Koszelnik z Politechniki Rzeszowskiej, dr Krzysztof Piastowski z Politechniki Koszalińskiej, dr Andrzej Krzyszkowski z Politechniki Radomskiej i dr Andrzej Tomporowski z Rynarzewa.**

Na szczególną uwagę zasługuje fakt, że po raz pierwszy w 50-letniej historii uczelni odbyła się promocja doktorów habilitowanych. Dyplom doktora habilitowanego otrzymali: **dr hab. Elżbieta Bociąga** z Politechniki Częstochowskiej oraz **dr hab. Jan Kolano** z Wydziału Elektrycznego Politechniki Lubelskiej.

Stopień doktora habilitowanego nadano w dwóch dyscyplinach: budowa i eksploatacja maszyn oraz elektrotechnika.

Rektor w swoim wystąpieniu skierowanym do promowanych powiedział:

„Uroczysta promocja doktorów i doktorów habilitowanych to wydarzenie ważne zarówno dla każdego pracownika nauki, jak również dla uczelni. Ma ono bowiem także

głęboki sens moralny. Uroczyste ślubowanie, jakie złożyli doktorzy, przywołuje najlepsze tradycje uniwersyteckie, wielowiekowy etos nauczyciela akademickiego. Dla Politechniki Lubelskiej jest to o tyle szczególny moment, że jest to pierwsza w 50-letniej historii uczelni promocja doktorów habilitowanych.

W 1999 r. Wydział

Mechaniczny uzyskał uprawnienia do nadawania tego stopnia w dyscyplinie budowa i eksploatacja maszyn, zaś rok później takie uprawnienia w dyscyplinie elektrotechniki otrzymał Wydział Elektryczny. Dzisiaj 19 doktorów i 2 doktorów habilitowanych otrzymuje dyplomy. Jest to wielkie święto dla naszej uczelni, która w ten sposób wyraża swój szacunek ludziom, którzy w służbie nauki widzą swoje spełnienie i życiowy cel. *Odważ się być mądrym* – nawołują słowa poety. Promowani dzisiaj doktorzy i doktorzy habilitowani podjęli to wyzwanie i skutecznie realizują swoje marzenia o posiadaniu wspaniałej wartości, jaką jest wiedza. Marzenia najbardziej inspirują człowieka w życiu. To one są siłą sprawczą wszelkich działań, one pozwalają pokonywać wszelkie bariery, one wytaczają nowe horyzonty.

Doktorzy habilitowani: Elżbieta Bociąga i Jan Kolano

Grono nowo promowanych doktorów

I to one zaprowadziły Państwa do tej pięknej chwili, kiedy otrzymujecie upragnione stopnie naukowe. Świadczą one o powszechnym uznaniu dla Państwa osiągnięć naukowych będących wynikiem wiedzy, pracowitości oraz pasji. Ale równocześnie niosą ze sobą wiele zobowiązań. Człowiek nauki powinien nie tylko dysponować odpowiednią wiedzą i umiejętnościami, ale także znać zasady etyczne i kierować się nimi w swojej pracy. Jesteśmy bowiem odpowiedzialni zarówno za wyniki podejmowanych przedsięwzięć, jak również za innych ludzi: współpracowników i studentów. Przytoczę raz jeszcze sentencję Hansa Kirsta, którą przedstawiłem przed dwoma dniami w czasie obchodów jubileuszu 50-lecia uczelni: *Wiele może być właściwych dróg. Ale ze wszystkich mądrości świata przemawia wciąż od nowa jedna myśl, prosta, wszechogarniająca, bezczasowa – to odpowiedzialność za człowieka, który żyje obok ciebie!* Te słowa nabierają szczególnego znaczenia w kontekście pracy nauczycieli akademickich, którzy powinni być dla młodych ludzi przewodnikami i mistrzami. Swoją postawą etyczno-moralną powinni dawać im przykład, że *nie wystarczy zdobywać mądrości, trzeba jeszcze umieć z niej korzystać*. Komitet Etyki w Nauce przy Polskiej Akademii Nauk w opracowaniu „Dobre obyczaje w nauce” wyraża jednoznacznie opinię, iż *etyka ogólnoludzka obowiązuje pracownika nauki tak jak każdego człowieka, ale odpowiedzialność jego jest większa ze względu na wyższy stopień świadomości, a także dlatego, że pracownikom nauki przypisuje się wysoką rangę w społecznej hierarchii i postrzega ich jako autorytety w życiu społecznym*.

Należą Państwo do grona tych ludzi, których charakteryzuje osobowość twórcza, a więc niezależność i oryginalność myślenia, konsekwencja, otwartość na świat, intuicja naukowa oraz dar koncentracji uwagi na sprawach naprawdę ważnych. Państwa aktywność naukowa, dydaktyczna i organizacyjna to przykład dla wielu młodszych kolegów. Chciałbym w tym miejscu wyrazić swoje uznanie dla Państwa wkładu w rozwój i popularyzowanie polskiej nauki. W czasach, gdy opinie na temat kondycji polskiego pracownika nauki nie są zbyt optymistyczne i budujące, gdy przeważa krytyka, cieszy mnie, iż tak wielu młodych ludzi decyduje się na pracę naukową. Oznacza to, że nie zawsze i nie wszędzie liczą się tylko pieniądze; że ważniejszy jest prestiż i szacunek, jakim otaczana jest praca na uczelni. Przytoczę w tym miejscu zasłyszaną niedawno wypowiedź jednego z młodych pracowników. Jest ona o tyle ważna, że dotyczy istoty pracy akademickiej. *Znaczące jest dla mnie to, iż nie jest to czy-*

Gratulacje od rektora przyjmują: dr hab. Tadeusz Chmielewski i dr hab. Wiesław Janik

sta praca naukowa, ale naukowo-dydaktyczna. Przebywanie w środowisku ludzi nauki, kontakt ze studentami, ciągła możliwość wymiany poglądów daje mi pełną satysfakcję i zdaje sobie sprawę, że czegoś takiego nie znajdę w żadnej firmie. Oby takich opinii było jak najwięcej!

Szanowni Państwo, praca nauczyciela akademickiego nie jest łatwa, ale proszę mi wierzyć – daje zadowolenie i możliwość realizacji. Poza tym atmosfera uczelni ma swój niepowtarzalny urok.

Życzę, aby swoim profesjonalizmem i cechami osobowości byli Państwo rzecznikami dobrych obyczajów w badaniach i dydaktyce. Ten osobisty Państwa sukces dodaje splendoru również naszej uczelni. Niech swoją wiedzą i doświadczeniem wspierają Państwo jej szlachetne idee i dążenia.”

W imieniu promowanych podziękowanie złożył dr hab. Jan Kolano.

Magnificencjo Rektorze, Panowie Prorektorzy, Panowie Dziekani, Szanowni Państwo,

W imieniu nowo promowanych doktorów i doktorów habilitowanych pragnę gorąco podziękować Władzom Uczelni obecnej i poprzedniej kadencji za umożliwienie nam uzyskania tych zaszczytnych stopni naukowych w Politechnice Lubelskiej.

Serdecznie dziękujemy naszym Promotorom i Recenzentom, Dziekanom i Sekretariatom Wydziałów, Kierownictwu i Pracownikom naszych jednostek organizacyjnych: zakładów, katedr i instytutów za okazywaną nam życzliwość i pomoc w naszej pracy zawodowej, naukowej i dydaktycznej.

Bardzo dziękujemy też za przyznawane nam środki finansowe na pokrycie kosztów naszych prac badawczych, konferencji i publikacji, dzięki którym mogliśmy powiększać swój dorobek naukowy tak istotny zwłaszcza dla uzyskania habilitacji.

Ze swojej strony zobowiązujemy się do właściwego korzystania z nadanych nam stopni naukowych doktorów i doktorów habilitowanych i godnego reprezentowania Politechniki Lubelskiej.

Rektor wręczył listy gratulacyjne również tym osobom, które uzyskały stopień doktora habilitowanego poza naszą uczelnią tj. **dr hab. Tadeuszowi Chmielewskiemu** – pracownikowi Wydziału Inżynierii Budowlanej i Sanitarnej oraz **dr hab. Wiesławowi Janikowi** – pracownikowi Wydziału Zarządzania i Podstaw Techniki. Ponadto w trakcie uroczystości **prof. dr hab. inż. Andrzej Flaga**, pracownik Wydziału Inżynierii Budowlanej i Sanitarnej, otrzymał mianowanie na stanowisko profesora zwyczajnego Politechniki Lubelskiej.

Uroczystość zakończyła się składaniem gratulacji i życzeń oraz tradycyjną lampką wina.

Elżbieta Lewandowska

Takiej imprezy jeszcze nie było!

Po raz pierwszy spotkanie integracyjne PIKNIK połączone zostało z Jubileuszowym Zjazdem Absolwentów. Impreza odbyła się 17 maja 2003 r. na terenie uczelni, obok hali sportowej.

JUBILEUSZOWY ZJAZD ABSOLWENTÓW POLITECHNIKI LUBELSKIEJ

Zjazd kończył obchody 50. rocznicy powstania Politechniki Lubelskiej. W tym okresie uczelnię ukończyło ponad 20 tysięcy absolwentów, którzy dziś są między innymi właścicielami, prezesami, dyrektorami, kierownikami i pracownikami wielu firm i urzędów w naszym regionie. Zjazd był wspaniałą okazją do spotkania dawnych Koleżanek i Kolegów rozproszonych po całym kraju. W Zjeździe uczestniczyło ponad 1200 absolwentów. Najliczniejszą grupę stanowili absolwenci Wydziału Mechanicznego w liczbie 369 oraz Wydziału Elektrycznego 221 osób. Najstarszy absolwent uczestniczący w spotkaniu ukończył studia w 1958 roku, a najmłodszy w 2002 roku. Spotkanie rozpoczęła uroczysta msza święta, a następnie odbyły się spotkania na wydziałach z Wykładowcami i Pracownikami. Znakomitym pomysłem okazały się okolicznościowe identyfikatory, które otrzymywaliśmy od organizatorów. Ułatwiały one nam rozpoznanie Koleżanek i Kolegów z naszego roku. Spotkaniu towarzyszyły wzruszenia, wspomnienia i miłe emocje na widok dawnych Kolegów, Wykładowców i Pracowników. Słychać było „Bufor, Azja, Mózg, Myszka, czy to ty?!!! Jak się cieszę! Co u Ciebie?!!!”

Piknik upłynął we wspaniałej, koleżeńskiej atmosferze. Występy zespołów artystycznych i sportowych naszej uczelni umilały nam czas spotkania, a Firma Hades zadbała o znakomitą organizację całego Zjazdu, w tym stronę kulinarną. Rektor prof. Józef Kuczmaszewski oraz prezes Towarzystwa Absolwentów i Przyjaciół Politechniki Lubelskiej mgr inż. Wiesław Sikora, jak na dobrych gospodarzy przystało, powitali wszystkich przybyłych gości. Spotkanie uświetnili znakomici goście honorowi z naszego regionu. Zabawa trwała do białego rana. Pożegnaniom towarzyszyło hasło: Do zobaczenia, niech te spotkania staną się tradycją!

Marek Maj

ACH! PIKNIKI, MAJÓWKI! NIECH ŻYJE RADOŚĆ!

I oto wreszcie po wielu wspaniałych, oficjalnych uroczystościach z okazji jubileuszu 50-lecia Politechniki przyszedł czas na odrobinę długo oczekiwanego relaksu i niczym nie skrupowanej zabawy! Tradycji zapoczątkowanej przez panią prof. Ewę Bojar stało się zadość. Już po raz czwarty spotkaliśmy się na pikniku integracyjnym, który w tym roku miał wyjątkowo uroczysty wymiar i połączony był z Wielkim Zjazdem Absolwentów. Wspólny patronat nad imprezą sprawowali: rektor Politechniki Lubelskiej prof. Józef Kuczmaszewski oraz prezes Towarzystwa Absolwentów i Przyjaciół Politechniki Lubelskiej mgr inż. Wiesław Sikora.

Tym razem piknik odbywał się na rodzimym terenie. Cała ogromna przestrzeń między obiektami Studium Wychowania Fizycznego i Sportu a Wydziałem Zarządzania i Podstaw Techniki zastawiona była piknikowymi stołami, nad którymi górowała scena, przygotowana na występy artystyczne.

Gdy zbliżyliśmy się do tego magicznego miejsca, już z daleka witała nas muzyka świetnego, rockowego zespołu PL „Tequilla”. Ożywiały nas mocne rytmy i doskonałe solówki gitarowe. To był czas na powitania, śmiech i spotkania z „odnalezionymi” po latach koleżankami i kolegami. Fakt, iż wielu pracowników jest również absolwentami naszej uczelni, zaowocował odnowieniem zerwanych kontaktów i przywołał dawne wspomnienia z czasów studenckich. Wszyscy czuli się, jakby znów mieli po dwadzieścia lat. Przybyłych gości serdecznie powitał rektor prof. Józef Kuczmaszewski i gorąco zaprosił do szampańskiej zabawy oraz do obejrzenia przebogatej części artystycznej. Występy zespołów tanecznych Politechniki tj. Formacji Tańca Towarzyskiego „Gamza”, jak również Zespołu Tańca Ludowego „Krajka”, zachwycały perfekcją przygotowanych układów choreograficznych i wspaniałością strojów. Pokazy sztuki tanecznej przeplatały się z pokazami sztuk walki Karate Shotokan i Kick-boxingu zaprezentowane przez Klub Uczelniany AZS. Każdy występ kończył ogromny aplauz publiczności. Kiedy ponownie zatańczyła „Gamza”, tym razem w repertuarze tańców latynoamerykańskich, pod scenę ruszyły rozbawione pary piknikowiczów. Gorące rytmy spowodowały, że „parkiet” zapelniał się błyskawicznie i tak już pozostało do końca imprezy. Zabawa trwała w najlepsze, a my wirowaliśmy w spontanicznym tańcu, pośród śmiechu i radości. Kiedy brakowało sił, mogliśmy odpocząć kosztując wspaniałe smakołyki przygotowane przez Kawiarnię Artystyczną „Hades”. A było w czym wybierać! Cudowny aromat szaszłyków, kiełbasek i innego mięsiva z rusztu przyciągał najbardziej wybrednych smakoszy. Jak przystało na prawdziwy piknik, nie zabrakło też bigosu, wyśmienitej grochówki i oczywiście zimnego beczkowego piwa.

Około godziny 22 czekała nas kolejna niespodzianka. W niebo wystrzeliły precudne kaskady bajecznie kolorowych sztucznych ogni. To było tak wspaniałe widowisko, że wszystkim piknikowiczom zapało dech w piersiach i słychać było tylko okrzyki zachwytu, gdy raz po raz, na granatowym niebie, wybuchały pióropusze skrzących się iskier. Gdy ucichły ognie, nie było czasu by ochłonąć z wrażeń, bo muzyka znów porwała nas do tańca.

Godziny mijały, doskonały humor nas nie opuszczał, ale piknik powoli dobiegał końca. Zmęczeni, ale szczęśliwi zgodnie stwierdziliśmy:

– Tak! Spotykamy się znów za rok! A więc do zobaczenia na następnym pikniku!

Katarzyna Krygier-Durakiewicz

Dziekan

Stanisław Matyaszewski

WSPOMNIENIE

Minął Rok Jubileuszu Pięćdziesięciolecia Politechniki Lubelskiej i Uczelnia nasza wkroczyła w 51 rok swojej działalności. Mamy świeżo w pamięci refleksje o minionym okresie oraz wspomnienia faktów i ludzi związanych z tworzeniem i przeobrażeniami Uczelni. Przywołajmy sylwetkę jednego z współorganizatorów Uczelni, twórcy Wydziału Budownictwa Lądowego (obecnie Wydział Inżynierii Budowlanej i Sanitarnej) i jego długoletniego dziekana - doc. dr inż. Stanisława Matyaszewskiego.

Urodził się 12 lutego 1927 roku w Lublinie jako syn Pawła i Marii z d. Tudrej. Po ukończeniu Szkoły Powszechnej podjął naukę w Szkole Budownictwa w Lublinie. W roku 1944 zapisał się do Liceum im. Jana Zamoyskiego (mat.-fiz.) i po dwóch latach uzyskał świadectwo dojrzałości. W latach 1946-1950 studiował w Politechnice Śląskiej w Gliwicach, gdzie w Wydziale Inżynierijno-Budowlanym otrzymał stopień magistra inżyniera nauk technicznych w zakresie specjalności: konstrukcyjno-mostowej oraz konstrukcyjno-budowlanej.

W trakcie dwóch ostatnich lat studiów pracował w Biurze Studiów i Projektów Budownictwa Przemysłowego w Gliwicach, zaś po roku 1950 otrzymał nakaz pracy w Warszawskim Biurze Studiów i Projektów Budownictwa Przemysłowego. Tutaj pracował początkowo jako projektant, później - kierownik zespołu oraz koordynator techniczny dużych obiektów przemysłowych. Jednocześnie sprawował nadzór autorski nad budową FSC w Lublinie oraz WSK w Świdniku.

W roku 1953 został powołany na stanowisko specjalisty w Centrali Resortu Budownictwa, ale powodowany chęcią pracy naukowej przeniósł się w 1954 roku do Instytutu Budownictwa Mieszkaniowego w Warszawie do Zakładu Budownictwa, gdzie pracował na stanowisku kierownika Pracowni Projektowania, Organizacji Produkcji, Doświadczalnictwa i Wykonawstwa oraz zastępcy kierownika Zakładu Budownictwa Uprzemysłowionego. Równocześnie podjął pracę w Politechnice Warszawskiej i w Zakładzie Badawczym Budownictwa, kierowanym przez prof. dr inż. W. Poniżę - zajmował stanowisko starszego asystenta. W tym zakładzie podjął badania dotyczące budownictwa uprzemysłowionego, wielkopłytkowego. Zrealizowane w kraju i za granicą badania sprawiły, że stał się pionierem w zakresie tej technologii. Opracował założenia konstrukcyjno-materiałowe dla pierwszego w Polsce budynku wielkoblokowego (takie nazewnictwo obowiązywało w początkach wdrażania tej technologii), zbudowanego w osiedlu Praga II w Warszawie.

W okresie późniejszym był konsultantem z zakresu konstrukcji i problematyki budownictwa uprzemysłowionego

w kilku jednostkach specjalistycznych: w Biurze Studiów i Projektów Budownictwa Miejskiego w Warszawie, w Biurze Studiów i Projektów Budownictwa Kolejowego w Warszawie, w Miastoprojekcie Lublin, w Biurze Studiów i Projektów Typowych w Warszawie i w Lublinie oraz w innych. Po likwidacji Zakładu Budownictwa Mieszkaniowego przyjął stanowisko Naczelnego Inżyniera w Zakładzie Zespołów Mieszkaniowych i Użyteczności Publicznej Politechniki Warszawskiej. W roku 1959 w czerwcu zwolnił się z pracy w Warszawie i ze względów rodzinnych powrócił do Lublina na stałe. Tutaj - początkowo jako kierownik Działu Technicznego, a następnie zastępca dyrektora ds. Technicznych w Lubelskim Przedsiębiorstwie Budowlanym - rozwijał bardzo szeroką działalność w charakterze konstruktora. Od 1 stycznia 1962 roku pracował w Biurze Opracowań Technicznych w Lublinie na stanowisku starszego Konstruktora i Kierownika Pracowni.

Był to okres Jego największej aktywności zawodowej jako projektanta i konstruktora budowli. Warto podkreślić

autorstwo i współautorstwo wielu zrealizowanych prac projektowych: Centralny Dom Towarowy oraz Osiedle „Koło” w Warszawie, Stalownia „Anna Emma”, Biblioteka Międzyuczelniana w Lublinie, Dom Nauczyciela, biurowce „Boter” i DOKP w Lublinie oraz Zakłady Warzywno-Przetwórcze w Janowie Lubelskim. Do większych realizacji, w których uczestniczył należą niewątpliwie: Osiedle Lubelskiej Spółdzielni Mieszkaniowej w Lublinie, rozbudowa Cukrowni Lublin, Domy Towarowe w Chełmie i Puławach, kino „Kosmos”, budowa Centrostatu, osiedle mieszkaniowe „Zgoda” w Lublinie i inne.

Od roku 1963 był rzeczoznawcą budowlanym Polskiego Stowarzyszenia Inżynierów i Techników Budownictwa, zaś od 1964 starszym wykładowcą w Wieczorowej Szkole Inżynierskiej w Lublinie. Opublikował cały ciąg prac dotyczących metod projektowania kratownic niewyznaczalnych oraz norm dla opracowań projektowych budownictwa przemysłowego i w szczególności konstrukcji stalowych. Rozprawę doktorską, obronioną przed Radą Wydziału Inżynierii Sanitarnej i Wodnej Politechniki Warszawskiej, przygotował na temat: „Cechy wytrzymałościowe i konstrukcyjne prętów dwuspojnych poddanych ścisłaniu i skręcaniu”. Położono w niej nacisk głównie na problematykę oszczędnego projektowania konstrukcji i ustrojów prętowych. Na stanowisko docenta został powołany przez Ministra Oświaty i Szkolnictwa Wyższego w dniu 1 sierpnia 1969 roku.

W działalność dydaktyczną w Wieczorowej Szkole Inżynierskiej włączył się już w roku 1962, kiedy to zainicjował utworzenie – wspólnie z Wieczorową Szkołą Inżynierską w Warszawie – Międzyuczelnianego Studium Budownictwa. Powołanie Studium miało na celu stworzenie warunków organizacyjnych i laboratoryjnych dla zorganizowania Wydziału Budownictwa, kształcącego kadry w zakresie najbardziej chyba deficytowym na Lubelszczyźnie.

Intensywne starania S. Matyaszeńskiego i kierownictwa uczelni okazały się efektywne i w roku 1965 decyzją Ministerstwa Szkolnictwa Wyższego w WSIInż. powołano Wydział Budownictwa Lądowego. Obowiązki dziekana wydziału powierzono Stanisławowi Matyaszeńskiemu, które pełnił do roku 1973 (w okresie 1.11.1973 do 31.08.1974 r. zajmował stanowisko zastępcy dyrektora ds. Nauki – Instytutu Inżynierii Budowlanej i Sanitarnej, funkcjonującego na prawach wydziału).

W okresie niemal 30 lat działalności wydziału podstawowymi kierunkami studiów były, wprowadzone przez dziekana S. Matyaszeńskiego, budownictwo i inżynieria sanitarna. Wiele specjalności kształcenia wprowadzonych wówczas przetrwało do dziś, niemal w niezmienionej formie. W cyklu wywiadów pt. „sylwetki lubelskich naukowców” w Kurierze Lubelskim z dnia 16.01.1968 roku S. Matyaszeński wypowiada się o swoim znaczącym dorobku praktycznym w budownictwie (czyni to zresztą bardzo lapidarnie), ale swoje plany na przyszłość i główne zaangażowanie lokuje w sferze kształcenia dobrze przygotowanych i tak wówczas potrzebnych inżynierów budownictwa. Warto dodać, że swoim doświadczeniem nabytym w pracach projektowych i konstruktorskich dzielił się już od roku 1961 ze studentami ówczesnej Wyższej Szkoły Rolniczej (obecnie Akademii

Rolniczej) w Lublinie, wykładając przedmiot budownictwo wiejskie.

W roku 1974 wydział uzyskał okazały budynek wraz z wyposażeniem przy ulicy Nadbystrzyckiej 40 (o kubaturze około 26.000 m³), co radykalnie poprawiło warunki jego działalności i rozwoju. S. Matyaszeński od tej pory poświęcił się niemal całkowicie pracy dydaktycznej i naukowej. Od 1.12.1973 r. kierował Zakładem Budownictwa Ogólnego i Przemysłowego, prowadził wykłady z zakresu wytrzymałości materiałów i mechaniki technicznej, dyplomował absolwentów, współorganizował konferencje naukowe. W tym czasie został przez Ministra Oświaty i Szkolnictwa Wyższego powołany na kierownika Zespołu Konstrukcji i Budownictwa, koordynującego kształcenie w kraju w zakresie inżynierii budownictwa.

Za pracę i uzyskiwane efekty był wielokrotnie wyróżniany i odznaczany. We wszystkich instytucjach, w których pracował, wyróżniał się wiedzą, pomysłowością i mobilnością. Był bardzo pragmatyczny w podejmowanych działaniach, ale równocześnie – zawsze twórczy i bezkompromisowy. Nie uganiał się za mirażami, stawiał sobie, swoim współpracownikom i studentom cele bardzo realne, ale przecież w każdej realizacji projektowej czy konstruktorskiej zawarł jakiś pomysł, jakąś część swoich fantazji. Był człowiekiem bardzo energicznym, działającym szybko i zdecydowanie, a marnowanie czasu uznawał za rzecz najgorszą – nie do odrobienia. Miał świadomość, że nie osiągał wszystkiego do czego zmierzał i co podejmował, ale odnajdował sens także w samym dążeniu.

Zmarł nagle 12 stycznia 1983 roku w pełni sił twórczych, pochowany został na cmentarzu przy ulicy Lipowej. Jego portret znajduje się w sali Rady Wydziału Inżynierii Budowlanej i Sanitarnej – w gmachu tegoż wydziału, przy ulicy Nadbystrzyckiej 40.

Z żoną Barbarą mieli czterech synów: Pawła, Sławomira, Marcina i Andrzeja. W pamięci studentów i współpracowników pozostał na zawsze jako człowiek mądry, pracowity, w działaniach zdecydowany i skuteczny. Jego zasługi dla regionu i miasta oraz rozwoju kształcenia inżynierów budownictwa zyskały Mu szerokie uznanie i szacunek.

Edward Śpiewka

Kurier Lubelski z 16 stycznia 1968 r.

GRATULUJEMY...

nowym profesorom

PROF. DR HAB. EWA BOJAR

Prof. dr hab. Ewa Bojar pracowała w Politechnice Lubelskiej 30 lat przechodząc wszystkie szczeble kariery zawodowej. W latach 1999-2002 pełniła funkcję prorektora ds. nauki, a od 2000 roku pełni obowiązki kierownika Katedry Ekonomii i Zarządzania Gospodarką. Profesjonalizm, aktywność i zaangażowanie cechuje wszystkie formy działalności prof. E. Bojar. W dziedzinie nauki znacznym osiągnięciem było opublikowanie po habilitacji 64 prac. Na szczególną uwagę zasługują 2 książki: „Bezpośrednie inwestycje zagraniczne w obszarach słabo rozwiniętych”, PWN Warszawa 2001, będąca efektem kilkuletnich badań, a szczególnie grantu KBN 171/702/99/16 oraz „Competition and coexistence in the process of the European integration”, PWN Warszawa 2000 r. wydana pod redakcją prof. E. Bojar z udziałem znanych i cenionych europejskich regionalistów. Kilka artykułów E. Bojar opublikowanych było w zagranicznych i krajowych czasopismach.

Ważny nurt w działalności zawodowej odgrywa kształcenie kadry. W latach 2000-2002 prof. E. Bojar była promotorem trzech prac doktorskich.

Pani prof. Ewa Bojar od 1994 roku kieruje polsko- amerykańskim projektem podyplomowych studiów menedżerskich realizowanych we współpracy Politechniki Lubelskiej i Uniwersytetu Illinois. W roku 2000 program przekształcono w studia Master of Business Administration. Dzięki szczególnym predyspozycjom, Pani profesor Ewa Bojar potrafi zjednywać sobie przyjaciół nie tylko w Polsce, ale i zagranicą, czego przykładem są konferencje międzynarodowe, na których prezentuje walory i możliwości naszego regionu zarówno w aspekcie ekonomicznym, naukowym jak i kulturowym.

Szczególnym wyróżnieniem dla Pani profesor Ewy Bojar było otrzymanie z rąk przedstawicieli University of Illinois „Honorowego Dyplomu” przyznawanego osobom-liderom, które wniosły szczególny wkład w rozwój i współpracę. Pani profesor była jedną z niewielu osób, która w związku z tym została zaproszona do USA na spotkanie z władzami uczelni, a także przedstawicielami biznesu i edukacji.

W latach 1998-2001 aktywnie uczestniczyła w pracach Komisji Akredytacyjnej Wyższego Szkolnictwa Zawodowego. Jej praca w KAWSZ uhonorowana została w roku 2000 i 2001 nagrodami Ministra Edukacji Narodowej.

Od 1997 roku prof. E. Bojar pełni funkcję Prezesa Lubelskiego Oddziału TNOiK, od 2001 roku również funkcję V-ce Prezesa Zarządu Głównego TNOiK. Realizuje idee integracji nauki z biznesem, popularyzacji ustawicznego

aktualizowania wiedzy o zarządzaniu w środowisku biznesu. Od 1998 roku zorganizowała VII edycję konkursu „Lider przedsiębiorczości”.

Prof. E. Bojar skupiła wokół siebie grono międzynarodowych naukowców, którzy od wielu lat prezentują wyniki badań na cyklicznych konferencjach organizowanych przez prof. E. Bojar pod patronatem Politechniki Lubelskiej, TNOiK i Lubelskiego Towarzystwa Naukowego: „Konkurencja i koegzystencja regionów w procesie integracji europejskiej” oraz „Problemy zaostrzającej się konkurencji przedsiębiorstw w warunkach gospodarki rynkowej”. Od 11 lat prowadzi Koło Naukowe Menedżerów, które cyklicznie organizuje pod patronatem prof. E. Bojar konferencje o międzynarodowym zasięgu.

PROF. DR HAB. INŻ. MAREK OPIELAK

W roku 1974 ukończył Wydział Mechaniczny ówczesnej WSInż., uzyskując dyplom inżyniera mechanika. Po studiach rozpoczął pracę w Instytucie Budownictwa Mechanizacji i Elektryfikacji Rolnictwa na stanowisku inżyniera ds. badań. W roku 1976 po ukończeniu studiów magisterskich na Wydziale Techniki Rolniczej Akademii Rolniczej w Lublinie i uzyskaniu dyplomu magistra inżyniera mechanizacji rolnictwa rozpoczął pracę w WSInż. w charakterze starszego asystenta, w organizowanym od podstaw przez profesora Henryka Popko Zakładzie Maszyn Spożywczych.

W 1980 roku na Wydziale Techniki Rolniczej Akademii Rolniczej w Lublinie uzyskał stopień naukowy doktora nauk technicznych, a w roku 1997 stopień naukowy doktora habilitowanego w zakresie inżynierii rolniczej o specjalności maszyny i urządzenia przemysłu spożywczego.

Od roku 1998 jest profesorem Politechniki Lubelskiej, a od roku 2000 kieruje Katedrą Maszyn Przemysłu Spożywczego. W kadencji 1999-2002 był członkiem Senatu Politechniki, a obecnie pełni obowiązki prorektora ds. ogólnych.

Jest wiceprzewodniczącym Zarządu Głównego Polskiego Naukowo-Technicznego Towarzystwa Eksploatacyjnego, członkiem Komisji Techniki i Komisji Motoryzacji i Energetyki Rolnictwa Oddziału PAN w Lublinie. Jest członkiem Rady Programowej czasopisma „Postępy Techniki Przetwórstwa Spożywczego” w Warszawie. Jest autorem bądź współautorem około 90 publikacji (2 monografie, 3 skrypty, 1 książka) oraz 10 patentów i wzorów użytkowych. Był promotorem zakończonego obroną przewodu doktorskiego i ponad 100 prac dyplomowych. Sprawuje opiekę naukową nad 3 studentami studiów doktoranckich.

Akredytacja dla kierunku mechanika i budowa maszyn

Kierunek mechanika i budowa maszyn prowadzony przez Wydział Mechaniczny Politechniki Lubelskiej jako jedyny w uczelni, w lutym 2003 roku uzyskał akredytację Komisji Akredytacyjnej Uczelni Technicznych. Wydział Mechaniczny spełniając wszystkie wymagania podstawowe oraz bardzo wysoką ocenę KAUT w zakresie wymagań dodatkowych (określonych przez standardy KAUT) uzyskał akredytację na 5 lat.

Komisja Akredytacyjna opracowała standardy akredytacji mające na celu:

- zapewnienie wysokiego poziomu i jakości kształcenia na kierunku mechanika i budowa maszyn,
- uwzględnienie europejskich standardów kształcenia w ramach Unii Europejskiej,
- zapewnienie łatwej wymiany studentów i kadry między uczelniami krajowymi i zagranicznymi,
- promowanie kierunków studiów spełniających wysokie standardy jakościowe.

Standardy te opierają się na uregulowaniach prawnych i zaleceniach dla jednostek organizacyjnych uczelni wyższych prowadzących kształcenie na kierunku mechanika i budowa maszyn. Wynikają z nich określone ilościowe progi standardy jakości, których spełnienie jest bezwzględnie wymagane. Jednostka, dążąca do uzyskania akredytacji, powinna spełnić zbiór wymagań podstawowych w zakresie posiadanej kadry i liczby studentów, treści i programów nauczania, systemu i organizacji kształcenia oraz warunków

kształcenia, a także jakości badań naukowych powiązanych z kierunkiem kształcenia.

Akredytacji podlegają jednocześnie wszystkie rodzaje studiów (licencjackie, inżynierskie, magisterskie jednolite, magisterskie uzupełniające) i systemy studiów (dzienne, zaoczne, wieczorowe, eksternistyczne). Akredytacji udziela się na dwa lata lub pięć lat. Akredytację na dwa lata może uzyskać jednostka spełniająca wszystkie wymagania podstawowe, na pięć lat natomiast, jednostka spełniająca, oprócz wymagań podstawowych, wymagania dodatkowe oraz wysoką ocenę KAUT.

Od grudnia 2001 roku do maja 2002 roku trwały przygotowania Raportu Samooceny oraz dokumentacji potwierdzającej osiągnięcia Wydziału Mechanicznego PL. Następnie w czerwcu 2002 roku wydział wystąpił do KAUT o akredytację kierunku studiów mechanika i budowa maszyn oraz przekazał przygotowaną dokumentację. W dniach 1-3 grudnia 2002 roku miała miejsce wizytacja Wydziału Mechanicznego PL przez Zespół Oceniający Komisji Akredytacyjnej Uczelni Technicznych, w składzie: prof. dr hab. inż. Jerzy Nowacki – przewodniczący (Politechnika Szczecińska), prof. dr hab. inż. Jerzy Merkisz (Politechnika Poznańska), prof. dr hab. Andrzej Radowicz (Politechnika Świętokrzyska), prof. dr hab. inż. Stanisław Michałowski – sekretarz (Politechnika Krakowska).

Podczas wizytacji odbyły się spotkania członków Zespołu Oceniającego KAUT z władzami uczelni, kierownictwem wydziału oraz z zespołem, który przygotował Raport Samooceny. Miała również miejsce wizytacja dziekanatu, sal wykładowych, ćwiczeniowych oraz laboratoryjnych, biblioteki wydziałowej i stołówki studenckiej. Zespół Oceniający KAUT uczestniczył także w zajęciach wykładowych i laboratoryjnych oraz zorganizowano spotkanie członków tego zespołu ze studentami oraz pracownikami wydziału.

Zespół Oceniający z uznaniem odniósł się do przygotowanego Raportu Samooceny złożonego do KAUT przez Wydział Mechaniczny Politechniki Lubelskiej oraz kompletu załączników do tego raportu. Do mocnych stron Wydziału Mechanicznego PL zaliczono:

- wprowadzenie elastycznego systemu kształcenia,
- spełnienie z nadmiarem wymagań w zakresie liczby profesorów i doktorów habilitowanych dla kierunku mechanika i budowa maszyn,
- dobrze rozwinięty studencki ruch naukowy,
- dużą aktywność Samorządu Studenckiego.

Końcowym efektem starań, o uznanie wysokiej jakości kształcenia przez Wydział Mechaniczny, było udzielenie akredytacji Komisji Akredytacyjnej Uczelni Technicznych 14 lutego 2003 roku oraz uroczyste wręczenie certyfikatu 4 marca 2003 roku.

Kazimierz Zaleski

Obrady 12. Sesji Zgromadzenia Ogólnego Członków Oddziału PAN w Lublinie na Politechnice Lubelskiej

Dnia 28 marca br. w sali Senatu Politechniki Lubelskiej odbyła się 12. Sesja Zgromadzenia Ogólnego Członków Oddziału PAN w Lublinie.

Po powitaniu przybyłych na spotkanie członków Oddziału PAN w Lublinie przez prof. Jana Glińskiego, głos zabrał rektor Politechniki Lubelskiej prof. Józef Kuczmaszewski. W krótkiej prezentacji przedstawił uczelnię, z dumą podkreślając, że w br. akademickim Politechnika obchodzi Jubileusz 50-lecia działalności. Rektor mówił o historii uczelni, jej zasobach edukacyjnych, zatrudnieniu, jednostkach organizacyjnych, kierunkach kształcenia, współpracy międzynarodowej, inwestycjach oraz życiu studenckim.

Prof. Jan Gliński podczas otwarcia obrad

Z kolei o swojej drodze naukowej opowiadał prof. Kazimierz Szabelski, rektor Politechniki Lubelskiej w latach 1996-2002. We wstępie mówił o mechanice klasycznej w ujęciu newtonowskim, a potem przeszedł do omawiania kolejnych etapów swojego rozwoju naukowego, ze szczególnym uwzględnieniem dziedzin, w których się specjalizuje.

Każdy członek Oddziału otrzymał wcześniej wersję drukowaną sprawozdania z działalności Oddziału za rok 2002 i mógł się z nią zapoznać, a podczas spotkania prof. Jan Gliński – w tym punkcie programu – wspominał tylko

o nominacji, jaką otrzymał Oddział PAN od Towarzystwa Ubezpieczeń „Allianz” w dziedzinie nauka m.in. za „działalność służącą społeczeństwu, przyspieszającą jego rozwój gospodarczy, edukacyjny, kulturalny”.

Następnie prof. Jan Gliński przekazał gratulacje i wręczył nominacje przewodniczącym 14 komisji na kadencję 2003-2006. Z Politechniki Lubelskiej otrzymali je: prof. Iwo Pollo (przewodniczący Komisji Chemii Plazmy Niskotemperaturowej) oraz prof. Andrzej Weroński (przewodniczący Komisji Budowy i Eksploatacji Maszyn, Elektrotechniki i Budownictwa).

Wystąpienie prof. Kazimierza Szabelskiego

Przedstawiając zamierzenia Oddziału na 2003 r. prof. Jan Gliński wymienił zaplanowane konferencje, sympozja, sesje i dyskusje panelowe. Ponadto zapoznał uczestników sesji z propozycją utworzenia Fundacji Oddziału PAN w Lublinie – Nauka i Rozwój Lubelszczyzny. Obecnie są dopełniane formalności.

Dr Andrzej Stępniewski, przedstawiciel regionalnego punktu kontaktowego, przekazując informacje na temat 6. Programu Ramowego Badań Rozwoju i Prezentacji Unii Europejskiej, zwrócił uwagę, że ma on za zadanie zintegrowanie badań naukowych w Europie. Następnie wymienił podstawowe reguły udziału w programie oraz elementy różniące 6. PR od 5. PR.

Iwona Czajkowska-Deneka

Rektor PL prof. Józef Kuczmaszewski w trakcie prezentacji

Konferencja Rektorów Akademickich Szkół Polskich

Posiedzenie Prezydium KRASP
Lublin, 5-6 czerwca 2003 r.

Gospodarzami i organizatorami posiedzenia Prezydium, a także posiedzenia Zgromadzenia Plenarnego KRASP byli rektorzy uczelni członkowskich KRASP z Lublina. Organizację koordynował rektor KUL.

UCHWAŁY

Prezydium przyjęło następujące uchwały:

1. Uchwała w sprawie przystąpienia Polski do Unii Europejskiej (dokument nr 24/III);
2. Uchwała w sprawie nadania Szkole Wyższej Psychologii Społecznej statusu uczelni członkowskiej KRASP (dokument nr 25/III);
3. Uchwała w sprawie nadania Wyższej Szkole Informatyki i Zarządzania w Warszawie statusu uczelni stowarzyszonej KRASP (dokument nr 26/III);
4. Uchwała w sprawie wnoszenia składek członkowskich przez uczelnie stowarzyszone KRASP (dokument nr 27/III)
5. Uchwała w sprawie elektronicznej legitymacji studenckiej (dokument nr 28/III);
6. Uchwała w sprawie powołania Komisji stałej KRASP ds. wykorzystania technik informacyjnych w szkołach wyższych (dokument nr 29/III).

USTALENIA I INFORMACJE

1. Rektorzy – członkowie Prezydium KRASP wzięli udział w odbywającym się 5 czerwca na Zamku w Lublinie spotkaniu z udziałem władz państwowych, stanowiącym ostatni akt kampanii przed referendum europejskim. Przewodniczący KRASP przedstawił zgromadzonym i przekazał Premierowi RP Leszkowi Millerowi uchwałę Prezydium w sprawie przystąpienia Polski do Unii Europejskiej (dokument nr 24/III).
2. W związku z powołaniem Komisji stałej KRASP ds. wykorzystania technik informacyjnych w szkołach wyższych (uchwała 29/III) Prezydium powierzyło funkcję przewodniczącego Komisji rektorowi Politechniki Warszawskiej – prof. Stanisławowi Mańkowskiemu, dokooptowując jednocześnie prof. Mańkowskiego do składu Prezydium KRASP.
3. W związku z uchwałą Prezydium KRASP z dnia 31 stycznia 2003 r. w sprawie rozporządzenia dotyczącego warunków, jakie powinna spełniać uczelnia, aby utworzyć i prowadzić kierunek studiów, wymianą korespondencji w tej sprawie między Przewodniczącym KRASP i minister K. Łybacką (informacja w tej sprawie została rozesłana do członków KRASP 14 marca br.) oraz decyzją Prezydium w tej sprawie z dnia 10 kwietnia br. Przewodniczący

KRASP wystąpił do Rzecznika Praw Obywatelskich z inicjatywą skierowania do Trybunału Konstytucyjnego wniosku o stwierdzenie niezgodności treści rozporządzenia (unormowania dotyczącego sposobu wyznaczania minimum kadrowego w uczelniach państwowych) z Konstytucją RP.

4. W związku z pracami nad projektem nowej ustawy o zamówieniach publicznych obecna na posiedzeniu Prezydium minister K. Łybacka stwierdziła, że:
  - projekt opracowany w Senacie RP, zawierający wiele korzystnych dla uczelni rozwiązań, nie ma szans na poparcie w Rządzie i w Sejmie;
  - wkrótce trafi pod obrady Parlamentu projekt opracowany przez Urząd Zamówień Publicznych, uwzględniający m.in. poprawki postulowane przez ministra ENiS; projekt ten przewiduje m.in. wyłączenie spod działania ustawy zakupów aparatury naukowej oraz podniesienie kwoty wydatków realizowanych „z wolnej ręki” do wysokości 6000 euro.

Przewodniczący KRASP zachęcił rektorów do przekazywania – w odpowiedzi na rozesłane do wszystkich uczelni członkowskich KRASP pismo wiceprezesa UZP – uwag dotyczących założeń i szczegółowych rozwiązań przyjętych w projekcie ustawy opracowanym przez UZP.

5. Minister K. Łybacka poinformowała o opracowaniu przez MENiS projektu realizacji drugiego etapu podwyżek wynagrodzeń nauczycieli akademickich (od 1 września br.), na które w budżecie została przeznaczona kwota 322 mln zł. W projekcie przyjęto m.in., że na wzrost wynagrodzeń (ze wszystkimi pochodnymi) nauczycieli akademickich przeznacza się kwotę od ok. 280 zł miesięcznie w kategorii asystentów do ok. 1000 zł miesięcznie w kategorii profesorów. Minister K. Łybacka zapewniła, że nie jest planowane zamrożenie kolejnego, trzeciego etapu zagwarantowanych ustawowo podwyżek, tzn. powinien on wejść w życie we wrześniu 2004 r.
6. Przewodniczący KRASP poinformował o opracowaniu informatora *How to study in Poland*, zawierającego informacje o przedmiotach i programach studiów prowadzonych w języku angielskim w około 40 uczelniach członkowskich KRASP. Informator jest dostępny na stronie www KRASP (<http://www.krasp.org.pl>) pod hasłem „publikacje”, a po planowanej reorganizacji strony www KRASP będzie dostępny bezpośrednio ze strony głównej. Przewodniczący zaapelował o przesłanie do Biura KRASP uwag dotyczących „Informatora” oraz uzupełnianie jego treści zwłaszcza przez uczelnie, które dotychczas nie przesłały materiałów. Wkrótce Informator *How to study in Poland* ukaże się w postaci płyty CD-ROM, która zostanie rozesłana do wszystkich uczelni członkowskich *European University Association* oraz do niektórych uczelni w USA, Kanadzie i innych krajach. Przygotowana zostanie także broszura

zawierająca skrót materiałów zawartych w Informatorze. Kolejnym krokiem w upowszechnianiu informacji tam zawartych będzie prośba do konferencji rektorów krajów europejskich o umieszczenie na ich stronach internetowych odsyłaczy do elektronicznej wersji Informatora.

7. Rektor M. Harasimiuk poinformował o swoim wystąpieniu na zaproszenie organizatorów konferencji na temat edukacji na poziomie doktorskim (konferencję zorganizowała w Helsinkach w dniach 1-3 czerwca *Academy of Finland*; rektor M. Harasimiuk reprezentował KRASP i MENiS). Tekst wystąpienia zostanie wkrótce udostępniony członkom KRASP.
8. W związku z dyskusją na temat zapewniania jakości kształcenia, rektorzy – członkowie Prezydium KRASP posiadający w swoich uczelniach udokumentowany system wewnętrznej oceny jakości, zobowiązali się przekazać e-mailem odpowiednie dokumenty przewodniczącemu Komisji Akredytacyjnej KRASP.
9. Planowane w dniach 28-30 kwietnia 2004 r. w Lublinie spotkanie rektorów organizowane przez EUA, KRASP i UMCS w Lublinie z okazji rozszerzenia Unii Europejskiej w powiązaniu z 60-leciem UMCS znalazło się w oficjalnym kalendarzu spotkań European University Association, przedstawionym na Konwencji Uczelni Europejskich w Grazu.
10. Ustalono, że najbliższe posiedzenie Prezydium odbędzie się w październiku br. Dokładna data zostanie ustalona w terminie późniejszym. Organizacji posiedzenia podjął się rektor Politechniki Łódzkiej – prof. Jan Krysiński.
11. Prezydium przyjęło do wiadomości informację o działaniach KRASP w okresie 12.04-4.06.2003.

Andrzej Kraśniewski

Zgromadzenie Plenarne KRASP Lublin, 6-7 czerwca 2003 r.

Zgromadzenie powołało dwie komisje robocze:

1. komisję uchwał i wniosków w składzie:
prof. Piotr Wach – przewodniczący, Politechnika Opolska,

prof. Adam Massalski, Akademia Świętokrzyska w Kielcach
prof. Zbigniew Ślipek, Akademia Rolnicza w Krakowie,
prof. Florian Kuźnik, Akademia Ekonomiczna w Katowicach,
prof. Tadeusz Wilczok, Śląska Akademia Medyczna w Katowicach;

2. komisję skrutacyjną w składzie:

prof. Krzysztof Wawryn – przewodniczący, Politechnika Koszalińska,
prof. Andrzej Bartnicki, Wyższa Szkoła Humanistyczna w Pułtusku,
prof. Marian Bukowiec, AWF w Krakowie.

DOKUMENTY ZGROMADZENIA

Zgromadzenie Plenarne przyjęło następujące dokumenty:

1. Uchwała w sprawie projektu ustawy o szkolnictwie wyższym (dokument nr 30/III);
2. Uchwała w sprawie projektowanych zmian w ustawie o podatku dochodowym od osób fizycznych dotyczących kosztów uzyskania przychodu w pracach o charakterze twórczym (dokument nr 31/III);
3. Uchwała w sprawie nowej regulacji opieki medycznej dla studentów (dokument nr 32/III);
4. Uchwała w sprawie monitorowania przebiegu Procesu Bolońskiego w Polsce (dokument nr 33/III).

INNE USTALENIA I INFORMACJE

1. Przewodniczący KRASP przekazał informacje dotyczące działań Konferencji oraz decyzji podjętych przez Prezydium KRASP w przededniu posiedzenia Zgromadzenia Plenarnego. Informacje te są zamieszczone w protokole z posiedzenia Prezydium.
2. Przewodniczący KRASP zaapelował do rektorów uczelni członkowskich o podjęcie działań zmierzających do ustalenia do końca roku kalendarzowego warunków rekrutacji na studia rozpoczynające się w roku akademickim 2005/06 („nowa matura”) i przekazania odpowiednich informacji do MENiS.

Uczestnicy Konferencji Rektorów Akademickich Szkół Polskich, Lublin, 5-7 czerwca 2003 r.

3. Przewodniczący KRASP – informując o przyjętych w niektórych uczelniach specjalnych zasadach traktowania w procedurze rekrutacji na studia absolwentów szkół średnich legitymujących się maturą międzynarodową (IB) – zaapelował do rektorów pozostałych uczelni członkowskich o rozważenie możliwości przyjęcia podobnych rozwiązań.
4. Podstawowe kierunki rozwiązań proponowanych w projekcie nowej ustawy o szkolnictwie wyższym przedstawił przewodniczący zespołu pracującego nad ustawą – prof. Jerzy Woźnicki. W ocenie prof. Woźnickiego są szanse, aby ustawa znalazła się we wrześniu br. w Parlamencie, a proces legislacyjny uwieńczony podpisaniem ustawy przez Prezydenta RP zakończył się przed 1 maja 2004 r., tak aby Polska przystąpiła do Unii Europejskiej z nowym Prawem o szkolnictwie wyższym.
5. W związku z dyskusją na temat kształcenia w językach obcych na polskich uczelniach przyjęto propozycję rektora Jana Krysińskiego, aby rozesłać e-mailem informację o działającym na Politechnice Łódzkiej Centrum Kształcenia Międzynarodowego – International Faculty of Engineering.
6. Najbliższe posiedzenie Zgromadzenia Plenarnego odbędzie się w styczniu przyszłego roku. Organizacji posiedzenia podjął się w imieniu grupy uczelni śląskich rektor Śląskiej Akademii Medycznej w Katowicach – prof. Tadeusz Wilczok.
7. Kopie slajdów (w wersji elektronicznej) prezentowanych przez min. M. Kleibera oraz osoby występujące w sesjach 3 i 5 obrad Zgromadzenia udostępnia – na życzenie – Biuro KRASP.

Andrzej Kraśniewski

Dokument nr 24/III
Konferencji Rektorów Akademickich Szkół Polskich
Uchwała Prezydium KRASP z dnia 5 czerwca 2003 r.
w sprawie przystąpienia Polski do Unii Europejskiej

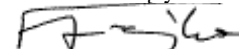
Rektorzy zebrani na posiedzeniu Prezydium Konferencji Rektorów Akademickich Szkół Polskich (KRASP) w przededniu referendum stwierdzają, że przystąpienie Polski do Unii Europejskiej jest wymogiem polskiej racji stanu.

Środowisko polskich uczelni akademickich – jak to wynika z treści uchwały Zgromadzenia Plenarnego KRASP z dnia 14 listopada 2002 r. i uchwał senatów uczelni – jest przekonane, że przystąpienie Polski do Unii Europejskiej przyczyni się do szybszego rozwoju kraju i przyniesie istotne korzyści całemu społeczeństwu. Prezydium KRASP uważa, że wejście Polski do Unii Europejskiej przyniesie także znaczące korzyści polskiemu szkolnictwu wyższemu, nauce i kulturze.

Polskie uczelnie akademickie są już dziś istotnym elementem kształtującej się Europejskiej Przestrzeni Szkolnictwa Wyższego i Europejskiej Przestrzeni Badawczej. Konferencja Rektorów Akademickich Szkół Polskich od lat bierze aktywny udział w debacie o kierunkach europejskiej polityki edukacyjnej, wpływając w ten sposób na decyzje organów Unii Europejskiej dotyczące szkolnictwa wyższego i nauki.

Prezydium KRASP jest przekonane, że Polska wniesie do Europy swój bogaty wkład w dziedzinie nauki i kultury.

Przewodniczący KRASP

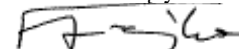
prof. dr hab. Franciszek Ziejka

Dokument nr 28/III
Konferencji Rektorów Akademickich Szkół Polskich
Uchwała Prezydium KRASP z dnia 5 czerwca 2003 r.
w sprawie elektronicznej legitymacji studenckiej

W związku z podejmowanymi w wielu uczelniach działaniami mającymi na celu wyposażenie każdego ze studentów w kartę elektroniczną, pełniącą m.in. funkcję legitymacji studenckiej, Prezydium Konferencji Rektorów Akademickich Szkół Polskich zwraca się do Ministra Edukacji Narodowej i Sportu o wydanie rozporządzenia regulującego sprawę używania tego typu karty jako alternatywnej formy legitymacji.

Wprowadzenie nowej formy legitymacji studenckiej nie tylko zwiększy bezpieczeństwo samego dokumentu, ale także przyczyni się do istotnego nowocześniejszego uczelni w zakresie informatyzacji i zarządzania.

Przewodniczący KRASP

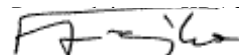

prof. dr hab. Franciszek Ziejka

Dokument nr 29/III
Konferencji Rektorów Akademickich Szkół Polskich
Uchwała Prezydium KRASP z dnia 5 czerwca 2003 r.
w sprawie powołania Komisji stałej KRASP
ds. wykorzystania technik informacyjnych w szkołach wyższych

Prezydium Konferencji Rektorów Akademickich Szkół Polskich powołuje Komisję stałą KRASP ds. wykorzystania technik informacyjnych w szkołach wyższych, zgodnie z wnioskiem Konferencji Rektorów Polskich Uczelni Technicznych.

prof. dr hab. Franciszek Ziejka

Dokument nr 30/III
Konferencji Rektorów Akademickich Szkół Polskich
Uchwała Zgromadzenia Plenarnego KRASP z dnia 6 czerwca 2003 r.
w sprawie projektu ustawy o szkolnictwie wyższym

Zgromadzenie Plenarne Konferencji Rektorów Akademickich Szkół Polskich (KRASP) z uznaniem wita przedłożenie projektu ustawy „Prawo o szkolnictwie wyższym”, opracowanego przez zespół powołany z inicjatywy Prezydenta RP z udziałem przedstawicieli Prezydenta, Ministra Edukacji Narodowej i Sportu oraz szkół wyższych. Zgromadzenie składa podziękowanie Zespołowi, który przygotował projekt ustawy.

Zgromadzenie stwierdza, że projekt ten – po wprowadzeniu przez Zespół poprawek i uzupełnień będących wynikiem uzgodnień z zainteresowanymi ministrami oraz konsultacji i dyskusji środowiskowych – powinien stać się przedmiotem inicjatywy legislacyjnej. Zgromadzenie zwraca się do Rządu i Prezydenta RP o zadecydowanie o trybie dalszych działań zmierzających do uchwalenia przez Parlament RP – w oparciu o projekt przedłożony przez Zespół – nowej ustawy regulującej sprawę szkolnictwa wyższego. Zgromadzenie wyraża podziękowanie Ministrowi Edukacji Narodowej i Sportu za wspieranie działań na rzecz powodzenia naszej wspólnej inicjatywy.

prof. dr hab. Franciszek Ziejka

Dokument nr 31/III
Konferencji Rektorów Akademickich Szkół Polskich
Uchwała Zgromadzenia Plenarnego KRASP z dnia 6 czerwca 2003 r.
w sprawie projektowanych zmian w ustawie o podatku dochodowym od osób fizycznych
dotyczących kosztów uzyskania przychodu w pracach o charakterze twórczym

Zgromadzenie Plenarne Konferencji Rektorów Akademickich Szkół Polskich (KRASP) z najwyższym niepokojem śledzi – przedstawiane przez Ministra Finansów w ramach kolejnych projektów reformy finansów publicznych - propozycje zmian w ustawie o podatku dochodowym od osób fizycznych, zakładające zlikwidowanie lub wyraźne zmniejszenie 50-procentowych kosztów uzyskania przychodu związanych z wynagrodzeniami za prace o charakterze twórczym.

Zgromadzenie w pełni popiera stanowisko Prezydium KRASP, które w swej uchwale z dnia 10 kwietnia 2003 r. stwierdza, że obecnie obowiązująca stawka 50-procentowych kosztów uzyskania przychodu nie jest – wbrew opiniom głoszonym przez Ministra Finansów – „ulgą podatkową”, ale skwantyfikowaniem realnie ponoszonych, rozłożonych w czasie kosztów związanych z gromadzeniem wiedzy, dorobku naukowego i twórczego oraz narzędzi służących ich wytwarzaniu, których obliczenie nie jest możliwe w żaden inny sposób.

Środowisko akademickie z nadzieją oczekuje na realizację zagwarantowanego ustawowo od 1 września 2002 r., a odłożonego o rok, drugiego etapu podwyżek wynagrodzeń pracowników publicznych szkół wyższych. Dla znacznej części środowiska, a zwłaszcza dla młodych pracowników naukowo-dydaktycznych, podwyżka ta stanowi warunek utrzymania minimalnych standardów życiowych. Decyzja o zredukowaniu kosztów uzyskania przychodu z tytułu praw autorskich, niwelująca efekty mocno spóźnionego – lecz nadal wykorzystywanego przez władze w celach propagandowych – planowanego wzrostu wynagrodzeń, byłaby zatem przyjęta jako kolejny przejaw lekceważenia środowiska akademickiego przez władze państwowe.

prof. dr hab. Franciszek Ziejka

Akademicki Kodeks Wartości

przyjęty na posiedzeniu Senatu Uniwersytetu Jagiellońskiego w dniu 25 czerwca 2003 r.

PREAMBUŁA

Nauka i szkolnictwo wyższe przechodzą w Polsce proces głębokiej przebudowy. Nie ustępują zjawiska kryzysowe, towarzyszące transformacji ustrojowej i gospodarczej państwa. Zmienia się struktura i warunki funkcjonowania uczelni. Obok szkół państwowych rozrosło się szkolnictwo prywatne, a obok studiów bezpłatnych – różne formy wysokopłatnych usług oświatowych. Współpraca i bezpośrednia rywalizacja z uczelniami zagranicznymi stawia nieznane przedtem wyzwania. Naukowcy, zwłaszcza profesorowie, podejmują pracę na kilku etatach, na czym może ucierpieć działalność macierzystych placówek, a także poziom badań naukowych. Nie wszyscy potrafią oprzeć się pokusie występowania w dziedzinach lub działaniach pozorujących naukę (w polityce, w sterowanych ekspertyzach na zamówienie firm, a także w szerzeniu paranaukowych poglądów w mediach). Narasta przede wszystkim ilość niekorzystnych zjawisk w sferze świadomości uczonych, w motywacji ich aktywności i postawach etycznych. W obliczu narastających zagrożeń, konieczne staje się jasne i jednoznaczne przypomnienie podstawowych wartości obyczajowych i etycznych, które, ukształtowane przez wielowiekową tradycję, tworzyły autorytet nauki, wyrażając siłę moralną akademickiego świata oraz sens posłannictwa uczonych w promocji etycznych i obywatelskich cnót. Wartości, zasad i norm jest wiele, wystarczającym wydaje się jednak zabiegiem wskazanie ich kanonu w syntetycznym skrócie, obejmującym powinności najbardziej podstawowe, reprezentujące pośrednio wszystkie pozostałe.

1. PRAWDA

Służba prawdzie jest podstawowym obowiązkiem uczonego. Chodzi zarówno o odkrywanie prawdy oraz formułowanie prawdziwych sądów i teorii, jak o głoszenie i wychowywanie w jej duchu młodzieży akademickiej. Obowiązek wobec prawdy to zarazem poszukiwanie nowych, oryginalnych, wciąż lepszych rozwiązań, to promocja inwencji i autentycznej twórczości. Przeciwnością prawdy jest nie tylko jawny fałsz, ale wszelkie półprawdy, mniemania i zwykłe przesady, drapujące się w szaty rzekomej pewności, a wyrażające ideologiczne założenia oraz koniunkturalne oczekiwania, zgodne ze złożonym zamówieniem spoza nauki. Służebność prawdzie winna też kierować sumieniem naukowym w ocenie wszystkich prac i przedsięwzięć badawczych – ponad podziałami środowiskowymi, układami koleżeńskimi oraz wszelkimi pozanaukowymi uczuciami i sympatiami osobistymi, narodowymi i światopoglądowymi. Stosunek do prawdy winien też stać się kryterium osobistej postawy wobec własnych dokonań. Stała, odważna i uczciwa weryfikacja musi stać powyżej ambicji, mód i rangi przeszłych sukcesów. Prawda jest wartością autoteliczną – sama, będąc celem nauki, nie może być wykorzystywana jako środek do innych celów, zwłaszcza z odrzuceniem etycznej zasady bezinteresowności jej zdobywania.

2. ODPOWIEDZIALNOŚĆ

Odpowiedzialność dotyczy własnego warsztatu naukowego, całej dyscypliny oraz instytucji i środowiska, które się współtworzy. Jest też odpowiedzialnością za wychowanie kolejnych generacji oraz za wykorzystanie autorytetu uczonego poza uczelnią i strukturą nauki, w tym również w zakresie aplikacji wyników nauki w praktyce. Dotyczy to wszystkich dyscyplin, ale zwłaszcza tych, które na danym szczeblu rozwoju wiedzy dokonują przełomowych odkryć, formułując koncepcje prowadzące do radykalnych zmian w ludzkim życiu, ale też stwarzając największe potencjalnie niebezpieczeństwo różnych skutków ubocznych. Odpowiedzialność oznacza również pełne i aktywne uczestnictwo we wszystkich formach życia akademickiego, tak w zakresie podejmowanych funkcji, pracy dydaktycznej, jak i obrony dobrze pojętych interesów własnej placówki w ramach konkurencji z innymi. Niechęć do współodpowiedzialnej, solidnej pracy na rzecz macierzystej uczelni, lekceważenie podjętych obowiązków, a w szczególności bezpośrednie lub pośrednie działanie na jej szkodę – stanowi wykroczenie nie tylko w rozumieniu prawnym, ale podważenie uświęconych tradycją zasad formujących wspólnotę uczonych oraz naruszenie dobrych obyczajów akademickich.

3. ŻYCZLIWOŚĆ

Nauka i życie akademickie to długi łańcuch dziejowy przejmowania efektów pracy naszych poprzedników, tworzenia wiedzy oraz przekazywania jej kolejnym generacjom w duchu solenności poznawczej i edukacyjnej, nade wszystko jednak w atmosferze najwyższej życzliwości wobec następców, zwłaszcza najmłodszych – studentów i adeptów nauki. Powinnością każdego mistrza jest wychowanie innych mistrzów oraz poświęcenie się jak najszerszemu, solidnemu i jasnemu przekazowi całej posiadanej wiedzy słuchaczom wykładów i czytelnikom publikacji. Życzliwość to także bezpośrednia opieka nad rozwijającymi się umysłami, pomoc w budzeniu zainteresowań, dyskretne, ale owocne, kierowanie pierwszymi, samodzielnymi krokami seminarzystów, magistrantów i doktorantów. To również tworzenie atmosfery dobrej roboty, wyzwalającej energię i entuzjazm wszystkich uczestników życia akademickiego, wolnej natomiast od małostkowości, zniechęcającego krytykanctwa, rywalizacyjnego pośpiechu i pozoracji merytorycznej działalności. Szczególnie ważne przejawy zasady życzliwości dotyczą sfery egzaminów i zaliczeń, niestety, nie zawsze wolnej od przypadków bezduszności, złośliwości, a nawet szykan. Są i muszą być one obecne również w dziedzinie awansów naukowych i innych formach środowiskowej aprobaty. Życzliwa, konstruktywna, pełna wzajemnego zaufania atmosfera twórczej synergii wyzwala wielkie moce ludzkiej aktywności, nie tylko dopingując do zwielokrotnionych wysiłków, lecz i wyzwalając pełną radość z sukcesów badawczych i dydaktycznych – własnych i cudzych.

4. SPRAWIEDLIWOŚĆ

Szkoła wyższa to zarazem wyższa szkoła sprawiedliwości, praktycznej nauki jej rozpoznawania, definiowania, stosowania oraz respektu wobec jej zasad. Sprawiedliwe powinny być, oczywiście, oceny w indeksach i na dyplomach, odzwierciedlające obiektywny stan wiedzy studentów, a nie tylko wyroki łaskawego losu lub subiektywną przychylność egzaminatora (co gorsza, czasem wywołowaną czynnikami ubocznymi, w tym wysoce nagannymi moralnie, jak korupcja, nepotyzm, molestowanie seksualne, płatne korepetycje u wykładowców itp.). Sprawiedliwa winna być ocena przyznająca wybranym szanse dalszego rozwoju naukowego lub otwierająca wrota do szybkiej, pozaakademickiej kariery. Sprawiedliwego stosunku wymaga merytoryczna i etyczna wycena pracy innych, zwłaszcza w odniesieniu do konkursów, awansów, dotacji i nagród oraz w tworzeniu formalnych hierarchii w strukturze instytucji naukowych. Regułom sprawiedliwości trzeba też podporządkować obszar podejmowanych – oby równomiernie – obowiązków, tak, by nie stawały się nadmiernym ciężarem dla jednych, nieuzasadnionych zaś przywilejów dla innych - zazwyczaj korzystających z tych nierówności, by podejmować dodatkowe zajęcia poza macierzystą uczelnią. Sprawiedliwości również żąda nauka i edukacja jako cała, zorganizowana instytucja służby publicznej, zwłaszcza w aspekcie jej uwarunkowań ekonomicznych, gdzie na czoło wysuwa się przede wszystkim słuszne żądanie sprawiedliwej, godziwej w skali kraju i adekwatnej do zasług w skali uczelni, płacy za pracę.

5. RZETELNOŚĆ

Nauka to domena nadzwyczajnej solidności, precyzji, rzetelnego stosunku do faktów, do osiągnięć poprzedników oraz do języka, w którym buduje się teorie i w którym przekazuje się wiedzę. Prace naukowe i wykłady akademickie nie muszą stronić od żywych, atrakcyjnych barw i osobistych, emocjonalnych komentarzy, ale nie wolno im nigdy poświęcić zasady rzetelności dla ubocznego efektu: dla polemicznego sukcesu, dla oryginalności za wszelką cenę, dla wygody głoszenia niedostatecznie przygotowanych też i chwilowych satysfakcji autorów niepoprawnych rozumowań. Nie mogą być terenem inwazji stylistyk pozanaukowych, służebnych wobec doraźnych potrzeb i mniemań potocznych, opinii większości, oraz oczekiwań zgłaszanych przez rozmaite wpływowe gremia, zwłaszcza decyzyjne. Wymogi rzetelności kształtują pożądaną biegłość i metodologiczną solidność warsztatową, wykroczenia w tej dziedzinie podważają natomiast zaufanie, jakim powinna i musi cieszyć się nauka - najbardziej wiarygodny drogowskaz dla wiedzy i postaw ludzkich. Rzetelność wymaga zawsze nadzwyczajnej, najbardziej drobiazgowej skrupulatności faktograficznej i bezwzględnej ścisłości logicznej. Wymaga też zdolności do krytycyzmu i autokrytycyzmu, aż do trudno osiągalnych granic osobowościowego ideału moralnego, obejmującego umiejętność przyznania się do błędu, wielkoduszność wobec oponentów, jak również – gdy trzeba – odwagę odstąpienia od niesłusznych, nieuzasadnionych poglądów.

6. TOLERANCJA

Historię wiedzy wypełniają nie tylko poznawcze sukcesy, zazwyczaj dodawane do poprzednich w linearnym procesie prostej kumulacji kolejnych teorii. Do jej dziejowego sensu należą też próby nieudane, niepełne i przynoszące niepewne rozstrzygnięcia, często ważne jednak i pouczające, bo przekreślające niektóre możliwości i falsyfikujące pochopnie przyjmowane koncepcje. Żaden okres, żadna szkoła, żadna metoda ani żaden najświatlejszy umysł nie zamykają sobą procesu dziejów nauki, toteż mądrość poznawcza wymaga zarówno ostrożności, jak i przede wszystkim uznania rangi odmienności, jej zrozumienia i wartościującej aprobaty, czyli tolerancji. Tolerancja – to uważne wsłuchiwanie się w opinie innych, nawet w te przeciwstawne ogólnie obowiązującym, zwłaszcza naszym, osobistym. To otwieranie się na inne kultury i odmienne koncepcje, nawet te jawnie niezgodne z naszymi naukowymi i potocznymi ujęciami. To odrzucenie reguł dyskryminacyjnego podziału ludzi – studentów i młodzieży naukowej - wedle ich cech narodowych, rasowych, politycznych czy światopoglądowych. To także uznanie prymatu chłodnego rozumu nad emocjami i żądanie od całej wspólnoty akademickiej respektowania wymogu postawy racjonalnej i tolerancyjnej jako etycznie aprobowanej w nowoczesnym społeczeństwie, zwłaszcza w intelektualnych elitach.

7. LOJALNOŚĆ

Każda oparta na zdrowych zasadach zbiorowość, wymaga od swych członków wzajemnego poszanowania, współdziałania i solidarności, a od poszczególnych jednostek i grup respektowania zasad lojalności wobec całej struktury. Wspólnota akademicka stwarza warunki do rozwijania własnych, niepowtarzalnych talentów jednostkowych i doskonalenia cnót osobistych. Jednocześnie pozwala rozkwitnąć w pełni społecznemu, braterskiemu życiu uczelni, której dobre imię staje się w konsekwencji znakiem całej wspólnoty, a zarazem symbolem szacunku dla każdego pracownika i studenta z osobna, bo i na niego wówczas splota splendor Almae Matris. Lojalność wobec macierzystej wspólnoty akademickiej objawiać się winna zarówno na co dzień, jak i w chwilach szczególnych, wymagających odwagi, poświęcenia i samozaparcia, odsunięcia zaś na bok prywaty i oportunistu. Lojalność objawia się zarówno w pracowniczej dyscyplinie i wspomaganie demokratycznie obranej zwierzchności, jak i w solidarności wobec kolegów, studentów i wszystkich członków społeczności akademickiej, służeniu pomocą we wspólnych przedsięwzięciach, przede wszystkim w budowaniu prestiżu uczelni i jej członków. Wykroczeniem przeciwko zasadzie lojalności są działania wymierzone bezpośrednio i pośrednio w powagę i autorytet uczelni, szkodenie jej interesom, w szczególności zaś angażowanie się w takie przedsięwzięcia, których intencją bądź obiektywnym skutkiem jest osłabianie pozycji i pomyślności uczelni jako całości i jej struktur oraz szkodenie kolegom i ich dobremu imieniu.

8. SAMODZIELNOŚĆ

Twórczość naukowa to proces dwóch równoległych, przeplatających się ciągów działań: z jednej strony, wyko-

rzystowania i przetwarzania dorobku poprzedników i współczesnych, z drugiej zaś, samodzielnego dodawania efektów własnych badań, samodzielnie przygotowanych, przeprowadzonych i opracowanych. Wyraża się ona przede wszystkim w publikacjach, które nadają ostateczną formę dokonaniom odkryciom, ujawniając oryginalny charakter indywidualności danego uczonego, specyfikę jego warsztatu i języka lub też prezentując specjalny styl działalności autentycznych kolektywów badawczych. Jakkolwiek uchybienie zasadzie samodzielności stanowi pogwałcenie fundamentalnych reguł i idei posłannictwa nauki, musi tedy być uznane za szczególnie godną potępienia postawę etyczną członka społeczności akademickiej, zarazem też stanowiąc ciężkie naruszenie prawa. Dotyczy to przede wszystkim jawnych plagiatów, czyli kradzieży cudzych owoców pracy, ale także innych, bardziej wyrafinowanych form żerowania na dorobku innych, w postaci kryptoplagiatów (posługiwania się cudzymi myślami, pomysłami i kategoriami bez podania źródeł) oraz bezceremonialnego dopisywania się do rezultatów cudzej pracy lub sugerowania wyższego od faktycznego stopnia udziału współautorskiego, a także autoplagiatów (wielokrotnego sprzedawania tych samych produktów). Jednoznacznej dezaprobaty moralnej wymaga także proceder handlowania pracami naukowymi i innymi opracowaniami, występowanie zarówno w charakterze faktycznych ich wykonawców i sprzedawców, jak i nabywców czyli rzekomych autorów. Konsekwencją takich oszukańczych praktyk jest zdobywanie niezасłużonych awansów na studiach, dyplomów, tytułów, cenzusów zawodowych, licencji i innych wyłudżanych dóbr bez samodzielnych zasług beneficjentów, a także - w szerszym wymiarze społecznym - tworzenie chaosu edukacyjnego, dewaluacja ogółu dyplomów i publikacji oraz ogólny, skrajnie relatywistyczny permissywizm moralny. Podkreślić trzeba z naciskiem, iż te same normy winny obowiązywać profesorów, co i oszukujących studentów, z tym, że ci pierwsi muszą bezdyskusyjnie i niezmiennie w ciągu całej kariery nauczyciela akademickiego świecić osobistym przykładem młodszym kolegom oraz całej studiującej młodzieży.

9. UCZCIWOŚĆ

Zasada uczciwości jest jedną z najbardziej podstawowych i powszechnych reguł etycznych, obowiązujących wszystkich ludzi bez wyjątku, w rozmaitych sytuacjach, na różnych stanowiskach i w obliczu różnorodnych przeciwności. Uczciwość dotyczy stosunku do innych ludzi, do spraw publicznych każdego możliwego zasięgu i poziomu osobistej odpowiedzialności, a w obrębie samej działalności naukowej i dydaktycznej – przede wszystkim stosowania jasnych i jednoznacznych kryteriów warsztatowych i wartościujących. Uczciwy naukowiec jest solidny w swojej pracy, gdy nie poddaje się presji szybkiej i głośnej, acz wątpliwej sławy, ale zawsze wspiera moc wniosków ze swych badań odpowiednimi, nieraz długo i żmudnie zdobywanymi, argumentami. Uczciwy naukowiec odkrywa w pełni tajniki swego warsztatu, nie pozwalając sobie na żaden kamuflaż, sekretne założenia i ezoteryczny język przekazu, wzmacniający pozór pewności dla głoszonych tez. Uczciwy uczone, nawet najwyższej rangi, umie określić – po sokratejsku – granice swej wiedzy i niewiedzy, nie udając

przed nikim, także przed sobą, iż posiadał więcej mądrości, niż było to naprawdę możliwe, nadto chroniąc się przed pokusą formułowania sądów, opinii, a nawet pseudoteorii na terenie problematyki, w której w ogóle nie jest specjalistą. Uczciwy wykładowca akademicki winien przekazywać studentom wiedzę opartą o najnowsze dokonania światowej nauki, w tym także o własne, osobiste współuczestnictwo w procesie rozwoju swej dyscypliny, unikając roli nieakademickiego przekaznika wiadomości z drugiej ręki, tylko z cudzych prac, w efekcie zręcznego kompilatorstwa. Ten zestaw wymogów dotyczy zarówno aktywności wewnątrzuczelnianej, częściowo kontrolowanej przez mechanizmy instytucjonalne i opinię słuchaczy, jak i coraz intensywniejszego uczestnictwa w występach na zewnątrz, w charakterze ekspertów oraz – co staje się plagą życia publicznego – medialnych znawców i opiniodawców spraw dowolnych. Uczciwość dotyczy również oczywistego postulatu skierowanego do młodzieży, mianowicie, wezwania do solidnego, poważnego i dogłębnego studiowania obranej dziedziny oraz stałego odnawiania i poszerzania wiedzy, także po formalnym zakończeniu edukacji.

10. GODNOŚĆ

W zasadzie godności skupiają się niemal wszystkie inne wartości, przekształcone jednak w podmiotowe ich odniesienie do samego siebie, żądające zarazem respektowania danej, mojej, podmiotowości przez innych. Godność uruchamia wewnętrzną siłę, która nie pozwala człowiekowi odstąpić od własnych przekonań, ideałów etycznych i zaufania do rozumu ani poddać się łatwo naciskom, pokusie wygody, żądzy zaszczytów i nagród. Każdy człowiek ma prawo do ochrony i szacunku dla swej godności, niezależnie od wszelkich różnicowań, sprzyjających sztucznym, konwencjonalnym podziałom wedle rozmaitego szczebla dostępu do czci i honoru swej osoby. Dotyczy to także świata uczonych, których specyficzne usytuowanie społeczne polega jednak na tym, iż muszą sami dbać o swą godność, zwłaszcza w sytuacjach, które wymagają cywilnej odwagi, niezależności sądu i mocnego charakteru. Godność nauki zależna jest bowiem nie tylko od obiektywnej wartości poznawczej teorii, ale od twardej, bezkompromisowej postawy godnościowej samych naukowców, wobec polityki lub zniewalającej siły pieniądza, choć również wobec samych siebie – kolegów i rywali zarazem. Równocześnie, zarówno cała, zhierarchizowana nauka, jak i struktury uczelni wyższych stwarzają szereg wewnętrznych niebezpieczeństw w tym zakresie, a tym samym specjalny obowiązek dbałości o równy dostęp do ochrony godności przez wszystkich członków wspólnoty. Godność nie jest przywilejem żadnej, wybranej grupy społecznej, środowiska lub pozycji. Równy do niej prawo posiada wielki i sławny profesor, ale też skromny asystent i student. We wspólnocie akademickiej należy dbać o godność nie tylko pracownika naukowego, ale i sekretarki, bibliotekarza, magazyniera i sprzątaczkę. Naruszenie każdej i czyjejkolwiek godności jest czynem moralnie odstręczającym, staje się sygnałem głębszego schorzenia etycznego w środowisku lub niskiej moralnej klasy poszczególnych osób, nie usprawiedliwionych bynajmniej z powodu innych, akademickich walorów.

11. WOLNOŚĆ NAUKI – WOLNOŚĆ UCZONYCH

Wartości etyczne rodzą się, obowiązują i ukazują pełnię swego bogactwa w społecznościach ludzi wolnych. Wolność jest warunkiem wyboru wartości, ich poszukiwania i kreacji. Niezbędna jest zatem podmiotowa wolność uczonych, którzy postępując wedle swego rozumu, doświadczenia i indywidualnego sumienia, mogą w pełni rozwinąć swe talenty odkrywcze i zdolność do obrony przed presją negatywnych czynników zewnętrznych lub samoparalizem wewnętrznego zniewolenia. Wolność jest zarazem szansą i źródłem energii dla całej struktury nauki, w której tylko swoboda badań,

dyskusji i głoszenia poglądów przynosi korzystne rezultaty, zaś jakiegokolwiek jej ograniczanie rodzi stagnację i uwiąd twórczej myśli. Potrzebna jest wreszcie wolność nauki jako całej dziedziny, zanurzonej zawsze w realny świat innych sfer życia w skali kraju i globu, zawdzięczającej wszak swą żywotność przede wszystkim udzielonemu jej zaufaniu i gwarancjom względnej samodzielności i niezależności. Powinnością całej wspólnoty naukowej musi stać się tedy pilna dbałość o urzeczywistnianie wolności w każdym wymiarze, w tym także w jej bezpośredniej afirmacji w codziennej praktyce funkcjonowania struktur akademickich oraz w wychowaniu do wolności młodych pokoleń.

Uchwała nr 14/VI/2003
Senatu Uniwersytetu Jagiellońskiego
z dnia 25 czerwca 2003 roku
w sprawie: zatrudniania pracowników Uniwersytetu Jagiellońskiego

Senat Uniwersytetu Jagiellońskiego dopuszcza możliwość podjęcia przez pracowników Uniwersytetu Jagiellońskiego zatrudnienia w innych szkołach wyższych, w tym także prywatnych, nie wyraża jednak zgody, aby brali oni udział w promowaniu ośrodków akademickich będących dla nich miejscem dodatkowego zatrudnienia.

Niedopuszczalne jest zwłaszcza organizowanie przez pracowników Uniwersytetu Jagiellońskiego, związanych z nim pełnym i podstawowym zatrudnieniem, kierunków studiów w innych nie powiązanych z Uniwersytetem Jagiellońskim węzłom umów patronackich szkołach wyższych publicznych i prywatnych znajdujących się w Krakowie, identycznych z tymi, jakie są prowadzone w Uniwersytecie Jagiellońskim. Dotyczy to także prowadzenia w tychże szkołach zajęć na kierunkach istniejących w macierzystej uczelni. Senat uważa, że pracownicy Uniwersytetu Jagiellońskiego nie powinni pełnić funkcji rektorów i dziekanów w takich szkołach, tego typu działalność jest bowiem sprzeczna z podstawowymi zasadami dobrych obyczajów akademickich.

Senat oczekuje, że pracownicy UJ zatrudnieni we wspomnianych szkołach zaniechają do końca semestru zimowego roku akademickiego 2003/2004 swojej działalności lub złożą na ręce Rektora Uniwersytetu Jagiellońskiego rezygnację z pracy w Uniwersytecie Jagiellońskim.

Forum Akademickie w Politechnice Wrocławskiej

Stanowisko rektorów polskich uczelni wyższych zebranych na Forum Akademickim w Politechnice Wrocławskiej, maj 2003. „Rola polskich uczelni wyższych w Europie wiedzy”

Odpowiadając na zaproszenie Komisji Europejskiej, rektorzy polskich wyższych uczelni, zebrani na Forum Akademickim w Politechnice Wrocławskiej, prezentują swoje stanowisko w europejskiej debacie politycznej zainspirowanej dokumentem „The role of universities in the Europe of knowledge”.

Rektorzy wyrażają zadowolenie, że Komisja Europejska przedstawiła do oceny oficjalny dokument, poświęcony problemom szkolnictwa wyższego oraz diagnozie trudności, jakie muszą być pokonane w drodze do społeczeństwa wiedzy. Godne poparcia są stwierdzenia, że Europa potrzebuje silnego środowiska akademickiego, gdzie wiedza rodzi się w procesach badawczych, jest rozpowszechniana przez nauczanie i wykorzystywana w próbach jej praktycznego zastosowania. Nerozerwalny związek kształcenia i badań

naukowych jest gwarancją nie tylko nowoczesnego nauczania na wysokim poziomie, ale także autonomii i wolności akademickiej oraz zrównoważonego rozwoju całego społeczeństwa. Środowiska akademickie muszą stanowić niezbędny składnik regionalnego rozwoju, a utrzymanie odpowiednio silnej pozycji wszystkich dobrych szkół wyższych, staje się podstawowym wyzwaniem w skali europejskiej.

Przy wypracowywaniu norm dotyczących europejskiego środowiska akademickiego, których nie można przekraczać pod presją doraźnych celów politycznych, należy zadbać o uwzględnienie specyfiki środowisk krajów przyłączających się teraz do Unii, w tym zwłaszcza najlicniejszego polskiego środowiska akademickiego. Dzisiejszy stan szkół wyższych w Polsce jest wypadkową ambicji i kwalifikacji zatrudnionej w nich kadry oraz licznych ograniczeń systemowych i materialnych, związanych z trudnościami transformacji społeczno-ekonomicznej całego kraju. Nie można zapominać o ogromnym wysiłku polskiej społeczności

akademickiej w ostatnim dwunastolecu. Dowodem tego jest czterokrotny wzrost liczby studentów, odpowiedzialność za nauczanie i tworzenie wiedzy, transfer technologii, wdrażanie innowacji przy nieproporcjonalnie niskich nakładach na edukację i naukę – w stosunku do krajów Unii Europejskiej. W kontekście podkreślonej w dokumencie potrzeby konsolidacji środków finansowych przeznaczanych na kształcenie i badania naukowe, uważamy, że nie można stosować tej zasady mechanicznie, wyłącznie na podstawie oceny stanu obecnego, bez uwzględnienia tradycji polskiego szkolnictwa wyższego. Doceniając wagę programu budowania europejskiej przestrzeni edukacyjnej i badawczej wyrażamy opinię, że partnerstwo, a nie konkurencja pomiędzy uczelniami, winna być zasadą nadrzędną, zgodną z wyznawanymi w Europie wartościami. Uczelnie polskie gotowe są przyjmować kryteria efektywności nakładów na cele edukacyjne i badawcze, rozumianych jako szczególna inwestycja społeczna. Środowisku akademickiemu przysługuje jednak niezwykłe prawo uczestnictwa w procesach formułowania zasad finansowania oraz regulacji prawnych, które ich dotyczą.

Za najważniejsze wyzwania dla polskiego środowiska akademickiego uważamy:

- rozpoznanie aktualnych potrzeb społecznych i przyjęcie ich jako drogowskaz dla edukacji i badań ponad tradycyjnym podziałem na wąskie dyscypliny wiedzy, na dziedziny badań podstawowych i stosowanych, na szkoły państwowe i prywatne etc.;
- wypracowanie sposobów efektywnego wykorzystania nakładów na cele edukacyjne i badawcze, przy równoczesnym zabezpieczeniu potrzeb materialnych uczelni w długiej perspektywie;
- osiągnięcie równowagi między społeczną potrzebą masy edukacji, a możliwościami materialnymi uczelni i przygotowaniem kandydatów;
- szersze otwarcie polskich uczelni dla studentów i badaczy zagranicznych oraz aktywność środowiska akademickiego w procesie tworzenia europejskiej przestrzeni badawczej i edukacyjnej;

- przestrzeganie w środowisku akademickim uniwersalnych zasad etyki, szczególnie w zakresie przysługujących instytucjom oraz twórcom, praw własności osiągnięć intelektualnych, technicznych i technologicznych;
- rozwijanie wrażliwości na potrzeby osób niepełnosprawnych oraz grup społecznych żyjących w trudnych warunkach, a w szczególności poszerzanie ich dostępu do wyższej edukacji;
- tworzenie platformy dla debat nad problemami rozwoju społecznego w kategoriach wiedzy oraz zbliżanie środowisk akademickich do użytkowników wiedzy w kręgach produkcji, biznesu i polityki.

Kwintesencją wspólnej europejskiej tradycji jest kultura. Ochrona oraz promocja kultury w dzisiejszej Europie jest ważnym zadaniem również dla środowiska akademickiego. Wspieramy apele kierowane do Konwentu Europejskiego o zapewnienie szczególnego miejsca kulturze wraz z edukacją w traktacie konstytucyjnym. Pragniemy wesprzeć wysiłki ludzi kultury dla wzmacniania więzi społecznych i kulturowych, w celu uwzględniania aspektów kulturowych w innych obszarach działalności Unii Europejskiej.

W strategii rozwoju szkolnictwa wyższego i nauki, Europa powinna zachować swoją odrębność i system wartości, z poszanowaniem specyfiki poszczególnych krajów, ich uwarunkowań historycznych i ekonomicznych. Uważamy, że postulat, aby europejski obszar kształcenia stał się „punktem odniesienia w skali światowej”, wymaga partnerstwa, a nie konfrontacji z innymi systemami szkolnictwa wyższego oraz nauki.

Szczególną wartością, którą Polska wnosi do uniwersyteckiej panoramy Europy, jest aktywna młodzież, która w edukacji na poziomie wyższym upatruje realną gwarancję awansu życiowego. Sukcesy życiowe młodzieży akademickiej oraz sukcesy naukowe wkraczających na drogę pracy naukowej doktorantów, będą szczególnym dowodem skutecznej realizacji misji uczelni wyższej. Energia tego środowiska, już korzystającego z dobrodziejstw programów europejskich, może stać się siłą napędową zbliżenia środowisk akademickich Polski i Europy.

TAJEMNICE ŚWIATA NAUKI

Rytmiczność zachowań układów biologicznych

Periodyka aktywności należy do podstawowych cech zjawisk życiowych. Procesy biochemiczne leżące u podstaw życia, funkcje fizjologiczne komórek, tkanek i narządów, aktywność całych organizmów – od jednokomórkowców do człowieka – wykazują okresowe, dające się przewidzieć zmiany w cyklach bardzo krótkich, okołodobowych, miesięcznych, sezonowych, rocznych i dłuższych.

Udział niestabilności, fluktuacji i nie gasnących oscylacji w generowaniu czasowej i przestrzennej organizacji układów ożywionych, stanowi jeden z bardziej intensywnie rozwijanych kierunków badań biologicznych. Można wyróżnić cztery zasadnicze aspekty tych badań:

- koordynacja i optymalizacja działania szlaków metabolicznych, mechanizmów regulacyjnych oraz układów związanych z transdukcją sygnałów i energii;
- mechanizmy „zegarów biologicznych”;
- procesy różnicowania przestrzennego i morfogenezy.

Ważną przesłanką intensyfikacji badań nad czasową i przestrzenną organizacją układów żywych, w szczególności periodycznością procesów i struktur, stały się dokonania w zakresie termodynamiki nierównowagowej; opracowanie fenomenologicznej teorii procesów nieodwracalnych (prace Onsagera, Meixnera, Prigogine’a), teoretyczne wykrycie i doświadczalne potwierdzenie występowania procesów

samoorganizacji przestrzenno-czasowej, tzw. struktur dyssypatywnych w reakcyjno-dyfuzyjnych układach chemicznych, znajdujących się w stanach odległych od równowagi – typu reakcji Bieleusowa-Żabotyńskiego itp. Rozwijaniu teorii struktur dyssypatywnych w zakresie fizyki i chemii towarzyszyły biologiczne badania procesów kontroli i regulacji, w których wykazano m.in., że typowe mechanizmy regulacji działające na zasadzie sprzężenia zwrotnego (np. autokataliza, autoinhibicja, kataliza krzyżowa), stanowią przykłady reakcji „nieliniowych”, w których wyniku w określonych warunkach powstają specyficzne formy samoorganizacji. Tak powstające struktury, podobnie jak organiczne elementy układów żywych, wykazują rytmiczne oscylacje biochemiczne, morfologiczne i fizjologiczne.

Nagromadzono w ostatnich latach sporo faktów doświadczalnych wskazujących, że występowanie niestabilności i oscylacji jest w układach ożywionych bardziej regułą aniżeli wyjątkiem. Pełne zrozumienie fizjologicznej roli oscylacyjnych zachowań, jak również fizykochemicznych mechanizmów ich generowania wydaje się być jednak ciągle dość odległe i wymaga wielu badań. Kontekst ekologiczny oraz dokonany postęp w wyjaśnianiu integracji struktur i ich funkcji biologicznych na różnych poziomach organizacji układów żywych nadaje badaniom oscylacyjnych zmian właściwości i zachowań szczególne znaczenie. Podstawowe mechanizmy generowania oscylacji na poziomie komórkowym lokalizuje się w funkcjonowaniu szlaków metabolicznych oraz w procesach transportowych przez błony komórkowe. Teoretycznie i eksperymentalnie dowiedziono występowanie *in vivo* i *in vitro* szlaków metabolicznych, których funkcjonowaniu towarzyszą oscylacyjne zmiany stężenia metabolitów. Fotosynteza, oddychanie oraz glikoliza, to reakcje o charakterze oscylacyjnym, związane z wytwarzaniem energii metabolicznej i najprawdopodobniej stanowiące podstawę szeregu oscylacyjnych zmian zachodzących w komórkach.

Z kolei badania procesów transportu transmembranowego dowodzą słuszności tezy o „oscylatorze błonowym”; rytmiczne zmiany strukturalnych i funkcjonalnych własności błon korelują z ekspresją szeregu rytmów. Koncepcja, iż błony stanowią ważny element oscylatorów fizjologicznych, znajduje również potwierdzenie w wielu pracach wykonanych na układach modelowych – sztucznych błonach lipidowych oraz roztworach białek – jako obiektach dość dobrze zdefiniowanych i podlegających kontroli eksperymentatora.

Jaki jest stan rozpoznania tych wszystkich zjawisk, od kiedy o nich wiemy, jakie mechanizmy są za to odpowiedzialne – to problemy, które warto podjąć chociaż w ograniczonym zakresie, na miarę miejsca publikacji tego opracowania.

GENEZA PROBLEMU

Na wstępie kilka znanych i być może nieznanych przykładów rytmicznych zachowań układów żywych. Jeden z największych botaników i systematyków roślin Karol Linneusz (1707-1780) stworzył w Upsali zegar kwiatowy, wykorzystując fakt, że około 6⁰⁰ – otwiera się prosienicznik szorstki, około 7⁰⁰ – kaczeniec błotny, około 8⁰⁰ – jastrzębiec gronkowy, około 9⁰⁰ – zamyka się mlecz zwyczajny, około 10⁰⁰ – łoczyga pospolita, około 11⁰⁰ – otwiera się gwiazda betlejemska itd. Dla zwiedzających była to zaskakująca

atrakcja nazywana żywym zegarem – dla Linneusza zaś eksperymentem umożliwiającym obserwację cyklicznych zachowań okołodobowych tych roślin. Znacznie wcześniej, bo 11.11. 1492 r. marynarze Krzysztofa Kolumba z karaweli „Santa Maria”, przepływając Morze Karaibskie zauważyli światła na powierzchni morza. Wówczas wzbudziło to strach i zupełne niezrozumienie. Obecnie wiadomo, że te efekty dają świecące wieloszczety *Odontosyllis*. W nocy, podczas trzeciej kwadry Księżyca, na powierzchnię wody wypływają najpierw samice, składają fluoryzujące jaja, do których ściągają następnie samce i dochodzi do zapłodnienia.

Na rafach koralowych w pobliżu wysp Fidzi, Samoa i Tanga żyją wieloszczety z gatunku *Eunice viridis*. Ich dojrzałe płciowo tylne segmenty raz na rok odrywają się i wypływają na powierzchnię wody. Są to tzw. robaki palolo. Z tych segmentów zależnie od płci – wyrzucane są do morza jaja i plemniki i tak dochodzi do zapłodnienia. Zjawisko to zachodzi zawsze w październiku lub listopadzie, w ciągu 1-2 dni, w ostatniej kwadrze Księżyca, kiedy przypływ jest bardzo niski. Mieszkańcy tych wysp wyławiają tonami te pierścienice i jedzą je na surowo, wędzą, smażą i przetwarzają.

W rejonach silnych przypływów i odpływów u wielu zwierząt obserwuje się zmiany natężenia procesów oddechowych, a np. krab *Uca minax* zmienia wyraźnie aktywność ruchową i ubarwienie (zawsze o świcie ciemniej). Wiele gatunków ryb, gadów, ptaków, owadów i ssaków – zarówno lądowych jak i wodnych odbywa rokrocznie dalekie wędrówki. Wiele roślin i niektóre zwierzęta zapadają cyklicznie w stan spoczynku – u zwierząt nazywany diapauzą. Na podstawie zakwitania poszczególnych rodzajów roślin, występowania diapauzy, tycia i porostania gęstym futrem ssaków, człowiek przez całe tysiąclecia orientował się jakie są pory roku, miesiąc a nawet dekada miesiąca.

Skupmy uwagę na moment na sobie. Każdy z nas odczuwa rytmiczne ruchy serca, rytmicznie zmienia się w ciągu doby wydolność-efektywność zarówno w pracy fizycznej jak i umysłowej, cykliczne są zmiany fizjologiczne. J. Davy w 1845 roku na posiedzeniu Towarzystwa Królewskiego w Londynie podał jako pierwszy wyniki pomiarów cyklicznie zmieniającej się temperatury wewnętrznej ciała ludzkiego. Do dziś określono i opisano ponad 100 różnych biochemicznych, biofizycznych i fizjologicznych parametrów zmieniających się okołodobowo u człowieka. Rytmiczne zmiany aktywności wykazują hepatocyty (komórki wątroby), rytmicznie zmienia się tempo syntezy glikogenu, DNA i jak się wydaje wszystkie reakcje biochemiczne zachodzą z rytmicznie zmieniającą się intensywnością.

Wszystko to potwierdza jednoznacznie, że zarówno roślinom, zwierzętom jak też organizmom jednokomórkowym można przypisać istnienie „zegara biologicznego”. Na cóż potrzebny jest żywym organizmom zegar? Będziemy wracać do tego pytania jeszcze wiele razy, na wstępie chcę jednak w sposób bardzo ogólny zwrócić uwagę, że wszystkie organizmy funkcjonują – istnieją w periodycznie zmiennych uwarunkowaniach zewnętrznych: np. po dniu następuje noc, po przypływie – odpływ, po jesieni – zima, a po zimie – wiosna. Aby więc jak najlepiej dostosować się do periodycznie zmiennych warunków zewnętrznych, „wygodnie” jest mieć własny zegar i przewidywać co się ma zdarzyć,

aby się do tego przygotować. Przepraszam za tę swobodę sformułowań, a raczej ich skrótowość, ale zagadnienie jest zbyt złożone, aby je tutaj rozwijać. Dodam więc tylko dla większej jasności, że np. podanie tej samej dawki pentobarbitalu (używanego do narkozy) szczurom wywołuje sen trwający średnio 43 minuty w godzinach rannych i 104 minuty w nocy. Podawanie amfetaminy w różnych porach uśmierca te zwierzęta z rozrzutem od 20% do 93% populacji zależnie od pory doby. Działanie toksyczne alkoholu etylowego jest dla szczurów 2 razy silniejsze nocą aniżeli w ciągu dnia. Wstając rano jesteśmy średnio wyżsi o około 2,5 cm – połowę z tych 2,5 cm tracimy w ciągu pierwszej godziny; jeśli robimy gimnastykę poranną malejemy szybciej – stajemy się szybciej przygotowani do pełnej aktywności. Po przelocie transkontynentalnym nie powinno się od razu głośić wykładu lub zasiadać do poważnych rozmów – jeśli się jest np. politykiem. Już te kilka przykładów i sformułowań wskazuje na ważność zegarów biologicznych i że należy „żyć w zgodzie z własnymi zegarami biologicznymi”.

Z powyższego sformułowania o przelotach transkontynentalnych wynika też, że zegary te mogą „chodzić źle”, kiedy zostaną rozregulowane. Tymi wszystkimi zagadnieniami zajęto się więc metodycznie i systematycznie, powołując nowe dyscypliny nauk biologicznych, takie jak chronobiologia (1959 r. w trakcie Sympozjum Naukowego w Cold Spring Harbor) – zajmująca się wykrywaniem i rozpoznawaniem rytmów biologicznych, czyli badaniem zmian natężenia procesów biologicznych w czasie. Od około 15-tu lat chronobiologia jest najbardziej rozwijającą się dyscypliną nauk biologicznych, stymulująca rozwój całej biologii w bardzo ciekawych kierunkach. Z chronobiologii wydzielili się takie dyscypliny jak: chronofizjologia – w tym niezależnie chronofizjologia człowieka, chronofarmakologia, chronopatologia – w ramach której bada się jakie zmiany w rytmice organizmu powodują różne schorzenia itd.

Na bazie osiągnięć tych nowych dyscyplin naukowych podejmowane są próby bliższej charakterystyki biorhythmów. Bardzo długo istniało przekonanie, że rytmy biologiczne są prostym odzwierciedleniem i bezpośrednim skutkiem periodycznych zmian w środowisku, chociaż już ~270 lat temu znano fakty, które temu przeczyły. Otóż w 1729 roku matematyk i astronom francuski De Mairau zauważył periodyczne związanie się liści w ciągu dnia (nie opisał jaka to roślina). Zauważył również, że po przeniesieniu roślin do ciemnej groty liście nadal związają i rozwijają się o tej samej porze. Dowodziło to, iż mechanizm tej specyficznej aktywności roślin ma charakter wewnętrzny, endogeny. W eksperymentach z ludźmi (którzy poddawali się tego typu próbom ochotniczo) dowiedziono, że rytmika okołodobowa wielu funkcji utrzymuje się bez większych zmian także w warunkach izolacji organizmu od czynników związanych z obrotem Ziemi – zmianami oświetlenia, wilgotności, temperatury, promieniowania kosmicznego itp. Nietoperze czy gryzonie prowadzące podziemny tryb życia „wiedzą” doskonale kiedy zapada zmrok i przychodzi czas ich aktywności, mimo że nie posługują się peryskopem ani wywiadowcami. Tak więc zwierzęta i ludzie przychodzą na świat z własnymi rytmemi wewnętrznymi, zegarami biologicznymi i chociaż u noworodków zwierzęcych i ludzkich, owadziach i ptasich rytmiczność zachowań w początkowym okresie ich

życia zaznacza się słabo, niekiedy jest niedostrzegalna, to w miarę rozwoju cechy okresowe pojawiają się i stają się wyraziste. Oczywiście nie chodzi tu o jeden „zegar”, lecz o wiele zegarów, różnych dla różnych funkcji i procesów fizjologicznych i psychicznych.

„Zegary” te „ustawione” są na rytm zbliżony do dobowego (o okresie 22-26 godzin). Wpływ otoczenia, które wydają się mieć cechę „nadawcy” rytmu biologicznego, w rzeczywistości pełni tylko rolę synchronizatorów tych wrodzonych, ukształtowanych w trakcie naturalnego rozwoju filogenetycznego – rytmów. Takie cechy środowiska jak fazowość zmiany oświetlenia i temperatury, zmiany nasilenia promieniowania, wilgotności i innych, synchronizują, uwarunkowaną genetycznie periodykę funkcji różnych narządów i układów narządów i korelują ją z rytmem fizykochemicznych i klimatycznych zmian w środowisku. Podobny wpływ wywierają czynniki środowiska społecznego; obserwowano np. bardziej precyzyjną rytmikę reakcji i zachowań u zwierząt żyjących w stadzie aniżeli u osobników żyjących pojedynczo czy w parach. Tak więc rytmikę można zakłócać i powodować np. jej dryf.

IDENTYFIKACJA ORGANICZNA ZACHOWAŃ RYTMICZNYCH

Od około 30 lat prowadzone są badania nad molekularnym uwarunkowaniem funkcji zegara biologicznego, ale dopiero ostatnie kilka lat przyniosło ważne odkrycia. Po odkryciu de Mairau i pracach K. Darwina, który w 1880 roku w opublikowanej książce dowodził, iż mechanizmy rytmiki dobowej mają charakter wrodzony, dopiero w 1971 r. Konopka i Benzer opublikowali w „Nature” pracę, w której pokazali wyizolowanie i sklonowanie genu „per” (od periodicity), odpowiedzialnego za rytmikę dobową aktywności muszki owocowej (*Drosophila melanogaster*). Tak więc te i im podobne późniejsze badania wykazały, że zegar biologiczny nie jest jakąś mistyczną funkcją całego organizmu ale ma swoje morfologiczne podłoże. Prof. Bünnig (Niemcy), największy autorytet w chronobiologii, już w latach 30-tych ub. stulecia rozpoczął badania nad lokalizacją „zegarów”. Wykrył np. że główny mechanizm zegarowy fasoli strączkowej jest zlokalizowany u podstawy ogonka liściowego. Prof. Bronisław Cymborski z Uniwersytetu Warszawskiego, nestor polskiej chronobiologii wykrył, że główny mechanizm zegarowy, kontrolujący dobową rytmikę aktywności lokomotorycznej u świerszczy (*Acheta domestica*) jest zlokalizowany w mózgu, w komórkach neurosekrecyjnych międzymózgowia (*pars intercerebralis*). Usunięcie tego ośrodka prowadziło do utraty rytmu aktywności lokomotorycznej. Kiedy mózg z nienaruszonymi komórkami neurosekrecyjnymi, pobrany od „owada rytmicznego”, implantowano owadowi nie wykazującemu rytmicznych zachowań – zachowania takie się pojawiały. U Karaczana (*Periplaneta americana*) zegar biologiczny jest zlokalizowany w płatach wzrokowych, u wielu morskich mięczaków, np. Aplinia czy Bulla – w narządach wzroku. U ssaków – w jądrze nadskrzyżowaniowym podwzgórza (*nucleus supraquiasmaticus*), u ptaków – obok podwzgórza – głównym ośrodkiem lokalizacji zegara biologicznego wydaje się być szynszynka – co sprawdzono u wróbla domowego (*Passer domesticus*).

**Uroczystość nadania tytułu
Doktora Honoris Causa
prof. Anthony'emu J. Mosesowi**

Promocje doktorskie 2003

Galeria zdjęć z majowych uroczystości jubileuszu

Uroczyste, otwarte posiedzenie Senatu PL z okazji jubileuszu

Jubileuszu 50-lecia Politechniki Lubelskiej

Juvenalia 2003

Rodzi się pytanie czy rolę „zegara” pełnią narządy i tkanki, czy może pojedyncze komórki. Powszechnie znane parameciumy (*Paramecium*), morskie glony (*Acetabularia*), grzyby (*Neurospora*) czy wiciowce (*Astasja*) posiadają mechanizmy kontrolujące różnorodne procesy fizjologiczne – od cyklu komórkowego poczynając, na aktywności poszczególnych enzymów kończąc. Stwierdzono, że jądro komórkowe w takich układach jest niezbędne do inicjacji określonego typu rytmu, natomiast nie jest konieczne dla jego trwania. W eksperymentach na *Acetabularia* podawano odpowiednie inhibitory i stwierdzono, że synteza białka związanego z rytmiką dobową zachodzi w ściśle określonym czasie w ciągu doby. Takie komórki jak eryocyty człowieka, które są pozbawione nie tylko jąder, ale i mitochondriów, rybosomów, retikulum endoplazmatycznego – również ujawniają rytmy aktywności licznych enzymów czy zdolności do wiązania np. jonów wapnia.

Nie jestem w stanie przedstawić tutaj któregoś z aktualnie akceptowanych modeli „zegara”, gdyż jest to zagadnienie bardzo złożone, a modele mają ciągle charakter raczej hipotetyczny.

Odpowiednikiem genu „per” u bezkręgowców jest wyodrębniony gen „tau” u kręgowców np. u chomików, szczurów itp. Pojawił się cały szereg prac potwierdzających występowanie homologicznych do genu „per” sekwencji w genomach człowieka, kury, myszy, grzybów a także – co warto podkreślić np. szpinaku.

RYTMIKA A ROZWÓJ

Wróćmy do zasadniczego pytania, które postawiliśmy na początku tego eseju – po co organizmom potrzebne są „zegary” wewnętrzne? Wydawać by się mogło, że mechanizm oparty na prostej zależności: „bodziec – reakcja” powinien wystarczać i doskonale spełniać funkcje selektywnego czynnika ewolucji. Uparcie więc pojawia się pytanie dlaczego wykształciły się endogenne mechanizmy zdolne do odczytywania pory doby, roku czy etapu rozwoju endogenetycznego. Próba odpowiedzi na to pytanie może być następująca. W pewnych fazach rytmu, np. okresach doby- organizm staje się bardziej lub mniej wrażliwy na działanie czynników uszkodzających, toksycznych czy stymulujących, które pozostawałyby poniżej progu jego wrażliwości, gdyby ten rytm nie występował. Takie widzenie spraw miałoby jednak sens tylko w sytuacji, w której czynniki uszkodzające byłyby rozproszone w ciągu doby w sposób nieregularny, przypadkowy. A przecież czynniki oddziałujące na organizmy występują i pojawiają się zwykle cyklicznie, w sposób fazowy. I wówczas zbieżność faz zagrożeń środowiskowych z fazami zwiększonej odporności i zwykle zmniejszonej aktywności, obniżającej uszkodzający wpływ tych czynników, ma znaczenie zasadnicze jako mechanizm przetrwania. Periodyczne zmiany aktywności mogą odgrywać rolę adaptacyjną i na inny sposób. Wykształcenie się rytmów naprzemiennych faz czuwania i snu umożliwia dłuższe ciągle okresy aktywności i pokonywanie dzięki temu jednorazowo większych etapów – bez przerw.

Takie zwiększanie amplitudy przeciwstawnych stanów czynnościowych organizmu pozwala na lepsze ich „wyko-

rzystanie” – większą aktywność w stanie czuwania i lepszy wypoczynek w fazie snu. Można więc stwierdzić, że rytmy dobowe umożliwiają „robienie” właściwych rzeczy we właściwym czasie i dzięki temu zyskiwanie korzystnych oraz unikanie niekorzystnych warunków życia. Utrzymywanie homeostazy jest podstawowym czynnikiem przetrwania wobec naporu ciągle nowych, rytmicznych i chaotycznych czynników środowiska. Rytmiczne zmiany stanu czynnościowego organizmu zwiększają perspektywy przeżycia w „zaprogramowanym” świecie rytmów. Organizm, dzięki synchronizacji rytmów endogennych z rytmami zewnętrznymi – potrafi te zmiany „przewidzieć” i do nich się przygotować. W ten sposób, poprzez wbudowanie programu zmian środowiska do organizacji biologicznej zachowań ustroju, staje się on „przygotowany” w każdej chwili do zmian i to zarówno tych cyklicznych, jak też – chociaż w mniejszym stopniu – pojawiających się przypadkowo.

W pewnym aspekcie ilustrują to następujące przykłady. Owady w stanie diapauzy charakteryzują się bardzo niskim poziomem metabolizmu. W tym czasie za sprawą specjalnych mechanizmów biochemicznych, dochodzi do wzrostu stężenia glicerolu w hemolimfie poczwarek, dzięki czemu mogą one przetrwać nawet bardzo znaczne obniżenie temperatury w zimie. Przed diapauzą owady zwykle gromadzą w swoim ciele duże rezerwy lipidów, białek i węglowodanów. Stają się niewrażliwe na wysychanie i zimno. Inny przykład stanowi Bielinek Kapustnik, szkodnik występujący w Europie Środkowej. Ma dwa pokolenia: pierwsze rozwija się wiosną z poczwarek, które przetrwały zimę w stanie diapauzy. Samice tego pokolenia składają na chwastach jaja, z których rozwijają się motyle letniej generacji, składające jaja na kapuście a wylęgnięte z nich larwy przepoczwarczają się z końcem lata. Skracający się jesienią dzień wywołuje zahamowanie ich rozwoju. Jeśli jednakże w nocy oświetla się poczwarki przez np. dwie godziny, to rozwijają się one dalej.

Można by przytoczyć wiele przykładów potwierdzających, iż rytmiczność ułatwia czy wręcz umożliwia przetrwanie, a także wbudowanie korekt zachowania, kiedy pojawia się jakaś przypadkowa deformacja. Zwierzęta, ptaki czy owady korzystają z „kompasu słonecznego”, dysponując zegarami umożliwiającymi „obliczanie” położenia Słońca w jego pozornym ruchu. Znajomość długości dnia oraz położenia Słońca umożliwiają im rozpoznawanie swej prawidłowej trasy, niezależnie od szerokości geograficznej i pory roku a rytm dnia i nocy pozwala im regulować ich „zegary”.

Dzisiaj nie sposób nawet wyobrazić sobie opis procesów życiowych bez uwzględnienia jakiej pory roku, czy doby to dotyczy. Jest to wynik oczywistego faktu przystosowania się organizmów żywych do rytmów środowiska. Przy tym organizmy stojące na wyższym szczeblu rozwoju, reagują na zmiany otoczenia w sposób redukujący wpływ tych zmian na ich środowisko wewnętrzne – komórek i ich bezpośredniego otoczenia. Utrzymywanie homeostazy mimo ciągłych zmian otoczenia jest możliwe dzięki działaniu fizjologicznych mechanizmów regulacyjnych. Taka aktywność, koszt ich działania stanowią cenę, jaką organizm płaci za ciągle przystosowywanie się do środowiska. Adaptacja

jest to więc podstawowy przejaw życia. W kontekście tzw. fizjologicznych kosztów „radzenia sobie”, które dają się dość dobrze określić, można zapytać czy istnieje coś takiego jak „ograniczony potencjał adaptacyjny”, czy on się wyczerpuje itd. Zakres sprawnego działania adaptacji jest genetycznie ograniczony ale nie ma chyba sensu twierdzić, iż mogą się wyczerpać jakieś dane gatunkowi możliwości adaptacji.

Zagadnienia te są obecnie modne i badane przy wielkich nakładach środków. Zmierzają przy tym do tworzenia modeli środowiska, odpowiadającego podstawowym biologicznym potrzebom organizmu człowieka jako osobowości biopsychospołecznej. Łatwiej jednak określić granice zmian tego środowiska – dopuszczalne zdrowotnie i rozwojowo – aniżeli uznać jakie warunki są dla rozwoju genetycznego optymalne. Trzeba pamiętać, że koszt psychofizjologiczny pracy w warunkach np. nadmiaru i niedoboru informacji jest – wydaje się – taki sam. Aktualnie przyjmuje się, że zmienne środowisko, które ukształtowało obecną sylwetkę biologiczną człowieka jest środowiskiem optymalnym, niezbędnym do podtrzymywania sprawności działania mechanizmów fizjologicznych, które należą do podstawowych cech tej sylwetki. Człowiek nie może się izolować, zbyt drastycznie zmieniać sposobu życia, eliminować tych elementów, które w przeszłości kształtowały jego biologię (wysiłek fizyczny, zmienność termiczna itd.) W związku z rozwojem automatyzacji i robotyzacji upowszechnia się przekonanie, że „elektryczność robi za nas wszystko” Równocześnie muszą rodzić się jednak pytania – dlaczego ma tak być? Jaki okaże się w konsekwencji ten podstawowy dla naszego wszechstronnego rozwoju – rachunek zysków i strat?

Wybitny fizjolog Van Potter twierdzi, że warunkiem ekspresji możliwości zakodowanych w aparacie genetycznym jest optymalna stymulacja, we właściwym czasie. Tak więc tylko zróżnicowane – zmienne środowisko może zapewnić optymalne warunki ekspresji indywidualnych cech każdego człowieka zróżnicowanego genotypowo.

Edward Śpiewła

Literatura:

- ASTUMIAN RD, CHAK PB, TSONG TY, WESTERHOFF HV. Effects of oscillations and energy-driven fluctuations on the dynamics of enzyme catalysis and free energy transduction. *Phys. Rev. A* 1989; 6416-6435.
- CORTASSA S., AON MA, WESTERHOFF HV. Linear nonequilibrium thermodynamics describes the dynamics of autocatalytic systems. *Biophys. J.* 1991;60: 749-803.
- EDMUNDS LN. Cellular and molecular bases of biological clocks. New York: Springer Verlag 1988.
- GOLDBETER A. Rythmes et chaos dans les systemes biochimiques et cellulaires. Paris: Masson 1990.
- LÜTTGE U. BECK F. Endogenous rhythms and chaos in crassulacean acid metabolism. *Planta* 1992; 188.
- ŚPIEWŁA E. Oscillatory changes in the basic properties of plant cells. *Postępy Biol. Kom.*; 21: 3, 1994, 249-262.
- TOKARSKA M. ŚPIEWŁA E. Oscillation in the electrical resistance of *Nitellopsis obtusa* nodes. *Physiol Plant* 1994; 90: 98-104.

Od niemal roku międzywydziałowy zespół pracowników Politechniki Lubelskiej kierowany przez prorektora ds. ogólnych prof. Marka Opielaka prowadzi prace na regionalną strategię innowacji województwa lubelskiego. Prace te są wynikiem deklaracji podpisanej w roku 2002 przez Marszałka Województwa Lubelskiego oraz Ministra Nauki, Przewodniczącego Komitetu Badań Naukowych, w której stwierdzono między innymi, że ważnym warunkiem skutecznego pościgu za najlepszymi jest równomierny i stabilny, a zarazem przyspieszony rozwój polskich regionów – uwzględniający najnowocześniejsze wzorce ekonomiczne, technologiczne i organizacyjne, wsparty dobrym wykorzystaniem funduszy krajowych i europejskich. Biorąc również pod uwagę, że rozwój nowoczesnej gospodarki i nowoczesnego społeczeństwa opiera się na zasobach wiedzy i dostępie do informacji, na badaniach naukowych i nowych technologiach, na szerokim wykorzystaniu współpracy krajowej i zagranicznej – strony zadeklarowały wspólnie wsparcie merytoryczne, organizacyjne i finansowe dla przygotowania Regionalnych Strategii Innowacji (RSI) zgodnych z priorytetami Narodowego Planu Rozwoju i programami rozwoju województw. Podstawowym celem RSI jest podniesienie udziału nauki i zaawansowanych technologii w programach rozwoju kraju i regionów oraz zwiększenie szans pozyskania środków przeznaczanych przez Unię Europejską na rozwój regionalny.

Zgodnie z deklaracją Komitet Badań Naukowych ogłosił w roku 2002 konkurs na realizację projektów celowych mających za zadanie przygotowanie Regionalnych Strategii Innowacji. Wniosek reprezentujący województwo lubelskie, opracowany przez zespół w składzie: Ryszard Boguszewski (z-ca dyrektora Wydziału Polityki Regionalnej Urzędu Marszałkowskiego w Lublinie), dr Dariusz Mazurkiewicz (Politechnika Lubelska), Jarosław Momot (Wydział Polityki Regionalnej UM w Lublinie) oraz dr Andrzej Stępniewski (Regionalny Punkt Kontaktowy VI PR UE przy Instytucie Agrofizyki PAN w Lublinie) – uzyskał wysoką ocenę KBN i został przyjęty do realizacji jako pierwszy z 11 projektów regionalnych.

A zatem, **Regionalna Strategia Innowacji dla Województwa Lubelskiego** będzie produktem finalnym projektu celowego współfinansowanego przez Komitet Badań Naukowych, którego zleceniodawcą prac badawczo-wdrożeniowych jest Urząd Marszałkowski Województwa Lubelskiego, a głównym wykonawcą – Politechnika Lubelska.

Regionalna Strategia Innowacji dla Województwa Lubelskiego

Celem realizacji projektu jest wykonanie niezbędnych czynności zmierzających do opracowania strategii innowacji województwa lubelskiego. W poszczególnych etapach (rys. 1) realizowane będą zadania zmierzające do zacieśnienia współpracy najważniejszych instytucji regionu aktywnych i doświadczonych w dziedzinie innowacji i transferu technologii, w tym władz samorządowych województwa, ośrodków naukowo-badawczych, organizacji biznesowych, przedstawicieli przemysłu itp. Jej efektem będzie dokonanie niezbędnej analizy określającej potrzeby i możliwości innowacyjnych firm reprezentujących dziedziny gospodarki istotne dla rozwoju województwa lubelskiego. Przewidziana analiza pozwoli na ocenę, jakich rozwiązań innowacyjnych firmy oczekują, z jakimi problemami się stykają, czy też jakie rozwiązania innowacyjne stosują i jaki jest poziom kultury innowacyjnej w firmach. Analiza potrzeb przedsiębiorstw będzie skorelowana z oceną możliwości sektora naukowo-badawczego. Wyniki badań i analizy SWOT regionu przełożą się na opracowanie oraz określenie i zrealizowanie strategii i przyszłych działań regionu zmierzających do poprawy innowacyjności i zaspokojenia zdefiniowanych potrzeb z wykorzystaniem szeregu dostępnych metod i istniejącego oraz przyszłego potencjału rozwoju województwa lubelskiego.

Idea realizacji projektu, którego celem jest opracowanie Regionalnej Strategii Innowacji, rozumiana jest między innymi jako koncepcja projektów pilotażowych, wdrażanych począwszy od roku 2004 przy jednoczesnym wykorzystaniu środków strukturalnych jakimi dysponować będzie region lubelski. Wynika to z potrzeby istotnego wpłynięcia na rozwój województwa posiadających ogromny, niewykorzystany potencjał - środowisk naukowych, przemysłowych przy aktywnym wsparciu samorządu.

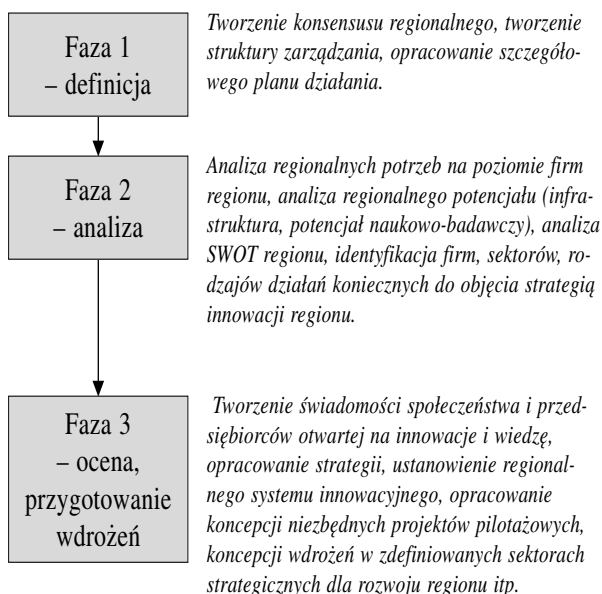
Ogólnie wiadomym jest bowiem, że województwo lubelskie ma charakter rolniczo-przemysłowy. Jest to obszar ulegający marginalizacji, znacznie zapóźniony pod względem społeczno-gospodarczym, o niskich standardach poziomu życia mieszkańców. Sytuację województwa określają najlepiej problemy demograficzne i gospodarcze charakterystyczne dla tzw. „ściany wschodniej”, przejawiające się w niskich dochodach mieszkańców, w depopulacji, w starzeniu się ludności. Istniejące tu struktury przemysłowe, rolnicze i zasoby ludzkie okazały się mało podatne na szybkie przekształcenia organizacyjne i techniczno-technologiczne, umożliwiające wzrost efektywności oraz zwiększenie konkurencyjności gospodarki.

Gospodarkę województwa lubelskiego charakteryzuje słabnąca dynamika wzrostu. W latach 1995-1999 PKB w regionie wzrósł o ok. 80%, w Polsce wzrost ten wyniósł ok. 100% (1995=100); w konsekwencji udział PKB województwa w PKB kraju zmniejszył się z 4,5% do 4%. Średni

Forum otworzył Miroslaw Złomaniec Wicemarszałek Województwa Lubelskiego

poziom PKB na mieszkańca w 1999r. wyniósł 11 112 zł. Wartość ta plasuje województwo lubelskie na ostatnim miejscu w Polsce. Była ona bowiem aż o 30% niższa od średniej krajowej i dwukrotnie niższa od najbogatszego województwa mazowieckiego. W strukturze eksportu przeważają produkty surowcochłonne (54%), produkty intensywne technologicznie stanowią zaledwie 2%. Związane jest to w dużej mierze z niskimi nakładami na innowacje. Charakterystyczną cechą struktury nakładów na działalność B+R w województwie lubelskim jest z jednej strony znaczny udział nakładów na

Rys. 1 – Fazy realizacji projektu

działalność bieżącą (ponad 10% wyższy niż średnio w kraju), z drugiej zaś relatywnie niski udział nakładów inwestycyjnych (ponad dwukrotnie niższy niż średnio w kraju). Nakłady na działalność B+R województwa lubelskiego stanowią tylko 3,3% wartości nakładów ponoszonych w skali kraju. Warto odnotować, że o ile w skali kraju na jednego zatrudnionego w działalności B+R przypada średnio 0,031 mln zł nakładów, to w województwie lubelskim wskaźnik ten jest zdecydowanie niższy i wynosi tylko 0,019 mln zł.

Celem RSI jest zatem zmiana tych tendencji poprzez przyczynienie się do aktywniejszej współpracy firm regionu oraz samorządu lokalnego z jednostkami naukowo-badawczymi. W realizacji projektu RSI poza Urzędem Marszałkowskim oraz Politechniką Lubelską partycypują również partnerzy konsorcjum (w porządku alfabetycznym): Akademia Rolnicza w Lublinie, Instytut Agrofizyki Polskiej Akademii Nauk w Lublinie, Lubelska Fundacja Rozwoju, Uniwersytet Marii Curie Skłodowskiej w Lublinie, Wyższa Szkoła Zarządzania i Administracji w Zamościu oraz partnerzy projektu: Akademia Medyczna w Lublinie, FS Holding, Instytut Uprawy Nawożenia i Gleboznawstwa w Puławach, Katolicki Uniwersytet Lubelski, Lubelski Sejmik Gospodarczy, Lubelskie Towarzystwo Naukowe, Państwowy Instytut Weterynaryjny w Puławach, Polska Akademia Nauk – Oddział w Lublinie, PZL Świdnik, Urząd Statystyczny, Urząd Wojewódzki w Lublinie oraz Wyższa Szkoła Ekonomii i Innowacji w Lublinie.

Głównym celem opracowania strategii innowacji jest **wy-mierne wpłynięcie** na rozwój regionu oraz przyczynienie się do wzrostu jego konkurencyjności, szczególnie w dziedzinie zaawansowanych technologii, usług, zarządzania, jakości życia, zdrowia, rolnictwa, ekoturystyki itp. Pośrednim celem jest również **stworzenie stabilnej płaszczyzny wspierania i promocji innowacyjności** przedsiębiorstw regionu dzięki bliższej współpracy środowisk biznesowych i naukowo-badawczych oraz samorządowych. Nie mniej istotne jest również **podniesienie poziomu kultury innowacyjnej** w regionie. Jako jeden z celów strategii innowacji przyczyni się to do większej efektywności w wykorzystywaniu funduszy strukturalnych, czy też środków na krajowe i międzynarodowe programy badawcze.

Celem projektu jest ponadto przyszłe wzmocnienie pozycji rynkowej i potencjału rozwojowego regionu jako efektu realizacji strategii innowacji obejmującej między innymi **uświadomienie roli i znaczenia innowacyjności produktu, technologii, zarządzania, transferu technologii** itp. Przedmiotem zainteresowania pozostanie w tym przypadku głównie sektor produkcji i jego potencjalna działalność innowacyjna (potrzeby, możliwości, uwarunkowania) oraz wzrost produktywności nakładów w poszczególnych przedsiębiorstwach, czy też gałęziach gospodarki regionu. Odrębny nacisk zostanie położony na zdefiniowanie potrzeb oraz określenie kierunków działania w dziedzinie usług, zarządzania, jakości życia, zdrowia oraz rolnictwa – zwłaszcza w aspekcie potrzeb związanych z przystąpieniem Polski do UE.

Innowacje i transfer technologii to jedne z podstawowych czynników wzrostu gospodarczego, między innymi poprzez podniesienie konkurencyjności. Dużo miejsca w opracowaniu strategii innowacji poświęcone zostanie

Stoisko Elektrociepłowni Lublin-Wrotków S.A. oraz Lubzel S.A

zatem zagadnieniom **promocji i wsparcia** wprowadzania do produkcji nowych wyrobów, doskonalenia produktów lub procesów istniejących, zastosowania nowych sposobów sprzedaży lub zakupów itd. Podstawowa jest tutaj rola ośrodków naukowych regionu i ich ogromnego potencjału w tym zakresie. Tematyka analizowanych zagadnień w znacznej części będzie odnosić się również do problematyki innowacyjności i transferu technologii w krajach Unii Europejskiej oraz związanych z tym zagadnień polityki dostosowawczej, a w szczególności uwzględnić będzie priorytety wskazane w sektorowych i regionalnych programach operacyjnych do funduszy strukturalnych oraz w VI Programie Ramowym UE. Dużo miejsca poświęcone zostanie również metodom i źródłom pozyskiwania informacji na temat innowacji i transferu technologii oraz źródeł potencjalnego dofinansowania zarówno w kraju, jak i w instytucjach unijnych.

Ważnym etapem realizacji projektu będzie **osiągnięcie konsensusu regionalnego**, poprzez koncentrację w gronie partnerów instytucji kluczowych dla regionu pod względem dotychczasowego doświadczenia i udziału w działaniach dotyczących innowacji, transferu technologii itp., lub też instytucji o znaczącej, przyszłej roli we wdrażaniu innowacyjności, jej promocji lub kształtowaniu kultury innowacji. Misją i główne cele opracowania oraz późniejszej realizacji regionalnej strategii innowacji dla województwa lubelskiego obejmować będzie następujące podstawowe zagadnienia oraz grupy problematyczne:

1. Proces innowacyjny a możliwości regionu i jego polityka w tym zakresie

Analiza możliwości i istoty innowacji w aspekcie potencjału produkcyjnego oraz naukowo-badawczego regionu. Kierunki rozwoju innowacji, innowacje a transformacja systemu ekonomicznego.

1.1. Klasyfikacja innowacji w regionie i ich ocena – Innowacje produktowe i procesowe, innowacje antropocentryczne, społeczne, biotyczne i techniczne, oceny stopnia innowacyjności, analiza porównawcza.

1.2. Proces innowacyjny – perspektywa – Analiza potrzeb i potencjału poszczególnych grup przedsiębiorstw lub branż w zakresie możliwości wprowadzenia do produkcji wyrobów nowych lub też doskonalenie produktów już

istniejących, wprowadzenie nowego lub udoskonalenie istniejącego procesu produkcyjnego, zastosowanie nowego sposobu sprzedaży lub zakupów, otwarcie nowego rynku, zastosowanie nowych surowców lub półfabrykatów, wprowadzenie nowej organizacji produkcji. Potrzeba działań innowacyjnych a praktyka gospodarza, ocena innowacyjności przedsiębiorstw, bariery w procesie innowacyjnym w krajach rozwiniętych i na rynku lokalnym. Rzeczywistość a przyszła polityka wspierania i promocji innowacyjności przedsiębiorstw regionu.

- 1.3. Innowacyjność przedsiębiorstw regionu w świetle integracji z Unią Europejską – Innowacje w krajach UE, unijna polityka innowacji w odniesieniu do krajów członkowskich oraz nowo stowarzyszonych, procesy dostosowawcze do polityki innowacyjnej UE, unijne instytucje wspierające innowacje, założenia polityki innowacyjnej RP do roku 2006, venture capital a innowacje.
- 1.4. Informacja w procesie innowacyjnym – Metody i źródła pozyskiwania informacji, ocena wiarygodności, innowacje w świetle współpracy ośrodków naukowych i przemysłowych (źródła pozyskiwania dofinansowania, płaszczyzny współpracy), krajowe i zagraniczne instytucje i organizacje wspierające działalność w zakresie innowacyjności, sieci innowacyjne.

2. Transfer technologii jako główny element strategii innowacji regionu

- 2.1. Transfer technologii – uwarunkowania regionalne mające wpływ na transfer technologii polityczne, ekonomiczne, ekologiczne, instytucjonalno-prawne itp.).
- 2.2. Audyt technologiczny – przegląd możliwości i potrzeb przedsiębiorstw regionu w zakresie rozwoju technologii.
- 2.3. Transfer technologii jako element strategii technologicznych – Innowacje a transfer technologii. Pozyskiwanie technologii, wdrażanie nowych technologii, skutki wdrożeń, typowe strategie i ich ocena.
- 2.4. Źródła finansowania nowych technologii – Pozyskiwanie informacji na temat źródeł finansowania nowych technologii, ocena możliwości finansowania nowych technologii, programy krajowe oraz międzynarodowe w zakresie wdrażania nowych technologii, projekty celowe finansujące badania naukowe oraz ich wdrożenie, rola venture capital.
- 2.5. Transfer technologii w świetle integracji z Unią Europejską – Transfer technologii w krajach UE, unijna polityka w odniesieniu do krajów członkowskich oraz nowo stowarzyszonych, procesy dostosowawcze, unijne instytucje wspierające transfer technologii – ocena potrzeb i możliwości współpracy. Katalog krajowych i zagranicznych instytucji i organizacji wspierających działalność w zakresie transferu technologii.
- 2.6. Ochrona prawna – wynalazków oraz nowych technologii.

3. Do głównych celów realizacji projektu RSI dla Województwa Lubelskiego należy zaliczyć:

- 3.1. Kreowanie korzystnego klimatu dla innowacji
  - 3.1.1. Umiejscowienie innowacji w procesie edukacji – Aby innowacyjność była postrzegana właściwie i zaj-

mowała należne jej w gospodarce miejsce konieczne jest odpowiednie przygotowanie kadr. Niezbędnym wydaje się edukacja zarówno na szczeblu szkół i uczelni, ale również na szczeblu zakładów pracy. Stąd też celowe jest dostosowanie programów nauczania w zakresie innowacyjności do potrzeb i wymogów stawianych przez nowoczesne przedsiębiorstwa. Nieodzowne jest też ustawiczne szkolenie pracowników poszczególnych firm oraz upowszechnianie rozwiązań innowacyjnych.

- 3.1.2. Wskazywanie europejskich przykładów w zakresie innowacyjności – W Europie istnieje wiele form propagowania przykładów rozwiązań innowacyjnych, co ułatwia ukazywanie ich w kraju. Niezbędne wydaje się być tu naśladowanie form i sposobów popularyzacji takich rozwiązań oraz przenoszenie praktyki upowszechniania wiedzy na temat nowoczesnych wdrożeń na grunt krajowy i regionalny.
- 3.1.3. Uznanie dobrych przykładów (*good practice*) w regionie – Najlepszym sposobem upowszechniania i ukazywania zalet innowacyjności jest wskazywanie dobrych przykładów, które są realizowane w regionie. Przykłady w sposób obrazowy przemawiają i pokazują, że możliwe jest określone działanie innowacyjne oraz to, że działanie to będzie zauważone i docenione. Co więcej na dobrych przykładach najłatwiej jest wskazać sposoby działania i etapy konieczne do przejścia. Promocja dobrych przykładów niezbędna wydaje się w celu zachęcenia do podjęcia działań innowacyjnych.
- 3.1.4. Nagłaśnianie jedności dla znaczenia innowacji – Dla osiągnięcia właściwej rangi, w regionie powinno zostać zawarte porozumienie pomiędzy wszystkimi potencjalnymi partnerami na rzecz tworzenia efektywnych rozwiązań innowacyjnych. Osiągnięcie porozumienia spowoduje lepszy odbiór dla działań innowacyjnych oraz akceptację tych działań. Przyczyni się to szerszego udziału potencjalnych partnerów i co się z tym wiąże upowszechnienie innowacyjności.
- 3.1.5. Skoordynowanie działań z krajowymi aktywnościami na rzecz innowacyjności – Niezbędne jest włączenie regionalnego systemu innowacyjnego w krajowy system

Referat na temat „Innowacyjność w naukowo-badawczych programach europejskich” przedstawił dr Andrzej Stepiński

na rzecz innowacyjności. Działania prowadzone będą w zgodności z Narodowym Programem Rozwoju, Polityką Innowacyjną Państwa itp. Rozwiązanie takie wzmocni działania regionalne i nada im wyższą rangę.

Jednym z pierwszych etapów prac nad RSI było spotkanie Regionalnego Komitetu Sterującego projektu, które odbyło się 17 kwietnia 2003 roku w sali Senatu PL. Spotkaniu przewodniczyli: rektor PL – prof. Józef Kuczmaszewski oraz Marszałek Województwa Lubelskiego – Henryk Makarewicz. Gośćmi spotkania byli powołani przez Marszałka członkowie Komitetu: Mirosław Złomaniec (Wicemarszałek Województwa Lubelskiego), Zdzisław Targoński (Rektor Akademii Rolniczej w Lublinie), Ryszard Walczak (Dyrektor Instytutu Agrofizyki Polskiej Akademii Nauk w Lublinie), Andrzej Kidyba (Prezes Lubelskiej Fundacji Rozwoju), Marian Harasimiuk (Rektor UMCS), Kazimierz Głowniak (Prorektor ds. Nauki Akademii Medycznej w Lublinie), Stanisław Krasowicz (Z-ca dyrektora ds. Naukowo – Badawczych Instytutu Uprawy Nawożenia i Gleboznawstwa w Puławach), Waldemar Świątkowski (Marszałek Lubelskiego Sejmiku Gospodarczego), Marek Wagner (Prezes Zarządu Regionalnej Izby Gospodarczej w Lublinie), Teresa Bogacka (Prezes Zarządu Fundacji OIC Poland Wyższej Szkoły Ekonomii i Innowacji w Lublinie), Zbigniew Prożogo (Dyrektor Wydziału Skarbu Państwa i Przekształceń Własnościowych UW w Lublinie), Marian Starownik (Przewodniczący Konwentu Starostów Województwa Lubelskiego).

Stoisko Lubelskiej Fundacji Rozwoju i PL

Głównymi tematami spotkania Komitetu Sterującego były między innymi:

1. Regionalna strategia innowacji, jako działanie zmierzające do utworzenia konsensusu regionalnego oraz przygotowania wdrożeń dla wykorzystania funduszy strukturalnych UE.
2. Struktura zarządzania projektem RSI.
3. Prezentacja regulaminu pracy Komitetu Sterującego oraz jego formalne przyjęcie.
4. Zadania realizowane w projekcie RSI.
5. Koncepcja badań podaż i popytu, jako elementu prac nad RSI.

Kolejnym, ważnym elementem realizacji projektu RSI jest konferencja – „Regionalne Forum Innowacji”, która

będzie imprezą cykliczną, organizowaną przez Politechnikę Lubelską wspólnie z Urzędem Marszałkowskim Województwa Lubelskiego. Patronat nad nią objął rektor Politechniki Lubelskiej oraz Marszałek Województwa Lubelskiego. Pierwsze Regionalne Forum Innowacji odbyło się 24 czerwca 2003 roku na Wydziale Mechanicznym PL.

Regionalne Forum Innowacji, to inicjatywa powstała w ramach realizacji projektu „Regionalna Strategia Innowacji Województwa Lubelskiego”. Jej celem jest między innymi promocja tematyki innowacyjności oraz zainicjowanie działań innowacyjnych we współpracy środowisk gospodarczych, naukowych i samorządowych regionu w aspekcie efektywnego wykorzystania funduszy rządowych i unijnych.

Regiony w Unii Europejskiej charakteryzują się wysoką konkurencyjnością swoich gospodarek. Swój potencjał ekonomiczny tworzą w wyniku wspólnej realizacji działań podmiotów gospodarczych, samorządów, instytucji naukowo-badawczych, kreujących powstawanie nowoczesnych form aktywności gospodarczej, gdzie dotychczasowi konkurenci stają się partnerami wspólnie tworzącymi silne systemy gospodarcze. Dlatego też, opierając się na tego typu doświadczeniach, których przykłady z Francji oraz Finlandii były prezentowane podczas Forum – postawiliśmy sobie za cel między innymi wzmocnienie potencjału gospodarczego regionu lubelskiego poprzez wzrost jego innowacyjności, dzięki uświadomieniu przedsiębiorcom roli takich działań, przy jednoczesnym wskazaniu możliwości ich finansowania z funduszy UE. Stąd też podtytułem pierwszego Forum było „Pozyskiwanie rozwiązań innowacyjnych oraz źródła ich finansowania” Innymi słowy – jak stać się firmą innowacyjną i skąd wziąć na to środki finansowe? Przy okazji konferencji, zaprezentowaliśmy firmy regionu, które dostrzegają znaczenie innowacji, stosują je i dzięki temu uzyskują wymierne korzyści. Podczas wystawy towarzyszącej konferencji można było zapoznać się z formami i efektami działań proinnowacyjnych takich instytucji, jak: **Spółka Inżynierów SIM S.A., Lubelskie Zakłady Energetyczne Lubzel S.A., Państwowy Instytut Weterynaryjny w Puławach, Multivac Sp. z o.o., Wojewódzki Klub Techniki i Racjonalizacji w Zamościu, Instytut Uprawy Nawożenia i Gleboznawstwa w Puławach, Lubelska Fundacja Rozwoju, SIPMA S.A., MPWIK Lublin, Politechnika Lubelska, Elektrociepłownia Lublin-Wrotków S.A., Instytut Agrofizyki PAN w Lublinie** itd.

Możliwości wykorzystania rządowych i unijnych form współfinansowania innowacji prezentowane były na swoich stoiskach m.in.: Urzędu Marszałkowskiego Województwa Lubelskiego oraz Lubelskiej Fundacja Rozwoju.

W konferencji, obok ponad 130 reprezentantów firm regionu, instytucji naukowo-badawczych oraz władz samorządowych udział brali również liczni przedstawiciele prasy i radia.

Szczegółowe informacje na temat projektu RSI, realizowanych zadań i ich wyników można znaleźć na stronie www.rsi.lubelskie.pl.

Dariusz Mazurkiewicz

Środki z funduszy strukturalnych czekają

Politechnika Lubelska, jako jednostka naukowo-badawcza posiada możliwość ubiegania się o dofinansowanie ze środków strukturalnych w ramach Sektorowego Programu Operacyjnego (SPO 2004-2006) oraz Zintegrowanego Programu Operacyjnego Rozwoju Regionalnego (ZPORR 2004-2006). Dofinansowanie może uzyskiwać uczelnia na projekty realizowane centralnie, ale też o odpowiednie środki mogą ubiegać się poszczególne wydziały i katedry. Istnieje również możliwość partycypowania jako podwykonawca w projektach realizowanych przez małe i średnie przedsiębiorstwa.

1. SEKTOROWY PROGRAM OPERACYJNY „WZROST KONKURENCYJNOŚCI GOSPODARKI”

SPO to dokument określający cele, priorytety i działania dotyczące realizacji polityki w zakresie przedsiębiorczości i innowacyjności, ze szczególnym uwzględnieniem sektora małych i średnich przedsiębiorstw **przy wykorzystaniu zasobów sfery naukowo-badawczej**. Jedną z grup beneficjentów programu są instytucje sfery naukowo-badawczej.

W ramach SPO planuje się wsparcie w zakresie realizacji projektów obejmujących w szczególności:

- projekty badawczo-wdrożeniowe związane z wprowadzeniem innowacji do przedsiębiorstw, w szczególności zaawansowanych technologii oraz najlepszych dostępnych technik, prowadzonych wspólnie przez instytucje sfery badawczo-rozwojowej oraz przedsiębiorców lub konsorcja tych podmiotów,
- projekty badawcze związane z komercjalizacją wyników prac badawczo-rozwojowych, dotyczących zaawansowanych technologii,
- projekty badawcze w priorytetowych z punktu widzenia rozwoju polskiej gospodarki, dziedzinach badawczych,
- projektów inwestycyjnych w zakresie infrastruktury badawczej niezbędnej do realizacji w/w programów badawczych, centrów doskonałości i centrów zaawansowanych technologii oraz laboratoriów świadczących specjalistyczne usługi na rzecz przedsiębiorstw.

Dla instytucji naukowo-badawczych istnieje zatem możliwość partycypowania w Priorytecie 1 – „*Rozwój przedsiębiorczości i wzrost innowacyjności z wykorzystaniem instytucji otoczenia biznesu*” oraz wchodzącym w jego skład *Działaniu 1.4 – „Wzmocnienie współpracy między sferą badawczo-rozwojową a gospodarką” z planowanym budżetem w wysokości 127 mln euro, w tym oczekiwane wsparcie z funduszy strukturalnych na poziomie około 85 mln EUR.*

2. ZINTEGROWANY PROGRAM OPERACYJNY ROZWOJU REGIONALNEGO

ZPORR określa cele, kierunki i wysokość przeznaczenia środków na realizację polityki regionalnej państwa, które będą uruchamiane w latach 2004-2006 z udziałem funduszy strukturalnych w pierwszym okresie członkostwa Polski w Unii Europejskiej.

W ramach *Zintegrowanego Programu Operacyjnego Rozwoju Regionalnego* będą realizowane między innymi

następujące działania skierowane na wzrost poziomu innowacji w 16 polskich regionach:

Działanie 1.3: Regionalna infrastruktura badawczo-educyjna, z oczekiwanym dofinansowaniem z funduszy strukturalnych dla województwa lubelskiego w wysokości 13,6 mln EUR. W ramach tego działania przewiduje się między innymi budowę, rozbudowę, modernizację oraz wyposażenie istniejących obiektów infrastruktury społeczno-educyjnej szkół wyższych (pomieszczenia dydaktyczne, biblioteki, laboratoria oraz inne obiekty służące prowadzeniu działalności naukowo-badawczej) oraz ich otoczenia. Dofinansowanie może wynosić maksymalnie do 75% wysokości współfinansowania ze środków strukturalnych.

Za priorytetowe uznawane będą projekty:

- poprawiające poziom jakości prowadzenia zajęć dydaktycznych,
- zwiększające dostęp do wiedzy,
- ułatwiające dostęp do szkolnictwa wyższego mieszkańcom obszarów wiejskich i osobom niepełnosprawnym,
- umożliwiające lub zwiększające udział/zaangażowanie uczelni w realizację międzynarodowych projektów badawczych i dydaktycznych,
- ułatwiające wykorzystanie dorobku naukowego we wdrożeniu w gospodarce (tworzenie nowych technologii).

Tryb rozpatrywania wniosków w ramach działania 1.3

Propozycje projektów przygotowane w formie standardowego wniosku aplikacyjnego Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego należy składać do właściwej jednostki organizacyjnej w Urzędzie Marszałkowskim, która dokonuje oceny kompletności złożonych wniosków oraz ich oceny pod względem formalnym. W przypadku stwierdzenia braków lub nieprawidłowości wnioski zostaną zwrócone wnioskodawcom w celu dokonania stosownych poprawek. Ocena merytoryczna projektów dokonywana jest przez panel ekspertów powołany do oceny projektów w ramach danego działania. Panel ekspertów dokonuje oceny projektów zgodnie z kryteriami zawartymi w Uzupelnieniu ZPORR i przyjętymi przez Komitet Monitorujący ZPORR. Na podstawie rekomendacji Regionalnego Komitetu Sterującego Zarząd Województwa podejmuje decyzje o wyborze projektów z określoną kwotą dofinansowania. Wybrane projekty są przekazywane do Urzędu Wojewódzkiego, który podpisuje (po formalnej ocenie zgodności projektów z zapisami ZPORR oraz Uzupelnienia Programu, wydanej przez Instytucję Zarządzającą ZPORR) umowy finansowe z beneficjentami końcowymi. Współfinansowanie projektów możliwe będzie od roku 2004.

Działanie 2.4. Regionalne Strategie Innowacji, z planowanym wsparciem z funduszy strukturalnych dla województwa lubelskiego w wysokości około 2 mln EUR. W ramach tego działania będą między innymi wspierane zadania związane z:

- utrzymaniem sprawnego systemu komunikowania się, gromadzenia i wymiany informacji między głównymi partnerami RSI,
- promocją RSI oraz podnoszeniem świadomości wśród głównych partnerów na temat postaw i działań proinnowacyjnych w regionie,
- pogłębianiem wiedzy oraz zdobywaniem przez partnerów RSI praktycznych umiejętności w zakresie planowania strategicznego, partnerstwa (networking) oraz zarządzania projektami,
- wdrażaniem projektów pilotażowych wynikających z przyjętej przez Samorząd Województwa Lubelskiego Regionalnej Strategii Innowacji.

W ramach wzmocnienia regionalnej bazy ekonomicznej i zasobów ludzkich udzielane będzie dofinansowanie przedsięwzięć edukacyjnych. Dotyczyć one mogą między innymi:

- stypendiów na kontynuowanie nauki przez najlepszych absolwentów szkół średnich i studentów, zwłaszcza zamieszkałych na obszarach wiejskich i innych obszarach zagrożonych marginalizacją społeczną,
- stypendiów dla absolwentów szkół wyższych, kontynuujących naukę na studiach doktoranckich, którzy deklarują chęć pracy w regionie.

Nabór propozycji projektów do Funduszy Strukturalnych Unii Europejskiej na lata 2004-2006 już się rozpoczął. Odbywa się on drogą elektroniczną, poprzez Internetowy System Ewidencji Kart Projektu prowadzony przez Ministerstwo Gospodarki. W celu wypełnienia wniosku należy zgłosić się do p. Katarzyny Włodarczyk lub p. Artura Tomczyka z prośbą o nadanie loginu i hasła (Wydział Polityki Regionalnej Urzędu Marszałkowskiego, pok. 66, tel. 74-24-224, 534-70-61). Szczegółowe informacje oraz odpowiednie kwestionariusze rejestracyjne potencjalnych projektów znajdują się również na stronie internetowej Urzędu Marszałkowskiego w Lublinie – www.lubelskie.pl.

Dariusz Mazurkiewicz

Technika na etykietach z sera – stare samochody

Tyrofiliastyka, czyli kolekcjonowanie etykietek z serów jest pasjonującą rozrywką. W porównaniu z filatelistami czy numizmatykami jest nas stosunkowo niewiele – najwięcej we Francji i Republice Czeskiej. Francuski klub tyrofiliistów liczy około 2000 członków. W Paryżu i Pradze odbywają się regularnie giełdy etykietek, ale najbardziej efektywnym sposobem zdobywania nowych okazów jest korespondencja z innymi hobbystami.

Niedawno czeski klub kolekcjonerów opublikował aktualną listę rankingową (http://www.sberatel-sk.cz/sekce/se/anketa2000/pruzkum_sbirek_syrovych_etiket_2003.doc). Rekordzistą świata jest Heinz Boltshauser ze Szwajcarii, który 31.10.2002 r. miał 165 155 różnych etykiet. Ze zbiorem liczącym 82 420 różnych etykiet z 78 państw (obecnie mam 84 000) znalazłem się na liście rankingowej na 6 miejscu i awansowałem o jedno miejsce w stosunku do poprzedniej edycji rankingu. W ankiecie wzięli udział przedstawiciele Francji, Hiszpanii, Holandii, Republik Czeskiej i Słowackiej, Szwajcarii, USA i Wielkiej Brytanii oraz troje kolekcjonerów z Polski. Mogę się pochwalić największym na świecie zbiorem etykiet polskich (10386) i fińskich (841). Oczywiście podana liczba nie dowodzi, że mamy w Polsce 10 tysięcy gatunków sera. Niektóre etykiety różnią się szczegółami, które na pierwszy rzut oka trudno zauważyć. Mam np. po kilkanaście prawie jednakowych etykiet z lat osiemdziesiątych różniących się jedynie ceną. W latach dziewięćdziesiątych zniknął siermiężny styl

z czasów Polski Ludowej i etykiety stały się wesołe i kolorowe. Na etykietach nie drukuje się już ceny, natomiast pojawiły się kody paskowe, a następnie znaczki kontroli weterynaryjnej. Te drobne zmiany pozwalają dość dokładnie ustalić wiek starych etykiet. Moda na „zdrową żywność” zastawiła po sobie etykiety z napisem „nie zawiera konserwantów”, a strachowi przed chorobą szalonych krów zawdzięczamy napis „nie zawiera żelatyny”. Mleczarnie chętnie się chwalały nagrodami zdobytymi w różnych konkursach. Coraz więcej producentów z dumą umieszcza na opakowaniu hasła „produkt polski”, „dobre, bo polskie” i „dobra polska żywność”. A przecież całkiem niedawno panowało bezkrytyczne uwielbienie dla

towarów zagranicznych. Na etykietach można znaleźć nawet adresy witryn internetowych mleczarni. Jednym słowem – ciągle „coś się dzieje” i pojawiają się nowe etykiety, a na starych pozostaje świadectwo zmieniających się czasów.

Nie wszystkie etykiety wyróżniają się nadzwyczajną urodą, ale są wśród nich małe arcydzieła. Na etykietach można znaleźć podobizny bardziej i mniej znanych osób i budowli, krajobrazy, florę i faunę, herby, mapy i bohaterów popularnych komiksów. Przykładem różnorodności motywów występujących na etykietach z serów jest prezentowana tu seria etykietek mleczarni w Wielkim Valtinowie (obecnie Republika Czeska) z przełomu lat sześćdziesiątych i siedemdziesiątych ubiegłego wieku.

Marek Kosmulski

Dawno oczekiwany obiekt dla Wydziału Zarządzania i Podstaw Techniki już w użytkowaniu

Profesor, pracownik i student Politechniki Lubelskiej idąc od budynku rektoratu w kierunku domów studenckich napotyka na kompleks obiektów przekazanych do użytku w ostatnich dwóch latach. A przecież tak niedawno miejsce to przypominało nieuporządkowane dzikie wysypisko śmieci „zorganizowane” przy wydatnej pomocy okolicznych mieszkańców ul. Wapiennej.

Kolejna inwestycja Politechniki

Dnia 4 czerwca 2002 r. odbyło się wmurowanie kamienia węgielnego pod budowę nowego gmachu Wydziału Zarządzania i Podstaw Techniki Politechniki Lubelskiej z aulą. Dotychczasowa baza lokalowa tego wydziału jest niewystarczająca dla ponad 3,5 tys. studentów. Kierunek zarządzania i marketing jest bowiem jednym z najpopularniejszych kierunków w uczelni.

Prace budowlane rozpoczęły się w marcu br. Budynek będzie obiektem 3-częściowym składającym się z: auli dla 250 osób, łącznika z pokojami administracyjnymi oraz rozbudowanego Wydziału Zarządzania i Podstaw Techniki (m.in. sale dydaktyczne, sala rady wydziału, sala rekreacyjna).

Łączna powierzchnia to ponad 2000 m², kubatura – 11101 m³. Gmach wykonany będzie ze szkła i aluminium w kolorze białym. Budynek jest projektem autostwa architektów Ewy i Józefa Kolodziejczyków. Wykonawcą generalnym jest WARBUD S.A. w Warszawie. Zakreślenie prac budowlanych planowane jest na koniec przyszłego roku. Koszt inwestycji to 6,8 mln zł.

Budynek poświęcił JE Arcybiskup Józef Zyciński. Kamień węgielny został wmurowany m.in. przez rektora prof. Kazimierza Szablaka, rektora elektą prof. Józefa Kaczmarekowskiego, wojewodę Andrzeja Kurowskiego, marszałka województwa Edwarda Hunka oraz prezydenta m. Lublina Andrzeja Pruszkowskiego.

Kamień węgielny wmurowuje rektor prof. Kazimierz Szablak...

... oraz wojewoda Andrzej Kurowski.

Seniorem budowy jest dziekan Wydziału Zarządzania i Podstaw Techniki prof. Jan Olchowik.

Nowy gmach będzie czwartą inwestycją Politechniki Lubelskiej realizowaną w czasie kadencji prof. Kazimierza Szablaka. Poprzednie to: budynek inżynierii środowiska, rektorat oraz budynek „Forum-Politechnika”.

Andrzej Adamczuk

26

BULETYN INFORMACYJNY
POLITECHNIKI LUBELSKIEJ

Artykuł z *Biuletynu Informacyjnego PL nr 2(8)2002*

Należy przypomnieć, że Wydział Zarządzania i Podstaw Techniki ulokował się w budynku po dawnym Technikum Mechanizacji Rolnictwa, który został przejęty przez ówczesną Wyższą Szkołę Inżynierską w 1971 r. Gmach ten swoim surowym wyglądem odznacza się od pozostałych obiektów uczelni w miarę nowoczesnych, a powstałych w późniejszym okresie.

W czerwcu 2001 r. oddano do użytku okazały budynek Instytutu Inżynierii Ochrony Środowiska, a już w grudniu tego samego roku podpisano umowę o budowę łącznika i auli łączących „Oxford” z obiektem instytutu. Zgodnie z umową obiekty tzw. łącznika miały być wykonane do końca 2003 r. Generalnym wykonawcą robót, w wyniku przeprowadzonego przetargu, zostało przedsiębiorstwo budowlane Warbud S.A. w Warszawie, które przy pomocy firm podwykonawczych (wielu lubelskich) wywiązało się z sukcesem z powierzonych zadań.

Wmurowane aktu erekcyjnego pod budowę „łącznika” nastąpiło

4 czerwca 2002 r. z udziałem znakomych osobistości. Budynek został poświęcony przez JE Arcybiskupa ks. prof. Józefa Zycińskiego.

Zakres rzeczowy zadania obejmował wykonanie trzech obiektów o łącznej powierzchni użytkowej 1994 m², na który składają się:

w części A – aula dla 250 słuchaczy o powierzchni użytkowej 810 m²,

w części B – łącznik administracyjny o powierzchni użytkowej 168 m²,

w części C – budynek właściwy WZiPT o powierzchni użytkowej 1016 m².

W obiektach znajdują się trzy sale dydaktyczne dla 60 słuchaczy każda oraz jedna sala dydaktyczna dla 40 słuchaczy, sala rady wydziału, a także pokoje administracyjne.

Ukształtowana elewacja kompleksu budynków podporządkowana została rygorom narzuconym wcześniej przez projektantów w ścianach osłonowych Instytutu Inżynierii Ochrony Środowiska. W celu nadania jednego charakteru wszystkim budynkom zastosowano ściany kurtynowe o wspólnych podziałach modułowych. Przyjęty typ rozwiązań elewacyjnych w sposób zauważalny odróżnia się od dotychczasowej zabudowy osiedla akademickiego.

Wcześniejsze oddanie obiektów „łącznika” do użytku radykalnie poprawiło warunki kształcenia na wydziale.

Wyposażenie auli w instalacje techniczne, komputerowe oraz miejsca siedzące planowane jest na wrzesień br. Należy nadmienić, że osiągnięty sukces przy realizacji obiektu jest tym większy, gdyż prace budowlano-montażowe i instalacyjne wykonane były pod okiem własnego zespołu inspektorów nadzoru inwestorskiego. Należy nadmienić, że uczelnia ma duże kłopoty z finansowaniem tej inwestycji.

Andrzej Adamczuk

Obiekty tzw. łącznika

Nasi absolwenci – mistrzowie brydża

Gdyby o pozycji w rankingach wyższych uczelni decydowały osiągnięcia ich absolwentów w brydżu sportowym, to Politechnika Lubelska zostałaby uznana za najlepszą uczelnię w Polsce, a prawdopodobnie również na świecie. Nasi absolwenci: Michał Kwiecień i Jacek Pszczoła od wielu lat należą do światowej czołówki. Zamiast wymieniać ich najważniejsze osiągnięcia ograniczę się do przytoczenia aktualnych rankingów WBF (Światowej Federacji Brydża) oraz polskiego miesięcznika „Brydż”.

Dla uświetnienia jubileuszu 50-lecia Politechniki Lubelskiej, dnia 28 stycznia 2003 zorganizowałem turniej brydża sportowego (turniej par na maksy). Główną atrakcją był udział naszych arcymistrzów, którzy zgodzili się przyjąć moje zaproszenie. Dzięki temu każdy z uczestników miał możliwość zmierzyć się bezpośrednio z wielokrotnymi mistrzami świata – okazją, jaką w innych dyscyplinach sportu trudno sobie wyobrazić. W turnieju wzięli udział obecni i emerytowani pracownicy, studenci, absolwenci oraz sympatycy Politechniki Lubelskiej. Tym razem niespodzianki nie było – z dużą przewagą wygrała para Kwiecień-Pszczoła.

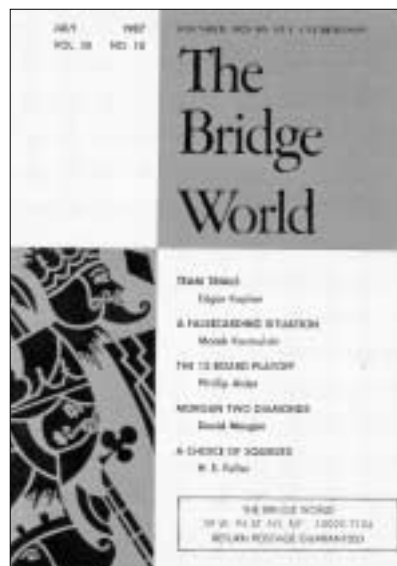
Marek Kosmowski

Para Kwiecień-Pszczoła w akcji...

Tabela 2. Ranking „Brydża” na 18.04.2003 (<http://www.bridge.com.pl/ranking/open.html>)

1	Balicki Cezary	10266
2	Pszczoła Jacek	10102
3	Żmudziński Adam	10025
4	Kwiecień Michał	9922
5	Tuszyński Piotr	6160

Okladka miesięcznika „The Bridge World”

... i po turnieju

Tabela 1. Ranking Światowej Federacji Brydża (<http://www.bridge.gr/dept/mp/class.htm>)

<i>l.p.</i>	<i>zawodnik</i>	<i>kraj</i>	<i>punkty</i>
1	Bob Hamman	USA	3645
2	Jeff Meckstroth	USA	3521
3	Lew Stansby	USA	3320
4	Chip Martel	USA	3222
5	Gabriel Chagas	Brazylia	3180
6	Eric Rodwell	USA	3145
7	Lorenzo Lauria	Włochy	3027
8	Giorgio Duboin	Włochy	2934
9	Alfredo Versace	Włochy	2875
10	Jacek Pszczoła	Polska	2695
11	Adam Żmudziński	Polska	2636
12	Cezary Balicki	Polska	2636
13	Michał Kwiecień	Polska	2633

Europejskie programy edukacyjne i oferty stypendialne

Europejskie programy edukacyjne kuszą, szczególnie w nadchodzącym roku akademickim 2003/2004 i następnym, bardzo interesującymi ofertami wymiany międzynarodowej, staży naukowych, konferencji pracowników nauki oraz samych studentów naszej uczelni. Niektóre z nich to np.

SOCRATES/ERASMUS - strona Fundacji Rozwoju Systemu Edukacji

(www.socrates.org.pl/erasmus/index.html)

SOCRATES/COMENIUS - strona Fundacji Rozwoju Systemu Edukacji

(www.socrates.org.pl/comenius/index.html)

SOCRATES/LINGUA - strona Fundacji Rozwoju Systemu Edukacji

(www.socrates.org.pl/lingua/index.html)

SOCRATES/MINERVA (ODL) - strona Fundacji Rozwoju Systemu Edukacji

(www.socrates.org.pl/minerva/index.html)

SOCRATES/GRUNDTVIG (Adult Education) - strona Fundacji Rozwoju Systemu Edukacji

(www.socrates.org.pl/grundtvig/index.html)

LEONARDO DA VINCI

(www.bkkk-cofund.org.pl)

CEEPUS - strona Biura Uznawalności Wykształcenia i Wymiany Międzynarodowej (www.buwiwm.edu.pl)-

strona Biura CEEPUS (www.ceepus.org/ceepus)

Edukacja Europejska - strona Przedstawicielstwa Komisji Europejskiej w Polsce (europa.delpol.pl)

Oferty stypendialne dostępne dla nauczycieli akademickich, doktorantów i studentów Politechniki Lubelskiej i nie tylko można znaleźć w:

- Oferta stypendialna Ministerstwa Edukacji Narodowej i Sportu oraz Biura Uznawalności Wykształcenia i Wymiany Międzynarodowej <http://www.buwiwm.edu.pl>
- Fundacja na Rzecz Nauki Polskiej, informacje m.in. o stypendiach zagranicznych dla młodych doktorów, stypendiach na kwerendy naukowe oraz o stypendiach konferencyjnych FNP <http://www.fnp.org.pl>
- Centrum Informacji o Stypendiach; strona Krajowego Punktu Kontaktowego programów badawczych UE z informacjami o stypendiach badawczych <http://www.npk.gov.pl/cis>
- Baza danych o stypendiach badawczych w ramach 5. PR (stypendia dostępne do 2005 roku) <http://www.cordis.lu/improving/opportunities>
- Program polsko-brytyjskiej współpracy naukowej, oferty stypendialne Rządu Brytyjskiego <http://www.britishcouncil.pl/>
- Studia w Hiszpanii <http://www.spainexchange.com/index.php>
- Program stypendialny Polsko-Amerykańskiej Komisji Fulbright'a <http://www.fulbright.edu.pl/>
- Stypendia na studia w Holandii proponowane przez Rząd Holandii <http://www.nuffic.nl/>

- Stypendia na studia w Niemczech oraz stypendia na kursy językowe <http://www.daad.de/>
- Stypendia na studia w Austrii, szkoły letnie <http://www.oead.ac.at/>
- Stypendia oferowane przez Fundację Alexandra von Humboldta dla wysokokwalifikowanych naukowców, w tym stypendia im. Romana Herzoga <http://www.humboldt-foundation.de/>
- Informacje Niemieckiego Towarzystwa Badawczego (DFG) o Kolegiach Doktoranckich, oferujących stypendia na studia doktoranckie (głównie dla absolwentów kierunków przyrodniczych) <http://www.dfg.de/aufgaben/Forschungsfoerderung.html>
- Stypendia naukowe na semestralne studia w Niemczech oraz stypendia językowe dla udziału w kursach językowych, oferowane przez GFPS <http://www.atanet.pl/gfps>
- Stypendia Fundacji Batorego dla młodych pracowników naukowych i studentów <http://www.batory.org.pl/>
- Central European University, stypendia na roczne studia magisterskie i 3-letnie studia doktoranckie w dziedzinach: ekonomia, prawo, historia, socjologia i in. <http://www.ceu.hu/indexnsie.html>
- Oferta CERN dla studentów fizyki i informatyki <http://www.cern.ch/CERN/Divisions/PE/HRS/Recruitment/summ.html>
- Fundacja Rozwoju Systemu Edukacji; m.in. strona Agencji Narodowej Programu SOCRATES/ERASMUS, także informacje o innych komponentach Programu: COMENIUS, LINGUA, GRUNDTVIG, MINERVA <http://www.socrates.org.pl/>
- Edukacja europejska (studia europejskie, uniwersytety w UE) <http://europa.delpol.pl/>
- ERASMUS Student Network, użyteczne informacje o krajach i ludziach <http://www.esn.org/>
- Baza danych InterEdu; informacje o europejskich uczelniach, kursach akademickich, warunkach studiowania oraz programach stypendialnych <http://www.interedu.com/>
- Baza danych International Education Financial Aid <http://www.iefaf.org/>
- Baza danych UNESCO - studia wyższe w instytucjach edukacyjnych ponad 100 krajów; zawiera adresy, informacje o kierunkach studiów, warunkach przyjęcia oraz możliwościach otrzymania pomocy finansowej <http://unesco.org/studyingabroad> oraz <http://www.studyabroad.com/> <http://www.internationalstudent.com/>

Szczególnym zainteresowaniem cieszą się obecnie roczne uzupełniające studia podyplomowe (Master of Business Administration), które utworzone zostały we współpracy z University of Illinois prowadzone przez Katedrę Ekonomii i Zarządzania Gospodarką. Więcej wiadomości na ten temat można znaleźć: <http://www.mba.pol.lublin.pl> lub <http://mba.pol.lublin.pl>

Beata Kijak

Konferencja „Inżynier na rynku pracy”

Konferencja „Inżynier na rynku pracy” została zorganizowana przez Biuro Karier Studenckich Politechniki Lubelskiej w dniach 20-21 marca 2003 r. dzięki dofinansowaniu Ministerstwa Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej. Honorowy Patronat nad nią sprawował rektor Politechniki Lubelskiej dr hab. inż. Józef Kuczmaszewski, prof. PL.

Celem konferencji była dyskusja na temat obecnej sytuacji zawodowej absolwentów-inżynierów oraz prezentacja doświadczeń praktyków w tym zakresie. Z zaproszenia skorzystało kilkunastu przedstawicieli biznesu, którzy przygotowali wystąpienia nt. absolwentów na rynku pracy oraz opowiedzieli studentom swoją ścieżkę kariery zawodowej.

Pierwszego dnia, w czwartek 20 marca, tematem spotkania byli pracodawcy oraz lubelski rynek pracy. Pracownicy **Zakładów Tytoniowych w Lublinie S.A.** przygotowali prezentację, która dotyczyła sytuacji absolwentów na rynku pracy oraz struktury zatrudnienia. Poruszono również ważną kwestię niezbędnych cech i umiejętności, jakie musi posiadać absolwent, aby być konkurencyjny na rynku pracy.

Kolejnym punktem obrad był panel dyskusyjny *Oczami pracodawcy*, w którym zaproszeni przez nas goście, inżynierowie-praktycy z lubelskich firm, odpowiadali na pytania dotyczące ścieżek ich kariery oraz warunków, jakie muszą spełniać absolwenci, aby podjąć pracę w danej branży. Poruszono również bardzo ciekawy aspekt, jakim jest przekwalifikowanie się, a co za tym idzie podjęcie przez absolwenta pracy niekoniecznie w wyuczonym zawodzie.

Po dyskusji z udziałem przedstawicieli firm i uczelni, młodzi ludzie mogli indywidualnie porozmawiać z wybranym pracodawcą, gdyż w holu Wydziału Inżynierii Budowlanej i Sanitarnej zorganizowano stoiska przedsiębiorstw w formie targów pracy. Oprócz pracodawców byli tam przedstawiciele Wojewódzkiego, Powiatowego i Miejskiego Urzędu Pracy w Lublinie oraz Centrum Edukacji i Pracy OHP. Wśród stoisk nie zabrakło również organizacji zrzeszających studentów oraz umożliwiających im wyjazdy na praktyki zagraniczne, czy też proponujących staże wakacyjne (AIESEC, CC USA, i in.). W sumie było tam 18 stoisk informacyjnych, które odwiedziło prawie 1000 osób.

Po południu tematem przewodnim były szanse i zagrożenia pojawiające się przed absolwentami uczelni technicznych w aspekcie wejścia Polski do Unii Europejskiej. Prezentację na ten temat przygotowało Regionalne Centrum Informacji Europejskiej w Lublinie.

Z uwagi na znaczenie poruszanych tematów oraz coraz szersze wśród młodych ludzi zainteresowanie pracą za granicą, postanowiliśmy rozszerzyć naszą konferencję i zaprosić do dyskusji naszych kolegów z zagranicznych uczelni technicznych.

W spotkaniach wzięli udział dwaj studenci **IUT Bethune**, k. Lille (Francja), odbywający praktykę w PZL Świdnik. Na nasze zaproszenie przyjechała do Lublina także ośmioosobowa grupa studentów z **Politechniki Lwowskiej**. Zagraniczni goście przygotowali prezentacje na temat warunków panujących na ich lokalnych rynkach pracy, a także wzięli udział

w dyskusjach i panelach. Była okazja wymiany doświadczeń i spostrzeżeń oraz obietnice zaproszenia strony polskiej na podobne spotkanie we Lwowie.

Studenci uczelni technicznych stanowią grupę osób, którą na rynku pracy wyróżniają pewne kwalifikacje i umiejętności. Często jednak nie potrafią przekonać potencjalnego pracodawcy, iż są odpowiednimi kandydatami do pracy w jego firmie. Ma to związek m.in. z brakiem wiary w siebie i stresem ogarniającym młodego człowieka podczas rozmowy kwalifikacyjnej. Ponadto studenci Politechniki Lubelskiej nie mają zajęć obowiązkowych z zakresu poruszania się na rynku pracy. W związku z tym, drugi dzień naszej konferencji poświęcony był zajęciom praktycznym, przeprowadzonym w formie warsztatów, podczas których młodzi ludzie mogli:

- zapoznać się z zasadami skutecznego zarządzania czasem;
- poznać techniki pracy w grupie, przydatne nie tylko podczas zajęć na uczelni, ale również w przyszłej pracy zawodowej;
- poznać techniki manipulacyjne stosowane często przez pracodawców podczas rozmowy o pracę, a także skuteczne metody pozwalające nie poddawać się wpływom;
- przekonać się, iż stres może nas motywować do pracy, ale zbyt duża jego dawka może być szkodliwa dla organizmu, dlatego warto poznać sprawdzone sposoby radzenia sobie ze stresem;
- wykonać testy predyspozycji zawodowych, a na podstawie ich analizy wybrać przyszłe miejsce pracy;
- poznać szanse i zagrożenia absolwenta na rynku pracy poprzez wykonanie autoanalizy SWOT;
- poznać warunki panujące na lubelskim rynku pracy dla inżynierów, a także oferty kierowane dla nich do Urzędów Pracy, sposoby korzystania z usług Urzędów, itp.;
- poznać Program Aktywizacji Zawodowej Absolwentów „PIERWSZA PRACA” oraz płynące z niego szanse i możliwości.

Zajęcia warsztatowe odbywały się równocześnie w kilku salach i każda zainteresowana osoba mogła wybrać z nich coś dla siebie. Spotkania przygotowali oraz prowadzili doradcy zawodowi Biur Karier z Lublina oraz Górnośląskiej Wyższej Szkoły Handlowej w Katowicach, a także Powiatowego Urzędu Pracy w Lublinie.

Konferencja była pierwszym tego typu wydarzeniem w liczącej 50 lat historii uczelni. Cieszyła się dużym zainteresowaniem, nie tylko wśród studentów naszej uczelni. Dzięki reklamie w mediach (Radio Centrum, Radio Eska, Dziennik Wschodni, TVP Lublin) oraz akcji rozwieszania plakatów informacyjnych w pojazdach komunikacji miejskiej MPK, przybyło na spotkania wiele osób spoza uczelni.

Z uwagi na zainteresowanie ze strony studentów i absolwentów oraz deklaracje pracodawców, konferencja ma być organizowana cyklicznie na naszej uczelni. Kolejna edycja, tym razem przy wsparciu finansowym Ministerstwa Edukacji Narodowej i Sportu, planowana jest na październik 2004 r.

Monika Buchta

Wyjazd seminaryjny do Wrocławia

W dniach 6-9 kwietnia 2003 r. członkowie Studenckiego Koła Naukowego Inżynierii Materiałowej wzięli udział w wyjeździe seminaryjno-dydaktycznym, w ramach którego odwiedzili różne uczelnie i fabryki we Wrocławiu oraz Fabrykę Pierścieni Tłokowych w Łodzi. Współpraca koła z Politechniką Wrocławską oraz Wyższą Szkołą Oficerską Wojsk Lądowych trwa od dłuższego czasu. Pierwszy wyjazd o podobnym charakterze miał miejsce w roku 2000. Z kolei studenci wymienionych uczelni brali udział we współorganizowanych przez KNIM kolejnych edycjach sympozjów studenckich kół naukowych na Politechnice Lubelskiej.

Dnia 6 kwietnia dojechaliśmy do Wrocławia i wieczorem zdążyliśmy zwiedzić Starówkę. Z terminem wyjazdu zbiegł się niestety atak zimy; mróz, śnieg i bezpodstawne oskarżenia zaprzyjaźnionych Wrocławian o przywiezienie przez nas złej pogody.

Dnia następnego od rana zwiedzaliśmy Volvo Poland Sp. z o.o., gdzie mieliśmy możliwość zapoznania się z aktualnymi informacjami o firmie Volvo oraz technologii produkcji autobusów i montażu maszyn budowlanych. Materiałowców zainteresowały nadwozia autobusów wykonywane z nierdzewnej stali. Autobusy i podwozia autobusowe Volvo są jednymi z najczęściej kupowanych na świecie. Kolejnym punktem programu były laboratoria Zakładu Pojazdów Samochodowych i Silników Spalinowych PW, na wrocławskim Biskupinie, gdzie byliśmy przyjmowani przez dr inż. Czesława Kolanka i dr inż. Wojciecha Walkowiaka, dobrze znanych niektórym uczestnikom jeszcze z poprzedniego wyjazdu. Po obiedzie obstaraliśmy mikroskopy elektronowe (transmisyjny i skaningowy) Katedry Inżynierii Materiałowej PW. Przemarznięci przebiegliśmy jeszcze po ogrodzie zoologicznym.

Kabina sterowania i kontroli symulatorów jazdy pojazdami bojowymi

Dnia 8 kwietnia realizowaliśmy główny cel naszej wizyty – byliśmy w dawnej Wyższej Szkole Oficerskiej Wojsk Zmechanizowanych, obecnie Wyższej Szkole Oficerskiej Wojsk Lądowych, która po reorganizacji zostanie jedyną tego typu szkołą w Polsce. Naszymi gospodarzami byli: mjr dr inż. Kazimierz Kowalski, kierownik Zakładu Techniki Bojowej

Wydziału Wojsk Zmechanizowanych oraz jego pracownicy i studenci. Główną częścią wizyty w Szkole było seminarium z udziałem studentów obu uczelni, w czasie którego omawiali oni tematykę swoich badań prowadzonych w ramach prac dyplomowych. Przedstawiciele kadry WSOWL i PL przedstawiali z kolei swoje uczelnie. Sztandarowym hasłem wszelkich działań w wojsku, w tym też badań naukowych jest obecnie logistyka, która według wiszących na ścianie haseł „nie jest wszystkim, lecz wszystko bez niej jest niczym”. Studenci mieli możliwość zapoznania się z budową i problemami eksploatacji szerokiego wachlarza sprzętu wojskowego, w tym broni pancерnej i wyposażenia wojsk inżynieryjnych. Pobyt w szkole oficerskiej przeciągnął się do wieczora i zakończył tradycyjnym wojskowym poczęstunkiem – grochówką z wkładką. Jeszcze przed obiadem żołnierze zorganizowali nam dodatkową atrakcję w postaci możliwości zapoznania się z profilem oraz technologią produkcji i biurem projektowym firmy Archimedes S.A., producenta wielu urządzeń pneumatycznych, w tym słynących z niezawodności młotów wyburzeniowych.

Układy wlewy, pozostałe po grupowym odlewaniu pierścieni tłokowych (PRIMA Łódź)

W drodze powrotnej do Lublina wstąpiliśmy do Łodzi, gdzie kilka godzin zwiedzaliśmy Fabrykę Pierścieni Tłokowych „PRIMA” S. A. Produkcję pierścieni obserwowaliśmy od początku, tj. od odlewni, poprzez poszczególne fazy obróbki mechanicznej, głównie różne rodzaje szlifowania, aż do znakowania i pakowania. Prima jest głównym polskim wytwórcą pierścieni. Produkowane są tu pierścienie do wszystkich silników krajowych i wielu zagranicznych oraz szeroki asortyment zamienników. Pierścienie wykonuje się głównie z żeliwa szarego i sferoidalnego, poprzez obróbkę skrawaniem pierścieni odlewanych indywidualnie lub wycinanych z tulei.

Przedsięwzięcie zostało dofinansowane przez MENiS, w wyniku złożonego wcześniej wniosku, a także przez prorektorów ds. nauki i ds. kształcenia Politechniki Lubelskiej.

Leszek Gardyński

Międzynarodowe Sympozjum Studenckich Kół Naukowych

Idea studenckich konferencji naukowych rozwija się na Wydziale Mechanicznym Politechniki Lubelskiej z różnym nasileniem od lat osiemdziesiątych. Na przestrzeni lat osiemdziesiątych zorganizowano dwie konferencje o zasięgu środowiskowym (w latach 1984 i 1987). Wzięli w nich udział studenci Politechniki Lubelskiej, Akademii Rolniczej w Lublinie i Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej.

W 1997 r. ideę studenckiego sympozjum podjął opiekun Koła Naukowego Samochodziarzy działającego przy Katedrze Pojazdów Samochodowych – dr inż. Zbigniew Kiernicki, organizując trzecie sympozjum o zasięgu wydziałowym. W sympozjum tym wzięli udział studenci z Koła Naukowego Samochodziarzy i Koła Obróbki Ubytkowej. W roku następnym (1998) dr inż. Zbigniew Kiernicki, przy wydatnej pomocy dr inż. Leszka Gardyńskiego, zorganizował IV Sympozjum, tym razem już o zasięgu międzynarodowym. Do tej pory odbyły się trzy tego typu konferencje, które w skrócie scharakteryzować można w następujący sposób.

IV Międzynarodowe Sympozjum Studenckich Kół Naukowych „Inżynierowie XXI wieku” odbyło się w dniach 12-13 maja 1998 r. w Politechnice Lubelskiej na Wydziale Mechanicznym. Organizatorami sympozjum były trzy studenckie koła naukowe: Koło Naukowe Samochodziarzy, Koło Naukowe Inżynierii Materiałowej i Koło Naukowe Obróbki Ubytkowej. Komitet organizacyjny sympozjum stanowili: dr inż. Zbigniew Kiernicki – przewodniczący, mgr inż. Leszek Gardyński – sekretarz, Jacek Czarnigowski – członek, Leszek Boroch – członek, mgr inż. Paweł Drożdżel – członek, dr inż. Kazimierz Zaleski – przedstawiciel SIMP.

W sympozjum wzięło udział 35 osób, które przygotowały i wygłosiły 31 referatów. Wśród zgłoszonych i przyjętych referatów wyróżnić można:

- 2 referaty zagraniczne (Uniwersytet w Żilinie – Słowacja),
- 14 referatów z uczelni krajowych (Politechnika Gdańska, Politechnika Krakowska, Politechnika Rzeszowska, Politechnika Śląska, Politechnika Warszawska, Politechnika Wrocławska, Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej),
- 15 referatów z Politechniki Lubelskiej.

V Międzynarodowe Sympozjum Studenckich Kół Naukowych „Inżynierowie przełomu tysiąclecia” odbyło się w dniach 15-16 maja 2000 r. na Wydziale Mechanicznym Politechniki Lubelskiej. Organizatorami sympozjum były trzy studenckie koła naukowe: Koło Naukowe Samochodziarzy, Koło Naukowe Inżynierii Materiałowej, Koło Naukowe Silników Spalinowych. Komitet organizacyjny sympozjum stanowili: dr inż. Zbigniew Kiernicki – przewodniczący, dr inż. Leszek Gardyński – sekretarz, Krzysztof Rupniewski – członek, Cezary Skrzypek – członek, Paweł Kordos – członek, Leszek Boroch – członek. Uczestniczyły w nim 33 osoby. Wygłoszono 23 referaty.

Wśród zgłoszonych i przyjętych referatów wyróżnić można:

- 4 referaty zagraniczne (2 – Uniwersytet Techniczny w Żilinie i 2 – Ukraiński Państwowy Uniwersytet Przemysłu Spożywczego w Kijowie),

- 9 referatów z uczelni krajowych (Politechnika Rzeszowska, Politechnika Częstochowska, Akademia Rolnicza w Lublinie, Politechnika Śląska),
- 10 referatów z Politechniki Lubelskiej.

VI Międzynarodowe Sympozjum Studenckich Kół Naukowych „Inżynierowie nowej ery” odbyło się w dniach 16-17 maja 2002 r. w Politechnice Lubelskiej na Wydziale Mechanicznym. Organizatorami sympozjum były trzy studenckie koła naukowe: Koło Naukowe Samochodziarzy, Koło Naukowe Inżynierii Materiałowej i w ograniczonym zakresie Koło Naukowe Silników Spalinowych. Komitet organizacyjny Sympozjum stanowili: dr inż. Zbigniew Kiernicki – przewodniczący, dr inż. Leszek Gardyński – sekretarz, Mariusz Kowalczyk – członek, Arkadiusz Szymański – członek, Arkadiusz Małek – członek, Tomasz Nastaj – członek.

W Sympozjum wzięło udział 48 osób, które przygotowały i wygłosiły 38 referatów. Wśród zgłoszonych i przyjętych referatów wymienić można:

- 3 referaty zagraniczne (Ukraiński Państwowy Uniwersytet Rolniczy),
- 21 referatów z uczelni krajowych (Politechnika Warszawska, Politechnika Poznańska, Politechnika Rzeszowska, Politechnika Szczecińska, Politechnika Wrocławska, Wyższa Szkoła Oficerska we Wrocławiu, Akademia Rolnicza w Lublinie, Politechnika Śląska),
- 14 referatów z Politechniki Lubelskiej.

Patronat nad sympozjum objął dziekan Wydziału Mechanicznego Politechniki Lubelskiej prof. dr hab. inż. Andrzej Niewczas oraz Stowarzyszenie Inżynierów Mechaników Polskich Oddział Wojewódzki w Lublinie.

Zaproszenie do udziału w VI Międzynarodowym Sympozjum Studenckich Kół Naukowych „Inżynierowie nowej ery”, podobnie jak poprzednio, kierowane jest głównie do studentów uczelni technicznych, angażujących się w działalność naukową w ramach studenckiego ruchu naukowego. Bardzo pożądanym jest także udział w sympozjum młodych pracowników nauki, jest wtedy możliwość podniesienia poziomu prezentowanych referatów.

Tematyka sympozjum jest związana z technicznym aspektem działalności człowieka i obejmuje następujące zagadnienia:

- budowa, eksploatacja, badania pojazdów samochodowych i silników spalinowych,
- inżynieria materiałowa, materiały i technologia wytwarzania,
- postęp w technologii maszyn,
- wspomaganie komputerowe konstrukcji w technice.

Celem sympozjum jest stworzenie forum wymiany informacji i doświadczeń w zakresie tematyki, którą zajmują się studenci przede wszystkim podczas pisania prac dyplomowych, a także próba odpowiedzi na następujące pytania:

- Czy uczestnictwo studentów w badaniach naukowych prowadzonych przez szkoły wyższe wzbogaca proces dydaktyczny?

- W jakim stopniu udział młodzieży studenckiej w spotkaniach o charakterze naukowym wpływa na podnoszenie kwalifikacji zawodowych i rozwój predyspozycji prezentacyjnych studentów?
- W jakim stopniu spotkania integrujące studentów różnych uczelni wpływają na wymianę doświadczeń naukowych i dydaktycznych oraz upowszechnienie tematyki badawczej podejmowanej przez poszczególne ośrodki szkolnictwa wyższego?
- Czy uczestnictwo w symposium może być odskocznią od codziennego trybu nauki, zaliczeń i egzaminów i w jakim stopniu może zachęcić do zwiększania aktywności naukowej studentów?

Pytania te funkcjonują w świadomości studentów i pracowników akademickich już długi czas i odpowiedzi na niektóre z nich wydają się być oczywiste. Opierając się na tematyce i treści przedstawionych referatów, a także poziomie ich przygotowania, można stwierdzić, że spora grupa studentów chętnie podejmuje trudniejsze wyzwania, ponad minimum programowe studiów. Godne podkreślenia jest także to, że niektórzy studenci chętnie prezentują swoje zainteresowania, związane z kierunkiem studiów, ale nie bezpośrednio z tematyką pracy dyplomowej.

Wielu uczestników Symposium Studenckich Kół Naukowych z powodzeniem podjęło pracę naukową na uczelniach wyższych.

Wskutek zabiegów inicjatora i głównego organizatora symposium, dr inż. Zbigniewa Kiernickiego, udało się wytworzyć i utrzymać określoną formę konferencji, która przejawia się zarówno w zakresie tematycznym, jak i w sposobie przebiegu obrad, w stałym terminie konferencji (połowa maja) oraz zewnętrznych cechach wydawnictwa konferencyjnego. Uzyskano przez to jednolitość i cykliczność Symposium, odbywającego się regularnie co dwa lata.

Każda z konferencji ma swoje motto, nieco inne, jednakże związane z przyszłością młodych inżynierów – absolwentów uczelni. Hasło przewodnie symposium w 1998 r. oddawać miało ideę kształcenia dziś inżynierów jutra, co wydaje się być aktualne na przełomie zarówno wieku, jak i tysiąclecia. Jednocześnie Wydział Mechaniczny PL obchodził 45-lecie istnienia. Hasło przewodnie symposium w roku 2000 wyrażać miało konieczność jasnego spojrzenia w przyszłość przy możliwości i konieczności czerpania z bogatego dorobku przeszłych pokoleń.

W 2002 r. VI Symposium odbyło się w ramach przypadających w tym roku obchodów 50-lecia Politechniki Lubelskiej wraz z szeregiem imprez pod ogólnym hasłem Festiwalu Nauki i Techniki. Imprezami bezpośrednio związanymi z symposium były, zorganizowane przez Studenckie Koło Naukowe Inżynierii Materiałowej wraz ze Studenckim Kołem Samochodiarzy, wystawa samochodów terenowych i pokazy jazdy samochodów terenowych w formie rajdu o nazwie TRIAL 4x4, zawierającego trzy konkurencje.

Liczba referatów zgłaszanych na symposium przejawia pewną tendencję wzrostową, rośnie też liczba uczelni, z których pochodzą uczestnicy konferencji. Organizatorzy zawsze dbają o wysoki poziom merytoryczny przyjmowanych referatów. Wszystkie zgłaszane referaty zostają recenzowane i dopiero po uzyskaniu pozytywnej opinii są dopuszczone do udziału w symposium oraz wydrukowane w materiałach konferencyjnych.

Program symposium zawierał obrady inauguracyjne w ramach Forum Studenckich Kół Naukowych (sesja wspólna z dwiema innymi konferencjami studenckimi), trzy sesje plenarne oraz imprezy towarzyszące, jak spotkania integracyjne i zwiedzanie Lublina. Otwarcia dokonała wraz z przewodniczącym (i sekretarzem) Komitetu Organizacyjnego, ówczesna prorektor uczelni prof. Ewa Bojar. W obradach symposium czynny udział brali, oprócz uczestników wygłaszających referaty, także studenci i pracownicy naukowcy wydziału.

Wymiernym rezultatem symposium są publikacje prezentowanych referatów. Efektem przeprowadzonych do tej pory konferencji są trzy książki z materiałami konferencyjnymi. Publikacje te zostały wydane za zgodą dziekana Wydziału Mechanicznego Politechniki Lubelskiej, zaś prawa wydawnicze do niej posiada Politechnika Lubelska. Wydawcą publikacji był Instytut Zastosowań Techniki Sp. z o.o. Publikacje zostały redakcyjnie opracowane przez dr inż. Zbigniewa Kiernickiego, dr inż. Leszka Gardyńskiego i Leszka Boro-

cha, który także wykonał skład i łamanie. Wszystkie osoby biorące udział w recenzowaniu referatów i opracowaniu materiałów konferencyjnych pracowały społecznie.

Informacje o symposium oraz zaproszenia do wzięcia w nim udziału zostały rozesłane do wydziałów mechanicznych wszystkich polskich uczelni technicznych, a także umieszczone w Internecie. Symposium posiada swoją stronę informacyjną o adresie: archimedes.pol.lublin.pl/~symp2000, strona ta jest także dostępna z oficjalnej strony internetowej Politechniki Lubelskiej.

Symposja studenckie spełniają też ważną rolę integracyjną, umożliwiając bezpośrednie kontakty między studentami różnych uczelni. Organizatorzy zawsze dbali o zapewnienie imprez towarzyszących konferencji. Zwykle były to spotkania integracyjne dla uczestników symposium, np. w klubie studenckim „Kazik” lub wyjazdowe, a także wycieczki po Lublinie, obejmujące zwiedzanie Starego Miasta i Zamku Lubelskiego.

Symposium było zwykle dofinansowywane przez MEN, jednakże nikt nie byłby szanse jego pełnej realizacji bez udziału sponsorów. Takie firmy jak PZU Oddział w Lublinie, Techsam, Firma Podkowa, Profit-Scania, Slarex, Auto-Stoma, Diesel Motor Service znacznie pomogły w sfinansowaniu Symposium, za co wdzięczni są im zarówno organizatorzy, jak i uczestnicy.

Zbigniew Kiernicki

Wydział Mechaniczny

ROZWÓJ KADRY NAUKOWEJ

Stopień doktora nauk technicznych w dyscyplinie naukowej budowa i eksploatacja maszyn uzyskali:

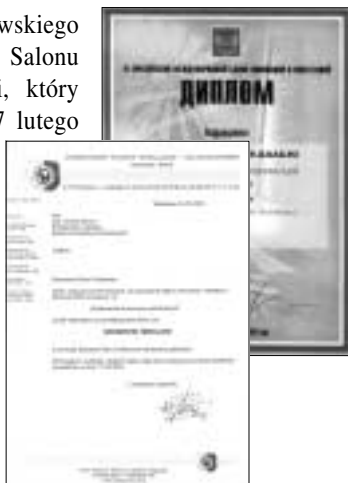
- **mgr inż. Jacek Czarnigowski** z Katedry Silników Spalinowych (temat rozprawy: *Badania silnika o zapłonie iskrowym w aspekcie sterowania prędkością obrotową biegu jałowego*, promotor: dr hab. inż. Mirosław Wendeker, prof. PL);
- **mgr inż. Anna Rudawska** z Katedry Podstaw Inżynierii Produkcji (temat rozprawy: *Wpływ czynników technologicznych i konstrukcyjnych na wytrzymałość połączeń klejowych blach ocynkowanych*, promotor: dr hab. inż. Józef Kuczmazewski, prof. PL);
- **mgr inż. Krzysztof Olejnik** z Katedry Silników Spalinowych (temat rozprawy: *Badanie widoczności z miejsca kierującego pojazdem mechanicznym w aspekcie weryfikacji jakości konstrukcji pojazdu*, promotor: prof. dr hab. inż. Krzysztof Wituszyński).

Otwarte przewody doktorskie:

- **mgr inż. Gabriel Borowski** (temat rozprawy: *Badania odpadów poszlifierskich przemysłu łożyskowego w aspekcie ich użytkowego wykorzystania*, promotor: dr hab. inż. Józef Kuczmazewski, prof. PL);
- **mgr inż. Marcin Krawczyk** (temat rozprawy: *Badania wpływu wybranych czynników na energochłonność homogenizacji ciśnieniowej*, promotor: dr hab. inż. Henryk Komsta, prof. PL);
- **mgr inż. Grzegorz Samołyk** (temat rozprawy: *Analiza teoretyczno-doświadczalna wpływu parametrów rowka wypływu na wypełnienie wykroju w procesie kucia matrycowego*, promotor: dr hab. inż. Zbigniew Pater, prof. PL);
- **mgr inż. Tomasz Kamiński** (temat rozprawy: *Ocena jakości procesu roboczego silnika o zapłonie iskrowym z wykorzystaniem sygnału światłowodowego czujnika interferencyjnego*, promotor: dr hab. inż. Mirosław Wendeker, prof. PL).

NOMINACJE, WYRÓŻNIENIA

Podczas III Moskiewskiego Międzynarodowego Salonu Innowacji i Inwestycji, który odbył się w dniach 4-7 lutego 2003 r. w Moskwie, międzynarodowe jury wyróżniło srebrnym medalem dr hab. inż. Janusza Sikorę, prof. PL z Katedry Procesów Polimerowych za kolejne opracowanie nowatorskiej konstrukcji wylączarki do tworzyw polimerowych.

KONFERENCJE, SEMINARIA

IX Międzynarodowa Konferencja Naukowa nt. „Badania symulacyjne w technice samochodowej”

Konferencja zorganizowana została w Kazimierzu Dolnym w dniach 26-28 maja 2003 roku przez Katedrę Pojazdów Samochodowych Politechniki Lubelskiej oraz Komisję Naukowo-Problematyczną Motoryzacji Oddział Kraków Polskiej Akademii Nauk.

Udział w konferencji wzięło 89 naukowców z kraju oraz z Belgii, Słowacji i Litwy, którzy zaprezentowali 71 referatów.

W zaprezentowanych pracach dominowała następująca tematyka:

- modelowanie procesu spalania w silnikach samochodów w aspekcie stosowania paliw zastępczych (LPG i oleje roślinne) i wpływ paliw zastępczych na toksyczność spalin,
- problemy zmniejszenia hałaśliwości pojazdów samochodowych, a szczególnie hałaśliwości opon i hałasów aerodynamicznych,
- modele matematyczne człowieka i pojazdów jednośladowych (rowerów i motocykli z kierowcami) pozwalające na przeprowadzanie pełniejszej symulacji przebiegu wypadków drogowych.

Konferencja o tej tematyce, organizowana od 18 lat (co 2 lata), umożliwia obserwacje rozwoju kierunków badań naukowych prowadzonych przez instytuty naukowe i wyższe uczelnie techniczne w zakresie pojazdów samochodowych. Tematyka prac naukowych prowadzonych w Katedrze Pojazdów Samochodowych Politechniki Lubelskiej, jak np. badania nad zastosowaniem biopaliw do samochodów i nad rekonstrukcją wypadków drogowych jest zgodna z tendencjami w tej dziedzinie. Pracownicy Katedry w czasie konferencji wygłosili 5 referatów.

V Konferencja Naukowo-Techniczna pt. „Technologiczne systemy informacyjne w inżynierii produkcji i kształceniu technicznym”

Konferencja odbyła się w dniach 5-6 czerwca 2003 r. w Kazimierzu Dolnym z inicjatywy Instytutu Technologicznych Systemów Informacyjnych Politechniki Lubelskiej. Celem konferencji była prezentacja wyników nowych badań i wymiana doświadczeń ośrodków krajowych i zagranicznych w zakresie:

- technologicznych systemów informacyjnych w kształceniu, projektowaniu i automatyzacji procesów produkcyjnych;
- technologicznych systemów informacyjnych w inżynierii produkcji;
- technologicznych systemów informacyjnych w kształceniu technicznym i komunikacji;
- symulacji procesów produkcyjnych;
- współdziałania maszyn produkcyjnych w systemach technologicznych;
- nowych materiałów narzędziowych i technologii ich otrzymywania.

Na konferencji przedstawiono najnowocześniejsze rozwiązania technologii komputerowej wykorzystywane m.in. przy projektowaniu, wspomaganiu i kontrolowaniu produkcji.

Udział w konferencji wzięli głównie naukowcy z polskich i zagranicznych uczelni, koncentrujący swoje zainteresowania wokół zastosowań informatycznych we wspomaganiu procesów produkcyjnych, między innymi: prof. Walerij Kirilowicz (dziedkan Wydziału Informatycznego i Technologii Komputerowych w Żytomierzu, Ukraina), prof. Włodzimierz Garbaczuk (kierownik Katedry Matematyki Stosowanej na Uniwersytecie w Łucku, Ukraina), prof. Włodzimierz Koleszko (Prezydent Białoruskiej Akademii Inżynierskiej, Białoruś), prof. Zbigniew Banaszak (dyrektor Instytutu Informatyki i Zarządzania Produkcją, Uniwersytet Zielonogórski), zajmujący się, na co dzień zastosowaniami informatycznymi we wspomaganiu procesów produkcyjnych. Na konferencję przybyli również: prorektor ds. nauki prof. Witold Stępniewski, prorektor ds. ogólnych prof. Marek Opielak oraz prodziekani Wydziału Mechanicznego prof. Henryk Komsta i dr inż. Kazimierz Zaleski.

Ze szczególnym zainteresowaniem została przyjęta prezentacja firmy CSF Polska, której przedstawiciele: Piotr Fałek i Maciej Czernaś, zaprezentowali możliwości systemu Microsoft Business Solutions – Axapta. Skoncentrowano się głównie na prezentacji modułu produkcyjnego, który pomaga zoptymalizować procesy produkcyjne dzięki elastycznym narzędziom kontrolowania, planowania i wizualizacji tych procesów.

Politechnika Lubelska wykorzystuje obecnie system Microsoft Business Solutions-Axapta (wart 2 mln złotych) do nowoczesnego i wydajnego prowadzenia zajęć dydaktycznych w Instytucie Technologicznych Systemów Informatycznych. Coraz powszechniejsze zastosowanie zintegrowanych systemów informatycznych w polskich przedsiębiorstwach wymaga od polskich uczelni praktycznego przygotowania przyszłych absolwentów do pracy z nowoczesną technologią informatyczną. CSF Polska, oprócz wdrożenia takiego systemu, zapewnia również pełne wsparcie techniczne i dydaktyczne, dysponując jednymi z najlepszych specjalistów z dziedziny informatycznych systemów biznesowych Microsoft Business Solutions.

Konferencja została wysoko oceniona przez uczestników i przybyłych gości. Serdecznie zapraszamy do uczestnictwa w następnej konferencji organizowanej przez Instytut Technologicznych Systemów Informatycznych, która odbędzie się za dwa lata.

Irena Krygier, Edyta Efimow, Anna Rudawska

Studencka Międzynarodowa Konferencja Naukowo-Techniczna

Konferencja odbyła się w dniach 19-24 maja 2003 r. w Sewastopolu (Ukraina). Jej organizatorem był Narodowy Uniwersytet Techniczny w Sewastopolu. Uczestniczyli w niej przedstawiciele: Krymskiego Państwowego Uniwersytetu Inżyniersko-Pedagogicznego, Narodowego Mechanicznego Uniwersytetu w Doniecku, Ukraińskiej Akademii Drukarsstwa, Politechniki Opolskiej, Politechniki Rzeszowskiej oraz Politechniki Lubelskiej. Celem konferencji było zapo-

znanie się z nowymi trendami w rozwoju budowy maszyn i urządzeń oraz zastosowaniami nowoczesnych systemów informacyjnych i informatycznych w technice. Politechnikę Lubelską reprezentował dr hab. inż. Antoni Świć, prof. PL – dyrektor Instytutu Technologicznych Systemów Informatycznych oraz studentki z Koła Naukowego „Komputerowe wspomaganie procesów wytwarzania CAD/CAM”, działającego przy instytucie. Wygłosiły one referaty. Artykuły zostały wydrukowane w materiałach konferencyjnych. Za ich opracowanie i prezentację Monika Wojtaś, Alicja Dejnego, Agnieszka Reszka (studentki III r. specjalności informatyka w inżynierii produkcji) zostały nagrodzone dyplomami I stopnia.

Oprócz uczestnictwa w obradach konferencji organizatorzy umożliwili również zwiedzanie Sewastopola, Jałty oraz pięknych okolic Gór Krymskich i Morza Czarnego.

Wyjazd na konferencję umożliwił nawiązanie nowych znajomości oraz pozostawił niezatarte wspomnienia.

Monika Wojtaś, Alicja Dejnego, Agnieszka Reszka

IV Międzynarodowa Konferencja MOTROL'03

Konferencja miała miejsce w Kijowie. Zorganizowana została przez Akademię Rolniczą w Lublinie i kijowski Narodowy Uniwersytet Rolniczy (NAU). Poprzednie edycje konferencji, organizowane przez AR, odbywały się w Nałęczowie. Właściwa konferencja odbyła się w dniach 21-23 maja 2003 r. Ponad 60 uczestników, w tym obecny rektor Akademii Rolniczej prof. Zdzisław Targoński, jego poprzednik prof. Marian Wesołowski oraz czterech pracowników z Politechniki Lubelskiej (doktorzy: M. Dziubiński, L. Gardyński, S. Walusiak i Z. Kiernicki), wyjechało z Lublina pociągiem w nocy 19/20 maja. Powrót nastąpił również w nocy 22/23 maja. Podróż do Kijowa trwała ponad 16 godzin, co jest wynikiem ponad 700 kilometrowej odległości, a także długiego postoju na granicy, związanego z formalnościami granicznymi oraz dostosowaniem wagonów do większego rozstawu szyn, metodą wymiany wózków kołowych.

Prezydentem, a zarazem głównym organizatorem i inicjatorem konferencji MOTROL jest prof. dr hab. inż. Eugeniusz Krasowski, przewodniczący Komisji Motoryzacji i Energetyki Rolnictwa PAN, wieloletni kierownik Katedry Pojazdów i Silników AR. Prof. Krasowski pracował także w Katedrze Silników Spalinowych Politechniki Lubelskiej. Referaty konferencyjne, w tym kilkunastu autorów z politechniki opublikowano w dwóch tomach Teki KMiER PAN oraz w wydawnictwie kijowskiego Narodowego Uniwersytetu Rolniczego.

„BANKIET” – Uczestnicy z Politechniki w czasie bankietu konferencyjnego

Współpraca Akademii Rolniczej z kijowskim Narodowym Uniwersytetem Rolniczym trwa od końca lat dziewięćdziesiątych. W jej ramach odbywają się wzajemne wizyty pracowników, wymiana pomocy naukowych i studenckie praktyki zawodowe. Uniwersytet Rolniczy jest uczelnią o ponad stuletniej tradycji, podległą bezpośrednio premierowi Ukrainy. Ciekawostką jest, że historyczne korzenie uniwersytetu stanowił założony w 1816 roku w Warszawie Instytut Gospodarstwa Rolnego i Leśnictwa, który następnie przenoszony przez władze carskie poprzez Puławę i Charków, trafił do Kijowa. Liczba studentów 13 wydziałów wynosi prawie 20 tysięcy. Współorganizatorem konferencji MOTROL'03 był Wydział Mechanizacji Rolnictwa NAU, którego dziekanem jest prof. Dmytro Wojtiuk.

Do atrakcji pozakonferencyjnych należały występy zespołów uniwersytetu, w tym popisy wokalne jednego z miejscowych dziekanów, rejs po Dnieprze, w czasie którego pieczono szaszłyki na wyspie, spektakl baletowy „Walc Wiedeński” w kijowskiej operze oraz zwiedzanie miasta, w tym słynnej Pieczerskiej Ławry (klasztoru położonego na wzgórzu z wydrążonymi pieczarami-kryptami). Kijów jest 3 milionowym miastem, położonym na dwu brzegach Dniepru, charakterystyczną cechą stolicy Ukrainy jest bujna zieleń.

W roku 2005 planowane jest zorganizowanie MOTROLU w Odessie.

Leszek Gardyński

„LODZDZ” – Pomnik legendarnego rodzeństwa, podobno Wikingów, założycieli Kijowa

II Sympozjum Doktoranckie

W dniach 12-14 czerwca 2003 r w Kazimierzu Dolnym odbyła się konferencja „Współczesne technologie w budowie maszyn” – II Sympozjum Doktoranckie, zorganizowana przez lubelski oddział SIMP i Wydział Mechaniczny Politechniki Lubelskiej. Konferencja adresowana była do młodych naukowców, uczestników studiów doktoranckich i asystentów. Celem konferencji była nie tylko prezentacja wyników prowadzonych badań, ale również wymiana doświadczeń i integracja ze środowiskiem. Udział doświadczonych pracowników naukowych w dyskusjach w czasie sesji oraz w kularach umożliwiał zarówno krytyczną ocenę własnych osiągnięć jak i uzyskanie cennych wskazówek do dalszej pracy.

Obrazy podczas sympozjum

W otwarciu konferencji uczestniczyli m.in. prezes SIMP Oddział Lublin Jerzy Bartnicki, viceprezes ZG SIMP Lubosław Pruszkowski, prorektor ds. kształcenia PL dr inż. Adam Wasilewski. Inicjatorem konferencji i przewodniczącą komitetu naukowego była dr hab. Barbara Surowska, prof. PL, pełniąca funkcje kierownika studiów doktoranckich, prodziekana ds. kształcenia na Wydziale Mechanicznym i viceprezesa SIMP Oddział Lublin. Uczestnicy konferencji reprezentowali środowiska naukowe Lublina, Kielc, Szczecina, Śląska i Opola. W czasie konferencji odbyły się cztery sesje plenarne, na których wygłoszono 20 referatów, obejmujących trzy główne grupy tematyczne – inżynierię materiałową, technologie plastycznego kształtowania metali, sterowanie i diagnozowanie w silnikach spalinowych. Wyśluchano również wykładu plenarnego, dotyczącego nowych technologii w dziedzinie współczesnych wozów bojowych wygłoszonego przez dr inż. Leszka Gardyńskiego.

Jako materiały konferencyjne ukazał się, przy dofinansowaniu przez Ministerstwo Nauki i Informatyzacji, nr 2/2003 kwartalnika Eksploatacja i Niezawodność (wydawanego przez PN-TTE pod patronatem PAN Oddział Lublin), w którym zamieszczono 19 artykułów uczestników konferencji. Ponadto wydrukowano, nakładem własnym, Materiały Konferencyjne, zawierające skróty wszystkich zgłoszonych referatów i pełne teksty 4 artykułów, które nie znalazły się w czasopiśmie.

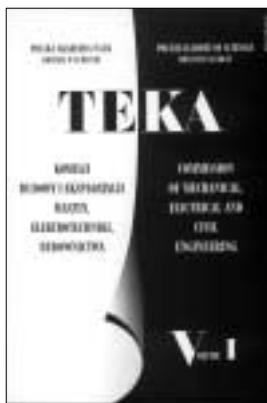
Uczestnicy przed Domem Pracy Twórczej PL w Kazimierzu Dolnym

W czasie wolnym od obrad uczestnicy konferencji zwiedzili piękne okolice Kazimierza Dolnego, spędzili miłe wieczory przy ognisku i postanowili, że za rok spotkają się na kolejnym III Sympozjum Doktoranckim.

Barbara Surowska

WYDARZENIA

Z okazji 50-lecia istnienia Wydziału Mechanicznego Politechniki Lubelskiej został powołany Komitet Obchodów Jubileuszu 50-lecia Wydziału Mechanicznego Politechniki Lubelskiej, w skład którego weszli: prof. dr hab. inż. Wiesław Weroński – przewodniczący, prof. dr hab. inż. Robert Sikora – wiceprzewodniczący oraz członkowie: dr hab. inż. Piotr Tarkowski, prof. PL, dr hab. inż. Jerzy Warmiński, prof. PL, dr Hanna de Sas Stupnicka, dr inż. Paweł Drożdźiel, dr inż. Jarosław Latański, dr inż. Jan Wrona, dr inż. Kazimierz Zaleski, mgr inż. Czesław Jung.

Staraniem XII Komisji Budowy i Eksploatacji Maszyn, Elektrotechniki, Budownictwa (powołanej 30 stycznia 2003 r. przez Prezydium Oddziału PAN w Lublinie) i Komitetu Obchodów Jubileuszu 50-lecia Wydziału Mechanicznego PL, z okazji jubileuszu, został wydany pierwszy tom „Teki” zawierający przegląd najważniejszych prac prowadzonych na Wydziale Mechanicznym.

Problematyka naukowa i techniczna poruszana w badaniach charakteryzuje się dużą różnorodnością. „Tematyka badań wynika ze specjalizacji poszczególnych katedr i innych jednostek organizacyjnych. Podstawowe kierunki badawcze obejmują mechanikę, inżynierię materiałową, optymalizację technologii wytwarzania, budowy i eksploatacji maszyn przemysłowych i pojazdów samochodowych”.

Niektóre artykuły zamieszczone w „Tece” zostały zaprezentowane na sesji plakatowej przygotowanej także przez Komitet Obchodów Jubileuszu 50-lecia Wydziału Mechanicznego PL. Sesja ta miała miejsce 12 maja 2003 roku w holu Wydziału Mechanicznego.

12 maja 2003 roku na Wydziale Mechanicznym otwarta została wystawa prezentująca dotychczasowe osiągnięcia i wdrożenia naukowo-badawcze katedr i instytutu Wydziału Mechanicznego. Zorganizowana została przez Komitet Obchodów Jubileuszu 50-lecia Wydziału Mechanicznego PL. W wystawie tej wzięli udział pracownicy z wszystkich jednostek naukowo-badawczych wydziału, prezentując swój

dorobek naukowy w postaci publikacji, monografii, patentów, medali itp.

Rektor prof. Józef Kuczmaszewski otwiera wystawę

Efektom działań Komitetu Obchodów Jubileuszu 50-lecia Wydziału Mechanicznego PL było również opracowanie i wydanie informatora o Wydziale Mechanicznym z okazji 50-lecia jego istnienia. W informatorze zamieszczono informacje o władzach wydziału, jego rys historyczny, informacje dotyczące poszczególnych katedr i instytutu, Ośrodka Informacji Naukowej, czytelni i inne oraz zamieszczono listę absolwentów Wydziału Mechanicznego w latach 1957-2002.

Pierwsze półrocze roku 2003 w Katedrze Inżynierii Materiałowej to m.in.:

- uzyskanie bardzo wysokiej oceny grona ekspertów KBN i wyróżnienie w przeglądzie Eureka dwóch zakończonych grantów; prof. A. Werońskiego i dr T. Hejrowskiego oraz grantu dla młodych pracowników nauki prowadzonego przez mgr J. Bieniasia;
- uzyskanie środków na modernizację infrastruktury laboratoriów katedry, w ramach programu UNILAB-2003, prowadzonego przez Fundację na Rzecz Nauki Polskiej, zgodnie ze złożonym wnioskiem, przygotowanym przez pracowników Katedry (głównie prof. A. Weroński, mgr J. Bienias, dr K. Pałka, mgr A. Trzciniński);
- opublikowanie kilkunastu prac naukowych przez pracowników katedry w renomowanych periodykach jak np. Elsevier, PAN, Samochody Specjalne, Przegląd Spawalnictwa;

- udział pracowników w licznych konferencjach naukowych; Kijów (MOTROL '2003), Zakopane (Problemy Rozwoju Maszyn Roboczych), Kazimierz Dolny (Badania Symulacyjne w Technice Motoryzacyjnej oraz Kryminalistyczne Aspekty Likwidacji Szkód Komunikacyjnych);
- duże zaangażowanie katedry w organizację obchodów pięćdziesięciolecia uczelni;
- znaczący udział w organizacji II Sympozjum Doktoranckiego 12-14 VI w Kazimierzu Dolnym, któremu w całości poświęcono nr 2/2003 Eksploatacji i Niezawodności (wyd. PNTTE), zawierający cztery referaty napisane przez pracowników lub doktorantów katedry;
- wyjazd seminaryjny członków Studenckiego Koła Naukowego Inżynierii Materiałowej do Wyższej Szkoły Wojsk Lądowych we Wrocławiu oraz udział w Forum Kół Naukowych Wiedza i Technika, V 2003 w Lublinie;
- wycieczki Koła Naukowego do MPWiK Lublin (oczyszczalnia ścieków Hajdów i pompownia wody ul. Diamentowa), do Wytwórni Pierścieni Tłokowych PRIMA w Łodzi oraz do Nadarzyna (główny serwis Scanii, wyjazd wraz z Kołem Samochodziarzy).

Kwiecień 2003 obfitował w liczne wydarzenia w Katedrze Silników Spalinowych. Do znaczących można zaliczyć uczestnictwo pracowników katedry w zagranicznych konferencjach.

Dr inż. Dariusz Piernikarski uczestniczył w *II AVL International Commercial Powertrain Conference: Synergy for Progress (II Międzynarodowej Konferencji nt.: Jednostek Napędowych w Pojazdach Użytkowych. Synergia dla Postępu)*. Konferencja miała miejsce w kwietniu 2003 roku w miejscowości Graz (Austria). Dotyczyła bieżących problemów stojących przed producentami silników do zastosowań motoryzacyjnych, przemysłowych i rolniczych. W konferencji wzięli udział czołowi przedstawiciele wszystkich najważniejszych producentów silników oraz pojazdów użytkowych.

W kwietniu 2003 roku w Wilnie (Litwa) odbyła się *Międzynarodowa Konferencja Naukowa TRANSBALTICA '03*, organizowana przez Vilnius Gediminas Technical University. Na konferencji zostały zaprezentowane następujące prace:

- *Stochastic Model For Durability Forecasting of IC Engine Components* – prof. dr hab. inż. A. Niewczas,
- *Integrated Optical System For The Combustion Diagnostics In A Spark-Ignited Engine* – dr inż. D. Piernikarski.

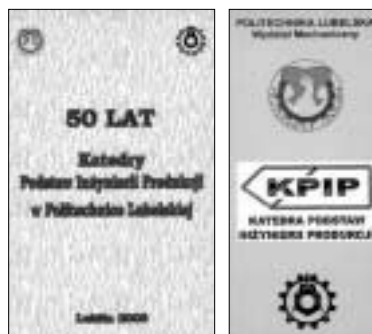
Instytut Pojazdów Samochodowych Łotewskiego Uniwersytetu Rolniczego (Motor Vehicle Institute, Latvian University of Agriculture) zorganizował międzynarodową konferencję *International Scientific Conference MOTOR VEHICLE, LOGISTICS, ALTERNATIVE FUELS*, która odbyła się w dniach 24-25 kwietnia 2003 r. w miejscowości Jelgava (Łotwa). Na konferencji zaprezentowano prace: mgr inż. Jacek Hunicz, dr inż. Dariusz Piernikarski, prof. dr hab. inż. Andrzej Niewczas (*Optical measurement of air excess ratio in combustion chamber of spark-ignited gasoline engine*) oraz dr inż. Dariusz Mazurkiewicz (*Combustion process data analysis with neural networks for laser diagnostic techniques*).

W kwietniu 2003 roku miała również miejsce wizyta w Vilnius Gediminas Technical University, na Wydziale

Transportu. Podczas wizyty zwiedzano laboratoria oraz zaprezentowano Wydział Mechaniczny Politechniki Lubelskiej. W wizycie tej uczestniczyli: prof. dr hab. inż. A. Niewczas, dr inż. D. Piernikarski i mgr inż. J. Hunicz.

W dniach 10-14 czerwca 2003 r. w Finlandii (Jyväskylä) prof. dr hab. Leopold Koczan i dr inż. Paweł Zaprawa z Katedry Zastosowań Matematyki, wygłosili referat na XIX Rolf Neranlinna Colloquium. Opublikowali także artykuł pt.: *Covering domains for the class of convex n-fold symmetric functions with real coefficients*.

Katedra Podstaw Inżynierii Produkcji wraz z Wydziałem Mechanicznym Politechniki Lubelskiej oraz całą Uczelnią obchodziła 50 lat swojego istnienia. Historia katedry ściśle związana jest z historią Politechniki Lubelskiej oraz jej przeobrażeniami na przestrzeni 50 lat. Z tego też względu, staraniem pracowników katedry, został wydany okolicznościowy informator oraz folder prezentujący Katedrę Podstaw Inżynierii Produkcji. W informatorze przedstawiono rys historyczny i ważniejsze wydarzenia katedry, począwszy od początku jej istnienia jako Zespołu i Pracowni Obróbki Skrawaniem i Obrabiarek oraz Zespołu i Pracowni Technologii Budowy Maszyn (1953 r.), poprzez m.in. Katedrę Technologii Maszyn (1985 r.), Katedrę Obróbki Skrawaniem (1991 r.), Katedrę Obróbki Ubytkowej (1998 r.), do chwili obecnej. Zamieszczono także spis wszystkich pracowników

katedry od chwili jej powstania i obecny skład osobowy. Informator, a także folder, miał również na celu przedstawienie działalności dydaktycznej i naukowo-badawczej Katedry Podstaw Inżynierii Produkcji.

Informacja o naukowej działalności Katedry Pojazdów Samochodowych

Katedra Pojazdów Samochodowych była współorganizatorem Konferencji Naukowo-Technicznej z okazji 50-lecia Wydziału Mechanicznego, która odbyła się w dniach 14-18.05.2003 r., a kierownik katedry był członkiem Komitetu Organizacyjnego Konferencji. Na konferencji pracownicy katedry opublikowali 6 prac.

W dniach 10-13.06.2003 r. odbyła się w Kazimierzu Dolnym konferencja nt. kryminalistycznych aspektów likwidacji szkód komunikacyjnych, której Katedra Pojazdów Samochodowych była współorganizatorem. W konferencji brało udział około 100 osób. Pracownicy katedry w czasie konferencji wygłosili 2 referaty.

Studenckie Koło Naukowe Samochodziarzy, działające przy Katedrze Pojazdów Samochodowych, wzięło udział w kolejnym Forum Studenckich Kół Naukowych, które odbyło się w maju 2003 r. Zgłoszono 4 referaty, które zostały opublikowane w materiałach konferencyjnych.

Anna Rudawska

Wydział Elektryczny

Ostatnie kilka miesięcy w życiu wydziału stało pod znakiem aktywności naukowej tak kadry naukowej, jak i studentów. Osiągnięcia i inicjatywy naszych pracowników szczególnie w zakresie prac kół naukowych i badań w ramach prac dyplomowych, umacniają pozycję Wydziału Elektrycznego PL w polskim środowisku naukowym; otwierają nowe możliwości w wymianie zagranicznej. Dzięki aktywności kadry naukowej możliwe było również poszerzenie i uatrakcyjnienie oferty dydaktycznej naszego wydziału.

BADANIA NAUKOWE

Program MSDN

Wydział Elektryczny dokonał zakupu oprogramowania firmy Microsoft w pakiecie MSDN.

Program MSDN Academic Alliance został opracowany z myślą o jednostkach wyższych uczelni, które prowadzą kursy związane z informatyką, inżynierią oprogramowania oraz systemami informatycznymi. Zapewnia on dostęp do najnowszych technologii po bardzo atrakcyjnych cenach (do wykorzystania w celach badawczych lub dydaktycznych). Korzyści płynące dla wydziału z uczestnictwa w tym programie to:

- wydział otrzymuje roczną subskrypcję pakietu MSDN Academic Alliance Subscription;
- aneks do umowy End User License Agreement for MSDN umożliwia instalację nieograniczonej ilości kopii dostarczonego w ramach pakietu MSDN AA oprogramowania na posiadanych na wydziale komputerach służących do celów dydaktycznych i/lub badawczych;
- studenci uczestniczący w zajęciach prowadzonych na wydziale uprawnieni są do instalacji dostarczonego w ramach pakietu MSDN AA oprogramowania na własnych komputerach;
- dostęp do witryny z dodatkowymi informacjami:
  - rejestracja,
  - informacje bieżące,
  - dodatkowe informacje: projekty, artykuły, dokumenty techniczne,
  - oferty dla uczestników programu.

Umowa licencyjna umożliwia kopiowanie i użytkowanie oprogramowania przez pracowników i studentów wydziału. Proponowany system DysOp ma ułatwić studentom i pracownikom dostęp do oprogramowania poprzez Internet. System DysOp spełnia wymagania umowy licencyjnej z firmą Microsoft przy minimalnym koszcie administracyjnym. System DysOp został stworzony przez KNIP Koło Naukowe Informatyki Pentagon oraz Katedrę Informatyki Politechniki Lubelskiej.

Nowe stanowisko badawcze

Katedra Napędów Elektrycznych zakończyła prace związane z jej udziałem w projekcie celowym KBN nr. 10 T10 006 2000 C/S180 pt.: „Uruchomienie produkcji mi-

kroprocesorowego sterownika przeznaczonego do układów sterowania napędów dźwigów osobowych”, realizowanym wspólnie z Lubelską Wytwórnią Dźwigów Osobowych Lift Service S.A. Prace wykonane przez katedrę polegały na opracowaniu koncepcji naukowo-technicznej mikroprocesorowego sterownika i założeń typoszeregu do zastosowań w elektrycznych napędach dźwigów osobowych.

Opracowany przez katedrę sterownik charakteryzuje się m.in. następującymi cechami:

- może być on stosowany do nowych i modernizowanych dźwigów osobowych we wszystkich budynkach mieszkalnych wymagających do 64 przystanków,
- spełnia on normy EN-81 oraz dyrektywy UE w zakresie LV i EMC,
- jego cena jest znacznie niższa od wszystkich sterowników tego typu dostępnych na rynku europejskim.

Sterownik przeszedł badania w Centralnym Laboratorium Dozoru Technicznego w Poznaniu oraz badania na zgodność z wymaganiami EMC przeprowadzone w Instytucie Elektrotechniki w Warszawie. Był on także demonstrowany na konferencji Polskich Firm dźwigowych (Kazimierz Dolny, październik 2002) oraz na MWK'2003 (Waplewo, maj 2003 r.).

W związku z pracami w ramach powyższego projektu celowego w Katedrze Napędów Elektrycznych powstało unikalne w skali krajowej stanowisko badawcze będące modelem laboratoryjnym dwóch napędów dźwigów osobowych pracujących pojedynczo i grupowo. Model został wykonany w skali mechanicznej 1:10. Umożliwia on testowanie różnych struktur i algorytmów sterowania dźwigów osobowych z napędami dwubiegowymi i przekształtnikowymi.

DYDAKTYKA

W wyniku prac badawczych prowadzonych przez dr inż. Radosława Machlarza – od października 2002 roku oferta dydaktyczna Katedry Maszyn Elektrycznych została poszerzona o nowy przedmiot „Modelowanie i symulacja komputerowa”. Przedmiot prowadzony jest w formie wykładów i ćwiczeń laboratoryjnych dla studentów III roku na kierunku informatyka. W związku z tym wydzielono część pomieszczenia Laboratorium Maszyn Elektrycznych i zaadaptowano ją na potrzeby laboratorium komputerowego dla nowego przedmiotu. Utworzono cztery stanowiska dydaktyczne; docelowo ich liczba wyniesie 8. Zajęcia dydaktyczne realizowane w laboratorium obejmują m.in.: symulację stanów nieustalonych obwodów elektrycznych, modelowanie matematyczne i symulację stanów dynamicznych układów elektromechanicznych oraz symulacje komputerowe rozkładów pól elektrycznych, magnetycznych oraz pól temperatur z wykorzystaniem metody elementów skończonych.

Absolwent Katedry Napędów Elektrycznych mgr inż. Mirosław Pyzik uzyskał wyróżnienie (dyplom oraz książkę) w konkursie ustanowionym przez Lubelski Oddział Stowarzyszenia Elektryków za wykonaną przez niego i obronioną

w katedrze magisterską pracę dyplomową pt. „Praktyczne zastosowanie zmiennych lingwistycznych w diagnostyce układów napędu elektrycznego”.

KONFERENCJE

Lubelskie Akademickie Forum Informatyczne (LAFI)

Katedra Informatyki wspólnie z Polskim Towarzystwem Informatycznym była organizatorem cyklicznej konferencji Lubelskie Akademickie Forum Informatyczne (LAFI). Program konferencji adresowany był do praktyków i teoretyków informatyki. Uczestnikami konferencji byli pracownicy naukowcy i dydaktyczni uczelni wyższych z południowo-wschodniego regionu Polski. Tematyka konferencji dotyczyła szeroko rozumianej teorii i zastosowań informatyki w badaniach naukowych, edukacji, organizacji i zarządzaniu, przemyśle.

Prof. Stanisław Grzegórski podczas otwarcia sesji naukowej w ramach Konferencji LAFI 2003

Celem konferencji była wymiana informacji i doświadczeń w zakresie informatyzacji społeczności w regionie. Konferencja stanowiła platformę integracji środowisk teoretyków i praktyków w zakresie zastosowań informatyki w różnych obszarach działalności. Stanowiła również okazję do prezentacji osiągnięć i problemów zastosowań informatyki w różnych dziedzinach życia społecznego.

Sesja studencka na Konferencji LAFI 2003

KOŁA NAUKOWE

W roku akademickim 2002/2003 powstały trzy nowe koła naukowe. Podkreślić należy, że obszar ich działania odpowiada nowoczesnym technologiom i zagadnieniom inżynierskim. Dają one studentom naszego wydziału dodatkową możliwość pogłębiania wiedzy oraz kontaktu z przemysłem. Jednocześnie bardzo obiecująco wygląda współpraca tych nowych kół w strukturach międzynarodowych SPIE i IEEE.

Koło Naukowe Sieci Komputerowych i Sztucznej Inteligencji „NEURON”

W marcu 2003 roku na Wydziale Elektrycznym Politechniki Lubelskiej powołane zostało Koło Naukowe Sieci Komputerowych i Sztucznej Inteligencji. Członkami koła naukowego „NEURON” jest 24 studentów kierunków: informatyka i elektrotechnika, a opiekunem naukowym jest dr inż. Sławomir Przyłucki. Podstawowym zadaniem koła naukowego jest aktywizacja naukowa środowiska studenckiego. W ramach działalności koła nawiązano współpracę z podobnymi naukowymi organizacjami studenckimi na polskich uczelniach. Członkowie uczestniczyć będą w seminariach i konferencjach naukowych związanych z tematyką prac koła. Planowane jest również organizacja spotkań i wykładów otwartych z zakresu współczesnych zagadnień teletransmisji i sztucznej inteligencji.

W ramach prac badawczych członkowie Koła Naukowego „NEURON” są zaangażowani w badania nad:

- układami inteligentnych routerów,
- modelowaniem ruchu pakietów w sieciach teleinformatycznych,
- strukturami systemów samouczących się,
- algorytmami sztucznych sieci neuronowych.

Powyższe cele członkowie będą mogli realizować poprzez zajęcia laboratoryjne oraz uczestnictwo w pracach naukowo-badawczych Katedry Elektroniki PL, konferencjach i mityngach naukowych. Członkowie koła uczestniczyli w Konferencji Naukowej LAFI 2003 oraz Konferencji Sekcji Polskiej IEEE Wilga 2003. Zorganizowali również wykłady i prezentacje firmy Cisco Polska poświęcone jakości usług w Internecie oraz Telekomunikacji Polskiej poświęcone technologiom ISDN.

Równolegle Koło Naukowe Sieci Komputerowych i Sztucznej Inteligencji włączone jest w struktury kół naukowych Polskiej Sekcji IEEE – Institute of Electrical and Electronics Engineers, Inc. Koło działa przy Katedrze Elektroniki.

Koło Naukowe Optoelektroniki

W lutym 2003 roku na Wydziale Elektrycznym Politechniki Lubelskiej powołane zostało Koło Naukowe Optoelektroniki. W jego skład wchodzi dwudziestoosobowa grupa studentów bloku dyplomowania „Technika światłowodowa”. Podstawowym zadaniem koła naukowego jest aktywizacja naukowa środowiska studenckiego. Członkowie koła będą rozwijać swoje zainteresowania w dziedzinie szeroko pojętej optoelektroniki i technologii światłowodowych. Umożliwi im to współpraca z SPIE – The International Society for

Opticat Engineering Poland Chapter, kołami naukowymi Politechniki Lubelskiej i UMCS. Tematyka koła naukowego będzie obejmować następujące zagadnienia:

- czujniki optoelektroniczne,
- cyfrowa obróbka sygnału,
- światłowodowe systemy zbierania danych (szczególnie w zastosowaniach nitelekomunikacyjnych),
- propagacja fal w różnych ośrodkach.

Powyższe cele członkowie będą mogli realizować poprzez zajęcia laboratoryjne oraz uczestnictwo w pracach naukowo-badawczych Katedry Elektroniki, konferencjach i mityngach naukowych.

W lutym 2003 roku na Wydziale Elektrycznym Politechniki Lubelskiej powołana została studencka sekcja ŚPIĘ. W jego skład wchodzi grupa studentów specjalizacji „Technika światłowodowa” PL oraz studentów Wydziału Chemii Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie. Podstawowym zadaniem studenckiej sekcji ŚPIĘ będzie aktywizacja naukowa środowiska studenckiego oraz współpraca w dziedzinie optoelektroniki i technologii światłowodowych ze SPIE Poland Chapter oraz kołami naukowymi Politechniki Lubelskiej i UMCS. Koło działa przy Katedrze Elektroniki.

Koło Naukowe Elektroników MicroChip

W maju 2003 roku przy Wydziale Elektrycznym Politechniki Lubelskiej powstało Koło Naukowe Elektroników MikroChip. W zakres działalności Koła wchodzi:

- zdobywanie doświadczeń z zakresu budowy urządzeń cyfrowych,
- poznawanie i rozszerzanie zasad projektowania i analizy urządzeń cyfrowych,
- doskonalenie w zakresie programowania mikrokontrolerów oraz układów PLD,

- zapoznanie się z najnowszymi osiągnięciami technologii informatycznej,
- udział w seminariach tematycznie związanych z profilem działalności koła,
- organizacja wycieczek na wystawy i targi tematycznie związanych z profilem działalności koła,
- poszukiwanie kontaktów z innymi kołami tego typu (korespondencja, spotkania, Internet).

Opiekunem Koła MicroChip jest dr inż. Wojciech Surtel. Koło działa przy Katedrze Elektroniki.

Koło Stowarzyszenia Inżynierów Telekomunikacji

Decyzją Zarządu Głównego SIT zostało zarejestrowane Koło Stowarzyszenia Inżynierów Telekomunikacji przy Politechnice Lubelskiej.

Stowarzyszenie Inżynierów Telekomunikacji (SIT) to twórcza organizacja o charakterze naukowo-technicznym skupiająca pracowników nauki, techników i inżynierów wszystkich specjalności telekomunikacji oraz osoby zainteresowane i związane z dziedziną telekomunikacji.

SIT propaguje m. in. rozwój i wykorzystanie telekomunikacji, inicjuje i popiera twórczość naukową i techniczną wszystkich specjalności telekomunikacji i dziedzin pokrewnych, zajmuje się doskonaleniem kwalifikacji zawodowych, kultury technicznej i etyki zawodowej oraz integruje środowisko telekomunikacyjne

SIT cieszy się dużym zainteresowaniem ze strony środowisk naukowych oraz inżynierów i techników zatrudnionych u operatorów, przemyśle i budownictwie telekomunikacyjnym. W ramach powołanych Komitetów, Sekcji Naukowo-Technicznych i Komisji SIT podejmuje problemy merytoryczne interesujące głównie środowisko telekomunikacyjne, które przekazywane są m.in. na konferencjach, sympozjach itp.

Sławomir Przyłucki

Organizacja roku akademickiego 2003/2004

Okres zajęć dydaktycznych	1.10.2003 r. – 23.12.2003 r.
Wakacje zimowe	24.12.2003 r. – 2.01.2004 r.
Okres zajęć dydaktycznych	3.01.2004 r. – 27.01.2004 r.
Sesja egzaminacyjna zimowa	28.01.2004 r. – 10.02.2004 r.
Przerwa międzysemestralna	11.02.2004 r. – 17.02.2004 r.
Okres zajęć dydaktycznych	18.02.2004 r. – 6.04.2004 r.
Wakacje wiosenne	7.04.2004 r. – 14.04.2004 r.
Okres zajęć dydaktycznych	15.04.2004 r. – 13.06.2004 r.
Sesja egzaminacyjna letnia	14.06.2004 r. – 27.06.2004 r.
Praktyki zawodowe i wakacje letnie	28.06.2004 r. – 31.08.2004 r.
Sesja egzaminacyjna jesienna	1.09.2004 r. – 23.09.2004 r.
Tydzień restrykcyjny	24.09.2004 r. – 30.09.2004 r.

Wydział Inżynierii Budowlanej i Sanitarnej

ROZWÓJ KADRY NAUKOWEJ

Powoli, ale systematycznie, powiększa się grupa samodzielnych pracowników naukowych Wydziału Inżynierii Budowlanej i Sanitarnej. Rada Wydziału podejmuje coraz więcej decyzji o przyznawaniu urlopu naukowego dla kolejnych adiunktów, którzy pragną finalizować wysiłki „habilitacyjne” i potrzebują trochę spokojnych chwil na dokończenie rozprawy. Mamy więc nadzieję, że wkrótce przewody habilitacyjne będą się mogły odbywać także przed naszą Radą Wydziału.

Na razie niektórzy z sukcesem zakończyli procedury habilitacyjne na innych uczelniach.

W dniu 9 października 2002 r., na Wydziale Architektury Politechniki Wrocławskiej odbyło się kolokwium habilitacyjne pracownika Instytutu Inżynierii Ochrony Środowiska Politechniki Lubelskiej – dr Tadeusza J. Chmielewskiego. Przedstawił on rozprawę pt.: „System planowania przestrzennego harmonizującego przyrodę i gospodarkę”. Recenzentami pracy byli: prof. dr hab. Roman Andrzejewski, ekolog krajobrazu z Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego, prof. dr hab. inż. arch. Maria Łuczyńska-Bruzda, architekt krajobrazu z Politechniki Krakowskiej oraz prof. dr hab. inż. arch. Tadeusz Zipser, architekt i planista przestrzenny z Politechniki Wrocławskiej.

Na podstawie zaprezentowanej rozprawy, opinii recenzentów, wykładu habilitacyjnego oraz ogólnej oceny dorobku naukowego habilitanta, Rada Wydziału Architektury Politechniki Wrocławskiej nadała **dr Tadeuszowi J. Chmielewskiemu stopień doktora habilitowanego nauk technicznych** w zakresie architektury i urbanistyki – planowania przestrzennego, z wnioskiem o wyróżnienie nagrodą Ministra.

W dniu 24 marca 2003 w/w uchwała Rady Wydziału została zatwierdzona przez Centralną Komisję ds. Tytułu Naukowego i Stopni Naukowych.

W dniu 26 czerwca 2003 roku Rada Wydziału Inżynierii Budowlanej i Sanitarnej Politechniki Lubelskiej, po zapoznaniu się z recenzją dr hab. inż. arch. Zbigniewa Myczkowskiego – profesora Politechniki Krakowskiej, rozstrzygnęła konkurs na stanowisko profesora nadzwyczajnego w Instytucie Inżynierii Ochrony Środowiska PL dla dr hab. Tadeusza J. Chmielewskiego.

Natomiast z prawa do nadawania stopnia doktora, które posiada wydział, zarówno w dyscyplinie budownictwo, jak i inżynieria środowiska, korzystają nie tylko pracownicy naszego wydziału. W ciągu sześciu miesięcy 2003 roku Rada

Wydziału Inżynierii Budowlanej i Sanitarnej nadała pięciu osobom stopnie doktora, w tym tylko jednemu pracownikowi Instytutu Inżynierii Ochrony Środowiska.

Byli to:

- **mgr inż. Grzegorz Bosak** z Politechniki Krakowskiej, który w dn. 10.07.2003 r. obronił dysertację *Analiza sprzężeń aerodynamicznych dla konstrukcji smukłych w warunkach turbulentnego napływu powietrza atmosferycznego*; promotor: prof. dr hab. inż. Andrzej Flaga;
- **mgr inż. Piotr Koszelnik** z Politechniki Rzeszowskiej, który 23.01.2003 obronił dysertację *Wpływ wybranych czynników na retencję azotu w zbiornikach zaporowych*; promotor: dr hab. inż. Janusz Tomaszek, Politechnika Rzeszowska;
- **mgr inż. Krzysztof Piaskowski** z Politechniki Koszalińskiej, w dniu 8.05.2003 obronił dysertację *Zastosowanie zeolitów do oczyszczania ścieków komunalnych w systemie SBR*; promotor: dr hab. inż. Anna M. Anielak, Politechnika Koszalińska;
- **mgr inż. Jan-Gerd Krentler** z Federal Research Center of Agriculture, Braunschweig, Niemcy, który 12. 06. 2003 obronił dysertację: *Storage of animal wastes in concrete containers and its effect on the environment*; promotor: prof. dr hab. Lucjan Pawłowski, Politechnika Lubelska;

Mgr inż. Jan-Gerd Krentler tuż po obronie z promotorem prof. L. Pawłowskim oraz swoim Prof. F.-J. Bockischem z Federal Research Center of Agriculture, Braunschweig

- **mgr inż. Jerzy Michalczyk** z IIOŚ Politechniki Lubelskiej, w dniu 12. 06. 2003 obronił dysertację *Transport gazowych zanieczyszczeń w powietrzu – symulacje numeryczne w skali lokalnej*; promotor: dr hab. Krzysztof Murawski.

W dyscyplinie inżynieria środowiska otwartych jest obecnie 5 nowych przewodów doktorskich, w tym 4 pracowników instytutu oraz jeden zagraniczny – mgr Natalii

Omelczuk z Ukrainy. Natomiast w dyscyplinie budownictwo otwarte są dwa przewody doktorskie doktorantów spoza naszej uczelni: jeden ze Szkoły Głównej Służby Pożarniczej w Warszawie, drugi doktoranta z Ukrainy.

Czterech pracowników wydziału przeprowadza przewody doktorskie na innych uczelniach, w tym na Politechnice Wrocławskiej w dyscyplinie architektura. W roku 2002 dwoje pracowników wydziału, a w 2003 jeden, uzyskało stopnie doktora habilitowanego w dyscyplinie architektura. Zatem rozwija się nam nowa specjalność naukowa.

Marzenna Dudzińska

KONFERENCJE, SEMINARIA

Konferencja Dziekanów Wydziałów Inżynierii Środowiska

W dniach 25-27 maja 2003 r. Instytut Inżynierii Ochrony Środowiska był gospodarzem dorocznej Konferencji Dziekanów Wydziałów Inżynierii Środowiska. Jest to forum gromadzące dziekanów i prodziekanów ds. kształcenia wydziałów i kierunków nauczania inżynierii środowiska politechnik. Na forum odbywają się dyskusje na temat kształcenia w zakresie inżynierii środowiska oraz wszelkich ważnych spraw dotyczących ujednolicania programów, nadawania stopni naukowych, akredytacji kierunków itp. Tegoroczne spotkanie odbyło się w Kazimierzu Dolnym. Uroczystego otwarcia dokonali: rektor PL dr hab. inż. Józef Kuczmaszewski, prof. PL oraz dziekan WIBiS dr hab. inż. Zdzisław Krzowski, prof. PL. Wśród zaproszonych gości byli: dr Piotr Pajestka z Departamentu ds. Współpracy Międzynarodowej Ministerstwa Nauki i Informatyzacji, profesorowie: Tomasz Winnicki i Janusz Kindler z Centralnej Komisji ds. Tytułu Naukowego i Stopni Naukowych oraz prof. Andrzej Królkowski z Centralnej Komisji Akredytacyjnej. Tak wybitne grono pozwoliło na owocne przedyskutowanie wszelkich aktualnych problemów związanych z nauczaniem i badaniami w dyscyplinie inżynieria środowiska.

Otwarcie Konferencji Dziekanów Wydziałów Inżynierii Środowiska, Kazimierz Dolny, 26 maja 2003 r.

Zrównoważony Rozwój

Zrównoważony rozwój to hasło z jednej strony „modne” i nośne, z drugiej nie w pełni rozumiane. W październiku 2000 roku odbyła się pierwsza międzynarodowa konferencja na temat zrównoważonego rozwoju organizowana przez Instytut Inżynierii Ochrony Środowiska Politechniki Lubelskiej zatytułowana *Zrównoważony Rozwój – Europejska Perspektywa*. W konferencji wzięli udział, oprócz naukowców polskich, także badacze z Holandii oraz sekretarz Komitetu *Environment and Sustainable Development* przy 5. Programie Ramowym Komisji Europejskiej. Z uwagi na zaproszonych uczestników tematyka koncentrowała się na dwóch filarach zrównoważonego rozwoju – technologii i środowisku. Ze względu na wagę tematyki i potrzebę rozszerzenia zakresu omawianych zagadnień o trzeci element – ekonomię, w grudniu 2001 odbyła się 2. konferencja z serii pt. *Zrównoważony rozwój w polityce i badaniach naukowych*. Była to konferencja o zasięgu ogólnopolskim, z udziałem wybitnych przedstawicieli nie tylko nauk przyrodniczych, ale i ekonomicznych. Zainteresowanie tematyką zrodziło potrzebę organizowania cyklicznego forum nt. zrównoważonego rozwoju i poszerzenia grona zapraszanych gości o przedstawicieli nauk społecznych.

W dniach 20-21 czerwca 2003 odbyło się seminarium interdyscyplinarne pt. *Filozoficzne, ekonomiczne i przyrodnicze uwarunkowania zrównoważonego rozwoju* zorganizowane przez Komitet Inżynierii Ochrony Środowiska PAN, Instytut Inżynierii Środowiska Politechniki Lubelskiej, Uniwersytet KSW i Wszechnicę Mazurską w Olecku. Spotkanie zgromadziło filozofów, ekonomistów i przyrodników oraz przedstawicieli nauk technicznych. Sesje *Technologie dla zrównoważonego rozwoju* były dominującą częścią obrad, jakkolwiek większość z nich poruszała zagadnienia z obszaru badań rolnych i utylizacji odpadów.

Okazało się, że ze względu na przenoszenie akcentów w tak szerokim temacie jakim jest „zrównoważony rozwój” w kierunku zagadnień ekonomiczno-społecznych, istnieje potrzeba powrotu do nauk technicznych i zdefiniowania nauk technicznych wobec wymagań zrównoważonego rozwoju. I właśnie zagadnienia technologiczne będą naczelnym hasłem kolejnej konferencji, którą planujemy w maju 2004 roku.

Polsko-holenderskie seminarium o renaturalizacji ekosystemów wodno-torfowiskowych

W dniu 27 marca 2003 r. w Instytucie Inżynierii Ochrony Środowiska PL odbyło się polsko-holenderskie seminarium, poświęcone opracowaniu programu współpracy naukowej i wdrożeniowej w dziedzinie renaturalizacji ekosystemów wodno-torfowiskowych.

Ze strony holenderskiej w spotkaniu uczestniczyli: prof. Tonie Smith i dr Hein Pijnapel z Uniwersytetu w Nijmegen oraz Aneta Grzejda reprezentująca władze Prowincji Gelderland.

Ze strony polskiej w spotkaniu uczestniczyli: pracownicy naukowcy Akademii Rolniczej, Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego, Politechniki Lubelskiej oraz UMCS. Przewodniczącymi grupy polskiej byli: dr hab. Tadeusz

J. Chmielewski z Politechniki Lubelskiej oraz dr Jarosław Krogulec z UMCS. W seminarium wzięła także udział delegacja Polsko-Holenderskiego Centrum Wodnego z siedzibą w Lublinie, pod przewodnictwem mgr inż. Ireneusza Pilipczuka. Centrum to finansowało znaczną część przedsięwzięcia, w tym koszty pobytu Holendrów w Polsce.

Uczestnicy seminarium przed budynkiem Instytutu Inżynierii Ochrony Środowiska

Obrazy prowadził prof. dr hab. Witold Stępniewski – prorektor ds. nauki Politechniki Lubelskiej.

Goście z Holandii zaprezentowali kilka projektów renaturalizacji rzek i osuszonych mokradeł, realizowanych, bądź planowanych do realizacji na terenie prowincji Galderland. Z kolei dr hab. Tadeusz J. Chmielewski przedstawił wyniki programów renaturalizacyjnych zrealizowanych na Pojezierzu Łęczyńsko-Włodawskim w latach 1992-2002, a następnie – wspólnie z dr J. Krogulcem – zaprezentował projekt renaturalizacji Krowiego Bagna, jako wspólnego: polsko-holenderskiego przedsięwzięcia planowanego na lata 2004-2006.

Zebrani przyjęli harmonogram dalszych wspólnych prac oraz przygotowali wniosek o ich finansowanie ze środków Unii Europejskiej.

Tadeusz J. Chmielewski

NASZE KONTAKTY Z POLSKĄ AKADEMIĄ NAUK

Dr hab. Tadeusz Jan Chmielewski z Instytut Inżynierii Ochrony Środowiska został wiceprzewodniczącym Komitetu „Człowiek i Środowisko” przy Prezydium Polskiej Akademii Nauk. Zastąpił na tym stanowisku prof. Lucjana Pawłowskiego, który w dalszym ciągu pozostaje członkiem prezydium Komitetu.

Kolejną trzyletnią kadencję zainauguował Komitet Inżynierii Środowiska Polskiej Akademii Nauk. Przewodniczącym ponownie został wybrany prof. dr hab. Lucjan Pawłowski, dyrektor Instytutu Inżynierii Ochrony Środowiska. Sekretarzem Komitetu została dr Marzena R. Dudzińska, również z instytutu.

Katedra Technologii Chemicznej od wielu lat zajmuje się badaniami plazmy. W roku 2003 ukazała się monografia *Advances in Plasma Chemistry*, pod redakcją dr Justyny Jaroszyńskiej-Wolińskiej i dr Mariusza Wolskiego, wydana przez Instytut Agrofizyki PAN. W dniu 13 czerwca 2003 roku odbyła się sesja Zgromadzenia Ogólnego Członków Oddziału PAN w Lublinie, na której wysoko oceniono prace Komisji Chemii Plazmy Niskotemperaturowej, czyli naszych koleżanek i kolegów z Katedry Technologii Chemicznej.

WYDARZENIA

Nasi goście

W dniach 14-28 marca 2003 r. gościem Instytutu Inżynierii Ochrony Środowiska był prof. dr Dipak K. Banerjee z Jawaharlal Nehru University, School of Environmental Sciences, New Delhi, India. Współpraca z zespołem profesora Banerjee ma długą historię, a sam profesor odwiedzał nas w roku 1993, 1995, 2001 i ostatnio w 2003. Współpraca dotyczy badań nad mobilizacją metali ciężkich i aluminium z gleb i osadów dennych. W październiku 1999 r. doktorantka ze School of Environmental Sciences w New Delhi, Swarna Mathukrishnan prowadziła częściowe badania w Laboratorium Analiz Środowiskowych.

Współpraca na lata 2000-2002 została włączona do protokołu rządowego o współpracy bilateralnej pomiędzy rządem RP a rządem Republiki Indii. W czasie ostatniej wizyty prof. Banerjee przygotowano materiały do wspólnej publikacji. Postanowiono także kontynuować współpracę w kolejnych latach i opracowano nowy wniosek o dotację na współpracę w latach 2004-2005.

W dniach 23-28 marca 2003 r. gościem Katedry Technologii Chemicznej był prof. James Robert Bruce. Podczas wizyty spotkał się z władzami wydziału m.in. z prodziekanem ds. ogólnych prof dr hab. inż. Wenantym Olszą oraz prorektorem ds. nauki prof. dr hab. Witoldem Stępniewskim.

Uniwersytet Bałtycki na Politechnice

Program Uniwersytetu Bałtyckiego powstał w 1991 r., a jego centrum mieści się w Uppsali w Szwecji. Każdego roku uczestniczy w nim około 6000 studentów ze 100 uczelni w krajach położonych w Regionie Bałtyckim. Kursy Uniwersytetu Bałtyckiego umożliwiają poznanie angielskiego słownictwa wchodzącego w zakres ochrony środowiska i inżynierii środowiska. Nade wszystko są jednak próbą nawiązywania studenckiej współpracy pomiędzy różnorodnymi ośrodkami akademickimi.

Uniwersytet Bałtycki obejmuje następujące kursy:

1. The Baltic Sea Environment, wprowadzony w 1991 r.
2. Peoples of the Baltic, wprowadzony w 1993 r.
3. Sustainable Baltic Region, wprowadzony w 1997 r.
4. Sustainable Water Management, wprowadzony w 1999 r.
5. Sustainable Community Development, obecnie dostępny jedynie w wersji pilotażowej.

Na Politechnice Lubelskiej studenci mogą obecnie uczestniczyć w kursie *Sustainable Baltic Region*. Językiem wykładowym jest angielski. Dodatkowo przygotowane zostały specjalne kasety wideo omawiające najważniejsze

zagadnienia oraz szczegółowe wydawnictwa Uniwersytetu Bałtyckiego przygotowane w wersji angielskiej oraz polskiej.

Program Uniwersytetu Bałtyckiego działa na Politechnice od 1997 roku. Kurs *Sustainable Baltic Region* przeprowadzony był w roku akademickim 1997/1998 r., a następnie w latach 2001/2002 oraz 2002/2003. Zajęcia prowadzi dr Artur Pawłowski. W roku akademickim 2002/2003 uczestniczyło w nim 90 studentów różnych specjalizacji kierunku inżynieria środowiska. Kurs ten objęty został programem studiów, w grupie przedmiotów do wyboru. Oprócz zaliczenia, studenci mają także możliwość zdawania specjalnego egzaminu, który umożliwia otrzymanie międzynarodowego dyplomu Uniwersytetu Bałtyckiego. W roku 2002/2003 zdecydowało się na niego 16 osób.

W latach 2001/2002 i 2002/2003 w zajęciach na Politechnice Lubelskiej brali udział studenci z Politechniki Branderburskiej w Cottbus, Niemcy, którzy semestr zimowy II roku studiów studiują w ramach wymiany bilateralnej na kierunku inżynieria środowiska na WIBiS.

Program Uniwersytetu Bałtyckiego oprócz wymienionych powyżej kursów przygotowuje także międzynarodowe konferencje studenckie organizowane w różnych krajach Regionu Bałtyckiego. Mogą w nich uczestniczyć najlepsi studenci, którzy zdali już egzamin z wybranego kursu Uniwersytetu Bałtyckiego. W takich konferencjach uczestniczyli także studenci Politechniki Lubelskiej w latach 2001/2002 (3 osoby) i 2002/2003 (1 osoba). Były to konferencje w Warszawie, na Białorusi oraz rejs po Bałtyku statkiem „Pogoria”.

Artur Pawłowski

Wydział Zarządzania i Podstaw Techniki

ROZWÓJ KADRY NAUKOWEJ

W dniu 3 lipca 2003 roku tytuł naukowy profesora nauk ekonomicznych, nadany przez Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej, otrzymała **dr hab. Ewa Bojar, prof. PL**, kierownik Katedry Ekonomii i Zarządzania Gospodarką. Gratulujemy i życzymy dalszych sukcesów.

Rozprawy habilitacyjne:

- **dr Wiesław Janik** z Katedry Organizacji Przedsiębiorstwa (temat rozprawy: *Rozwój przedsiębiorczości w warunkach transformacji form własności i drogi wzrostu jej efektywności*; kolokwium habilitacyjne odbyło się w Instytucie Badań Regionalnych Narodowej Ukraińskiej Akademii Nauk we Lwowie w dniu 12.03.2003 r.).

Otwarte przewody doktorskie:

- **mgr inż. Elżbieta Matyszek** z Katedry Organizacji Przedsiębiorstwa (Rada Wydziału Informatyki i Zarządzania Politechniki Wrocławskiej w dniu 29.04.2003 roku podjęła uchwałę o wszczęciu przewodu doktorskiego; temat rozprawy: *Wybór zasad sterowania zapasami w łańcuchu dostaw*; promotor: dr hab. inż. Marek Pawlak, prof. PL);

- **mgr Jarosław Borc** z Instytutu Fizyki (Decyzją Rady Wydziału Matematyki, Fizyki i Informatyki UMCS w Lublinie w dniu 02.06.2003 roku wszczęto przewód doktorski; temat: *Badanie struktury powierzchni łupliwości i powierzchni wzrostowych niektórych monokryształów jonowych*, promotor: prof. dr hab. Keshra Sangwal).

SEMINARIUM

Otwarte seminarium Zakładu Fizyki Doświadczalnej pt. „Rola nauk podstawowych w nauce i dydaktyce uczelni technicznej”

W dniu 10 czerwca 2003 roku w sali konferencyjnej Zespołu szkoleniowo-restauracyjnego „Spichlerz” rektor dr hab. inż. Józef Kuczmaszewski, prof. PL dokonał otwarcia Seminarium Zakładu Fizyki Doświadczalnej (ZFD) Instytutu Fizyki. Było to już drugie otwarte seminarium ZFD. Pierwsze odbyło się w czerwcu 2000 roku w Domu Pracy Twórczej Politechniki Lubelskiej w Kazimierzu Dolnym na temat „Powierzchnia, Międzypowierzchnia i Struktury Cienkowarstwowe”. Poprzednie seminarium skierowane było do osób zajmujących się badaniem struktury, głównie metodami dyfrakcyjnymi i miało częściowo charakter szkoleniowy. Zgromadziło ono naukowców z AGH (Kraków), IFM (Poznań), UMCS oraz PL (Lublin). Tematem tegorocznego seminarium była rola nauk podstawowych w nauce i dydaktyce uczelni technicznej i zostało ono skierowane do wszystkich pracowników Politechniki Lubelskiej.

Seminarium składało się z trzech sesji. Podczas pierwszej sesji zostały wygłoszone trzy referaty przez przedstawicieli trzech nauk podstawowych: chemii, matematyki i fizyki. Chemię reprezentował dr hab. Marek Kosmulski, prof. PL, który wygłosił referat zatytułowany *Niskotemperaturowe ciecze jonowe: gdzie się kończą nauki podstawowe a zaczyna technologia?* W swoim wystąpieniu przybliżył obszar

badania prowadzonych w Katedrze Elektrochemii PL, a na koniec postawił pytanie: Czy w kontekście przedstawionych problemów badawczych są to jeszcze badania podstawowe czy jest to już technologia? Natomiast w wystąpieniu zatytułowanym *Od edukacji do opisu i badania rzeczywistości – obszary obecności matematyki w uczelni technicznej* dr Janusz Szuster omówił obszary nauki i techniki, w których matematyka ma zastosowanie. Dokonał podziału matematyki na klasyczną i nieklasyczną. Z analizy przedstawionej przez referującego wynikało, że matematyka nieklasyczna, związana z głównie z kształceniem informatycznym nie jest obecna w programie studiów. Przedstawicielem fizyki na pierwszej sesji był dr hab. Grzegorz Gładyszewski, prof. PL, który wygłosił referat pt. *Fizyka sportu – kontekst badawczy i dydaktyczny*. W referacie zaprezentował wpływ techniki na współczesny sport oraz możliwość wykorzystania go w procesie dydaktycznym. Z dotychczasowych doświadczeń wynika, że jest to bardzo dobry materiał do nauczania podstawowych praw fizyki. Nie jest bez znaczenia również możliwość wykorzystania sportu jako nowego obszaru aktywności badawczej. W konkluzji został przedstawiony projekt powołania Laboratorium Fizyki Sportu.

Druga sesja poświęcona była głównie prezentacji badań prowadzonych w jednostkach dyscyplin podstawowych. Wygłoszonych zostało 5 komunikatów: Model Wrighta-Fishera-Morana i jego zastosowania w genetyce populacyjnej (dr Adam Bobrowski – Katedra Matematyki), Ochrona danych: szyfry strumieniowe (dr Jerzy Żurawiecki – Katedra Matematyki Stosowanej), Badanie morfologii powierzchni łupliwości kryształów jonowych (mgr Jarosław Borc – Zakład Fizyki Stosowanej IF), Kryształy fotoniczne – fizyka i zastosowania (dr Elżbieta Jartych – Zakład Fizyki Doświadczalnej IF), Badanie naprężeń w cienkich warstwach metalicznych (dr Dariusz Chocyk – Zakład Fizyki Doświadczalnej IF).

W ostatniej sesji z referatem wystąpił prorektor ds. kształcenia dr inż. Adam Wasilewski. W swoim referacie na podstawie badań statystycznych dokonał analizy przyczyn niskich umiejętności w dziedzinach podstawowych kandydatów na studia. Przedstawiona analiza, jak również dyskusja po referacie, wykazała, że słabość kształcenia na wyższych uczelniach jest uzależniona w dużym stopniu od przygotowania studenta na wcześniejszych etapach kształcenia (głównie szkoły średniej). W czasie dyskusji zostały zgłoszone postulaty koordynowania nauczania dyscyplin podstawowych na szczeblu ponad wydziałowym, wprowadzenia zajęć wyrównawczych na pierwszych latach, szczególnie na studiach zaocznych oraz wykorzystania niektórych obszarów w kształceniu na wyższych latach.

W seminarium uczestniczyło około 30 osób, w tym osoby z innych uczelni lubelskich.

Dariusz Chocyk

KRYPTOLOGIA W KATEDRZE MATEMATYKI STOSOWANEJ

Kryptologia i ochrona danych to tematy, o których można coraz częściej i więcej usłyszeć. Ma to związek z rozwojem komunikacji elektronicznej, płatności dokonywanych

poprzez sieci komputerowe oraz z potrzebą bezpiecznego przechowywania ważnych informacji. Kryptologia jest bardzo szeroką dziedziną, nawet tylko w jej aspekcie ograniczonym do szyfrowania danych. Rodzajem szyfru od dawna tradycyjnie używanym w zastosowaniach militarnych i telekomunikacyjnych są tzw. szyfry strumieniowe. Są one najczęściej budowane za pomocą rejestrów przesuwających (shift registers).

W Katedrze Matematyki Stosowanej tematyka rejestrów przesuwających i szyfrów strumieniowych od wielu lat cieszyła się dużym zainteresowaniem. Zostało to zapoczątkowane i rozwinięte przez prof. Z. Grodzkiego oraz J. Żurawieckiego, którzy mają w dorobku wiele publikacji z tej dziedziny. W tym zakresie badawczym współpracą także dotyczy J. Szustera i P. Włazia.

Od czasu powstania kryptografii z kluczem publicznym oraz upowszechnienia się cywilnych zastosowań, dziedzina ta stała się niezwykle dynamiczna i kluczowego znaczenia nabiera fakt współpracy z przodującymi ośrodkami. Krokiem w tym kierunku był staż odbyty w letnim semestrze 2003 roku przez P. Włazia w Instytucie Matematyki Politechniki Wrocławskiej, gdzie przede wszystkim miała miejsce współpraca z grupą kierowaną przez prof. zw. dr. hab. Mirosława Kutylowskiego. Grupa ta, to młody, bardzo intensywnie i efektywnie pracujący zespół, zajmujący się głównie ochroną danych, protokołami komunikacyjnymi i algorytmami. Prof. Kutylowski jest informatykiem i matematykiem o międzynarodowym autorytecie, mającym na swym koncie zarówno osiągnięcia typowo akademickie, jak i sukcesy we współpracy z przemysłem.

W czasie stażu P. Właz miał możliwość podniesienia poziomu swej wiedzy w dziedzinach będących w tamtych środowisku głównym obiektem zainteresowania, referował współczesny stan wiedzy na temat tzw. „fault cryptoanalysis” oraz prowadził badania dotyczące szyfrów strumieniowych i pewnych kryptograficznych protokołów. Jednym z wymiernych efektów będzie powstająca publikacja na temat nowego ataku na szyfr A5/1. Planowana jest też dalsza współpraca z ośrodkiem wrocławskim, m.in. wizyta prof. Kutylowskiego w Lublinie.

Ważnym dla kryptologii punktem tego semestru były odbyte w kwietniu warsztaty kryptologiczne w Będlewie, gdzie wykładowcami byli wspaniali naukowcy, którzy znaleźli się w Polsce dzięki odbywającej się w maju w Warszawie konferencji Eurocrypt. W warsztatach tych brała udział jedna osoba z Katedry (P. Właz).

Prowadzenie zajęć dotyczących kryptologii i ochrony danych jest obecnie zupełnie oczywiste na kierunkach takich, jak informatyka czy telekomunikacja. Na niektórych specjalnościach związanych z zarządzaniem - także wydaje się to celowe. Katedra Matematyki Stosowanej, która zajęcia dydaktyczne prowadzi na Wydziale Zarządzania i Podstaw Techniki, zaproponowała takie zajęcia, jako przedmioty obieralne na kierunku edukacja techniczno-informatyczna oraz na specjalności informatyka w zarządzaniu na kierunku zarządzanie i marketing.

Paweł Właz

Studium Języków Obcych

Centrum Certyfikacji Języków Obcych Studium Języków Obcych PL po raz 5. było organizatorem egzaminów *Język angielski w biznesie* (EFB). EFB jest egzaminem pisemnym dostępnym na pięciu poziomach. Egzamin sprawdza umiejętność porozumiewania się w biznesie w oparciu o autentyczne sytuacje ze środowiska biznesu; o kwalifikacje te mogą ubiegać się kandydaci na wszystkich poziomach pod warunkiem, iż ich znajomość biznesowego angielskiego mieści się w przedziale, od umiejętności podstawowej do wysokiej produktywnej.

Na poziomach 2, 3, 4 istnieje możliwość zaliczenia dodatkowo Egzaminu Ustnego w formie rozmowy na tematy biznesowe sprawdzające umiejętności kandydata w zakresie posługiwania się językiem w mowie oraz rozumienie ze słuchu.

W egzaminie uczestniczyło: na I poziomie – 40 osób, na II poziomie – 41 oraz na III – 5 osób. Prace zostały przesłane do Wielkiej Brytanii. Na wyniki trzeba jeszcze poczekać.

Bożenna Blaim

Studium Wychowania Fizycznego i Sportu

Studium Wychowania Fizycznego i Sportu oraz KU AZS Politechniki Lubelskiej zorganizował w dniach 22 i 23 maja 2003 w hali sportowej finał rozgrywek grup międzywydziałowych w siatkówce, koszykówce oraz piłce nożnej mężczyzn.

Mecze poprzedzone były pokazami karate (przed meczami siatkówki i koszykówki) oraz kick-boxing`u i taekwon-do (przed meczem piłki nożnej).

• **Mecz siatkówki** rozegrali studenci z Wydziału Zarządzania i Podstaw Techniki oraz Wydziału Inżynierii Budowlanej i Sanitarnej (drużyna I) przeciwko łączonemu zespołowi z Wydziałów Mechanicznego i Elektrycznego (drużyna II). Skład I zespołu: Muszyński Adrian, Wybrański Sławomir, Mazurek Marek, Dąbrowski Łukasz, Kamiński Łukasz, Siwczyk Artur. Skład II zespołu: Lemieszek Tomasz, Dołiński Bartosz, Paluch Michał, Figlarski Artur, Matyrba Michał, Chmiel Marek.

Wygrał zespół II wynikiem 3:0.

• **Mecz koszykówki** rozegrany został pomiędzy zespołem Wydziału Elektrycznego i Mechanicznego.

Wygrał zespół wydz. MD „Coś Squad” w składzie: Banasik Tomasz, Dyś Mariusz, Krawczyk Jakub, Bogusz Paweł, Klimski Łukasz, Piszczeczki Tomasz, Mazurek Artur.

W ramach popularyzacji koszykówki sekcja naszej uczelni rozegrała mecz pokazowy z zawodnikami I ligi „Startu”. Mecz był popisem wspaniałych umiejętności i doskonałej zabawy z „trikami” koszykarskimi. Wystąpili znani zawodnicy: Samo Plevnik, Earl Brown, Michał Fijałka oraz nasi studenci: Michalski Piotr, Samborski Michał, Broński Jacek, Kamiński Łukasz, Niklewicz Łukasz, Szymanek Dominik, Gabryszewski Tomasz, Karwat Remigiusz i Piotr Maj.

W piątek 23.05.2003 r. odbył się mecz finałowy piłki nożnej, poprzedzony turniejami, w których brało udział 16 zespołów (116 studentów). Wygrał zespół „Kunta-Kinte” w składzie: Samorek Piotr, Jaroszek Dariusz, Iwanek Jarosław, Sulik Paweł, Saja Marcin, Styła Sebastian, Studziński Kamil, Rudnik Cezary, Krysiński Piotr.

Wszystkie zawody odbywały się przy dużym zainteresowaniu młodzieży akademickiej.

W dniach 13-18.05.2003 sekcja turystyki pieszej „Tramp” zorganizowała VIII Pieszy Rajd Górski „Bieszczady ‘03”. Trasa rajdu wiodła:

1. Lublin – Zagórze – Solina (PKP/PKS)
2. Solina – Cisna – Wetlina
3. Wetlina – Połonina Wetlińska – Ustrzyki Górne
4. Ustrzyki Górne – Tarnica – Krzemień – Rozsypaniec – Ustrzyki Górne
5. Ustrzyki Górne – Zagórze – Lublin (PKP/PKS).

Cel sportowy pomimo zmiennej pogody został zrealizowany. Zalew nad Soliną przywitał ich deszczem i chłodem, natomiast Połoniny Wetlińska i Caryńska po rozwianiu się mgieł, w pełnym słońcu ukazały im piękno Bieszczad. Najwyższe szczyty Bieszczad Tarnica, Krzemieniec i Halicz dały się wszystkim mocno we znaki. Wieczory spędzone w Wetlinie w Galerii „Swojskie sioło”, a zwłaszcza wieczór gitarowy w Ustrzykach Górnych u „Rzeźbiarza” na zawsze zostaną im w pamięci!

Uczestnicy rajdu: Najduk Anna, Banach Dorota, Wójciga Anna, Mocarz Maria, Motyka Anna, Janusz Krzysztof, Kłonica Mariusz, Juško Tomasz, Gabryszewski Tomasz, Mielniczuk Ewelina oraz mgr Waldemar Nieleščzuk – organizator i opiekun rajdu.

▶ 76

Drużyna koszykówki naszej uczelni

Jesteśmy na etapie tworzenia nowych rozwiązań i zdobywania doświadczeń

Rozmowa z mgr Hanną Celoch, dyrektorem Centrum Informatycznego Politechniki Lubelskiej, zastępcą dyrektora Biblioteki Głównej

– W większości uczelni funkcjonują Centra Informatyczne. Czy utworzenie takiego centrum na naszej uczelni było wynikiem obecnej mody, czy też rzeczywiście zaistniała taka potrzeba?

Nie jest to nowy pomysł, ponieważ już od 1997 r. istniała Komisja ds. Komputeryzacji oraz fundusz rozwoju komputeryzacji. Jednak działania komisji były rozproszone i dotyczyły głównie funkcjonowania sieci komputerowej uczelni, sprzętu komputerowego i oprogramowania. Propozycja utworzenia Centrum Informatycznego Politechniki Lubelskiej wyszła od rektora – uważał, że prace te wymagają koordynacji i znacznie rozszerzonego obszaru zadań. Od października ubiegłego roku trwały dyskusje nad jego kształtem i zasadami funkcjonowania. Rektor zaprosił grono osób związanych z informatyką – zarówno naukowców, dydaktyków, jak i osoby zajmujące się obsługą informatyczną uczelni, na spotkanie inicjujące powstanie takiego ośrodka. W trakcie dyskusji wszyscy byliśmy zgodni co do celowości jego utworzenia, natomiast każdy z nas miał inne wyobrażenie kształtu i zadań, jakie powinien spełniać.

– Ostatecznie rektor powierzył Pani zorganizowanie tego ośrodka. Przed jakimi przeszkodami Pani stanęła?

Nie było to łatwe zadanie. Przede wszystkim trzeba było określić kształt i zasady funkcjonowania takiego centrum – przygotować akty prawne regulujące jego działalność, nie bardzo można było skorzystać z rozwiązań innych ośrodków, ze względu na specyficzną sytuację, jaka istnieje na naszej uczelni – brak bazy lokalowej, sprzętu, etatów. Jednostka ta powstała w wyniku reorganizacji istniejących struktur – korzysta z bazy lokalowej Ośrodka Informatyki i Biblioteki Głównej, którym w dalszym ciągu kieruję.

– Jak Pani widzi swoją pracę jako dyrektora centrum, jak Pani łączy to z funkcją z-cy dyrektora biblioteki i kierownika ośrodka informacji naukowej?

Przez całe moje życie zawodowe zajmowałam się informacją naukową. Teraz mam okazję wykorzystać te doświadczenia w znacznie szerszym aspekcie. Chciałabym, aby powstał jasny, prosty i skuteczny system zarządzania informacją na uczelni. Moim celem jest, aby pierwsza zasada społeczeństwa informacyjnego – każdy obywatel ma prawo do informacji – była w naszej społeczności respektowana. Musimy dostęp do informacji zagwarantować przede wszystkim poprzez udrożnienie kanałów informacyjnych, usprawnienie działania sieci, uświadomienie potrzeb i możliwości uzyskiwania informacji, jednym słowem – poprzez intensyfikowanie procesu informatyzacji uczelni, nie tylko w aspekcie nasycenia jej sprzętem komputerowym – ale

Mgr Hanna Celoch

również właściwym i umiejętnym jego wykorzystaniu. Nie klóci się to z żadną pełnioną przeze mnie funkcją – są to te same działania na innych może obszarach i trochę odmienna jest ich specyfika ...

– Jaka jest struktura centrum?

W skład centrum wchodzi: rada centrum, jako organ uchwałodawczy, dyrektor centrum, biuro oraz komisja projektowa, jako organ wykonawczy. Powołani już zostali członkowie rady: prof. Stanisław Grzegórski, jako jej przewodniczący, prof. Marek Stabrowski, prof. Henryk Sobczuk, prof. Jerzy Lipski oraz dr Elżbieta Miłoś. Jak widać, jest to nie tylko rada, ale także zespół ekspertów – mając wsparcie takiego zespołu pozbywam się wszystkich obaw związanych z trudnymi zadaniami, jakie stoją przed nami.

Powołana zostanie również Komisja Projektowa, w ramach której będą uruchamiane konkretne projekty – np. projekt e-edukacji, projekt obsługi dziekanatów itp.

– Czy pracownicy etatowi rekrutują się z naszej uczelni?

W większości tak, są to dotychczasowi specjaliści ds. informatycznych – mgr inż. Piotr Sołyga i mgr inż. Witold Misztal. Redakcję strony internetowej Politechniki Lubelskiej powierzono mgr Jackowi Kuterkowi, dotychczasowemu kierownikowi Biura Współpracy z Zagranicą, a jedyny nowy etat w centrum, to etat informatyka-programisty, mgr inż. Pawła Lutego, który zajmuje się serwisem od strony informatycznej, tworzeniem baz danych i narzędzi wyszukiwawczych.

– W jaki sposób jest obecnie finansowane centrum?

Centrum prowadzi gospodarkę finansową w ramach środków przyznanych przez rektora z ogólnouczelnianego funduszu wspomagania badań naukowych, rozwoju kadry i informatyzacji oraz innych pozyskanych przez nas środków. Na dobry początek otrzymaliśmy w dniu 9 maja 2003

roku od Towarzystwa Absolwentów i Przyjaciół Politechniki Lubelskiej czek na kwotę 39.520 zł, z przeznaczeniem na rozwój Centrum Informatycznego. Dzięki tym funduszom zakupimy serwer. Pozwoli to nam na zlokalizowanie w jednym miejscu rozproszonych serwisów www, poczty pracowników Politechniki i być może platformy zdalnego nauczania.

Pozyskaliśmy również sponsora – firmę INTEL na wykonanie (wykonawcą jest firma CISCO) sieci w pomieszczeniu stołówki, zaadaptowanym dla potrzeb biblioteki – będzie to pierwsze rozwiązanie z zastosowaniem sieci bezprzewodowej na naszej uczelni.

Oczywiście zabiegamy również o fundusze z Komitetu Badań Naukowych – złożyliśmy wniosek zbiorczy na modernizację okablowania strukturalnego kilku jednostek oraz zakup routera dla Politechniki Lubelskiej, co pozwoliłoby nam zwiększyć bezpieczeństwo naszej sieci i uniezależnić się trochę od LUBMANU.

– Czym zajmuje się centrum?

Główne zadania, jakie stoją przed nami to: tworzenie i utrzymanie oraz rozwijanie systemów informatycznych wspierających zarządzanie uczelnią, analiza efektywności wykorzystania oraz jakości funkcjonujących systemów, usprawnianie funkcjonującego systemu informatycznego uczelni, rozwój e-edukacji, szkolenia w zakresie rozwijanych systemów informatycznych, opracowywanie materiałów i dokumentacji w zakresie tworzonych i rozwijanych systemów informatycznych, stały nadzór nad wprowadzanymi systemami informatycznymi, koordynacja zakupów sprzętu i oprogramowania informatycznego we wszystkich jednostkach organizacyjnych uczelni, inicjowanie i realizacja nowych projektów, współpraca z instytucjami publicznymi, organizacjami pozarządowymi działającymi w zakresie objętym celami centrum oraz innymi podmiotami zainteresowanymi realizacją przyjętych przez centrum zadań, inwentaryzacja zasobów uczelni w zakresie sprzętu i oprogramowania, redagowanie strony internetowej uczelni, a także administrowanie i zarządzanie siecią (we współpracy z administratorami sieci wydziałowych) i bazami danych.

– Centrum Informatyczne utworzone zostało na mocy Uchwały Senatu PL z dnia 14 lutego 2003 r. To niezbyt długi okres, a jednak efekty działalności ośrodka są już widoczne.

Przede wszystkim powstała nowa strona internetowa Politechniki Lubelskiej. Naszą ambicją jest, aby był to serwis informacyjny z prawdziwego zdarzenia. Pierwsze opinie na ten temat wydają się to potwierdzać. Z poziomu stron internetowych jest dostęp do trzech baz, które powstały w centrum – baza teled adresowa pracowników Politechniki Lubelskiej, baza Publikacji naszych pracowników oraz baza InfonaNet – czasopisma naukowe w sieci z dostępem dla Politechniki Lubelskiej. Ze strony Biblioteki Głównej dostępna jest baza Normy – baza ta powstała dosyć dawno, głównie ze środków KBN i siłami pracowników Biblioteki, ale wspominam o niej dlatego, że jej twórcą jest informatyk centrum, mgr inż. Paweł Luty i był to temat jego pracy dyplomowej.

Dużym przedsięwzięciem jest również inwentaryzacja zasobów informatycznych uczelni – głównie w aspekcie

informacji o tych zasobach – ostatnie dane np. na temat topologii naszej sieci uczelnianej mamy z 1998 roku – niektóre budynki w ogóle nie mają planów okablowania, trzeba je dopiero odtwarzać z autopsji.

– Wymieniła Pani wiele ważnych zadań. Część z nich jest już realizowanych, a co z planami?

Pragnę podkreślić, że centrum jest obecnie w fazie organizacyjnej. Pierwszym pilnym zadaniem centrum jest zainicjowanie e-edukacji na Politechnice. Prace w tym kierunku rozpoczęły jeszcze przed powstaniem centrum dr Wójtowicz Bogdan i dr Tomasz Ciepłak – mam nadzieję że jako kierownicy projektu będą te prace kontynuować w ramach projektu centrum. W październiku rektor ma zamiar zgłosić akces Politechniki Lubelskiej do Wirtualnej Politechniki, projektu koordynowanego przez Politechnikę Warszawską – staną przed nami nowe wyzwania, ale powstaną także nowe możliwości.

Przymierzamy się również do ujednoczenia programu obsługi dziekanatów na całej uczelni, dostosowanie go do potrzeb systemu elastycznego kształcenia i opracowania modułu obsługi studentów – rozmowy na ten temat podejmiemy już we wrześniu tego roku.

Rektor prof. Józef Kuczmaszewski wręcza nominację prof. St. Grzegórkowskiemu

– Wielu pracowników ma nadzieję, że centrum będzie organizatorem kursów komputerowych.

Oczywiście, myślimy o tym – jest to jedno z naszych podstawowych zadań. Jesteśmy przygotowani merytorycznie, sprzętem i pomieszczeniem przystosowanym do prowadzenia szkoleń dysponuje Ośrodek Informacji Naukowej Biblioteki Głównej, który chętnie ich użyczy, natomiast nie wyjaśnione są jeszcze wszystkie kwestie formalno-prawne, stąd nasza powściągliwość w tym temacie.

– Dziękuję Pani za rozmowę.

Również dziękuję, a korzystając z okazji chciałabym apelować do naszej społeczności o życzliwość, wyrozumiałość, pomoc i współpracę przy realizacji naszych zadań – jest to dla nas bardzo ważne zarówno na etapie systematyzowania istniejących struktur, jak również tworzenia nowych rozwiązań i zdobywania doświadczeń.

Rozmawiała Iwona Czajkowska-Deneka

Życie studenckie

Dni Kultury Studenckiej – JUWENALIA 2003

Dni Kultury Studenckiej – Juwenalia 2003 odbyły się jak co roku w maju, a dokładnie od 20 do 25 maja. Miały one, z uwagi na obchody jubileuszu Politechniki Lubelskiej, swój niepowtarzalny charakter. Do współpracy przy organizacji tego wielkiego przedsięwzięcia zaprosiliśmy również inne uczelnie wyższe. Wspólnie z nami trudy tych prac ponosiły Wyższa Szkoła Przedsiębiorczości i Administracji w Lublinie oraz Wyższa Szkoła Dziennikarska im. M. Wańkowicza w Lublinie. Przed nami stało bardzo ambitne zadanie. Zrobić tradycyjne Juwenalia Politechniki, a równocześnie nowymi akcentami urozmaicić ofertę dla tak szerokiej rzeszy odbiorców. Uważam, że ten cel został osiągnięty.

Na uroczystej inauguracji gościliśmy zespoły artystyczne z naszej uczelni. Wystąpiły: Chór Akademicki, Grupa Tańca Współczesnego, Akademicki Zespół Tańca Ludowego „Krajka” oraz Formacja Tańca Towarzyskiego „Gamza”. Gościem specjalnym wieńczącym nasze kameralne spotkanie był występ zespołu „CU-BOP”. Grający muzykę amerykańską z lat 60- i 70-tych był doskonałym dodatkiem do występu Gamzy. Takie połączenie to eksperyment, który ku uciesze nas wszystkich udał się. Wszystkim przypadła do gustu taka kompozycja.

Odbywały się także liczne prezentacje i pokazy związane z zainteresowaniami poszczególnych wydziałów. W Klubie Juwenaliowym, czyli w popularnym Kaziku rozegrano liczne turnieje np.: American Dart, bilardowy czy też gier komputerowych. Wykonanie cyklu wystaw i spotkań to zadanie, którego podjęli się nasi współorganizatorzy. Każdy mógł uczestniczyć w wystawie prac malarskich, wystawie IPNu – „Stan Wojenny”, i panelach dyskusyjnych poświęconych zarówno tematowi dnia dzisiejszego „Konflikt w Iraku i co dalej...” czy też tematowi niestandardowym „Romowie – przeszłość, teraźniejszość, przyszłość”

Juwenalia to także liczne pokazy dokonań sportowych. Mogliśmy oglądać m.in. zawodników Taekwondo i kick-boxingu, a także sami brać udział w zawodach sportowych. Ci, którzy nie byli zainteresowani sportem, bawili się doskonale na innych naszych imprezach. Wszystkich uzdolnionych wokalnie (i takich bez słuchu też) zaprosiliśmy na spotkanie w juwenaliowy czwartek. Na koncercie karaoke wszyscy bawili się wspaniale przy niezliczonych wykonaniach popularnych piosenek. Jak się okazało, studenci Politechniki Lubelskiej są bardzo uzdolnieni muzycznie.

Będąc w temacie muzycznym nie sposób pominąć sztandarowych pozycji planu Juwenaliów. Są nimi dyskoteki oraz różnego rodzaju koncerty. W tegorocznych Juwenaliach chcieliśmy zaproponować wszystkim studentom i nie tylko... dużą dawkę dobrej muzyki. Organizowany corocznie Przegląd Lubelskich Zespołów Rockowych zgromadził wielu miłośni-

ków tego rodzaju muzyki. Pozwala on bowiem zobrazować możliwości młodych twórców i kreować ich w drodze do profesjonalizmu. Całość uświetnił występ zespołu MATKA.

Sobota i niedziela w okresie Juwenaliów (24-25.05) to na Politechnice Lubelskiej dni koncertowe. Tegoroczny sobotni koncert odbył się po raz pierwszy poza naszą uczelnią – na terenie Ośrodka Marina nad Zalewem Zemborzyckim. Wielki Koncert Szantowy był niewątpliwie udaną próbą wyjścia z kulturą studencką poza mury campusu. Pokazał nowe oblicze studenta Politechniki. Całość okazała się być doskonałą wizytówką naszej uczelni w regionie. Przy współudziale Yacht Clubu Politechniki Lubelskiej, jako współorganizatora sobotniego dnia, udało się zorganizować całe mnóstwo atrakcji. Były regaty o puchar JM Rektora Politechniki Lubelskiej, turniej piłki plażowej, Juwenaliowy Mini Max, pokaz sztuk obronnych i wiele innych. Wieczorem w atmosferze rodzinnego pikniku na scenie, pieśni marynarzy i szczerów lądowych prezentowały zespoły szantowe: PRAWY OSTRY, STARA KUŹNIA, MECHANICY SZANTY, SHANTYMEN i SUSHI.

Niedzielnny koncert to wielkie widowisko, które już na stałe wpisało się w ramy naszych dni. Corocznie frekwencja wśród uczestników dopisuje, bo zawsze jest na co popatrzeć. W tym roku gościli u nas zespoły: FLOORY, HEDERS, MORE EXPERIENCE, a całości dopełniały pokazy mody. Gwiazdami wieczoru były IRA i PERFECT. Podkreślić tu trzeba wyraźnie fakt, że zespoły te nie grały wcześniej na naszej uczelni. Uwieńczony pokazem sztucznych ogni koncert z pewnością pozostanie na długo w pamięci. Zarówno organizatorom jak i uczestnikom przyniósł on całe mnóstwo niezapomnianych wrażeń.

Wielokrotnie Juwenalia były dobrą okazją do przeprowadzenia akcji propagowania krwiodawstwa wśród studentów. „Krwawa Impreza”, czyli studencki dzień krwiodawstwa pozwolił uzyskać od ponad stu uczestników blisko 50 l krwi. Krew ta będzie pomocna przy wielu operacjach.

Juwenalia to największa impreza organizowana przez Samorząd Studentów Politechniki Lubelskiej i samorządy z nami zaprzyjaźnione. Nic więc dziwnego, że przygotowaliśmy się do niej już od wielu miesięcy. Trud zdobycia sponsorów i załatwienia wszelkich spraw w terminie został uwieczniony wspaniałymi dniami wypełnionymi muzyką, sportem i dobrą zabawą.

Juwenalia skończyły się już dawno, w pamięci pozostały nam wspomnienia z tych dni. Ze łzą kręcącą się w oku, że się to wszystko tak szybko skończyło i czekając na następne nucę sobie słowa piosenki „... nie płacz Ewka, bo tu miejsca brak...”. Do zobaczenia za rok...

Jarostaw Banaś

Nie przestrzegam żadnych reguł

Rozmowa z mgr inż. Hanną Strzemiecką, choreografem i kierownikiem artystycznym Grupy Tańca Współczesnego Politechniki Lubelskiej

– Jest Pani laureatką wielu nagród zarówno krajowych, jak i zagranicznych. Na uroczystości z okazji Międzynarodowego Dnia Teatru w marcu br. otrzymała Pani kolejną – Nagrodę Prezydenta Miasta Lublin. Jakie znaczenie mają dla Pani te wyróżnienia?

Po pierwsze, osobiste. Stanowią wyraz uznania dla moich osiągnięć jako choreografa i kierownika artystycznego GTW PL oraz Lubelskiego Teatru Tańca. Po drugie i chyba najważniejsze, dzięki tym nagrodom teatr tańca jako nowa forma sztuki został zauważony i uznany w kraju, a w szczególności w Lublinie. Przez wiele lat próbowałam włączyć swoją działalność w życie kulturalne miasta, jednocześnie dbając o wysoki poziom. Te nagrody świadczą o tym, że moje wysiłki zostały dostrzeżone i docenione.

Wyróżnienia to również powód do dumy całego zespołu. Związane są one już bezpośrednio z prezentacją spektakli na festiwalach tańca współczesnego. Na Międzynarodowych Prezentacjach Współczesnych Form Tanecznych od 1996 r. corocznie otrzymywaliśmy nagrody zespołowe, dwukrotnie ja dostałam nagrodę jako choreograf, a raz nasz tancerz – nagrodę indywidualną. Podczas Łódzkich Spotkań Teatralnych przyznano tancerzom nagrody za kreacje granych postaci. Z Międzynarodowego Festiwalu Współczesnej Choreografii w Witebsku przyjechaliśmy z nagrodą za choreografię, natomiast z Międzynarodowego Festiwalu Teatrów w Monastyrze przywieźliśmy wyróżnienie za poszukiwania teatralne.

– Jaki był Pani pierwszy kontakt z teatrem tańca?

W dzieciństwie uczęszczałam do ogniska baletowego, gdzie miałam szczęście pracować z Panią Marią Grodzką, świetnym pedagogiem. Jej choreografie miały już jakiś załazek teatru, a dokładniej mówiąc reguł jakimi rządzi się teatr. Interesowało mnie wszystko, co miało związek z ruchem. Tam nauczyłam się, że każdy gest ma jakieś znaczenie, coś wyraża.

– W jaki sposób rozwijała Pani swoje zainteresowania teatrem tańca?

W latach 80-tych brałam udział w warsztatach prowadzonych przez Alana Bernarda ze Szwajcarii oraz Jane Janową z Czechosłowacji. Reprezentowali oni technikę modern i jazz. W roku 1988 wyjechałam na 2 lata do USA, gdzie uczestniczyłam m.in. w prywatnych lekcjach w studiach tanecznych. Tam utwierdziłam się w przekonaniu, że główną zasadą jest brak zasad. Dużo wyniosłam ze studiów na Politechnice Lubelskiej. Dały mi one poczucie świadomości własnego ciała. Zaczęłam postrzegać ciało jako konstrukcję, tyle tylko, że ożywioną.

– Świadomość ciała... Czy to ona sprawia, że oglądając Pani spektakle odnosi się wrażenie, iż oparte są na naturalnym ruchu.

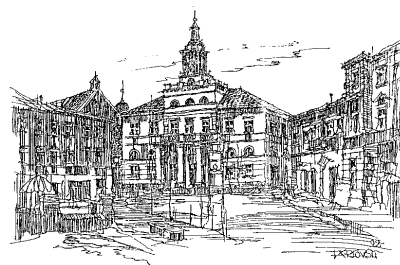
Jak najbardziej. Ruch naturalny oznacza, że techniki, czyli kroków nie widać. Tancerze poruszają swoim ciałem wg koncepcji przypisanej postaci. Nie wykonują żadnych ustalonych kroków. Może zabrzmieć to nieskromnie, ale Grupa jest jedną z pierwszych, które wprowadziły gest. Gest służący do budowania charakterystyk postaci, do rozmowy między tancerzami i w końcu do dialogu między tancerzem a widzem.

– Właśnie, pomówmy teraz o odbiorcy. Powszechnie uważa się, że teatr tańca to sztuka trudna w odbiorze, a mimo to znajduje szerokiego odbiorcę.

Są to głównie ludzie młodzi – studenci i uczniowie szkół średnich, otwarci na współczesne widzenie i przetwarzanie dzisiejszej rzeczywistości. Chociaż coraz częściej aktorzy przekonują się do tego rodzaju sztuki.

– Z jakiego środowiska rekrutują się tancerze?

Z grupy 19-20-latków. Jest to młodzież przeważnie studencka. Najczęściej jest to ich pierwszy kontakt z teatrem tańca. Nabór jest całkowicie otwarty. Przychodzi każdy, kogo ta forma sztuki interesuje. Selekcja odbywa się

**Pani
Hanna Strzemiecka**

Z okazji Międzynarodowego Dnia Teatru proszę przyjąć serdeczne podziękowania za twórczy wkład w rozwój i upowszechnianie kultury teatralnej wśród mieszkańców Lublina.

Jestem pełen uznania dla Pani ambitnych i oryginalnych poszukiwań twórczych polegających na wyrażaniu treści poprzez taniec oraz licznych sukcesów scenicznych prowadzonych przez Panią Zespołów: Grupy Tańca Współczesnego Politechniki Lubelskiej i Lubelskiego Teatru Tańca, co niewątpliwie zasługuje na szczególne wyróżnienie.

Obok gratulacji za dotychczasowe dokonania sceniczne, proszę przyjąć życzenia dalszych wspólnych osiągnięć artystycznych oraz wszelkiej pomyślności w życiu osobistym.

Lublin, 2003-03-27

**Prezydent Miasta Lublin
Andrzej Pruszkowski**

w sposób naturalny. Zostają ci, którzy nie boją się ciężkiej pracy, najpierw intelektualnej, potem dopiero fizycznej. Oczywiście, nie wszyscy muszą występować na scenie. Są tacy, co przychodzą na zajęcia po to, aby popracować nad swoim ciałem, nad sobą.

– Jak przebiegają prace nad spektaklem? Czy zostawia Pani tancerzom dużo swobody twórczej?

Jeżeli współpracuję z tancerzem już dłuższy okres i znam jego możliwości, wtedy wystarczą drobne sugestie z mojej strony. Cały czas obserwuję, po to, aby sprawdzić, czy jego ciało nie kłamie. Przed próbami do spektaklu dużo rozmawiam z tancerzami. Dokładnie omawiam każdą kreowaną postać. Nie chcę, aby była ona interpretowana powierzchownie. Dlatego przeprowadzam analizę psychologiczną. Ostateczny wygląd tancerza ja akceptuję.

– Z Pani wypowiedzi wynika, że choreograf powinien być dobrym pedagogiem i psychologiem.

Powinien umieć wnikliwie obserwować tancerzy tak, aby zagrana przez nich postać była zgodna z ich osobowością, umiejętnościami fizycznymi. Ale to nie wszystko, powinien posiadać wiedzę z wielu dyscyplin np. muzyki, plastyki czy literatury. Sama dobieram podkład muzyczny do przedstawień, sama wymyślam kostiumy czy układam scenografie. Do tego niezbędna jest wrażliwość artystyczna oraz wyobraźnia przestrzenna. Dotyczy ona zarówno budowania kreacji tancerza, pracy jego ciała, jak też całej przestrzeni scenicznej.

– Skąd Pani czerpie tematy na spektakle?

Zaczynałam od typowych form tanecznych, abstrakcyjnych. Potem inspiracją były wydarzenia dnia codziennego. W swoich spektaklach ukazywałam problemy społeczne czy polityczne. Pomysły wychodziły również od samych tancerzy, kiedy np. chcieli na scenie zmierzyć się ze swoimi kłopotami. Ostatnio powstał – na zamówienie muzeum w Witebsku – spektakl „Akrobaci, kwiaty i księżyc pomiędzy” poświęcony twórczości Marca Chagalla. Trochę obawiałam się tego wyzwania, ale sam proces okazał się wielką przygodą. Chciałam nawet wykorzystać muzykę, którą lubił malarz, ale okazało się to niewykonalne, więc zdecydowałam się na nowoczesny jazz.

– Grupa już po raz siódmy w tym roku będzie organizatorem i jednocześnie wykonawcą Międzynarodowych Lubelskich Spotkań Teatrów Tańca. Jakie były początki festiwalu?

Pierwszy festiwal w 1997 r. został zorganizowany na jubileusz 20-lecia Grupy. Chciałam uczcić to wydarzenie w wyjątkowy sposób, stworzyć coś, co byłoby kontynuowane, co nie przeminęłoby tak szybko jak ulotne słowa czy chwilowe zafascynowanie. W dużym stopniu pomógł mi Urząd Miejski i Wojewódzki, udzielając wsparcia finansowego. Nie bez znaczenia była także przychylność mediów, które towarzyszyły nam w ciągu całego festiwalu. Z roku na rok „Spotkania” nabierały rozmachu. Od początku musiałam znaleźć partnera, który zająłby się stroną organizacyjną przedsięwzięcia. Tak doszło do współpracy z Centrum Kultury w Lublinie. Moje zadanie polega obecnie na pozyskiwaniu artystów i wykładowców, pozyskiwaniu funduszy oraz przygotowaniu moich tancerzy i nowych spektakli

– Festiwal to nie tylko występy, ale różnego rodzaju imprezy towarzyszące.

Tak, festiwal to również warsztaty taneczne, na które przychodzą wszyscy chętni, głównie lubelscy studenci, młodzi tancerze i choreografowie z całej Polski, to filmy, prezentacje młodych twórców teatru tańca, a nawet zajęcia z jogi i seminaria dotyczące historii tańca na świecie.

– Na festiwalu spotykają się tancerze reprezentujący różne nurty.

Każdy kraj ma swoją charakterystyczną technikę, która jest widoczna i rozpoznawalna. Można mówić o teatrze tańca francuskim, niemieckim, holenderskim. Teatr rosyjski czy rumuński czerpie dużo z tradycji, folkloru. Na Ukrainie czy Białorusi uprawiają taniec wg klasycznych reguł piękna. Natomiast w Polsce odnajdujemy silny wpływ tradycji teatru narodowego. Chociaż obecnie kierunki te przenikają się wzajemnie.

– Jest kilka festiwalów teatrów tańca w Polsce. Czy „Spotkania” są potrzebne akurat w Lublinie?

Jest to promocja miasta i regionu. Festiwal doprowadził do wpisania Lublina na mapę ważnych ośrodków tańca współczesnego tak w kraju, jak i poza jego granicami. Takie spotkania mają wielką wartość poznawczą i edukacyjną zarówno dla lublinian, jak i artystów. Jeśli nie będziemy konfrontować naszej sztuki ze światem staniemy się na prawdę prowincją.

– Jak widzi Pani przyszłość tańca współczesnego w Polsce?

Ze względu na brak funduszy jeszcze długo będziemy musieli bazować na zespołach amatorskich, do których i my (Grupa Tańca Współczesnego PL – przyp. red.) należymy. Tancerze nie mogą się dalej rozwijać, bo nie ma nowych w pełni profesjonalnych teatrów. Najlepszym rozwiązaniem w tej sytuacji byłoby udostępnianie przez teatry muzyczne czy opery, pomieszczeń, w których odbywałyby się prace nad spektaklami.

– Nad czym obecnie Pani pracuje?

Kończę spektakl przedstawiony na tegorocznych Juwenaliach. Jego tematem przewodnim jest poddanie człowieka pewnym zaszłościom, które czynią nas bezwolnymi. Hamują inicjatywę i spontaniczność.

– A jakie są Pani plany artystyczne?

Zamierzam sięgnąć do twórczości Gombrowicza. Nie chcę bazować jednak na jednej sztuce. Bardziej interesuje mnie jego filozofia. To, co można znaleźć we wszystkich jego pracach. Będę poszukiwać na to swoich własnych środków wyrazu.

– Kiedy będziemy mogli obejrzeć te spektakle?

Pełną premierę spektaklu „Szesnasta asymptota” i może „Anatomii tygodnia” (tytuł roboczy spektaklu inspirowanego Gombrowiczowską filozofią) pokazemy na listopadowym festiwalu w Lublinie.

Podczas inauguracji roku akademickiego zaprezentujemy spektakl „Akrobaci, kwiaty i księżyc pomiędzy...”, którym we wrześniu otwierac będziemy festiwal „Chagall w Lublinie”

– Dziękuję za rozmowę.

Rozmawiała Iwona Czajkowska-Deneka

33 lata GAMZY na 50-lecie Politechniki Lubelskiej

Pod takim tytułem odbyło się widowisko taneczne zorganizowane 11 maja 2003 r. w Centrum Kongresowym Akademii Rolniczej w Lublinie. „GAMZA” w sposób szczególny zaprezentowała pełny repertuar swoich choreografii w tym kilka premierowych. Uroczysta oprawa, znamienici goście, jak również wspinała publiczność nadali koncertowi odświętnego charakteru. Było to zarazem zakończenie obchodów roku jubileuszowego 50-lecia Politechniki Lubelskiej, w którym „GAMZA” – 33 tancerki i tancerze dwóch reprezentacji – bardzo aktywnie uczestniczyła (informacje w poprzednim „Biuletynie Informacyjnym”).

Wyjątkowy charakter miały również wszystkie inne pokazy i koncerty: Karnawałowy Bal Charytatywny na rzecz podopiecznych Lubelskiego Hospicjum dla Dzieci im. „Małego Księcia”, Koncert Karnawałowy Zespołów Artystycznych Politechniki Lubelskiej „Niech Żyje Bal”, Międzynarodowy Dzień Tańca w Zespole Szkół Nr 4 w Lublinie, koncert w Wierchowiskach podczas Ogólnopolskiej Konferencji Rektorów Uczelni Technicznych w Polsce, Zjazd Jubileuszowy Absolwentów i Pracowników Politechniki Lubelskiej, Juwenalia '2003, Lubelskie Spotkanie Przedreferendalne.

W trakcie wspólnego świętowania z Politechniką „nadszły” kolejne sukcesy par indywidualnych. Podczas Ogólnopolskiego Turnieju Tańca Towarzyskiego „Przedwiośnie '2003” w Bydgoszczy, Łukasz Kurzyński i Monika Mazuś oraz Mariusz Żaba i Izabela Stadnicka wytańczyli I i II miejsce w swoich kategoriach wiekowych. II Amatorskie Spotkania Taneczne w Formie Towarzyskiej Lubartów '2003 zakończyły się natomiast zdobyciem 3 złotych

medali. Do wcześniejszych laureatów dołączyli Sławomir Depta i Izabela Tynowska.

Należy tylko pogratulować i życzyć, aby tych „magicznych trójek” przybywało, a kolejne wyjazdy przynosiły podobne sukcesy.

Sezon artystyczny zakończył się tradycyjnym, wspólnym wyjazdem szkoleniowym do Warszawy na spektakl w Teatrze „Studio Buffo”.

ZIELONA SZKOŁA W ZAKOPANEM

Wydarzeniem niecodziennym a zainicjowanym w roku 2003 stał się wyjazd 20 osobowej grupy dzieci i młodzieży specjalnej troski ze Szkoły Podstawowej Specjalnej Nr 26 w Lublinie na zieloną szkołę do Zakopanego. Pobyt oraz inne atrakcje były sfinansowane ze środków zgromadzonych przez tańczących studentów podczas okolicznościowych koncertów, pokazów i widowisk tanecznych:

- XII Koncert Noworoczno – Karnawałowy;
- Charytatywny Bal Karnawałowy w rytmach standardowych i latynoamerykańskich pod patronatem JM Rektora prof. Józefa Kuczmaszewskiego;
- Walentynkowe serduszka;
- Wystawa i kiermasz prac wielkanocnych wykonanych przez uczniów Szkoły Specjalnej Nr 26 i Gimnazjum Specjalnego Nr 1 w Lublinie.

Dzięki zaangażowaniu „Gamziaków” dzieci miały możliwość podziwiać krajobrazy Tatrzańskiego Parku Narodowego, architekturę Zakopanego oraz zabytki Krakowa. Dla niektórych był to pierwszy w życiu wyjazd bez rodziców, a dla części być może jedyny.

Piotr Robert Mochol

Zdjęcie zbiorowe ze zjazdu absolwentów, 17.05.2003 r.

„Oda do Radości”

Akademicki Chór PL, jak bywało w czasach antycznych, jest uczestnikiem i swoistym narratorem ważnych wydarzeń toczących się w uczelni, wykorzystując przy tym odpowiedni dobór repertuaru, stosowny przy okazji uroczystości, ale także towarzyszący świętom kalendarzowym. Jak żaden inny zespół, bierze udział w Koncercie Karnawałowym śpiewając „Bal” do słów Agnieszki Osieckiej, aby kilka dni później głęboko rozważać Wielkopostne Tajemnice Zmartwychwstania wykonując „Stabat Mater” G. Rossiniego w Filharmonii Lubelskiej.

Gdy tylko czas Wielkiego Postu minął wraz z lubelskimi filharmonikami i chórem KUL podjął temat nieprzemijający: życia z jego uciechami i filozoficznej zadumy nad przemijaniem i nieustanną zmiennością. Pretekstem do tak ciekawych rozważań było wykonanie jednej z części tryptyku „Carmina Burana” C. Orffa.

Uroczystość 50-lecia Politechniki Lubelskiej to nasze największe święto, w którym uczestniczyliśmy. Rektor ogłosił Misję Uczelni. Przemówieniom i gratulacjom nie było końca. Zaśpiewaliśmy hymny: „Jeszcze Polska nie zginęła póki my żyjemy” oraz „Ciesz się Matko Polsko, że masz takich synów”, czyli „Gaude Mater Polonia”. Najodpowiedniejszym utworem dla podkreślenia doniosłości tej szczególnej chwili wydała nam się IX symfonia Ludwiga van Beethovena

z finałem do słów F.Schillera „Oda do radości”. To była wielka, podniosła chwila, wypełniona radością i jednocześnie wdzięcznością dla wszystkich, którzy z poświęceniem tworzyli naszą Uczelnię przez 50 lat.

Przed Chórem ciekawe plany koncertowe, a jednocześnie myśl: czy powstał już utwór muzyczny odpowiedni dla uczczenia kolejnego jubileuszu?

Politechniko – 100 lat!!!

macek

Filharmonia Lubelska, 13.05.2003 r.

Akademicki Związek Sportowy

W maju tego roku kończyliśmy obchody 50-lecia Politechniki Lubelskiej. AZS również włączył się czynnie do przygotowania imprez sportowych. Prezentacja pokazów sekcji Karate, Taekwondo i Kick-boxing zrobiła duże wrażenie na widzach.

Poza tym, maj to okres Juwenaliów w naszej uczelni. Podczas obchodów zostały rozegrane finały Ligi Międzyuczelnianej w siatkówce kobiet i mężczyzn klasyfikując nasze drużyny w ścisłej czołówce (mężczyźni I miejsce, kobiety II miejsce).

Oprócz uczelnianych imprez sportowych nasi zawodnicy wyjeżdżali na mistrzostwa Polski i Europy godnie reprezentując Politechnikę:

- Arkadiusz Janociński – judo – I miejsce Akademickie Mistrzostwa Polski;
- Daniel Iwanek – karate – II miejsce Mistrzostwa Europy.

W tym roku również w maju po raz pierwszy AZS przy współpracy ze Studium Wychowania Fizycznego i Sportu zorganizował pożegnanie absolwentów będących czynnymi członkami klubu AZS, którzy przez pięć lat reprezentowali uczelnię na zawodach sportowych. Wśród nich znalazły się takie osoby, jak: Grzegorz Sposób – lekkoatletyka; Arkadiusz Janociński – judo; Grzegorz Bartosik – kick-boxing.

Spotkanie odbyło się przy herbacie i ciastkach w klubie „Kazik”. Głównym tematem spotkania były pytania o dalsze

plany absolwentów oraz refleksje jakie się im nasuwają po tylu latach współpracy z trenerami i najważniejsze z pytań

Co dał wam sport w życiu?

Arkadiusz Łątka

W tym roku skończyła się dwuletnia kadencja Zarządu KU AZS PL. Walne zebranie Sprawozdawczo-Wyborcze do nowego składu odbyło się 28 maja. Obecny zarząd składa się z siedmiu osób: M. Lewczak – prezes, A. Knap – v-ce prezes, A. Topyła – sekretarz, M. Pietrzyk – skarbnik, M. Sopocki, A. Szymkowiak, S. Bartok.

Zarząd KU AZS PL serdecznie zaprasza wszystkich chętnych do działalności w klubie.

*Ze sportowym pozdrowieniem
Nowy Zarząd KU AZS PL.*

Nasz adres:

Akademicki Związek Sportowy
KLUB UCZELNIANY
Politechniki Lubelskiej
ul. Nadbystrzycka 36B
20-618 Lublin
tel: (81) 53-230-95 w. 19
e-mail: kuazspl@wp.pl

Marcin Lewczak

Dwa srebrne medale z Mistrzostw Polski i Puchar Świata w kick-boxingu

Nowy sezon Sportowy Klub Kick-Boxing Politechniki Lubelskiej rozpoczął eliminacjami do Mistrzostw Polski Kick-Boxing w wersji light-contact. Pierwszym etapem był turniej w Garwolinie 29 marca 2003 r., a następnie z okazji 50-lecia Politechniki Lubelskiej nasz klub zorganizował w dniu 12 kwietnia 2003 r. w hali sportowej PL Mistrzostwa Polski Wschodniej, będące II turniejem eliminacyjnym.

W czasie zjazdu absolwentów z okazji 50-lecia Politechniki Lubelskiej w dniu 17 maja oraz w czasie Juwenaliów na Politechnice Lubelskiej w dniu 23 maja, klub wykonał pokaz kick-boxingu w 15-osobowym składzie.

W klasyfikacji po dwóch turniejach Mistrzami Polski Wschodniej w kick-boxingu w wersji light-contact i złote medale zdobyli: Artur Flis (-57 kg), Jacek Puchacz (+94kg) oraz Marek Soboń (-69 kg). Na Mistrzostwa Polski zakwalifikował się również Tomasz Borowiec, który nie brał jednak udziału w mistrzostwach ze względu na kontuzję. Bardzo dobrze zadebiutował w Lublinie student PL Michał Kołakowski zajmując III miejsce w kategorii wagowej -79 kg oraz przyszły student Dawid Poźniak, który zajął III miejsce w kategorii wagowej -63 kg.

Na Mistrzostwach Polski Kick-Boxing w wersji light-contact w Zielonej Górze w dniach 25-27 kwietnia 2003 roku nasi dwaj zawodnicy: Artur Flis (-57) i Jacek Puchacz (+94 kg) zdobyli srebrne medale i tytuły Wicemistrzów Polski.

Artur Flis i Marek Soboń powołani do Kadry Polski Light-Contact oraz Jacek Puchacz do Kadry Polski Full-Contact brali udział w zgrupowaniach Kadry organizowanych przez Polski Związek Kick-Boxingu.

Od lewej: Jacek Puchacz, Artur Flis, Tadeusz Poljański – trener i Marek Soboń

Po raz pierwszy nasi zawodnicy brali udział w Pucharze Świata Kick-Boxing:

– Full-Contact w Debreczynie (Węgry) w dniach 22-26 maja 2003 roku złoty medal i Puchar Świata zdobył Jacek Puchacz w kat. wagowej +91 kg.

Jacek w walce o finał pokonał Węgra – Szalai Rajmunda, a w finale już w pierwszej rundzie posłał na deski Rumuna Florentina Pintescu, ale walka trwała 3 rundy i zakończyła

się zdecydowaną wygraną na punkty naszego zawodnika.

– Light-Contact w Piacenzie (Włochy) w dniach 29 maja – 2 czerwca 2003 roku Artur Flis przegrał swoją pierwszą walkę w kat. wagowej -57 kg z zawodnikiem gospodarzy i zajął miejsce poza podium.

Od 14 czerwca br. funkcję wiceprezesa klubu sprawuje Tomasz Borowiec – przyszły student PL w miejsce dotychczasowego wiceprezesa Grzegorza Kłapkowski, który ukończył studia na Politechnice i wyjechał z Lublina.

Więcej informacji o kick-boxingu i klubie można znaleźć na stronie internetowej <http://skkb-pl.fm.interia.pl>.

Tadeusz Poljański

Ogłoszenie wyniku finału w Debreczynie

Ryba i płetwonurek

Z płetwonurkiem latająca puściła się ryba. Czy z miłości?
Wątpię, ze zmartwienia chyba...
Bo ryba, co raz pod niebem,
a raz w mórz głębinie
kochała się niezmiennie
w przystojnym delfinie.
Lecz on, oprócz uśmiechu
i porcji ultradźwięków,
nie odwzajemniał rybie
jej namiętnych wdzięków.
A wstrętne rekiny,
które rybę znały, na głos
się z amarów rybich naśmiewały.

Płetwonurkiem wytrawnym
młodzieniec był butny,
ale lata mijają, czas pędził okrutny,
i choć tęgo trenował,
brakło mu sprawności, bał się
posępnych wraków, bał się
głębokości...

Patrzył wtedy spod powierzchni,
przez szkło swojej maski,
na ryb loty szalone
i na słońca blaski.

I kiedy raz w zadumie
podziwiał naturę
ryba go ujrzała wyskakując w górę...
Przez delfina pogardzana,
rybno się wzruszyła,
choć nie w nurku zakochana,
z nurkiem się puściła.

Piotr Kacejko

◀ 67

Najlepsze wyniki sportowe KU AZS PL – wiosna 2003:

1. Judo

- Arkadiusz Janociński – student V roku WIBiS zdobył **złoty** medal podczas Mistrzostw Polski Politechnik w Gliwicach 17.05.2003 w kategorii do 73 kg oraz **brązowy** medal na Akademickich Mistrzostwach Polski – 24.05.2003 w Gdańsku.

2. Lekkoatletyka

- w dniach 22-25.05 2003 w Poznaniu w Mistrzostwach Polski Politechnik i Szkół Wyższych
- Radosław Jędrzejewski – student III roku WZiPT zdobył złoty medal w skoku w dal wynikiem 7,51 m;
- Paweł Węgrzyn – student III roku WIBiS zdobył srebrny medal w rzucie oszczepem z wynikiem 53,92 m.

Grzegorz Stefanowski

TEKSTY NAPISALI LUB OPRACOWALI DO DRUKU:

Andrzej Adamczuk, Dyrektor Administracyjny PL
Jarosław Banaś, przewodniczący Samorządu Studentów PL
Bożenna Blaim, kierownik Studium Języków Obcych
Monika Buchta, doradca zawodowy, Biuro Karier Studenckich PL
Halina Cap, sam. referent, Biuro Rektora i Organizacji Uczelni
Tadeusz Chmielewski, adiunkt w Instytucie Inżynierii Ochrony Środowiska, WIBiS
Dariusz Chocyk, adiunkt w Instytucie Fizyki, WZiPT
Iwona Czajkowska-Deneka, rzecznik prasowy
Alicja Dejnego, studentka, WM
Krystyna Długosz, sekretarz KRPUT
Marzenna Dudzińska, adiunkt w Instytucie Inżynierii Ochrony Środowiska, WIBiS
Leszek Gardyński, adiunkt w Katedrze Inżynierii Materiałowej, WM
Elżbieta Gontarz, specjalista, Biuro Rektora i Organizacji Uczelni
Piotr Kacejko, prof. nadzw. w Katedrze Sieci Elektrycznych i Zabezpieczeń, WE
Zbigniew Kiernicki, adiunkt w Katedrze Pojazdów Samochodowych, WM
Beata Kijak, sam. referent, Biuro Współpracy z Zagranicą i Badań Naukowych.
Marek Kosmulski, kierownik Katedry Elektrochemii, WE
Irena Krygier, specjalista w Instytucie Technologicznych Systemów Informacyjnych, WM
Katarzyna Krygier-Durakiewicz, młodszy bibliotekarz, BG
Elżbieta Krzemińska, kierownik artystyczny Akademickiego Chóru PL
Elżbieta Lewandowska, samodzielny referent, Biuro Współpracy z Zagranicą i Badań Naukowych
Marcin Lewczak, prezes KU AZS
Arkadiusz Łątka, starszy wykładowca, SWFIS
Marek Maj, wiceprezes Towarzystwa Absolwentów i Przyjaciół PL
Dariusz Mazurkiewicz, adiunkt w Katedrze Podstaw Inżynierii Produkcji, WM
Piotr Mochol, kierownik artystyczny Formacji Tańca Towarzystwa PL „GAMZA”
Artur Pawłowski, adiunkt w Instytucie Inżynierii Ochrony Środowiska, WIBiS
Tadeusz Poljański, prezes Sportowego Klubu Kick-Boxing PL
Sławomir Przyłucki, adiunkt w Katedrze Elektroniki, WE
Agnieszka Reszka, studentka, WM
Anna Rudawska, asystent w Katedrze Podstaw Inżynierii Produkcji, WM
Grzegorz Stefanowski, kierownik Studium Wychowania Fizycznego i Sportu
Barbara Surowska, prof. nadzw. w Katedrze Inżynierii Materiałowej, WM
Edward Śpiewła, dyrektor Instytutu Fizyki, WZiPT
Paweł Właż, adiunkt w Katedrze Matematyki Stosowanej, WZiPT
Monika Wojtaś, studentka, WM
Kazimierz Zaleski, prodziekan ds. kształcenia, WM

„Biuletyn Informacyjny Politechniki Lubelskiej”

wydaje Politechnika Lubelska za zgodą rektora
Adres redakcji: Politechnika Lubelska,
ul. Nadbystrzycka 38d, 20-618 Lublin
tel. 538-11-08, fax 532-26-12
e-mail: bipol@rekt.pol.lublin.pl

Rada Programowa

mgr Marta Bijas, dr hab. inż. Piotr Kacejko, prof. PL (przewodniczący),
dr inż. Magdalena Rzemieniak, dr hab. inż. Barbara Surowska, prof. PL,
dr hab. inż. Bogusław Szmygin, prof. PL

Zespół redakcyjny

mgr Iwona Czajkowska-Deneka (redaktor naczelny),
mgr Katarzyna Krygier-Durakiewicz, mgr Anna Polnik

Stali współpracownicy

dr Marzenna Dudzińska, dr inż. Jerzy Montusiewicz,
dr inż. Sławomir Przyłucki, dr inż. Anna Rudawska,
mgr Krystyna Wojciechowska

Zdjęcia: Hanna Celoch, archiwum

Skład, łamanie, opracowanie graficzne i druk:
„ARTEM”, <http://www.artem.pl>

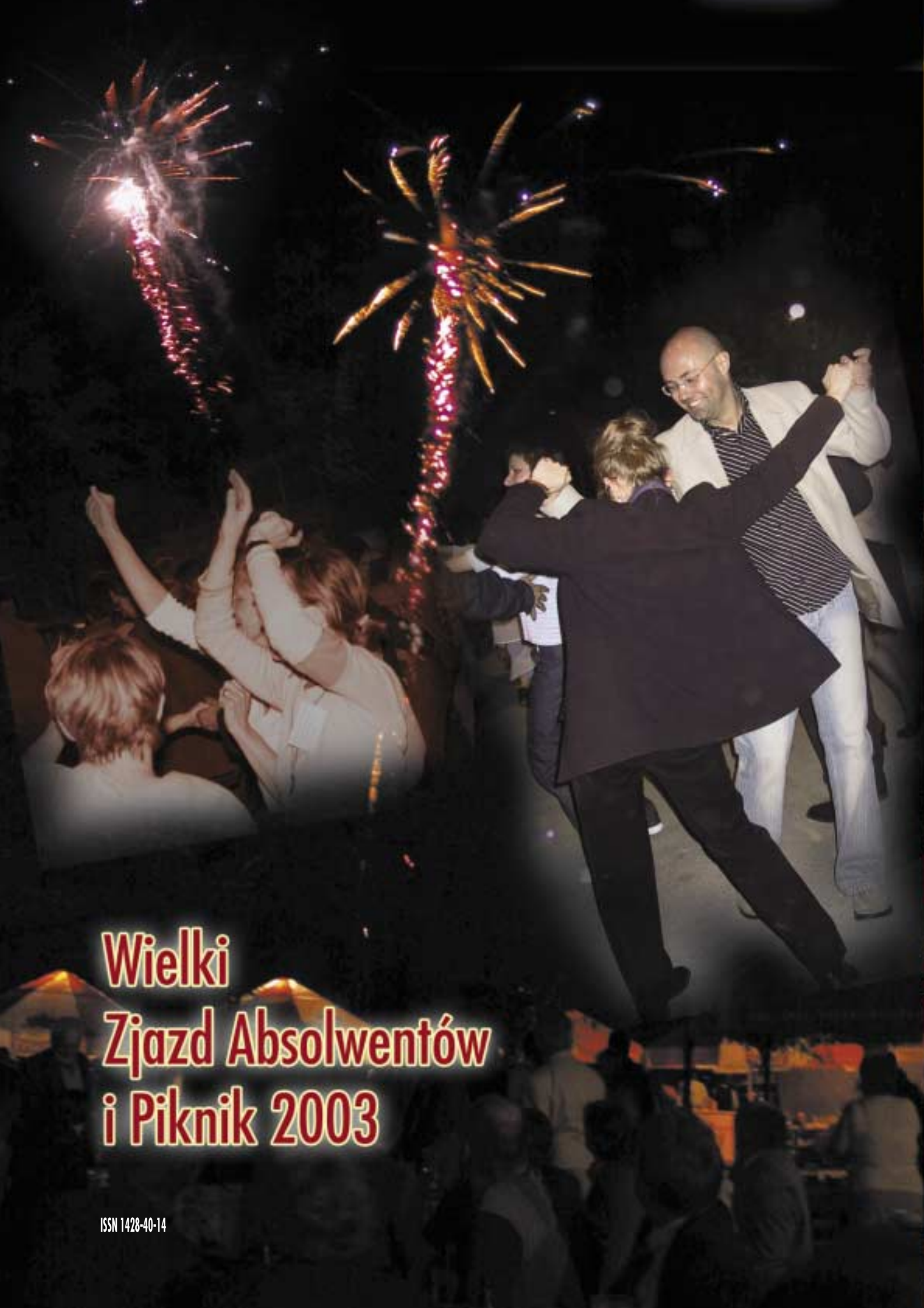
Nakład: 500 egz.

Numer zamknięto 15.07.2003 r.

Redakcja nie zwraca tekstów nie zamówionych
oraz zastrzega sobie prawo ich skracania i redagowania.

Promocje doktorskie 2003

**Wielki
Zjazd Absolwentów
i Piknik 2003**